

KALENDAR KAT. PUČKOG

GOD. 1913. **SAVEZA.** GOD. 1913.

== Članarina Katoličkog Pučkog Saveza. ==

Kršćanska svjetska urarna!!

Poštena!
posluga

Tko treba pouvdanu, dobru urn, pravu
zlatnu i srebrnu robu, neka ne kupuje
koje kakve patvorine, već neka se pouz-
dano obrati na

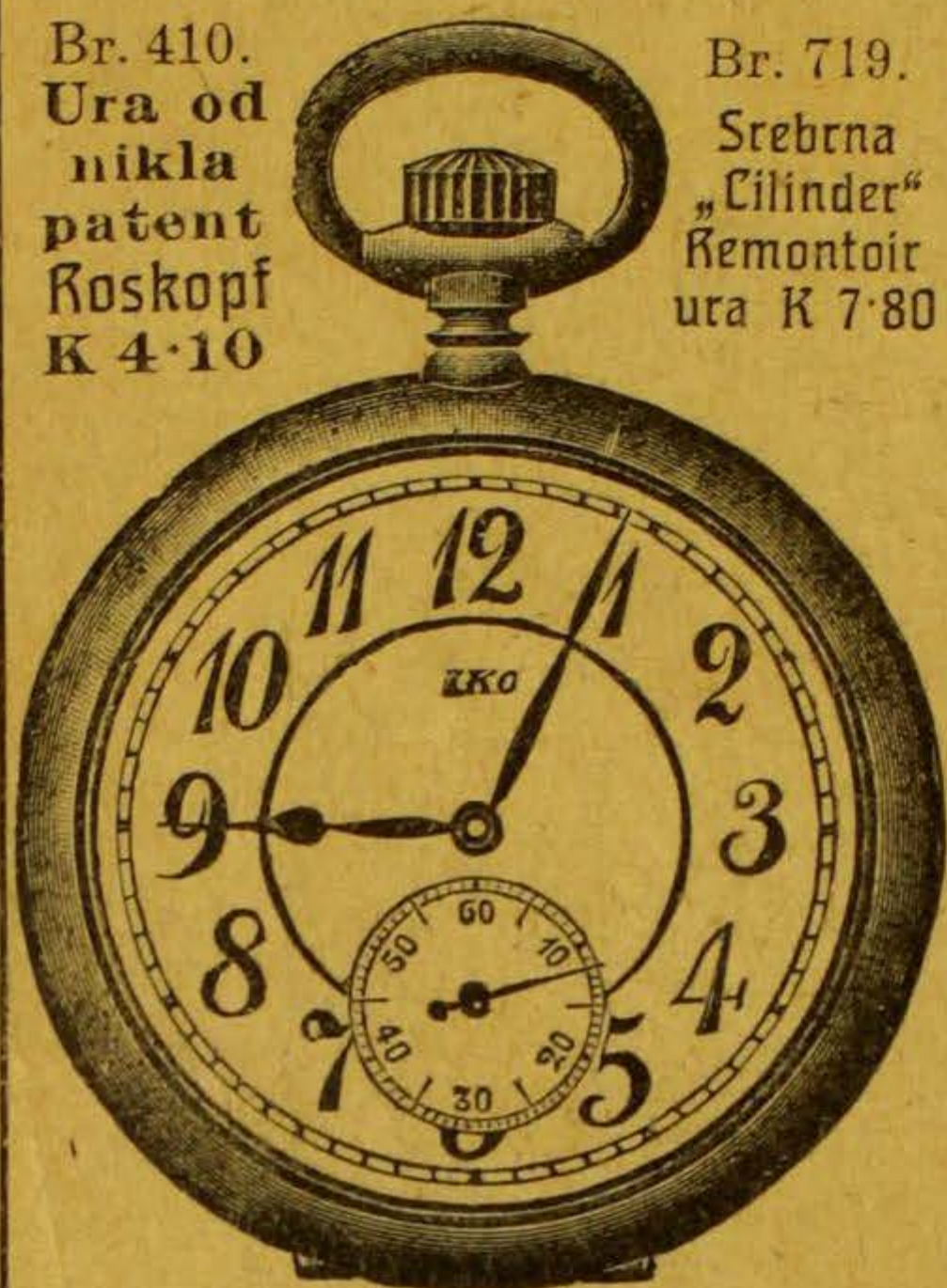
Nikakav
bazar!

Kršćansku
svjetsku urarnu

H. Sutner u Ljubljani

br. 264. Kranjska.

Br. 410.
Ura od
nikla
patent
Roskopf
K 4.10

Br. 719.
Srebrna
„Cilinder“
Remontoir
ura K 7.80

Vlastita
tvornica
ura

u
Švicarskoj
*
Zakonom
zastice-
ni znak

„Iko“

Ako se ne
dopada
izmijenju-
jem ili
vraćam
novac.

Br. 3. Ura
od kovine
Anker-Rem
Roskopf sa
dvostrukim
poklopom
K 7.50

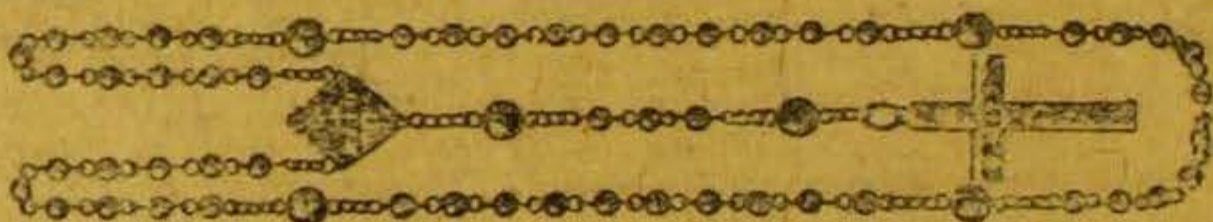

Br. 3.
Srebrna
Ank.-Rem.
Dvostruki
poklopac
K 10.75

Br. 528. Ura od nikla. Anker-Remont.
sa strojem prve vrste, 15 rubina kao na
slici: K 16.50. Samo prava dobra ura,
nipošto od lima ili iz bazara.

Br. 523. Srebrna Anker-Remont. ura, 3
srebrna poklopca, upravo kao na slici:
K 12.50. Najljepše gravirane ure,
čvrste i točne dobivate kod nas!

Br. 930. Srebrni
vijenac od ružica,
fino izraden K 7.73

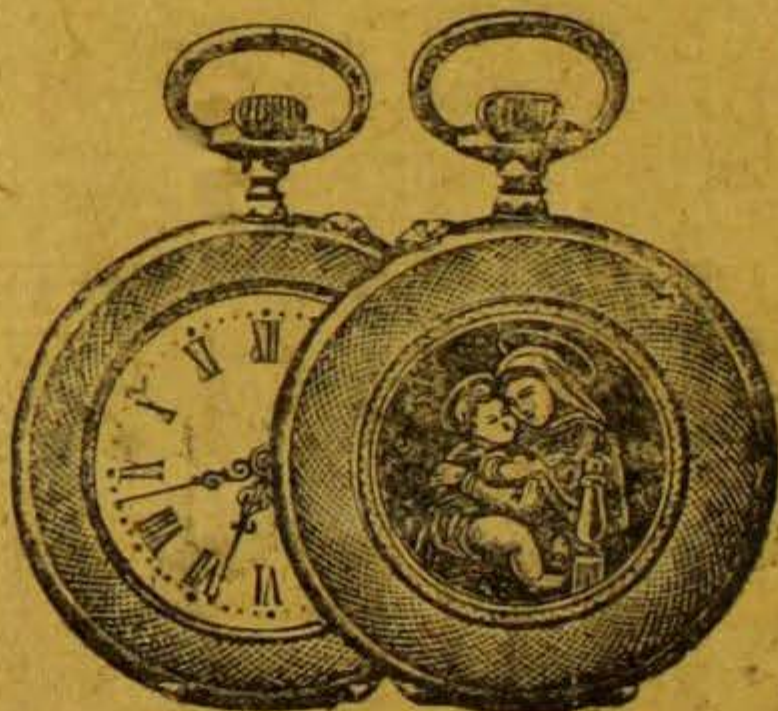
Lanci za vrat, na-
ušnice, prstenje u
bogatim izboru!!

Ženske ure

u raznim izr dbama, Br. 803.
Čelik, Cil. Rem. crne vanjšatine
K 7.90, Nr. 804. Srebrni Cil. Rem
K 9.50. Ista s dvostrukim poklop-
cem K 12.—. Br. 816. Srebrna
Cil. Rem. kao na slici, veoma
fina K 17.—.

Satni lanci

obilan izbor u bogatom velikom
cjeniku.

Križići

za vrat br. 1172. Srebrni K 1.50.
Br. 25. Zlatni na srebru K 2.10.

Ogroman Izbor

najraznoličnije i najljepše zlatne
i srebrne robe; zidnih ura bu-
dila, jedala, božićnih darova
u mojem cjeniku.

Priopćite mi odmah svoju točnu adresu, da Vam mogu poslati moj bogato
ilustrovani C I J E N I K badava i prosto od postarina.

KALENDAR

KATOLIČKOG PUČKOG SAVEZA

ZA GODINU

 1913.

 IZDANJE KATOLIČKOG PUČKOG SAVEZA.

1913
6
1907

Siječanj

Broji 31. dan.

Januar

Dani	Za katolike	Za grko kat.
1 Srieda	Nova godina	19 Bonif.
2 Četvrt.	Makarij op.	20 Ignacije
3 Petak	Genovéva dj.	21 Julijana
4 Subota	Tito b.	22 Anastazija

Ev. : U ono vrijeme po smrti Herodovoj. Mat. II., 19-23.

5 Nedelja	Telesfor	23 N. Sv. Otaca
6 Poned.	Tri kralji	24 Eugenija
7 Utorak	Lucijan m.	25 Božić
8 Srieda	Lovencije	26 D. Zbor. Bogor
9 Četvrt.	Julijan m.	27 Stevan pr. m.
10 Petak	Marcijan isp.	28 Više bul. muč.
11 Subota	Teodozije op. †	29 Mladenci

Ev. : Kad bi Isus u 12 godina i. t. d. Luka II., 42—52.

12 Nedelja	Arkadije m.	30 N. po Božiću
13 Poned.	Cesarije dj.	31 Melanija
14 Utorak	Hilarij b.	1 Nova god. 1913.
15 Srieda	Pavao pr. pust.	2 Silvester
16 Četvrt.	Marcelo p. m.	3 Malahije
17 Petak	Antun pust.	4 Zbor 70 apost
18 Subota	Stolica s. P. u R†	5 Teopempo

Evangjelje : Poslanici u vinogradu. Mat. XX., 1—16.

19 Nedelja	Kanut kralj.	6 Bogojavljenje
20 Poned.	Fabijan i Seb.	7 Zbor Ivana
21 Utorak	Agneta dj. m.	8 Georgij
22 Srieda	Vincencije m.	9 Polievko
23 Četvrt.	Zaruci bl. dj. M.	10 Gregorij
24 Petak	Timotej b. m. †	11 Teodorij
25 Subota	Obračenje Pavl.	12 Tacijana

Evangjelje : Sijač. Luka VIII., 4—15.

26 Nedelja	Polikarpo b. m.	13 N. po Bogoj
27 Poned.	Ivan zlatoust	14 Sava I.
28 Utorak	Margita dj.	15 Pavao
29 Srieda	Franjo Saleski	16 Verige sv. Pet.
30 Četvrt.	Martina dj. †	17 Antonij Vel.
31 Petak	Petar Nolasko	18 Atanazije V.

Mjesečne promjene

Mladi mjesec 7. u. 11. s.
28 m. u jutro.

Prvi četvrt 15. ga u 5 s.
2 m. po podne.

Pun mjesec 22. ga u 4 s.
40 m. poslije podne

Posljednji četvrt 29. ga
u 8 s. 34. m, u jutro

Siječanj.

Sunce izlazi :

5. dan	7 sati	42 min.
12. "	7 "	42 "
19. "	7 "	37 "
26. "	7 "	30 "

Sunce zalazi :

5. dan	4 sata	29 min.
12. "	4 "	37 "
19. "	4 "	45 "
26. "	4 "	55 "

U Pučkom Savezu ostani
do smrti.

Veljača

Broji 28 dana.

Februar

Dani	Za katolike	Za grko-kat.
1 Subota	Ignacij b.	19 Makarij Mis

Evangjelje : Evo idemo u Jerusolim. Luka XVIII.34-43

2 Nedelja	Sviječnica	20 N. 2. po Bogoj
3 Poned.	Blaž b.	21 Maksim
4 Utorak	Veronika	22 N. o. Mit. i Far.
5 Srieda	Pepelnica ++	23 Kliment
6 Četvrt.	Agata dj. ++	24 Ksenija
7 Petak	Dorotea d. m. ++	25 Gregorij
8 Subota	Romualdo ++	26 Polikarpo

Evangjelje : Kušanje Isusovo. Mate IV. 1—11.

9 Nedelja	Apolonija	27 Zakej Prijen. m.
10 Poned.	Skolastika ++	28 Efrem Sirski
11 Utorak	Desiderij ++	29 Moči Ignacija
12 Srieda	Eulalije ++	30 Vazilije Vel.
13 Četvrt.	Fuska dj. ++	31 Kir i Ivan
14 Petak	Valentin b. ++	1 Trifon m.
15 Subota	Faustin ++	2 Sretenije Gosp.

Evangjelje : Preobraženje. Mat. XVII., 1—9.

16 Nedelja	Juliana d.	3 N. Mitra i Farizeja
17 Poned.	Juliana m. ++	4 Izidor
18 Utorak	Simeon ++	5 Agata
19 Srieda	Konrad pust. ++	6 Vukol b.
20 Četvrt.	Spomen m. Is. ++	7 Partanije b.
21 Petak	Eleonora kr. ++	8 Teodor i Zah.
22 Subota	Stol. s. P. A. ++	9 Nikifor m.

Evangjelje : Isus izgoni djavola. Luka XI., 14—28.

23 Nedelja	Petar Damj b.	10 N. bl. sina Hara.
24 Poned.	Matija ap. ++	11 Blasije b.
25 Utorak	Valburga dj. ++	12 Mariani
26 Srieda	Alexander b. ++	13 Martinijan
27 Četvrt.	Leander b. ++	14 Ciril ap. sl.
28 Petak	Roman op. ++	15 Onisim

Mjesečne promjene.

Mladi mjesec 6. ga u 6 z. 22 m. u jutro.

Prvi četvrt 14. ga u 9. s. 34 m. u jutro.

Pun mjesec 21. ga u 3 s. 3 m. u jutro.

Posljednji četvrt 27. ga u 10 s. 15 m. u veče.

Veljača.

Sunce izlazi :

2. dan	7 sati 23 m.
9. "	7 " 13 "
16. "	7 " 4 "
23. "	6 " 52 "

Sunce zalazi :

2. dan	5 sati 6 m.
9. "	5 " 16 "
16. "	5 " 26 "
23. "	6 " 26 "

Vjeru svoju ponosno is-
povjedaj, te po njoj radi
u javnom i privatnom
životu.

O ž u j a k

Broji 31 dan.

M a r c i u š

Dani	Za katolike	Za grko-kat.
1 Subota	Abin b. ††	16 Pamfihje
Evangjelje : Pomnoženje hljeba. Iv. VI. 1—15.		
2 Nedjelja	4 korizmena	17 Mesopust
3 Poned.	Kunegunda ††	18 Leon papa
4 Utorak	Kazimir ††	19
5 Srieda	Eusebij m. ††	20 Leon b.
6 Četvr.	Marcijan b. ††	21 Timotij
7 Petak	Toma Aqu. ††	22 Petar prep
8 Subota	Ivan od B. ††	23 Polikarpo
Ev.: Koji će me od vas koriti za grijeh. Iv. VIII. 46-59.		
9 Nedjelja	Gluha	24 Siropust
10 Poned.	40 mučenika	25 Tarasije b.
11 Utorak	Heraklij ††	26
12 Srieda	Greg. Vel. p. ††	27 Prokopije
13 Četvrt.	Eufrazija dj. ††	28 Vasilije isp.
14 Petak	Matilda ud. ††	1 Eudokija dj.
15 Subota	Longin m. ††	2 Teodot b.
Evangjelje : Svečani ulaz u Jerusalem. Mat. XXI. 1—9.		
16 Nedjelja	Cvjetna	3 1. Nedj. vel. posta
17 Poned.	Gertruda dj. ††	4 Pavao prep.
18 Utorak	Ciril Jer. ††	5 Konon m.
19 Srieda	Josip z. B. D. M. ††	6 42 m. u. Amor.
20 Četvrt.	Joahim ††	7 Vasilije idrug
21 Petak	Benedikto ††	8 Teofilakto b.
22 Subota	Oktavijan ††	9 40 muč.
Evangjelje : Angjeo javlja uskrsnuće. Marko XVI. 1—7.		
23 Nedjelja	Uskrs	10 2. Nedj. vel. posta
24 Poned	2 dan Uskrsa	11 Sofronije b.
25 Utorak	Blagovijest	12 Teofan isp.
26 Srieda	Emanuel m.	13 Prijen. mošti N.
27 Četvrt.	Ruperto b.	14 Venedikto
28 Petak	Guntram kr. †	15 Agapije m.
29 Subota	Eustahij pr.	16 Savin m.
Evangjelje : Isus se javlja učenicima. Iv. XX. 19—31.		
30 Nedjelja	Biela Viktor m.	17 3. Nedj. vel. posta
31 Poned.	Amos pror.	18 Kiril Jeruz.

Mjesečne promjene

Mladi mjesec 8 ga u 1 s. 23 m. u jutro.
Prvi četvrt 11 ga u 9 s. 58 m. u veče.
Pun mjesec 22 ga u 12 s. 56 m. o podne.
Posljednji četvrt 29 ga u 1 s. 58 m. po. p.

Ožujak.

Sunce izlazi :

2 dan	6 sati	39 m.
9 „	6 „	26 „
16 „	6 „	13 „
23 „	6 „	— „
30 „	5 „	47 „

Sunce zalazi :

2 dan	5 sati	46 m.
9 „	5 „	56 „
16 „	6 „	5 „
23 „	6 „	15 „
30 „	6 „	23 „

U katoličkom poduzeću
uviek sudjeluj !

Travanj

Broji 30 dana.

April

Dani	Za Katolike	Za grko-kat	
1 Utorak	Hugo b.	19 Hrisant	
2 Srieda	Francisko Paul	20 Prep. m. so. S.	
3 Četvrt.	Rihardo b. †	21 Jakob b.	
4 Petak	Isidor b.	22 Vazilije m.	
5 Subota	Vincencij Fer.	23 Nikoni 199. m.	
Evangjelje : Isus pastir dobri. Iv. X. 11—16.			
6 Nedj.	2 po Usk. Celestin	24 4. Nedj. Vel.posta	
7 Poned.	Hegesip	25 Blagovijest	
8 Utorak	Alberto b.	26	
9 Srieda	Akacije b.	27 Matrona Sol.	
10 Četvrt.	Ezekiel pror.	28 Harion	
11 Petak	Leon I. p. †	29 Marko b.	
12 Subota	Julij p.	30 Jovan Lest.	
Evangjelje : Malo i ne ćete me vidjeti. Iv. XVI. 16—22.			
13 Nedj.	Hermenegildo	31 5. Nedj. vel.posta	
14 Poned.	Tiburecij	1 Marija Mis.	
15 Utorak	Lidvina	2 Tomma	
16 Srieda	Kalist m.	3 Nikita prozu	
17 Četvrt.	Rudolfo m.	4 Josef pijesn	
18 Petak	Apolonij m.†	5 Teodul i Ag.	
19 Subota	Krescencij m.	6 Eutikije m.	
Evangjelje : A kad dogje duh istine. Iv. XVI. 5—14.			
20 Nedj.	4. po Uskrsu	7 6. Nedj. vel.posta	
21 Poned.	Anselmo b.	8 Irodion b.	
22 Utorak	Solter i Kajo	9 Evpsihije	
23 Srieda	Adalberto b.m.	10 Terentije	
24 Četvrt.	Juraj m.	11 Antipa b.	
25 Petak	Marko ev. †	12 Vasilije b.	
26 Subota	Klet p. m.	13 Artemon m.	
Evangjelje : Ištite i primit ćete. Iv. XVI. 23—30.			
27 Nedj.	Petar Kanisij	4 Uskrs	
28 Poned.	Pavao od križa	15 2. dan Uskrsa	
29 Utorak	Petar muč	16 3. dan Uskrsa	
30 Srieda	Sofija dj. m.	17 Simon m.	

Mjesečne promjene.

Mlad mjesec 6 ga u 6 s. 48 m. po podne.

Prvi četvrt. 14 ga u 6 s. 39 m. u jutro.

Pun mjesec 20 ga u 10 s. 33 m. u veče.

Posljednji četvrt. 28 ga u 7 s. 9 m. jutro.

Travanj.

Sunce izlazi:

6 dan	5 s.	34 m.
13 "	5 "	20 "
20 "	5 "	8 "
27 "	4 "	56 "

Sunce zalazi:

6 dan	6 s.	33 m.
13 "	6 "	42 "
20 "	6 "	32 "
27 "	7 "	— "

One pomaži glasom, koji su u Kat. Pučkom Savezu

S v i b a n j

Broji 31 dan.

M a j u š

Dani	Za katolike	Za grko-kat.	
1 Četvrt.	Filip i Jakov	18 Kozma b.	
2 Petak	Zašt. so Josipa	19 Ivan prep.	
3 Subota	Našasće vo križ.	20 Teodor	
Evangjelje : Kad dogje utješitelj. Iv. XV. 26—27.			
4 Nedj.	Florian	21 N. Tomina	
5 Poned.	Pio V. p.	22 Teodor Sikrot	
6 Utorak	Ivan pred vrat.	23 Georgije V. m.	
7 Srieda	Stanislav b. m.	24 Sebastijan	
8 Četvrt.	Miholice	25 Marko evan	
9 Petak	Grgur Naz. †	26 Vazilije b. m.	
10 Subota	Izidor ratar††	27 Simeon m.	
Evangjelje : Utješitelj Duh sveti će vas naučiti. Iv. XIV. 23—31.			
11 Nedj.	Duhovi	28 N. žena mironos	
12 Poned	2. dan duhova	29 Jason i Sosip.	
13 Utorak	Servazij	30 Jakov Zev.	
14 Srieda	Bonifazij ††	1 Jeremija	
15 Četvrt.	Bogoslav m.	2 Atanasij V.	
16 Petak	Ivan Nep. ††	3 Timotej Mav.	
17 Subota	Pashal pastir††	4 Plagija m.	
Evangjelje : Dana mi je sva vlast. Iv. XXVIII. 18—20.			
18 Nedj.	Venancij m.	5 N. o. Raslablenom	
19 Poned.	Ivan sveč.	6 Job n nogost	
20 Utorak	Bernardin priz.	7 Pojava sv Kr.	
21 Srieda	Feliks kap.	8 Jovan evan.	
22 Četvrt.	Tielovo	9 Prijenoz moći	
23 Petak	Desiderij b, †	10 Simon Zilota	
24 Subota	Johana ud.	11 Metodij b.	
Evangjelje : Velika večera. Luka XIV. 16 24.			
25 Nedj.	2. nedj. po Duh.	12 N. o. Samaritanki	
26 Poned.	Filip Nerij	13 Glikeriya dj.	
27 Utorak	Magdalena Paz.	14 Izidor m.	
28 Srieda	Vilelmo b.	15 Pahomije priz.	
29 Četvrt.	Maksim b.	16 Teodor osv.	
30 Petak	Ferd. kr. †	17 Andronik ap.	
31 Subota	Petronila dj.	18 Teodot m.	

Mjesečne promjene.

Mladi mjesec 6 ga u
9 s. 24 m. prije pod.
Prvi četvrt. 13 ga n 12
s 45 m. o podne.
Pun mjesec 20 ga u 8
s 18 m. prije pod.
Posljednji četvrt. 28 ga
u 1 s. 4 m. u jutro.

Svibanj.

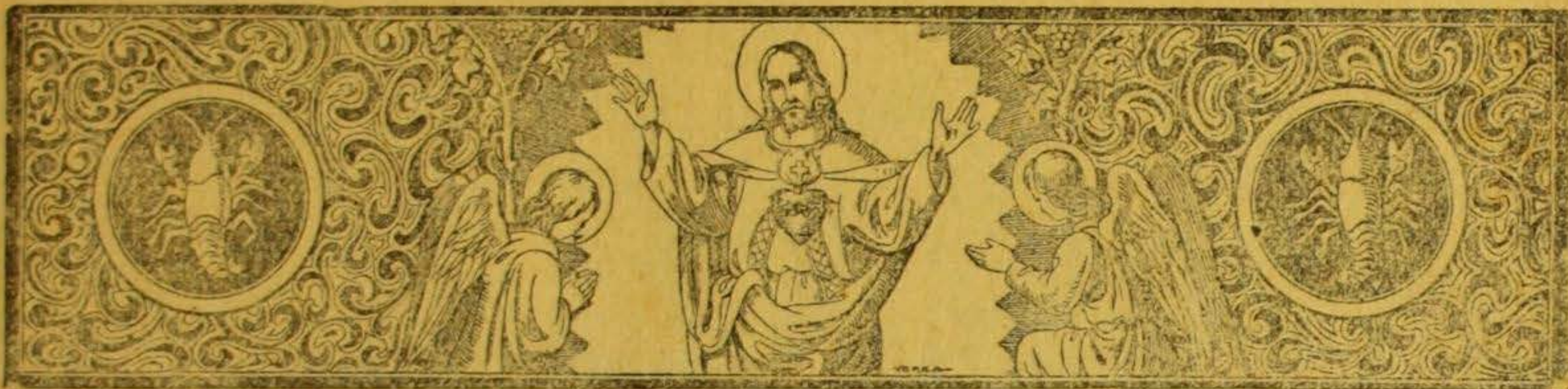
Sunce izlazi :

4 dan	4 sata	46 m.
11	4	36
18	4	27
25	4	21

Sunce zalazi :

4 dan	7 sati	9 m.
11	7	18
18	7	26
25	7	33

Budi vjeran do smrti
zastavi Pučkog Saveza !

Lipanj

Broj 30 dan.

Junjuš

Dani	Za katolike	Za grko-kat.	
Evangjelje: Izgubljena ovca. Luka XV. 1—10.			
1 Nedelja	3. po Duh.	19 Patricije b.	
2 Poned.	Erazmo b.	20 Talalej	
3 Utorak	Klotilda dj.	21 Konst. i Jel.	
4 Srieda	Kvirin b.	22 Bazilisko	
5 Četvrt.	Bonifačije b.	23 Voznesenije Gosp.	
6 Petak	Norberto b. †	24 Simeon	
7 Subota	Roberto	25 Tri obr. gl. Iv. Kr.	
Evangjelje: Obilati ribolov. Luka V., 1—11.			
8 Nedelja	4. po Duh.	26 N. Otaca Nik. sab.	
9 Poned.	Prim. i Felicij.	27 Teraponte b.	
10 Utorak	Marg rita kr.	28 Nikita	
11 Srieda	Barnaba ap.	29 Teodozije	
12 Četvrt.	Antonija m.	30 Izak	
13 Petak	Antun Pan. †	31 Jermij	
14 Subota	Bazilij Vel.	1 Justin filos.	
Evangjelje: Ako ne bude pravda vaša. Mat. V., 10—24.			
15 Nedelja	5. po Duh.	2 Duhovi	
16 Poned.	Francisko Reg.	3 2. dan Duhova	
17 Utorak	Reiner pust.	4 Mitrofan	
18 Srieda	Marko	5 Dorotea	
19 Četvrt.	Julianna	6 Visarion	
20 Petak	Silverij †	7 Teodot m.	
21 Subota	Alojzij	8 Prenos M. s. Td.	
Evangjelje: Pomnoženje hljeba. Marko VIII., 1—9.			
22 Nedelja	6. po. Duk	9 Nedelja Svih Svet	
23 Poned.	Alban m.	10 Timotej b.	
24 Utorak	Rod. Iv. Krst.	11 Bart i Barn ap.	
25 Srieda	Vilim	12 Onufrije Vel.	
26 Četvrt.	Ivan i Pavao	13 Akilina	
27 Petak	Ladislav †	14 Jelisej	
28 Subota	Leo II. papa ††	15 Amos proc.	
Evangjelje: Čuvajte se od lažnih proroka. Mat. VII., 15—21			
29 Nedelja	Petar i Pav.	16 2. Nedj. po Duh.	
30 Poned.	Sp. sv. Pavl.	17 Mannil i dr. m.	

Mjesečne promjene.

Mladi mjesec 4 ga u 8 s 57. u veče.
Prvi četvrt 11 ga u 5 s 37 m. po podne.
Pun mjesec 18 ga u 6 sati 54 m. po pod.
Posljednji četvrt 26. u 6 s. 41 m. po pod.

Lipanj.

Sunce izlazi:

1 dan	4 sati	16 m.
8 "	4 "	13 "
15 "	4 "	11 "
22 "	4 "	12 "
29 "	4 "	14 "

Sunce zalazi:

1 dan	7 s.	40 m.
8 "	7 "	45 "
15 "	7 "	49 "
22 "	7 "	51 "
29 "	7 "	52 "

Kao vojnici pokoravaj se zapovjedima vodja Pučkog Saveza.

S r p a n j

Broj 31 dan.

J u l i u š

Dani	Za katolike	Za grko-kat.	
1 Utorak	Teobaldo	18 Leontije	
2 Srieda	Pohod Bl.Dj.M.	19 Juda Tadej	
3 Četvrt.	Eulogije m.	20 Metodije b.	
4 Petak	Udabrik b. †	21 Julian m.	
5 Subota	Ciril i Metod	22 Jevsebije b.	
Evangjelje : Nepravedni upravitelj. Luka XVI. 1—9.			
6 Nedelja	8 po Duh.	23 Agripina m.	
7 Poned.	Vilibaldo b.	24 Rodj. iv. Krst.	
8 Utorak	Elisabeta	25 Feonorija m.	
9 Srieda	Breko b.	26 David Sol.	
10 Četvrt.	Amalija dj.	27 Sampson	
11 Petak	Pio I. p. u. †	28 Prijenos M Ki J.	
12 Subota	Ivan gvalvert	29 Petar i Pavao	
Evan. : Isus plače nad Jeruzolimom. Luka XIX. 41-49.			
13 Nedelja	9 po Duh.	30. Zbor sv. 12 ap.	
14 Poned.	Bonaventura pr	1 Kuzma i Damj.	
15 Utorak	Rastanak ap.	2 Halina Bogor	
16 Srieda	Škapular Bl. G.	3 Jakinto m.	
17 Četvrt.	Aleksije isp.	4 Andrija	
18 Petak	Kamilo †	5 Ciril i metod	
19 Subota	Vincenc Paul	6 Sisoj Vel.	
Evangjelje : Farizej i carinik. Luka VI. 9--14.			
20 Nedelja	10 po Duh.	7 Toma i Ak.	
21 Poned.	Daniel pror.	8 Prokopije	
22 Utorak	Marija Magd.	9 Pankratij	
23 Srieda	Apolinar	10 45 Nikopolskih	
24 Četvrt.	Kristina dj.	11 Euf. Olga	
25 Petak	Jakov ap. †	12 Proklo	
26 Subota	Ana m. Bl. G.	13 Zbor Gavрила	
Evangjelje : Gluhonijemi. Marko VII., 31—37.			
27 Nedelja	11 po Duh.	14 Akila ap.	
28 Poned.	Viktor p. m.	15 Vladimir	
29 Utorak	Marta d. j.	16 Antinogen	
30 Srieda	Judita m.	17 Marina	
31 Četvrt.	Ignacij Lojol.	18 Emilijan	

Mjesečne promjene.

Mladi mjesec 4 ga u 6 sati 6 m. u jutro.

Prvi četvrt 10 ga u 10 sati 37 m. u večer.

Pun mjesec 18 ga u 7 sati 6 m. u jutro.

Posljednji četvrt 26 ga u 10 sati 59 m. pr. p.

Srpanj.

Sunce izlazi:

6 dan	4 sata	19 m.
13 "	4 "	25 "
20 "	4 "	31 "
27 "	4 "	38 "

Sunce zalazi:

6 dan	7 sati	50 m.
13 "	7 "	46 "
20 "	7 "	40 "
27 "	7 "	34 "

Svaku nepriliku člana
Pučkog Saveza uzmi kao
svoju nepriliku!

K o l o v o z

Broji 31 dan.

A u g u s t

Dani	Za katolike	Za grko-kat.	
1 Petak	Petar u okov †	19 Makrina prep.	
2 Subota	Alfonzo Lig.	20 Ilijin dan	
Evangjelje: Milosrdni Samaritanac. Luka X. 28—37.			
3 Nedj.	12. po Duh.	21 F. 7. po Duh.	
4 Poned.	Dominik	22 Marija Magd.	
5 Utorak	Sniježna Gospa	23 Ezekiel pror.	
6 Srieda	Preobraž Kr.	24 Kristina	
7 Četvrt.	Kajetan	25 Usp. sv. Ane	
8 Petak	Cirjak †	26 Jermolaj m.	
9 Subota	Roman	27 Pantelejmon m.	
Evangjelje: Deset gubavaca. Luka XVII. 11—19.			
10 Nedj.	13. po Duh.	28 F. 8. po Duh.	
11 Poned.	Susana m.	29 Kalinik m.	
12 Utorak	Kl ra dj.	30 Sila i Silvan	
13 Srieda	Hipolit	31 Jevdokim	
14 Četvrt.	Eusebij ††	P. s. K.	
15 Petak	Vel. Gospa	2 Stefan	
16 Subota	Rok zašt. kuge	3 Izakij	
Evang.: Nitko ne može dva gosp. služiti. Mat. VI. 24-33.			
17 Nedj.	14. po Duh.	4 9. po Duh.	
18 Poned.	Helena	5 Evsignije m.	
19 Utorak	Ludovik	6 Peobr. Gosp.	
20 Srieda	Stjepan kralj	7 Demetrij	
21 Četvrt.	Ivana Francis.	8 Emilijan b.	
22 Petak	Joakim †	9 Matija	
23 Subota	Filip Benicij	10 Lavrentij m.	
Evangjelje: Mladić Naimski. Luka VII. 11—16.			
24 Nedj.	15. po Duh.	11 10. po Duh.	
25 Poned.	Ludovik priz.	12 Fotije i Aniket	
26 Utorak	Zefirin, Pel.	13 Maksim prep.	
27 Srieda	Josip Kal.	14 Miheja pror.	
28 Četvrt.	Augustin b.	15 Uspenije Bogor	
29 Petak	Glav. Iv. Kr. †	16 Prijen. ubr. Kr.	
30 Subota	Roza Lim. dj.	17 Miron	
Evangjelje: Dogje Isus u kuću. Luka XIV. 1—11.			
31 Nedj.	16. po Duh.	18 11. po Duh.	

Mjesečne promjene.

Mladi mjesec 2 ga u 1 s. 58 m. po podne.
Prvi četvrt. 9 ga u 5 s 3 m. u jutro.
Pun mjesec 16 ga u 9 s. 27 m. na večer.
Posljednja četvrt. 25 ga u 1 s. 18 m. u jutro.
Mladi mjesec 31 ga u 9 s. 38 m. na večer.

Kolovoz.

Sunce izlazi :

3 dan	4 sata	46 m.
10 „	4 „	54 „
17 „	5 „	3 „
24 „	5 „	11 „
31 „	5 „	20 „

Sunce zalazi :

3 dan	7 sata	26 m.
10 „	7 „	15 „
17 „	7 „	5 „
25 „	6 „	53 „
31 „	6 „	39 „

Svi za jednoga, jedan za sve!

R u j a n

Broji 30 dana

September

Dani	Za katolika	Za grko kat.	
1 Poned.	Egidij	19 Andrija vojv.	
2 Utorak	Maksima dj.	20 Samuel pror.	
3 Srieda	Serafija dj.	21 Tadej apost.	
4 Četvrt.	Rozalija dj.	22 Agaton i dr.	
5 Petak	Viktorin b. m.	23 Lupo m.	
6 Subota	Zaharija pror.	24 Jevtihije	

Evangjelje : O ljubavi Boga i bližnyega. Mat. XXII.

7 edj.	17 nedj. po Duh.	25 12. po Duh.	
8 Poned.	Mala Gospa	26 Adrijana	
9 Utorak	Petar Cl. pr.	27 Liberij papa	
10 Srieda	Pulherija dj.	28 Mojsije etiop.	
11 Četvrt.	Emilijan b.	29 Usjekovanje	
12 Petak	Guidon isp. †	30 Aleksander p.	
13 Subota	Amat b.	31 Pojas Bogor.	

Evangjelje : Poslan bi Angjeo. Luka I. 16—38.

14 Nedj.	Uzv. sv. križa	1 13. po Duh.	
15 Poned.	Niceta	2 Jovan posnik	
16 Utorak	Ludmila ud. m.	3 Antim	
17 Srieda	Rane sv. Franje	4 Vavila m.	
18 Četvrt.	Josip C.	5 Zaharija pr.	
19 Petak	Januarij b. ††	6 Mihail arkang.	
20 Subota	Eustahije m.	7 Sozon muč.	

Evangjelje : Svadbena ruho. Mat. XXII. 1—14.

21 Nedj.	19. po Duh	8 Rogj. B. Dj. M.	
22 Poned.	Mauricij	9 Joahim i Ana	
23 Utorak	Tekla dj. m.	10 Minodor.	
24 Srieda	Gerardo	11 Teodora prep.	
25 Četvrt.	Kleofa i Aurel.	12 Avtonom sveć.	
26 Petak	Ciprijan †	13 Kornelij	
27 Subota	Kuzma i Damj.	14 Krstov dan	

Evangjelje : Isus iscjeljuje sina kraljeva čovjeka.
Iv. IV. 46—53.

28 Nedj.	20 po Duh.	15 15. po Duh.	
29 Poned.	Mihael arkan.	16 Eufemija	
30 Utorak	Jeronim	17 Sofija i 3 kéri	

Mjesečne promjene.Prvi četvrt. 7 ga u 2 s.
6 m. po podne.Pun mjesec 15 ga u 1
46 m. po. podne.Posljednji četvrt. 23 ga
u 1 s. 30 m. po pod.Mladi mjesec 30 ga u
5 s. 57 m. u jutro.**Rujan.**

Sunce izlazi :

7 dan	5 sata	29 m.
14 "	5 "	38 "
21 "	5 "	46 "
28 "	5 "	55 "

Sunce zalazi :

7 dan	6 sata	27 m.
14 "	6 "	14 "
21 "	6 "	— "
28 "	5 "	46 "

Gledajmo, čim prije upla-
tit članarinu Pučkog
Saveza za buduću godinu

Listopad

Broj 31 dan.

Oktober

Dani	Za katolike	Za grko-kat.
1 Srieda		18 Ariadno
2 Četvrt.	Leodegar b.	19 Trofun i dr. m.
3 Petak	Kandid †	20 Jevstatij m.
4 Subota	Francisko A.	21 Kodrat ap.

Ev. : Kralj čini račun sa slugama svojim. Mat. 28., 23-35

5 Nedelja		22 16. po Duh.
6 Poned.	Bruno isp.	23 Zaćeće Iv. Krst.
7 Utorak	Marko p.	24 Tella m.
8 Srieda	Brigita ud.	25 Eufrosina m.
9 Četvrt.	Abraham pat.	26 Ivan evan
10 Petak	Francisko B. †	27 Kalistrat
11 Subota	Nikasij	28 Hariton isp.

Evangjelje : Farizeji kušaju Isusa. Mat. XXII., 15—21.

12 Nedelj.		29 17. po Duh.
13 Poned.	Eduard	30 Grigorij A. m.
14 Utorak	Kalist	1 Pokrov Bogor.
15 Srieda	Terezija	2 Kiprijan i Just
16 Četvrt.	Gal opat	3 Dionisij Ar.
17 Petak	Hedviga ud. †	4 Jerotej m. isv.
18 Subota	Luka evang.	5 Haritina m.

Evangjelje : Isus uskrsuje djevojku. Mat. IX. 18-26.

19 Nedelja		6 18. po Duh.
20 Poned.	Ivan Kentski	7 Sergij i Bako m
21 Utorak	Uršula dj. m.	8 Pelagija prep.
22 Srieda	Kordula dj. m.	9 Jakob Alf. ap.
23 Četvrt.	Ivan Kapistr.	10 Evlampije
24 Petak	Rafael arhangj †	11 Filip djakon
25 Subota	Krisanto	12 Probo, Tarah

Evangjelje : O gubaveu. Mat. VIII., 1—13.

26 Nedelja		13 19. po Duh.
27 Poned.	Sabina m.	14 Paraskeva Petk.
28 Utorak	Šimon i Juda	15 Lukijan
29 Srieda	Zenobij m.	16 Longin stotnik
30 Četvrt.	Klaudije m.	17 Osija prorok.
31 Petak	Volfgang b. †	18 Luka evangjel.

Mjesečne promjene.

Prvi četvrt 7 ga u 2 s.
46 m. u jutro.

Pun mjesec 15. ga u 7
s. 7 m. u jutro.

Posljednji četvrt 22. ga
u 11 s. 53 m. u veče.

Mladi mjesec 29. ga u
3 sati 29 m. po podne.

Listopad.

Sunce izlazi:

5 dan	6 sati	4 m.
12 „	6 „	13 m.
19 „	6 „	22 m.
26 „	6 „	32 m.

Sunce zalazi:

5 dan	5 sati	32 m.
12 „	5 „	20 „
19 „	5 „	7 „
25 „	4 „	55 „

Nastoj, što više članova
sakupiti za Katoličkog
Pučkog Saveza

Stu den i

Broji 30 dana.

November

Dani	Za katolika	Za grko-kat.	
1 Subota	Svi sveti	19 Joel pror.	
Evangjelje : Oluja na moru. Mat. VIII. 23—37.			
2 Nedj.	25. po Duh.	20 20. po Duh.	
3 Poned.	Dušni dan	21 Harion Vel.	
4 Utorak	Karlo Borom	22 Averkije Jerap.	
5 Srieda	Emerik	23 Jakov ap.	
6 Četvrt.	Leonardo	24 Aveta muč.	
7 Petak	Engelberto †	25 Markijan m.	
8 Subota	Godelfrid	26 Dimitrije vel.	
Evangjelje : Priča o dobrom sjemenu. Mat. XIII. 24-30.			
9 Nedj.	26. po Duh.	27 21. po Duh.	
10 Poned.	Andrija	28 Terentije muč.	
11 Utorak	Martin biskup.	29 Anasztazija m.	
12 Srieda	Martin papa m.	30 Zin. i Zinovija m	
13 Četvrt.	Stanislav Kost.	31 Stahij	
14 Petak	Ivan Trogirski†	1 Kuzma i Damj.	
15 Subota	Leopold p. G.	2 Akindin i dr. m	
Evangjelje : Zrno gorušično. Mat. XXIII. 31—35.			
16 Nedj.	27. po Duh.	3 22. po Duh.	
17 Poned.	Gregorij	4 Joanikij pnst.	
18 Utorak	Roman priz.	5 Galaktion m.	
19 Srieda	Elisabeta ud.	6 Pavao isp.	
20 Četvrt.	Feliks deValois	7 Jeron i dr.	
21 Petak	Pr. B. D. M. †	8 Zbor Mihajla ar.	
2 Subota	Cecilija dj. m.	9 Onisifor i Porf.	
Evangjelje : O sudnjem danu Mat. XXIV. 15—35.			
23 Nedj.	28. po Duh.	10 23. po Duh.	
24 Poned.	Ivan od Križa	11 Teodor Studita	
25 Utorak	Katarina dj m.	12 Ivan milostivi	
26 Srieda	Konrad b.	13 Ivan zlatousti	
27 Četvrt.	Virgilij o.	14 Filip	
28 Petak	Sosten †	15 Gurij	
29 Subota	Saturnin	16 Matej ap. i ev.	
Evangjelje : Bit će znaci . . . Luka XXI. 25—32.			
30 Nedj.	1. adventska	17 24. po Duh.	

Mjesečne promjene.

Prvi četvrt 5 ga u 7 s.
34 m. u večer.

Pun mjesec 14 ga u 0
s. 11 m. u jutro.

Posljednji četvrt 21 ga
u 8 s. 57 m. pr. p.

Mladi mjesec 28 ga u
2 s. 41 m. u. jutro.

Stu den i.

Sunce izlazi :

2 dan	6 sata	41 m.
9 „	6 „	51 „
16 „	7 „	2 „
23 „	7 „	12 „
30 „	7 „	21 „

Sunce zalazi :

2 dan	4 sata	45 m.
9 „	4 „	36 „
16 „	4 „	27 „
23 „	4 „	20 „
30 „	4 „	16 „

Vjeru i domovinu jed-
nako ljubi. pa za nju
budi na sve pripravan !

Prosinać

Broj 31 dan.

December

Dani	Za katolike	Za grko-kat.
1 Poned.	Eligije b.	18 Platon i Rom.
2 Utorak	Bibijana dj. m.	19 Abdija pror.
3 Srieda	Francisko Ks††	20 Grigorije Dek.
4 Četvrt.	Barbara dj. m.	21 Uvod Bogorod
5 Petak	Sava op. ††	22 Filimon ap.
6 Subota	Nikola b.	23 Amfilohij

Evangjelje : Ivan šalje učenik k Isusu. Mat. XI., 2—10.

7 Nedelja	2. adventa	24 25. po Duh.
8 Poned.	Bezgrješno začete	25 Jekaterina m.
9 Utorak	Leokadija	26 Alipij stud.
10 Srieda	Prenos kuće ††	27 Jakov Persij
11 Četvrt.	Damas papa m.	28 Stefan m.
12 Petak	Maksencije	29 Paramon m.
13 Subota	Lucija dj. m.	30 Andrija ap.

Evangjelje : Židovi šalju Levite k Ivanu. Iv. I., 19-28.

14 Nedelja	3. adventa	1 26. po Duh.
15 Poned.	Kristijana dj.	2 Avakum pr.
16 Utorak	Albina dj. m.	3 Sofonije
17 Srieda	Olimpijada u†	4 Barbara m.
18 Četvrt.	Oček p. Bl. Dj. M.	5 Sava osveč. pr.
19 Petak	Fausta ud. ††	6 Nikolaj
20 Subota	Amon muč.	7 Ambrosij b.

Evangjelje : Ivan propovjeda u pustinji. Luka II., 1-11.

21 Nedelja	4. adventa	8 27. po Duh.
22 Poned.	Zenen muč	9 Bezg. zač. P. B.
23 Utorak	Viktórija dj. m.	10 Mina i dr. m.
24 Srieda	Adam i Eva†	11 Daniel stup.
25 Četvrtak	Božić	12 Spiridion
26 Petak	Stjepan prvi m.	13 Eustratije i dr. m.
27 Subota	Ivan apostol	14 Tirso i dr. m.

Evangjelje : Šimeon i Anna proročica. Luka II., 33-40

28 Nedelja	Nevina dječica	15 Nedelja Praotaca
29 Poned.	Toma biskup	16 Agej prorok
30 Utorak	David kralj	17 Daniel prov.
31 Srieda	Silvester papa	18 Sebastijan m.

Mjesečne promjene.

Prvi četvrt 5. 'ga u 3 s. 59 m. po pod.

Pun mjesec 13 ga u 4 sati — m. po podne.

Posljednji četvrt 20 ga u 5 s 16 m. po pod.

Mladi mjesec 27 ga u 3 s. 59 m. po pod.

Prosinać.

Sunce izlazi :

7 dan	7 sati 28 m.
14 "	7 " 35 "
21 "	7 " 39 "
28 "	7 " 42 "

Sunce zalazi :

7 dan	4 sati 15 m.
14 "	4 " 14 "
21 "	4 " 16 "
28 "	4 " 21 "

Svakog ću pozduca na-
govorat, da stupi i naj-
veće društvo u Katolič-
ki Pučki Savez !!!

Caraska i kraljesvska kuća.

Franjo Josip I. car u austrijsk i apoštolski kralj ugarski, kralj česki, dalmatinski, hrvatski i slavonski itd. itd. Rodio se 12 kol. 1830. postao vladalac 2. prosinca 1848., oženio se 23. travnja god. 1854.

Caricom i kraljicom *Elisabetom* vojvotkinjom baravskom r. 24. prosinca 1837. Umrla je 10. rujna 1898.

Djeca kraljeva :

1. Nadvojvodkinja *Gizella*.
2. Nadvojvoda *Rudolf*. Umro je 30. siječnja 1889.

3. Nadvojvodkinja *Marija Valerijv*. Vjenčana sa nadvojvodom *Franjom Salvatorom*.

Braća kraljeva :

1. Nadvojvoda *Karló Ludovik*.
Djeca : a) Nadv. *Franjo*, b) Nadv. *Oton*, c) Nadv. *Ferdinand*, d) Nadv. *Margarita*, e) *Marija Anuncijata*. Nasljedništvo kraljestva pripada muškom potomstvu od ove grane.

2. Nadvojvoda *Ludovik Viktor*.

Porto-tarifa za novčana pismena i pakove.

I. Porto za zatvoreno predata nov- čana pismena i pakove						II. Porto za otvoreno (pribojeno) predata novčana pismena*					
Javita vriednost	Bez pogleda na daljinu		Javita vriednost	Bez pogleda na daljinu		Vriednost	Bez pogleda na daljinu		Vriednost	Bez pogleda na daljinu	
krunah	K	f	krunah	K	f	krunah	K	f	krunah	K	f
100	—	06	3900—4200	—	84	1000—1200	—	36	4800—5100	1	53
100— 600	—	12	4200—4500	—	90	1200—1500	—	45	4100—5400	1	62
600— 900	—	18	4500—4800	—	96	1500—1800	—	54	5400—5700	1	71
900—1200	—	24	4800—5100	1	02	1800—2100	—	63	5700—6000	1	80
1200—1500	—	30	5100—5400	1	08	2100—2400	—	72	6000—6300	1	89
1500—1800	—	36	5400—5700	1	14	2400—2700	—	81	6300—6600	1	98
1800—2100	—	42	5700—6000	1	20	2700—3000	—	90	6600—6900	2	07
2100—2400	—	48	a tako dalje za svako 300 krunah ili olomah od ove svote uvijek 6 filira više			3000—3300	—	99	i tako dalje za svako 300 krunah ili olomah od ove svote 9 filira više		
2400—2700	—	54				3300—3600	1	08			
2700—3000	—	60				3600—3900	1	17			
3000—3300	—	66				3900—4200	1	26			
3300—3600	—	72				4200—4500	1	35			
3600—3900	—	78				4500—4800	1	44			

* Samo za ovozemstvo i prometu za Austrijom.

Abecedni prigled imena svetačkih, koja se nalaze u ovom kalendaru.

Abdon 30. srpnja.
Adalbert (Vojtjeh)
23. trav.
Adam 24. pros.
Adelhajda 16. pros.
Agata 5. velj.
Agaton 10. siječ.
Agneta 21. siječ.
Akacij 9. trav.
Alban 23. lip.
Albertó 8. trav.
Albin 1. ožuj.
Aleksander (Skender)
26. velj.
Aleksij 17. srp.
Alfonzo 2. kol.
Alojsij (Vjekoslav)
21. lip.
Amalija (Ljubica)
10. srp.
Amat 13. ruj.
Ambrosij 7. pros.
Amon 20. pros.
Amos 31. ožuj.
Ana 26. srp.
Anastasij 22. siječ.
Anastasija (Taža)
15. trav.
Andrija 10. stud.
Andrija 30. stud.
Anselmo 21. trav.
Antonij op. 17. siječ.
Antonij Pad. 13. lip.
Apolinar 23. srp.
Apolinij 18. trav.
Apolinija 9. velj.
Arkadij 12. siječ.
Arsenij 19. srp.
Atanasij 2. svib.
Augustin H. 28. kol.
Augustin Zagr. 3. kol.
Avelin 10. stud.

Balbina 31. ožuj.
Barbara 4. pros.
Barnaba 11. lip.
Bartolomej 24. kol.
Basilij 14. lip.
Benedikto 21. ožuj.
Barnardin 20. svib.
Bibijana 2. pros.
Blaž (Vlaho) 3. velj.
Bonaventura 14. srp.

Bonifacij 5. lip.
Brcko 9. srp.
Brcko 13. stud.
Brigita 8. list.
Brunon 6. list.

Cecilija 22. stud.
Celestin 6. trav.
Cesarija 13. siječ.
Ciprijan 26. ruj.
Ciril 5. srp.
Cirjak 16. ožuj.
Cirjak 8. kol.

Damas 11. pros.
Damjan 28. ruj.
Daniel 21. srp.
David 30. pros.
Demetrij 26. list.
Desiderij (Željko)
11. velj.
Desiderij (Željko)
25. svib.
Dionisij 9. list.
Dominik (Dinko) 4. kol.
Doroteja 6. velj.

Edmundo 16. stud.
Eduardo (Slavko)
18. ožuj.
Eduardo (Slavko) 13. list.
Egidij 1. ruj.
Eleonora 21. velj.
Eligij 1. pros.
Elisabeta (Jelisava)
19. stud.
Emanuel 26. ožuj.
Emerik (Mirko) 5. stud.
Emilijan (Milan)
11. stud.
Engelberto 7. stud.
Erasmo 2. lip.
Ernest 12. siječ.
Eufrasija 13. ožuj.
Euherij. 20. velj.
Eulalija 12. velj.
Eulogij 3. srp.
Eusebij 5. ožuj.
Eusebij 14. kol.
Eustahij 20. ruj.
Eustahij 29. ožuj.
Eva 24. pros.
Ezekiel 10. trav.

Fabijan 20. siječ.
Faustin 15. velj.
Felicijan 9. lip.
Feliks (Srečko) 14. siječ.
Feliks (Srečko) 20. stud.
Feliks kap. (Srečko)
21. svib.
Ferdinando 30. svib.
Filip ap. 1. svib.
Filip Ben. 23. kol.
Filip. Ner. 26. svib.
Florijan (Cvjetko) 4. svib.
Franciska 9. ožuj.
Francisko B. 10. list.
Francisko P. 2. trav.
Francisko S. 29. siječ.
Francisko Ser. 4. list.
Francisko X. 3. pros.
Fuska 13. velj.

Gabriel 24. ožuj.
Gal 16. list.
Genoveva 3. siječ.
Gerardo 24. ruj.
Gertruda 7. ožuj.
Gervasij 18. list.
Gjuraj 24. trav.
Gotfried 8. stud.
Gorginij 9. ruj.
Gregorij I. 12. ožuj.
Gregorij Čud. 17. stud.
Gregorij Naz. 9. svib.
Guntram 28. ožuj.

Hedviga 17. list.
Hegesip 7. trav.
Helena (Jelka) 22. svib.
Helene (Jelka) 18. kol.
Herakleij 11. ožuj.
Hermagora (Mohor)
12. srp.
Hermenegil 13. trav.
Hiacinto 16. kol.
Higin 11. siječ.
Hipolit 13. kol.
Honorat 16. siječ.
Hrisogon 24. stud.
Hristina 24. srp.
Huberto 3. stud.
Hugon 1. trav.

Ignacij (Vatroslav) 1. velj.
Ignacij Loj. 31. srp.

Ilija 20. srp.
 Irenej (Bartol) 15. srp.
 Isaija 6. srp.
 Isidor (Židor) 4. trav.
 Isidor 10. svib.
 Ivan Berchm. 13. kol.
 Ivan ev. 27. pros.
 Ivan F. 12. lip.
 Ivan Kap. 23. list.
 Ivan Krst. 24. lip.
 Ivan od Boga 8. ožuj.
 Ivan Matski 8. velj.
 Ivan Mil. 23. siječ.
 Ivan Nep. 16. svib.
 Ivan pr. vati 6. svib.
 Ivan Trogirski 14. st.
 Ivan Zlat 27. siječ.
 Ivan i Pavao 26. lip.
 Ivana Franc 21. kol.
 Ivana ud. 24. svib.
 Ivana glav. 29. kol.
 Ivon 19. svib.

Jakov 1. svik.
 Jakov 25. srp.
 Januarij 19. ruj.
 Jeronim (Jerko) 30. ruj.
 Joahim 20. ožuj.
 Josip Kal. 27. kol.
 Josip. 19. ožuj.
 Jovita 15. velj.
 Juda 28. list.
 Julij 12. trav.
 Julijan 28. siječ.
 Julijan 17. velj.
 Julijana 16. velj.
 Justina 7. list.

Kaj. 22. trav.
 Kajetan 7. kol.
 Kalist 14. list.
 Kamil 18. srp.
 Kandid 3. list.
 Kanut 19. siječ.
 Karlo (Dragutin) 4. stud.
 Katarina 25. stud.
 Katarina S. 30. trav.
 Kasimir 4. ožuj.
 Kilijan 8. srp.
 Klara 12. kol.
 Klaudlj 30. list.
 Klement 23. stud.
 Kleofa 25. ruj.
 Klet 26. trav.
 Klotilda . lip.
 Konrad 19. velj.
 Konrad 26. stud.

Kordula 2. list.
 Kozma 27. ruj.
 Krescencij 19. trav.
 Krispin 25. list.
 Kunigunda 3. ožuj.
 Krivin 4. lip.

Ladislav (Vladislav)
 27. lip.
 Lamberto 17. ruj.
 Lavrencij (Lovro) 10. kol.
 Lazar 17. pros.
 Leander 27. velj.
 Leopegar 2. list.
 Leokadija 9. pros.
 Leon (Lav) I. 11. trav.
 Leon II. 28. lip.
 Leonardo 6. stud.
 Leepoldo 15. stud.
 Levin 14. stud.
 Liberat 17. kol.
 Ljudmila (Milka) 16. ruj.
 Longin 15. ožuj.
 Lucija 13. pros.
 Lucijan 7. siječ.
 Ludovik 18. kol.
 Ludovik 25. kol.
 Luka 18. stud.

Macedonij 12. ruj.
 Magdalena 22. srp.
 Magdal. P. 27. svib.
 Makarij 2. siječ.
 Maksencij 12. pros.
 Maksim 2. siječ.
 Maksim 29. svib.
 Maksimilijan 12. list.
 Mamerto 11. svib.
 Mansvet 3. ruj.
 Marcel 16. siječ.
 Marcelijan 18. lip.
 Marcelin 9. siječ.
 Marcijan 6. ožuj.
 Margarita 28. siječ.
 Margarita 10. lip.
 Margarita 13. srp.
 Marko 25. trav.
 Marko Križevčanin 7. ruj.
 Marta 29. srp.
 Martin (Davorin) 11. stud.
 Martin 12. stud.
 Martina 30. siječ.
 Matej 21. ruj.
 Matija 24. velj.
 Matilda 14. ožuj.
 Mavricij 22. ruj.
 Mavro 15. siječ,

Medardo 8. lip.
 Metodij 5. srp.
 Mihael 29. ruj.
 Miholjice 8. svib.
 Monika 4. svib.

Nemesij 19. pros.
 Nestor 26. velj.
 Nikefor 13. ožuj.
 Niceta 15. ruj.
 Nikasij 11. list.
 Nikola 6. pros.
 Norberto 6. lip.

Oktavijan 22. ožuj.
 Okton 23. ožuj.

Panfil 1. lip.
 Pankracij 12. svib.
 Panteleon 27. srp.
 Pashal 17. svib.
 Pavao ap. 29. lip.
 Pavao obr. 25. siječ.
 Pavao pust. 15. siječ.
 Pavlin 22. lip.
 Pelagije 26. kol.
 Petar Alkan 19. list.
 Petar Dam. 23. velj.
 Petar muč. 29. trav.
 Petar Nol. 31. siječ.
 Petar okov. 1. kol.
 Petar ap. 29. lip.
 Petronila 31. svib.
 Pij V. 5. svib.
 Pij I. 11. srp.
 Placid 5. list.
 Polikarpo 26. siječ.
 Prim 9. lip.
 Prospes 25. lip.
 Protasij 19. lip.

Rafael 24. list.
 Rajmundo 31. kol.
 Rajner 17. lip.
 Regina 7. ruj.
 Remigij 1. list.
 Rihardo 3. trav.
 Roberto 7. lip.
 Rok 6. kol.
 Roman 28. velj.
 Roman 9. kol.
 Roman 18. stnd.
 Romualdo 7. velj.
 Roza (Ruža) 30. kol.
 Roza 4. ruj.
 Rozalija 4. ruj.

Rudolfo 17. trav.
 Ruperto 27. ožuj.
 Sabina 29. kol.
 Sabina 28. list.
 Saturnin 29. stud.
 Sava 5. pros.
 Sebastijan 20. siječ.
 Senen 30. srp.
 Servacij 13. svib.
 Severin 8. siječ.
 Silverij 20. lip.
 Silvestar 31. pros.
 Silvin 17. velj.
 Simeon 18. velj.
 Simforijan 22. kol.
 Simon 28. list.
 Simplicij 2. ožuj.
 Skolastika 10. velj.
 Sofija 15. svib.
 Sosten 28. Stud.
 Soster 22. trav.
 Spiridion 14. pros.
 Stanislav (Stanko) 7. svib
 Stanislav K. 13. stud.
 Stjepan muč. 26. pros.

Stjepan kralj (Krunoslav)
 20. kol.
 Sulpicij 20. trav.
 Susana (Žuža) 11. kol.

Tadej 28. list.
 Tekla 23. ruj.
 Telesfor 5. siječ.
 Teobalde 1. srp.
 Teodor (Božidar) 9. stud.
 Teodosij 11. siječ.
 Terezija 15. list.
 Tiburcij 14. trav.
 Timotej 24. siječ.
 Tit 4. siječ.
 Toma Akv. 7. ožuj.
 Toma ap. 21. pros.
 Toma bisk. 29. pros.
 Toma Nov. 18. ruj.
 Turibij 16. trav.

Udalrik 4. ruj.
 Ursula 21. list.

Valburga 25. velj.
 Valenti (Zdravko) 14. velj.

Većeslav 28. ruj.
 Venancij 18. svib.
 Vendelin 20. list.
 Veronika 4. velj.
 Vid. 15. lip.
 Viktor 30. ožuj.
 Viktor (Vladoje) 28. srp.
 Viktorija 23. pros.
 Viktorin 5. ruj.
 Vilhelmo 28. svib.
 Vilibaldo 7. srp.
 Vincencij (Vinko) 22. siječ
 Vincenc. Fer. 5. trav.
 Vincencij P. 19. sav.
 Virgilij 27. stud.
 Vital 28. trav.
 Volfango 31. list.
 Vrbani 25. svib.
 Vuk 31. list.
 Zaharija 6. stud.
 Zenobij 29. list.
 Zenon 2. ruj.
 Zenon 22. pros.
 Zosim 11. ožuj.
 Živko 28. trav.

I. Prosta godina 1913.

Ima 365 dana; 52 tjedana i 1 dana. Proste su godine (veljača imade 28 dana): 1913., 1914., 1915. Prestupne su godine (veljača imade 29 dana): 1912., 1916., 1920., 1924., 1932. Ovi mjeseci imadu 31 dan: januar, marciuš, majuš, junuš, augustuš, oktobar, december. 30 dana imadu: april, juniuš, september, november (ap., jun., sep., nov.) Februar imade 28 dana.

		dana	noci
Najkraći dani u godini:	december 22.	8 s. 23 m.	15 s. 37 m.
	december 23.	8 s. 24. m.	15 s. 36 m.

		dana	noci
Najdulji dani u godini:	junius 18.	15. s. 57. m.	8 s. 03 m.
	juniuš 19.	15. s. 58. m.	8 s. 03 m.

II. Početak godišnjih doba.

Proljeće počinje 21. ožujka u 7 s. po podne — Ljeto počinje 22. lipnja u 3 s. po podne. — Jesen počinje 23. rujna u 5 s. prije podne. — Zima počinje 22. prosinca o ponoći.

III. Zabranjeno vrijeme.

Zabranjen je ples, sviranje i svadba od prve nedjelje adventa do tri kralja i od čiste sriede do biele nedjelje.

IV. Što znače neki kalendarski znaci i pokratice?

S. = sat; m. = minuta; b. = biskup; pp. = rimski papa; m. = mučenik
 d. = djevica; op. = opat; pust. = pustinjač; ud. = udovica; † = uzdržavanje
 od mesa; †† = crkveni post.

Tablica o plodenju domaćih životinja.

Ako je začeće	Konj	Krava	Bivol	Magarac	Ovca i koza	Krmče	Pitomi zec.
Sieć 1	pros. 6	listop. 12	rnjna 27	sičnja 10	lipnja 3	trav. 30	veljače 1
" 10	" 15	" 21	listop. 6	" 10	" 12	svibnja 9	" 10
" 20	" 25	" 30	" 16	" 20	" 22	" 19	" 20
" 30	sičnja 4	stud. 10	" 26	" 30	srpnja 2	" 29	ožujka 2
Velj. 10	" 15	" 21	stud. 6	velj. 10	" 13	lipnja 9	" 10
" 20	" 25	pros. 1	" 16	" 20	" 23	" 19	" 20
" 28	velj. 2	" 9	" 24	" 30	" 31	" 29	" 30
Ožuj. 10	" 12	" 19	pros. 4	ožuj 10	kolov. 10	srpnja 7	trav. 10
" 20	" 22	" 29	" 14	" 20	" 20	" 17	" 20
" 30	ožujka 4	siečnja 8	" 24	" 30	" 30	" 27	" 30
Trav. 10	" 15	" 19	siečnja 4	trav. 10	rujna 10	kolov. 7	svib. 10
" 20	" 25	" 29	" 14	" 20	" 20	" 17	" 20
" 30	travnja 4	veljače 8	" 24	" 30	" 30	" 27	" 30
Svib. 10	" 14	" 18	veljače 3	svib. 10	listop 10	rujna 6	lipnja 10
" 20	" 24	" 28	" 13	" 20	" 20	" 16	" 20
" 30	svibnja 4	ožuj. 10	" 23	" 30	" 30	" 26	" 30
Lip. 10	" 15	" 20	ožujka 5	lipnja 10	stud. 10	lsitop. 7	srp. 10
" 20	" 25	" 30	" 15	" 20	" 20	" 17	" 20
" 30	lipnja 4	trav. 10	" 25	" 30	" 30	" 27	" 30
Srp. 10	" 14	" 20	travnja 5	srpnja 10	pros. 10	stud. 6	kolov. 10
" 20	" 24	" 30	" 15	" 20	" 20	" 16	" 20
" 30	srpnja 4	svib. 10	" 25	" 30	" 30	" 26	" 30
Kolov 10	" 14	" 20	svib. 5	kolov. 10	siečnj. 10	pros. 7	rujna 10
" 20	" 24	" 30	" 15	" 20	" 20	" 17	" 20
" 30	kolov. 2	lipnja 10	" 26	" 30	" 30	" 27	" 30
Rujan 10	" 12	" 20	lipnja 5	rujna 10	velj. 10	siečnja 7	listop. 10
" 20	" 22	" 30	" 15	" 20	" 20	" 17	" 20
" 30	rujna 4	srpnja 11	" 26	" 30	ožujka 2	" 27	" 30
List. 10	" 14	" 21	srpnja 6	listop. 10	" 12	velj. 6	stud. 10
" 20	" 24	" 31	" 16	" 20	" 22	" 16	" 20
" 30	listop. 4	kolov. 10	" 26	" 30	travnja 1	" 26	" 30
Stud. 10	" 14	" 20	kolov. 5	stud. 10	" 11	ožujka 9	pros. 10
" 20	" 24	" 30	" 15	" 20	" 21	" 19	" 20
" 30	stud. 4	rujna 10	" 25	" 30	svibnja 1	" 29	" 30
Pros. 10	" 14	" 20	rujna 5	pros. 10	" 11	trav. 8	siečnj. 10
" 20	" 24	" 30	" 15	" 20	" 21	" 18	" 20

Po ovoj tablici svaki gazda lahko može izračunati, kada će mu se kobila oždrebiti, krava oteliti, krmača oprasiti itd. Tablica je po 10 danih sastavljena, al se lahko može izračunati dan ždrebenja i onda, ako ne 1, 10, ili 20 već i drugi koji dan se desilo. Na primer ako se je krmača cvilila siečnja 5-og. onda uzmi siečanj prvi gledaj dani što u nadpisu „krmče“ odgovora ovom terminu. Naći ćeš: travanj 30. Poklem se je 5. danih kasnije cvilila, 5 danih kasnije će se i oprasiti, daklem svibnja petog.

I to je poznato, da vrijeme poroda nije uvijek točno. Muški porod kasnije dođe na svijet, nego ženski. Boležljiva mater neurednije se ždriebe od zdrave i jake.

Ako i ovo u obzir uzmemo onda kobila može biti ždriebna od 330 do 429 danih krava steona od 240 do 330; bivolska krava od 290 do 310; ovca od 140 do 160; koza od 147 do 154; krmača od 110 do 135 danih. Pitomi zecovi su skotni od 28 do 32 dana. Kokoš na 16—20 jajah sjedi 20 do 22 danah; pučka na 12—20 jajah 27—28 danih; guska na 12—15 jajah 28—32 dana; patka na 15—18 jajah 27—32 dana.

Godina 1913.

Ajde k meni djeco, stari
Da vam kažem što od moje strani
Kakova će biti godina
Devet sto trinajsta . . .
Al vas prije sjećam:
Bogu se zahvaljte
Na prošloj godini.
On nas nadario plodom svakojakim
On nam dao blagu zimu, liepo proljeće,
Toplo ljeto, te jesen ugodnu.
On nam dao zdravlje
I očuvao nas žive.

*

Hoćeš li biti sretan ove godine?
Hoćeš li uživat blagodati njene?
Bogu se izruči

Od Njega očekuj sve dobro.
 On će nam skratit oštru zimu
 U proljeću bit će
 Krasnog cvieća
 Zelenog drveća
 Toplo će nam ljeto
 Bujno dozriet žetvu . . .
 Vina ne će puno biti
 Za žedju se može i voda piti
 A od vina ljudi se opiju
 Pa pijani opsuju i Boga.
 Zar su vriedni
 Da im daje
 U obilju sladkog vina?
 Ako i vina ne će biti
 Bit će kruha,
 Nešto i kolača
 Nemojmo se bojat . . .
 Bog će nas prehranit.

*

Al što vidim u daljini
 Silan dim . . . potoke krvi . . .
 Čujem strašan plač
 Sve se sprema na krvavi rat . . .
 I bit će . . . Nitko nije zadovoljan.
 Poslie onih muka, krvi
 Zar će bolje biti?! . .
 Bog dragi nek nas čuva, brani
 Nas i našu domovinu.

Prorok.

Euharistički kongres u Beču.

U prošlo godišnjem smo kalendaru napisali, da je godine 1911. euharistički kongres bio u Madridu u Španyolskoj, a prisustvovao mu i sam španjolski kralj. Alfonz XIII.

Godine 1912. bio je takav euharistički kongres u Beču. Takovu svećanost nikada još sviet vidio nije. Do 300,000 ljudi sakupilo se na procesiji, da se pokleni Gospodinu Jsusu u presvetom Oltarskom sakramentu.

Sam Beč je ogroman grad, imade do 2 miljunc stanovnika, pa je ipak ovaj kongres sasvim novo lice dao celomu gradu.

Godinu se skoro dana više odbora pripravljalno, da se što zgodnije sve uredi za taj kongres. Ovi su se odbori pobrinuli za stanove tolikih katolika, za njihovu obskrbu, za vodje, za mjesta kod procesije, za njihov put.

Nije to bio malen posao, kad se čovjek sjeti, da je za vrieme ovog kongresa više stotina posebnih vlakova dovelo hodočasnike, da je vlada bila prisiljena zamoliti Taljansku i Švicarsku, da joj posudi vagone, da uzmogne sve hodočasnike dovesti u sjajni carski grad.

Sam put nije bio skup. Ta za polovicu redovite cienne mogao je svatko putovati. Isto tako stan i obskrba bila je dosta jeftina, pa je to doprinelo, da su i mnogi siromašniji mogli prisustvovati ovom kongresu.

Ali što je to euharistički kongres?

Kongres se zove svaki sastanak, skupština, gdje se sastane puno svieta, da se dogovaraju o kojoj stvari.

Euharistija znači *dobar dar, dar ljubavi*. Ovom rieči nazivlju kršćani od najstarijeg vremena presveti oltarski sakrament, jer je to dar ljubavi od samoga Jsusa

Krista. Euharistički je dakle kongres, skupština, sastanak na čast presvetom oltarskom sakramentu.

Do sada je bilo 22 takovih euharističkih kongresa, ovaj u Beču bio je već dvadeset i treći. Takav se kongres svake godine drugdje drži. Na godinu će biti na Malti. Do sada bio je u Americi, Australiji, Aziji i u više mjestima Europe.

Na ovaj 23. kongres u Beč bili su pozvani svi narodi celoga svijeta i sakupilo se odasvuda katolika u velikom broju.

Hrvati na bečkom kongresu.

Na ovaj bečki euharistički kongres došlo je preko 5000 Hrvata. Do 4000 Hrvata bilo je iz same Hrvatske, ali došlo je preko 1000 Hrvata iz Ugarske. Došli sa Medjumurci nešto Šokea i Bunjevca, a puno Hrvata iz okolice Šoprona i Gjura.

Mi smo Hrvati dobili liepo crkvo svetog Petra za viećanje. U ovoj se crkvi sakupili svi hrvatski biskupi do deset, više stotina svećenika i do 6000 vjernika.

Sve prisutne najprije pozdravi zagrebački nadbiskup dr Ante Bauer, zaželjevši, da bude ovaj kongres svima na najveću duševnu korist. Divan je govor izrekao o presvetoj pričesti nadbiskup sarajevski dr. Josip Stadler. Naš je duševni život Jsus Krist u svetoj pričesti. Bez njega nema duševnog života.

Pod svetom su misom sjajno pjevali pjevači zagrebačke katedralke.

Makar je vrieme za celog kongresa bilo i neugodno: neprestance kiša padala, to ipak hodočasnike nije zadržalo, da si ne razgleda bečke znamenitosti.

Za sve je Hrvate već krasno uživanje bilo ono putovanje od Graca do Beča preko Semeringa.

Najdivniji se prizori izmjenjivali neprekidno. Sad si vidio strašne pećine, duboke jame pod sobom, sada opet krasne šume, divne livade. Tamo dalje gledaš ruševine starog grada, ovdje vidiš krasne palače. Po

Blago milosrdnima . . . Milosrdna sestra radosno pomaže bolesnoj starici.

svuda tragove ljudske marljivosti. Svaki pak čas doleti vlak u tunel, da drugim časom još bajnije slike gledaš pred sobom. I to traje više sati, da se već čovjek umori od samih krasota.

Bože mili, uzdisali ljudi, zar će i u nebo biti, takih krasota! Sveti je Pavao već odgovorio na to: „Nit je oko vidjelo, nit je uho čulo, što je Bog pripremio onima koji ga ljube.“ A mi smo svi iz ljubavi prema Kristu putovali u dalaki Beč.

Makar smo se naužili krasota na samom putu, makar se nagledali sjajnih crkva, palača i perivoja u Beču ipak je svaki najvećom napetošću čekašo nedjelju, da prisustvuje, da vidi procesiju, da se pokloni Jsusu u presvetom oltarskom sakramentu. Napokon dočekali smo se i toga. Naši su ljudi već u 3 sata u jutru ustali, da se što dostojnije pripreve za ovu svečanost. Oko 6 sati evo već izlazi vojničtvo, ciela vojska da i ona sudjeluje u ovoj slavi, da pazi na red. Postavi se po svim ulicama, kuda je imala prolaziti procesija — a u sedam već započme sam sjajan obhod.

Ophod.

U nedjelju imao je ići gradom svečani ophod sa Svetotajstvom. Od rana jutra padala je gusta kiša, pa je svatko žalostan mislio, da ophoda ne će biti. Ipak je ljubav k oltarskom Spasitelju svladala sve prirodne poprilike i zapreke — *ophod je bio po kiši?* Ženski svijet nastavio se s obje strane široke ulice Ring do kraljevskog dvora u špalir a potom i muškarci u drugi špalir, između kojeg je pošao sam ophod.

U počast i poklon nebeskog Kralja priredjena je sjajnim ovim ophodom tolika čast, kakovu si niti ne može zamisliti, koji je nije sam vidio. Crkveni i svjetovni dostojanstvenici u svom svojem sjaju iskazali su počast oltarskom Jsusu sudjelujući ophodu i ispovijedajući tako svoju vjeru u najveću tajnu božanske objave — u prisutnost Boga i čovjeka pod prilikama kruha.

I sam sijedi naš vladar sa prijestolonasljednikom, nadvojvodama, vojvodama i svom dvorskom gospodom prisustvovao je ophodu priznajući na taj način nad sobom drugog većeg božanskog Kralja. Kako je bila to divna ispovijest kršćanske i katoličke vjere! Srce katoličko drhtalo je od svetoga uzbudjenja i ras-košne radosti.

Presveto Otajstvo vozilo se na posebnim sjajnim kolima, pred kojim je klečao papinski poslanik kardinal van Rossum sa svojom pratnjom. Vjernici su padali na koljena, kad su pred njima prolazila osmeroprežna kola sa Svetotajstvom i klanjali se prisutnom svojem Bogu. Mirisni kad tamjana opkoljivao je kola i dizao se put nebesa, otkuda je neprestano padala kiša. Možda je Gospodin kušao kišom ljudsku vjernost; — ali kiša nije smetala, da naša ljubav ne bi letjela gore slobodna, nijesmo ni osjetili, da bismo kakovu žrtvu doprinijeli. Carski Beč svladao je sve zapreke, da ispovijedi na najsjajniji način svoju svetu vjeru. I sigurno se Gospodinu svidjela ta ispovijest, jer se odmah iza svršene procesije pomolilo izmedju oblaka sjajno sunce, tada prviput iza trodnevne kongresne kiše.

Iza procesije dobili su blagoslov sa Presvetim svi učesnici kongresa: silno ono svećenstvo, dvorska svita, pobožan narod, koji je sudjelovao u ophodu i grad Beč, koji nam je otvorio svoje domove.

Nikome nije žao, što je bio u Beču. Riječi presvijetlog g. zagrebačkog nadbiskupa koadjutora dra Antuna Bauera, koje je rekao prigodom otvorenja hrvatskog dijela kongresa, — a glase: sigurno ste i dosada imali na putu neprilika, a imat ćete ih sigurno i opet kroz ova tri dana, ali vi ih prikažite oltarskom Jsusu pa ih ne ćete ni osjetiti — te riječi živa su istina. Sve neugodnosti puta brzo smo zaboravili, a u srcu nam je ostala samo uspomena na slavlje Oltarskog Sakramenta.

Tovarenje na Rieci. Radnici iz ladje nose, što su iz daleke zemlje
dovezli k nama.

Povratak domu.

Procesija prošla, al kao da neprestance gledamo onaj sjaj, onu svečanost, Jsusa tako ponizno pod prilikama kruha, pa ipah tako proslavljena. Slave ga kraljevi i carevi. Klanjaju mu se ciele vojske. Pred njim kleče velikaši i miljuni naroda. O Bože tako si ti velik u svoj poniznosti svojoj!

Upravo nam tiško bilo rastati se od tog slavlja, od tog slavnog Beča. Razgledali smo još jedamput one liepe crkve, osobito zagovornu crkvu. O kako je to sjajna, veličanstvena, ogromna crkva. Razgledali smo carske palače, one sjajne vrtove, perivoje, pa onda ajde na kolodvor. Z Bogom Beč!

Ostat ćeš nam u ugodnoj uspomeni uvijek, jer smo tamo vidjeli poniznoga Krista — u tako velikom slavlju!

(Vratar.)

Uvijek napred. . . .

Kad drvo prestane rasti, počimlje njeno propadanje. Svako proljeće mora protjerati novo lišće, mora izrasti veća grana. Korijenje sve dublje pušća u zemlju. Koje drvo u proljeće ne može potjerati novo lišće, iz zemlje ne može izvući novu hranu, ono se polagano istroši, pa se počme sušiti, propadati.

Tko bi htio vidjeti koje katoličko društvo da ovako propada? Tko bi si želio, da se *Katolički Pučki Savez*, koji se tako naglo, liepo razvio, razgranio, počme sušiti, da se pojave na njemu suhe grane, da ne potjera novo lišće!

Ako imade takovih u našoj domovini — a na žalost ima ih dosta — možemo im kazati, da se ne će tako brzo toga dočekati, jer se *Katolički Pučki Savez* i ove godine liepo razvijao, razgranio, te svoje djelovanje na sve šire slojeve protegnuo.

Al je istina i to, što prijatelji Pučkog Saveza nesmiju zaboraviti, da je korijenje Pučkog Saveza doprlo do pećine, pa se od sada teže i polaganije može razvijati kao do sada. Svako sjeme najlaglje i najbrže potjera na dobroj zemlji, pa ovdje i naj prije doz-

rieva. Zato je bio i napredak Pučkog Saveza prvih godina najbujniji. Na slabijem tlu sjeme kasnije potjera, teže se razvija, pa ako i donosi ploda, taj je manji. To je već naravni zakon takav, pa ga čovjek ne može promjeniti. I Pučki je Savez to iskusio zadnjih godina, kada je proširio svoje djelovanje i na takove općine, gdje je zemljište kamenito, tvrdo za katoličko djelovanje. Teško je uspješno djelovanje na ovakovim mjestima. Svaki novi član je uspjeh napornog djelovanja.

Pa ipak dolaze uvijek novi i novi članovi. Idemo napried — uvijek napried

Premda sada vodje Pučkog Saveza svoje djelovanje ne ograniče samo na sakupljanje novih članova. Ni to se nesmije zane-mariti, pa stati ne ćemo smeti ni poslie mnogo godina. Ipak je glavna zadaća sada to, da podignemo materialno, gospodarstveno i duševno članove svoje. Zato izdaje centrala zgodna predavanja ravnateljima, poziva sve organizacije svoje, da imadu čim više puta sastanke. Na tim se sastancima govori o gospodarskim stvarima i o različitim društvima. Sama je centrala na više mjestima imala gospodarske tečaje, na kojima je gospodare upućivala u modernije gospodarenje. Slušatelja je uvijek bilo, pa to dokazuje, da nas narod shvaća. Gospodarska kancelarija svake se godine sve više razvija, pa i to dokazuje, da napredujemo.

Sada želimo još dalje ići. Sada ćemo nastojati, da sami prodajemo gospodarske proizvode, i sami da si kupujemo potrebite stvari, isto tako da u svoje ruke uzmemo trgovinu blaga kao što i vjersijske stvari.

Što bi nam koristilo, kad bi nas Pučki Savez poučio samo u tom, kako će nam zemlja čim više roditi, kako će nam blago liepo napredovati; a nebi pazili, da dobro možemo to i prodati, pa bi sav naš dohodak došao u džepove agenata i mašetara. Što bi nam koristilo, kad bi si svojom štednjem prištedili novac, ali bi taj ipak tugjincima nosio hasnu.

Zadaća će dakle Pučkog Saveza sada biti:

1. Da se gospodarski proizvodi dobro prodadu;
2. Da si gospodari jeftino (fal) mogu nabaviti potrebite gospodarske stvari;
3. Da si imadu novac kamo uložiti; i
4. Da si lahko mogu posuditi u potrebi. Tako ćemo gledati članove svoje obraniti od svih neprijatelja njegovih.

U centrali se već proučavaju ove stvari, da ih uzmognemo uspješno oživotvoriti. Liepo se razvilo kod centrale Pučkog Saveza i osiguranje, asekuracija. U 400 općina imademo već svoje pouzdanike, koji obavljaju uz doličnu nagradu posao osiguranja.

Naša katolička crkva kao što u svako doba tako i sada imade svoje neprijatelje. Ovi nas najrazličitijim načinom napadaju. Jedam-

put grde svetog oca papu, drugiput koju istinu svete vjere naše, treći put nam hoće uzeti škole, višeputa navaljuju na naše ljude. Pučki nas Savez obaviešćuje i u svim ovim stvarima. Upućuje nas, kako se možemo najuspješnije boriti. Ove su godine slobodni zidari svim silama napadali baruna Barkoczija, jer je katolik po osvjeđenju. Mi smo na stotinu i stotinu skupština podigli svoj glas da ga obranimo od napadaja. Ali na žalost ministar Zichy se više pobojava slobodnih zidara, nego je cijenio sebe i nas, pa je premjestio ovog vrijednog muža sa svoje službe.

Kad bi imali jaku katoličku stranku u saboru, to se nebi moglo dogoditi. Ali ovako. Katolički će Pučki Savez nastojati da imademo i u saboru što jaču katoličku stranku.

Evo djelovanje naše u prošlosti i ako Bog dađe u budućnosti. Napredujemo. . . .

Vratar.

Ptiček lepo peva.

(Narodna međumurska pjesma.)

Ptiček lepo peva f šumici zelenoj,
Ptiček lepo peva f šumici zelenoj.

K njemu se došeće jedan mladi gospon,
Jedan mladi gospon, jedan mladi jagar.

Oj ti mladi ptiček, kaj tak mило spevaš,
Oj ti mladi ptiček, kaj tak mило spevaš!

Da bi ti doletel na moje obloke,
Ja bi ti napravil srebernu krletku.

Jesti bi ti daval beloga cukora,
Piti bi ti daval slatke malažije.

Vera nebom letel na tvoje obloke,
Vera nebom letel na tvoje obloke.

Tvoji bi mi slugi moje telo tukli,
Tvoje bi mi dekle zmene perje skuble.

Rajši si bom letel na goru visoku,
Rajši si bom letel na goru visoku.

Ako gladen bodem, peska se najedem,
Ako žeden bodem, vode se napijam.

Pak si speval bodem — Zdravo o Marija,
Zdravo o Marija, slatko Ime Jezuš.

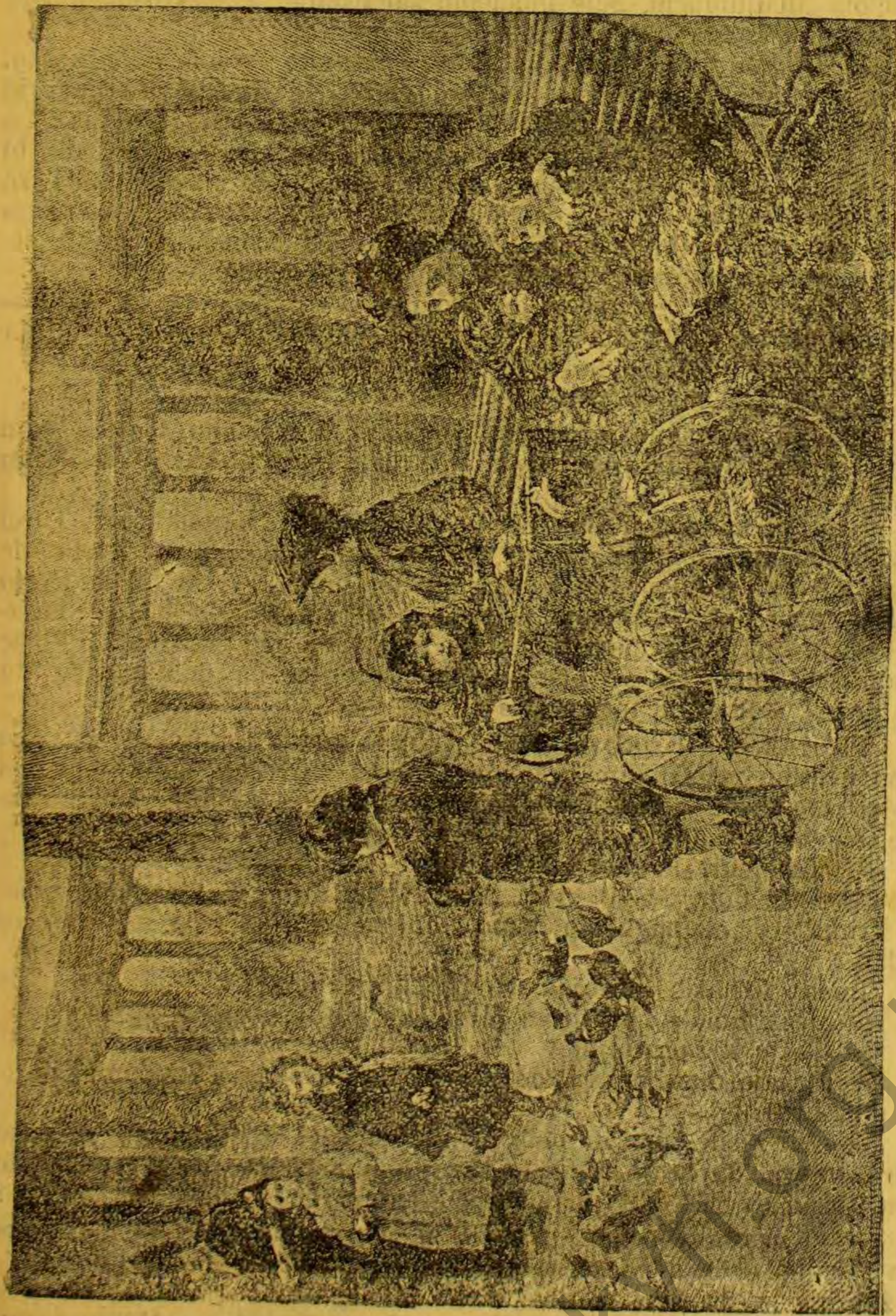

Samostani u Medjumurju.

Ako čovjek čita stare knjige o Medjumurju, opazit će, da je nekoć u Medjumurju više samostana (kloštra) bila, a da im se danas i svaka uspomena izbrisala u narodu. Mnogi još spominju biele fratre, Pauline, ali da su ovi imali krasan samostan kod Svete Helene kraj Čakovca i u Štrigovi, to malo tko znade. A kako su krasno djelovali ovi redovnici o tom nisu čuli naši ljudi gotovo ništa, premda ovim *Paulinima* imademo najviše zahvaliti, dasmo svi Medjumurci katolici.

Prije više stotina godina bio je samostan i u Cirkovljanima kraj Preloga. Ovdje su bili Templarci, kojima je nekoć bila glavna zadaća, da brane svetu zemlju, koju je Jsus svojim životom posvetio. Ovog je samostana već odavna nestalo. Možda je bilo i na drugim mjestima samostana — premda se dan danas više ne zna za to. U svim ovim mjestima živjeli su mužki redovnici.

Bilo je na nekim mjestima škola, samostana za redovnice. Tako su čase sestre milosrdnice imale školu u Kotoribu i a Macincu. Sada ni ovih više nema. Poslije nekoliko decenija zaboravit će se, da smo imali u Medjumurju škole, samostane, gdje se Bogu služilo savršenim načinom — ako si ne ćemo zabilježiti te stvari.

Gradska bieda. Siromašna udovica s djecom ostala bez stana na ulici.

Danas sa žalošću moramo istaknuti, da su samo dva mjesta u cijelom Medjumurju, gdje imademo samostane u Čakovcu muški samostan, u Legradu ženski samostan.

Medjumurci su poznati na daleko i široko svojom pobožnošću. Djeca rado idu za svećenike, za redovnice. Iz malog Medjumurja imade do 50 najmanje mužkaraca što svećenika, što redovnika, a preko 100 djevojka u raznim samostanima. Tolik je to broj, da bi se moglo do 10—15 samostana napučiti. Kolika bi blagodat bila za cijelo naše Medjumurju, za naš narod, kad bismo svoju savršenu djecu u svojoj sredini gledali, gdje Bogu služe najsabranijom molitvom, najpožrtvovnijom ljubavlju prema Bogu i bližnjemu.

Ali bilo to moguće, da podignemo samostane? Ta samostane podigli su većinom velikaši, grofovi, vojvode! A mi sirotinja ni pomisliti ne možemo na to?

Tako misle mnogi. Ali krivo.

Bio sam nedavna u jednom ženskom samostanu. Sastao sam jednu sestru Medjumurku, koja mi pripovjedala, kako one žive dolje u Bosni.

Naši su katolici u Bosni najveća sirota, ta katolike su Turci kroz 600 godina najviše mučili, izrabili. Nije čudo, da se sada ne mogu na brzu ruku podići kao Srbin ili Turčin. — Da im bude što sigurniji napredak — sadanji nadbiskup u Sarajevu — podiže katoličke škole, pa ondje namješta naše redovnice. Od česa žive? Plaće imadu vrlo malo, gotovo ništa, jedna učiteljka ne dobije više do 400 kruna. Zar se iz toga može živjeti?

Pa ipak ove Kristove zaručnice rado trpe i muče se za ovu plaću u onim zapuštenim krajevima, medju najvećom sirotinjom. Da si olahkote život, poslije škola same si učiteljice ručnim radom zasluže, što im je najnužnije,

— Zar puno morate tako raditi? — zapitam.

— Više puta do 10—11 i do pol noći samo da imademo zalogaj kruha i da uzmognemo pomoći onima, koji su i od nas u većoj biedi.

Imade li naših djevojka u onim krajevima?

— Jest, imade nas širom Hrvatske i Bosne preko 80 osoba.

— Jeste li zadovoljne?

— Jesmo, kad znamo, da za Krista Gospodina stradamo, radimo dan i noć.

— Ali recite mi, zar nebi željele doći u Medjumurje, u naše liepe krajeve, da ovdje ubrišete suze bolnima, da ovdje poučavate našu djecu, da je vodite svojim primjerom do savršenijeg života?

— O velečasni nema! dana da si nebi to zaželele. Ne može nas više zajedno doći, a da se nebi o tom razgovarale, da nebi o tom — ah žalosno — za sada sanjale, kako bi najvećom radošću, stostrukom revnošću njegovale bolesnike, poučavale mladež u Medjumurju.

Al što ćemo to je samo san. A za nas zaručnice Kristove nije, da u sanu živimo, mi za život i za vječnost radimo.

O koliko puta sam razmišljavao o ovim rečima, koliko puta sam puštao svoju fantaziju, da luta po Medjumurju, da gradi samostane, bolnice, škole, da je napućuje časnim sestrama, našim kćerkama, da je sakuplja sa svih strana Hrvatske, Bosne i Dalmacije. Divne li su to sanje.

Sanje.

Štrigova.

U krasnom mjestancu Gornjeg Medjumurja, gdje se ponosito diže crkva Jeronima, u Štrigovi otvorili su Salezianci svoju obrtničku školu. Ovamo je došlo 4 oca svećenika i 10 laika, nastanili su se u starom samostanu nekadašnjih Paulina, otvore svoju tiskarnu, te će izdavati svoje novine za Medjumurje. Vješti su perom, rodom su Medjumurci, znadu što želi ovaj narod. Dobru, pobožnu i poučnu štivu u materinskom liepom jeziku. Već u prvom broju svojih novina pozivlju cielo Medjumurje, da pošalje svoju odraslu djecu k njima u školu. Mogu se učiti za slagara, štampara, krojača, kovača, zidara, stolara, imat će prilike uputiti se u vinogradarstvo, vočarstvo te racionalno gospodarstvo. Prve se već godine prijavilo do 60 mladića, a druge godine preko stotina, jer se vidjelo, kako je to velika blagodat za mlade ljude, ako se dobro upute u svojem zanatu, a uz to se u pravom kršćanskom duhu odgoje.

*

Dobrotom grofa Feštetića otvore časne sestre milosrdnice u Belici sirotište. Nije veliko. Za sada ne mogu više do 30 djece primiti, koji su bez oca i majke ostali. Ali ove badava primaju, pa je uče i vode k dobrom Bogu. Našlo se medjutim više dobrih ljudi, koji su sakupili veću svotu novaca, da se ovo sirotište poveća, dogradi. Ne će se više sirotnija naša potucati od nemila do nedraga, imat će mjesto majke rodjene drugu majku. Koliko će suza manje lievati ova sirotnija, koliko će se vriednih žena i mužkaraca odgojiti u ovom sirotištu!

— Kamo vodite tog bolesnika?

— Vodim ga u Čakovac u bolnicu. Badava, mi se Čakovčani možemo onako brinut za bolesnike kao one dobre dušice, zaručnice Kristove u Čakovcu. O kako sam i ja bio bolestan! Mislio sam, da ću sigurno u grob. Odvezli me u bolnicu milosrdnih sestara u Čakovac.

Nisam kod kuće ni mislio na Boga. Ah ondje me sjetile u onim mukama, kako je Jsus Krist trpio — za nas — još više. Pa imade dovoljno razloga, da i mi trpimo što više na ovom svijetu za griehes svoje. — Rado sam trpio, dapače se i veselio mukama — a

sestrice svojom brigom i marom povratile mi zdravlje. Kako da ne vozim ovamo rado i svog brata, da mi ozdravi.

— Prijatelju, ne morate li puno platiti?

Ništa. Badava lieče, njeguju. Samo mole milostinju po Medjumurju. Svatko znade, da za siromašne bolesnike mole, pa im rado daje. A bogatiji oni pak rado plate, ta ljubav se kršćanska i onako nikada potpuno platiti ne može.

Prije smo morali svoje bolesnike voziti u Kanižu — ali ondje ne znadu našim liepim materinskim jezikom govoriti — ili pak u Varaždin, ali ovdje je skupo i malo mjesta za bolesnike. Hvala Bogu sada nam je pomognuto dobrotom dobrih zaručnica Kristovih.

Prelog.

— Starče šta se žalostite? Zašto te suze pod stare dane? Ta vidim niste siromak čovjek, ne morate radit; brigu na stran; odmorite se pod stare dane!

— O kako bi trebao odmora! Istina nisam siromak. Ta radio sam marljivo kroz cieli svoj život svojom suprugom, štedili smo obadva i liepi imetak stekli. Ali o jaj nama, tko će nas njegovati u bolesti našoj, tko će nam dati napitak hladne vode, kad nas bolest pritisne? Mislím, snujem, razbijam si glavu, ali ništa se ne mogu sjetiti. Zar da tugjeg čovjeka uzmem, da mu svoje blago zapišem — pa da onda gledam — kako od dana na dan teško čeka moju smrt? O to nikada! A svog djeteta nemam. Imao sam, ali mi sva djeca redom pomrla. Tko će biti naša pomoć i utjeha?

— Dragi starče samo se za to žalostite? Druga vam tuga ne pritiste srce vaše? Onda dobro. Evo čujte, što sigurno niste do sada znali. Mi smo Medjumurci sretni ljudi. Imademo naših kćerka puno po samostanima. Ne davna su vam *kćerke Božje Ljubavi* otvorile liepu jednu kuću, gdje vam primaju starce i starice. Svaki par dobije po jednu liepu sobicu. Pokućstvo je jednostavno, sobica čista, u prozoru svakom rozmarin i liep muškatlin. Blizu su crkve. Hrana dobra i zdrava; dapače i liečnik dolazi redovito u kuću, da pomogne, koji je bolestan. Za sve se brigaju ove sestrice. A plati se, koliko tko može. Od svog imutka daje svatko, koliko može za doživotno uzdržavanje.

— A gdje je ta kuća? Ja ću si ju odmah pogledat, pa rado dajem sve svoje ovim dobrim dušama, jer znam, da će se kćerke Božje Ljubavi najbolje poskrbiti za nas.

Ova vam je kuća za starce i samostan u Prelogu. Tamo ćete naći do 20 parova staraca, a nekoji su već udovci ili udovice. A svi zadovoljni, svi bezbrižni, svi osigurani za stare dane. Sada zbilja mogu Bogu služiti i pripravljati se za sretnu vječnost.

— Hvala na uputama, sada sam utješén. Idem u Prelog.

Slika „Monna Lisa“, koja ja ukradjena iz Louvre muzeja, a vriedi do
pol miljuna krana.

Velika je svečanost u Kotoribi. Sav puk oduševljen. Crkva i samostan kraj crkve izvana okrašeni. Gostovi dolaze sa svih strana. Sada slave časne sestre deset godišnjicu što su otvorile katoličku školu u Kotoribi. Prije bila ovdje državna škola, ali se u njoj djeca nisu odgajala po kršćanskoj katoličkoj vjeri. Učitelji nisu marili za crkvu i za narod — zato i djeca bivala sve gora. Dogovore se dakle roditelji, pa sagrađe samostansku školu, pozovu sestre; ove otvore najprije jedan razred kasnije sve više i više, a poslije 6 godina morala se državna škola zatvoriti, jer nije bilo više djece u cijeloj školi do 23. Nešto židova, i nekoliko nazovi katolika.

4 godine već same šire blagoslovno djelovanje u ovoj općini na najveće zadovoljstvo roditelja. Sav bies neprijatelja ne može im ništa naškoditi.

Na ovu svečanost dolaze i časne sestre učiteljice iz drugih mjesta. Vlakom dolaze iz Macinca, Kraljevca, Vratišinca. Dan prije došle su već iz Legrada, Mihaljovca, Svete Marije. Časne sestre iz Selnice i Gornjeg Mihaljovca ispričale se, da ne mogu osobno doći, jer su udaljene od željeznice, pa na oporovku imaju više sestara, koje ne mogu napustiti same. Ali se u duhu priključuju ovoj slavi. Tiekom vremena i nastojanjem dobrih ljudi, pa jedne poglovarice Medjumurke u svim se ovim mjestima otvorile samostanske škole. Časne sestre odgajale našu djecu i vode je putem krieposti. A narod se sve više dizao u vjerskom znanju i materialnom stanju — al je svakim danom sve više opažao, da cieli svoj napredak imade zahvaliti časnim sestrama. Zato se ovom prilikom u velikom broju odazvao pozivu, pa došao u Kotoribu, da se zahvali Gospodinu Bogu, na tako liepom napredku.

Poslie svečane službe Božje, kod koje je pjevačko društvo najpreciznije otpjevalo koralnu misu, te divnog govora školskog nadzornika prečasnog Vinka Živkovića, sakupi se sav sakupljen narod u veliku dvoranu časnih sestara. Ali je više stotina osoba moralo vani stajati, nisu mogli svi u dvoranu, u koju inače stane do 2000 ljudi Pjevanjem, predstavom, deklamacijama proslave taj svečani momenat. Najdirljivija točka celog dnevnog reda bijaše govor nadstojnice časne sestre Marije Cecilijane.

Oduševljeno isripovjeda početak ove škole, te napredak iste. Užasne bijahu navale na ovu školu. Bez pomoći Božje ne bi mogla ova škola ni godinu dana djelovati. Ali kad se činilo, da će neprijatelji sasvim pobjediti, evo nam opet Božje pomoći koji je pomrsio sve njihove račune.

— Iz zahvalnosti prema tolikoj dobroti Božjoj i ljubavi naroda odlučile smo, počevši od ove godine — nastavi predstojnica — otvoriti gospodarsku školu za medjumurske djevojke. Učit će se u

ovoj školi : kuhati, vrtljarstvo, šivati, mljekarstvo, jednom rieči sve, što je dobroj gospodarici neophodno nužno znati. Naj voljele bismo, da nam iz svake općine dogju 2—3 pametne djevojke, koje bi onda kod kuće mogle druge upućivati u svim stvarima.

To činimo iz zahvalnosti prema Bogu i našem narodu. Budimo mi vjerni Bogu, on će nam sigurno pomoći.

Sav prisutan narod najvećom radošću prihvati ovu ideju; pa se zbilja za kratko vrijeme prijavi do 50 djevojka u ovu školu.

* * *

Sve je to samo san, fantazija. Mnogoputa sam sve to vidio svojim duševnim očima. Zar je to inače ne moguće?

Božjom pomoćju i slogom sve to možemo vidjeti još svojim očima.

— Hoćemo li?

To samo Bog znade.

Vratar.

Krajcar.

Najsitniji novac. To jest, mogli bi se pravdati, je li krajcar doista i novac. Za nj kupiti ne može se gotovo ništa, najviše paklec šibica ili jedna igla.

Jasnije rečeno, tko ima samo jedan krajcar, taj nema ništa novaca.

Ipak imade toliko pripovijesti o krajcaru. „Od krajcara postat će forint.“ To je najobičnija rečenica o krajcaru. Pa ja sam vidio hiljade i hiljade forinti od kojih postade krajcar, ali još nijednog krajcara, od kojeg bi narasao forint. Kad bi od krajcara narasao forint, kao što od zrna klas pšenice, nikad u životu ne bi jeli više kruha. Svaki bi čovjek posadio krajcare u svoje zemljište, da može u jeseni forinte požeti.

„Tko krajcar ne štedi, ni forinte ne zavrijedi.“ I to učismo u djetinje doba. Pa je li vidio tko čovjeka, koji je dobio forinte, što je krajcare štedio? Ta onda ću ja od sutra počamši hiljade i hiljade krajcara početi štediti. Na dan se tri put naklonim pred njima, milostivom gospodom ću ih nazivati, kao dvorske tumače i svilenim rupcem ću praha s njih brisati.

Taka rečenica želi nas samo naučiti štediti. Ali tko je tako lud, da bi krajcarom štedio? Ta šta imam, kad si krajcar prištedim? Imam jedan krajcar. Bolje da nemam nijedan, nego zbilja samo jedan.

Boj u Tripolisu Taljanski vojnici u taboru čekaju neprijatelja.

Da, kad bi bili taj krajcar za Kristovog rođenja metnuli na stranu, to je sasvim drugo. Jer su nas naši profesori matematike učili, da se novac tako nakon petnaest godina kamatnim dobitcima podvostruči. Dakle nakon hiljadu devetsto godina bi se taj krajcar već stodvadeset put morao podvostručiti. To jest, od njega bi postalo već par milijuna forinti. Po prilici toliko milijuna, kolik je ukupni imetak od dvaju krajeva svijeta.

Da borme. Samo gdje bi sad već bio taj novac? Koja banka ili štediona čuva novce kroz hiljadu devetsto godina? Možda niti „Kotoribska vjeresijska udruga“ ne. Pa koliko kamata bi računali na krajcar? U prvoj godini barem deset krajcara, u drugoj dvadeset, u trećoj sto. Sad bi lijepo mogli naplatiti krajcara od Jezuševe dobe.

Da ga nijesu možda i potepli. Ali je li bilo ikad banke na svijetu, gdje u dvadeset—trideset godina jedanput dvaput ne bi odnijeli sve ukupne novce? Ako je direktor pametan i dobar čovjek, onda sigurno blagajnik krade, ako je nasuprot blagajnik pošten, onda je revizor varalica, ili vježbenik odnese novce u Ameriku.

Još nije bilo na svijetu takvog milijonera, koji ne bi bio okradjen.

Ali nek se dogodi čudo. Neka ga ne okradu. Onda dodje rat i poberu se novci. Dodje gubitak na burzi, pa koristonosni papiri postanu nekorisnima. Dodje požar i novac mi izgori. Dodje poplava i odnese mi voda imanje.

Ina koncu konca budimo iskreni. Meni ne treba milijun nakon hiljadu devetsto godina. Nek mi radje dadu sutra moj krajcar natrag, jer će na krajcaru istom za hiljadu godina počet veliki kamati rasti. Dotle se samo pomalo množi. Nakon petnaest godina od jednog krajcara bit će dva. Nakon trideset godina bit će od njega četiri krajcara. Nakon šezdeset godina bit će šesnaest krajcara. Nakon devedeset godina šezdeset i četiri krajcara, a nakon sto će godina fučkati na cijeli forint.

To je pripovijest, da je s krajcari dobro štediti. Od krajcara tako nikad ne će biti forint. Ali će biti, ako čovjek po danu sakuplja krajcare što mu u ruke dodju, te ih na večer uloži.

Takvim bi se načinom mnoge i mnoge hiljade sakupile, te nakon par godina ne bi bilo bijede na svijetu. Ako ga metnemo na stranu, ostati će nam uvijek samo krajcar.

Ako li pak mu brižno i druge dodavamo, onda će od njega nastati forint. Ako je krajcar sam, to niti nije novac.

Piše doduše na njem dva, al ipak vrijedi samo jedan!

Priredila: **Cecilija Lukačić.**

Medjumurski seljak.

Spjevala: Marica Zvošec.

*Baci pogled po ravnini
Medjumurskog polja
Duša će ti uskliknuti
„Da, prava krasota!“*

*Oranica i livada
Polje oživljuje,
Seljak radi tu i kopa
Polje obradjuje.*

*Kada rujna zora svane,
Još u biser rosu
Maran seljak hitro ide,
Da pokosi travu.*

*Sunce zlatno već se diže
Iza brda gori.
Poje ševa pjesmice nam
Pa se diže gori.*

*Stupiv seljak na livadu
Zove Božju pomoć;
Krsti se i moli vruće
Blagoslov odozgor.*

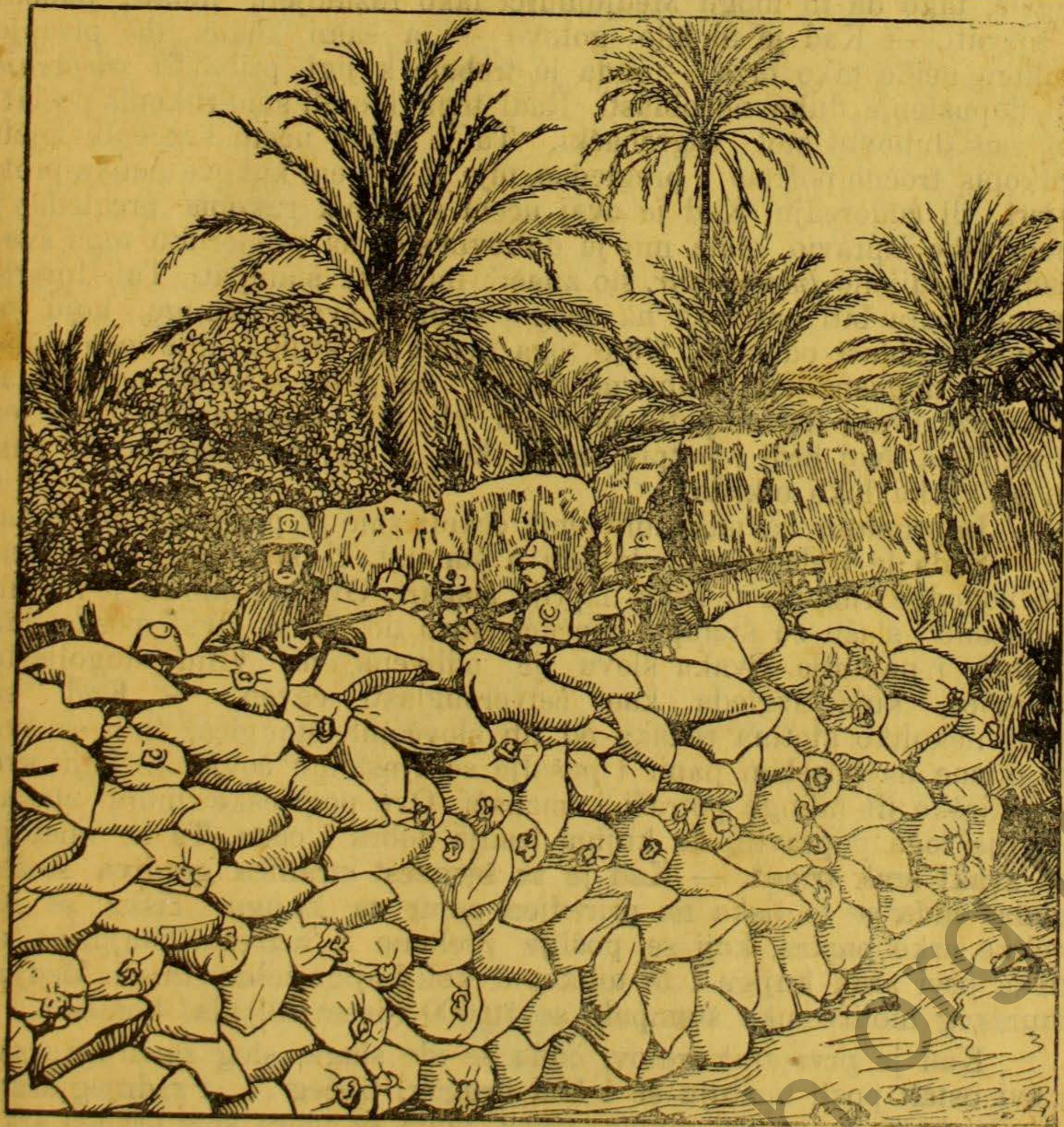
*Moli, hvali dobrog Boga:
Za dobrotu takvu;
A ševa kružec pjeva
Svoju jutarnjicu.*

*Oj seljače Medjumurski
Ustraj u svom običaju,
Pa će blagoslov te pratit
U tvom krasnom, plodnom kraju!*

Kako smo došli do svojega molitvenika ?

Običini ljudi odgovaraju na pitanje „kako se prave knjige?“ ponajviše sa „nadrukaju se“ Ili „samo se pritisne pak postane knjiga.“ Ali da to nije posve obično drukanje niti pritiskanje, to opet znade svatko, jer ne znam, da li je tko načinio knjigu pritisnuvši kup papira ili na koji drugi sličan način.

Prošle godine počela se širiti u Medjumurju molitvena knjiga „Jezus ljubav moja,“ kojoj stoji na prvom listu napisano, da su je

Taljani si pjeskom napunjena žaklje postavljaju na obranu proti kugljama Araba i Turka.

izdali medjumurski svećenici. Baš množina posla, brige a i troška okolo izdavanja ove knjige ponukala nas je, da našim ljudima prikažemo, kako se izdavaju knjige u opće.

Kad netko hoće izdati kakovu knjigu, onda mora ponaiprije rukom napisati sve ono, što će ući u tu knjigu. Čovjek, koji piše knjigu iz svoje glave zove se *književnik*, a ono što napiše, zove se *rukopis* knjige. — Našu molitvenu knjigu složila su trojica medjumurskih svećenika. Jedan je složio od početka do kršćanskog nauka, drugi je složio kršćanski nauk, a treći pjesme. Mnoge molitve, kršćanski nauk i pjesme uzete su iz drugih knjiga ali nešto promijenjene, tako da ih mogu Medjumurci lako razumjeti, moliti, naučiti i pjevati. — Kad je to bilo gotovo — a sami znate, da pisanje rukom neide tako brzo — onda je trebalo knjigi pribaviti *odobrenje* ili dopuštenje duhovne oblasti. Radi toga morali smo rukopis poslati na naš duhovni stol zagrebački. Tu je jedan učeni svećenik cijeli rukopis tročno počitao i pregledao, nije li u njem kakova nauka proti vjeri ili čudoredju. Kad je ovaj učeni svećenik rukopis pregledao i pogrješke ispravio, onda mu je duhovni stol na preporuku toga svećenika podijelio *Imprimatur*, što znači: može se štampati. Taj *Imprimatur* mora biti natiskan na drugoj stranici svake knjige, koju je duhovna oblast odobrila. Gdje toga nema, ta knjiga nije odobrena. Ono „s dopuštanjem duhovne oblasti“ na prvoj stranici nije dosta. To može svaki našampati i prevariti ali kod *Imprimatura* ne, jer svaki ima svoj broj i potpis onoga, koji je knjigu pregledavao, pak bi se varka lako otkrila.

Imprimatur za naš molitvenik čekali smo po prilici godinu dana.

Sada je trebalo rukopis dati u štampu. U štampariji dobe poslije pogodbe rukopis u ruke naprije slagari. Ovi sve ono što je rukom napisano slažu za štampu, mećući slovo do slova. Ovaj posao ide najteže i najdulje. Svaka slova je odlivena na vrhu dugoljaste štangice, koja izgleda kao četverouglasti čavao. — Kad se složi nekoliko stotina redaka od tih slovčanih štangica, onda se sve to otisne na poseban papir i pošalje se vještomu čovjeku, koji sve pogrješke ili falinge potraži i naznači. Ove pogrješke mora slagar poslije toga popraviti, da knjiga izadje dobra i čista. To se opetuje za svaki arak tripot. — Kad je za šesnaest stranica gradiva složena, onda se to tiska na priredjen papir za knjigu. Tiska se na velike arke papira, koji se poslije prelome i razrežu. Najprije se tiska prvi arak knjige i to tolikoput koli knjiga želimo imati. Medjumurskog molitvenika štampalo se 10.000 (deset hiljada) komada.

Kad je prvi arak gotov, onda se ide slagat slog za drugi arak, i svi ostali posli opetuju se i kod drugog, trećeg . . . i zadnjeg arka. Ako tiskara nema baš mnogo slova, onda se mora slog prvoga arka rastepati, da se mogu iste slove upotrebiti kod slaganja sloga za drugi arak.

Treba mnogo vremena, dok se u tiskari jedna nešto veća knjiga našampa; ali u tiskari se knjiga još ne dogotovi. Knjiga još nije uvezana u korice. Zato se mora poslati k drugomu majstoru, k knjigovežaru. Ovaj knjigu uveže u korice i sada je gotova, ali u njegovom magazinu. Treba ju razaslati trgovcima, koji će ju onda rasprodavati onima, koji će ju trebati.

Kako vidite kroz mnogo ruku mora proći knjiga prije nego je za uporabu i prije nego dodje k svojim čitačima.

A da ovi svi skupa ne rade to badava, to vam ne trebam posebno isticati. Radi toga se knjige ne dijele badava nego za novce.

Na jednaki način dobili su naši Medjumurci i svoj molitvenik. Ali s molitvenikom ovim, koji nosi čisto vjersko ime „Jezuš ljubav moja“, dogodila se mala neprilika. Nekoji dobri prijatelji medjumurskog naroda, koji su inače vuki obučeni u ovčjoj koži, htjeli su podmetnuti ovoj knjigi političke svrhe i *tajno* su je prijavili državnom odvjetništvu u Kaniži — nastojeći tako spriječiti, da ova liepa i dobra knjiga prodre među pobožan medjumurski puk. Kad se je saznalo za ovo rovarenje, počele su i javno pisati neke novine — koje su takodjer kao vuki u janječjoj koži — da bi najbolje bilo, da se te sve knjige bace — u oganj!! Ovo nije šala, ovo i ovim riečima pisale su novine „Zala“.

Mi smo strpljivo čekali pravdu. I kaniški sudac istražitelj pokazao je mnogo više pravednosti i pameti nego spomenute novine, — kad je zapljenu molitvenika digao i rekao, da u njemu nema ništa, radi čega bi se njegovi sastavljači morali vući na sud!!

Poslije ovog riješenja gornje su novine sramotno zašutile, a među dobar Medjumurski narod širi se sada bez svake zapreke lijepi molitvenik „Jezuš ljubav moja“. Sam naš prečasni duhovni stol zagrebački pohvalio je molitvenik i odredio, da ga moraju nabaviti sva školska djeca kao školsku knjigu. A presvijetli gosp. naš natpastir dr. Antun Bauer prigodom svete potvrde u svakoj je medjumurskoj župi podijelio lijep broj ovih molitvenika pa ih je na taj način najljepše preporučio.

Medjumurci pak će se najljepše odužati za trud izdavača ovog molitvenika, ako ga budu rado kupovali i rado upotrebljavali.

V. Žganec.

Kolo ćemo zaigrati . . .

Na melodiju „Mikor konje . . .“

*Turčin jaši našim radnim poljem,
Turčinovi konji brzo lete.
Kudgod lete, cvijeće već ne raste,
Kudgod lete, majke rasplakane,
Kudgod lete, djeve porobljene,
Porobljene, dragim ugrabljene . . .
Al je Mara hrabra kćerka bila,
Hrabrost joj je darovalo nebo,
Turčinu je grlce stisla rukom,
Iz grlca mu rumen krvca brizla —
Pa je djeve povraćala dragim.
Al je Mara samilosna bila,
Samilost je od oca učila. —
Pa je kćerkam stare majke dala.
Al je Mara dobra kćerka bila,
Srce joj je majka njena dala, —
Pa je Mara cvijeće zalijevala,
Zalijevala, Bogu darovala . . .*

Veliki petak u Nazaretu.

Napisao : Josip Iskra bivši duhovnik na mornarici.

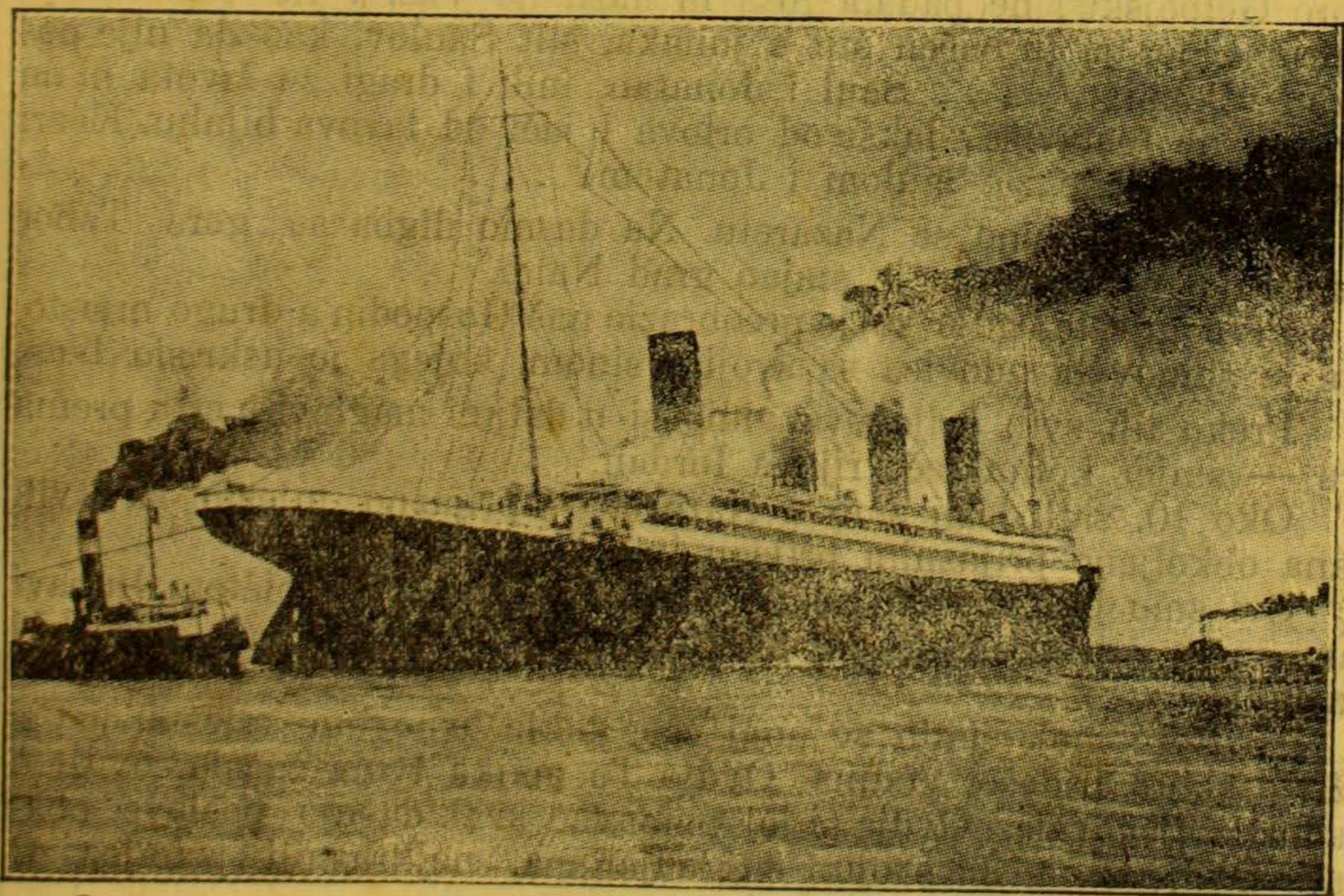
Bilo je polovicom mjeseca travnja godine 1906., kad se je naš brod „Árpád“ vraćao sa drugim ratnim brodovima iz Aleksandrije kući svojoj. Put kući nije imao biti izravan, nego imali smo obaći istočnu obalu sredozemnog mora i taknuti se sv. zemlje, domovine Isusa Krista i to njegove uže domovine : Galileje.

Put od Aleksandrije do Haife-trgovačke luke na podnožju Karmela trajao je po prilici jedan dan uz dosta nemirno more. Svatko si može pomisliti, kakvo je čuvstvo obilazilo čovjeka, koji zna, što je sveta zemlja kršćaninu !

■ ■ ■ Iz daleka je bilo vidjeti brijeg Karmel kako se produljio duboko u more. Čovjek je strjelovito prošao one svete uspomene iz sv. Pisma, koje govore o Karmelu, toj gori punoj ljepote i cvijeća koja se toliko spominje u psalmima, koje svaki dan čitaju katolički svećenici.

Došli smo u Hajfu na veliki četvrtak pod večer — a sutradan t. j. na veliki petak imali smo ići put Nazareta. Rano smo ustali — oko pet sati sjeli na kola, koja su slična omnibusima, jer je po prilici 5 sati vožnje do Nazareta. Vozarenje ovim kolima imaju u svojim rukama neki njemački naseljenici, koji su vrlo marljivi i koji su svojom marljivošću zasadili goru Karmel finim vinskim trsom, tako te je Karmelsko vino na glasu sa svog ugodnog teka.

Put nas je vodio uzduž potoka Kisona-kroz dolinu Iezrahelsku opet punu uspomena, jer je tuj toliko bitki bio narod Izraelski i uništio svoje neprijatelje, uzdajući se u pomoć Božju.

Titanic ogromna ladja, koja se sukobila u ledene sante.

Putem na lijevo kraj mora vidio si u lijepom zaljevu grad Akku (Jean-d'Acre), to poslednje utočišće križara, koje kad su izgubili, izgubljena je bila i sveta zemlja za kršćane. Ovu jaku tvrđju je opsjedao i veliki Napoleon uzaludno kroz nekoliko mjeseci. Put nas dalje vodio kroz lijepe livade, pune raznolikog cvijeća i zato razumijemo za što je sv. Pismo puno prispodoba o cvijeću, koje je ljepše odjeveno od Salamona, koje je slično životu ljudskom — jer danas jest, a sutra se baca u peć i. t. d. . . .

Spomenuti mi je, da je sjeverni dio sv. zemlje t. j. Galileja vrlo plodna i lijepa zemlja — kako god je južni dio t. j. Judeja sam pusti kamen. Čini se, da se je zato i Isukrst radije zadržavao u svo-

joj lijepoj Galileji, punoj cvijeća — nego u mrkoj i goloj Judeji. Iz doline smo se popeli na brežuljke pune maslinovog drveća i odanle je puknuo lijep i veličanstven pogled na cijelu dolinu Jezrahelsku. Činila ti se kao jedan lijepi raznobojni sag (tepih) — tako je lijepo obradjena bujnim cviećem obasuta. Cijela ta dolina pripada turskom eraru, koji ju daje u najam nekim bogatim židovima. Popevši se dalje vidiš u daljini kao u magli brijegove: Garizim i Hebal — gdje je Jozua blagoslavljaio narod Židovski Tamo opet vidiš brijeg Gelboe, gdje je pao nesretni kralj Saul sa sinom Jonatom, te se nehotice sjećaš one lijepe elegije Davidove, kojom je on oplakao svog nestretnog kralja i sina mu svog dobrog prijatelja: „Gore Gelbojske! ne padala rosa ni dažd na Vas, i ne rodilo polje za prinos, jer je tu bačen štit s junaka, štit Saulov, kao da nije pomazan uljem. Saul i Jonatan, mili i dragi za života ni na smrti se ne rastaviše; lakši od orlova i jači od lavova bijahu. Kćeri Izraelove! plačite za Saulom i Jonatom.“ . . .

Priblizavali smo se Nazaretu. Na desmo digba se gora Tabor a ispodnje mjesto, gdje je stajao grad Naim.

Prvo mjesto, gdje se je preobrazio naš Gospodin a drugo mjesto, gdje je stanovala udovica sa svojim sinom, kojega je uskrisio Isus.

Preko tih svih brijegova vidio si u daljini maglovitu crtu prema jugu — smjer kojim teče rijeka Iordan.

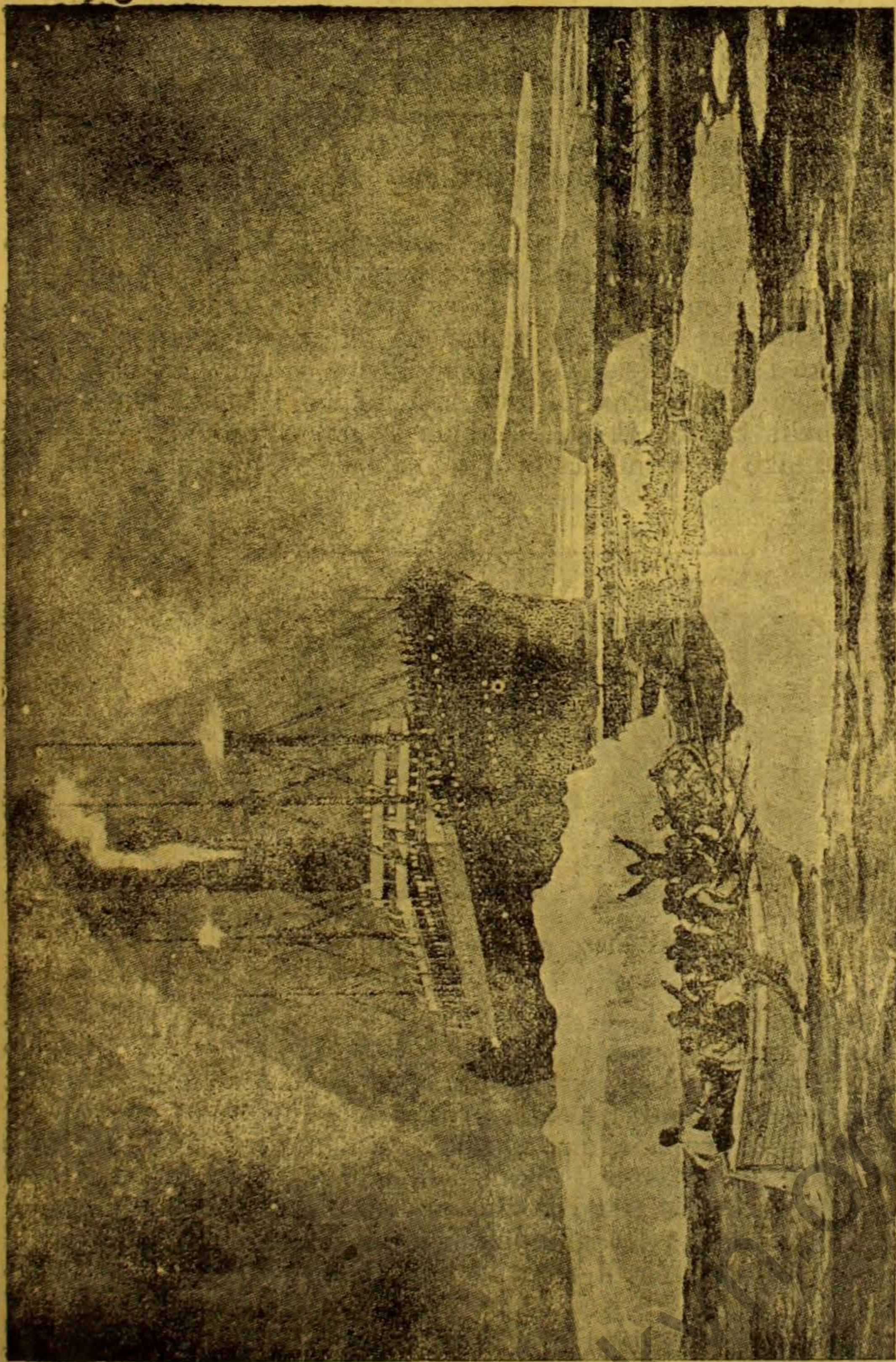
Oko 10. sati došli smo u Nazaret — prijazno mjesto sa svih strana obkoljeno prijaznim brijegovima.

Svi smo bili obuzeti nekim posebnim čudstvom pieteta, ljubavi pram onom mjesti, gdje je toliko godina proživio naš božanski Spasitelj:

— Bože moj, sjetih se onaj čas, dakle u ovom mjestancu si ti živio skoro trideset godina. Ovdje Te majka tvoja začela, ovdje u mladosti njegovala. Ovdje si joj pomagao svakidašnje poslove obavljati. Ovdje si davao svojim sugradjanima najkrasniji primjer. O pozdravljeno budi sveto mjesto!

Razgledasmo se po gradu. Sam grad nas nije toliko zanimao, već smo pošli u crkve, koje su podignute nad onim mjestima, gdje je angjeo Gabriel pozdravio Mariju i gdje je Riječ tielom postala. Vidi se ono mjesto, gdje je Marija ta najljepša među svima ženama klećala kad ju angjeo pozdravio. Za onu kućicu, u kojoj je stanovala Marija pripovieda legenda, da je u 12-stom stoljeću dignuta od angjela, koji su ju odnesli najprije na Trsat kraj Rieke, a odatlje u Loreto. Medjutim pokazuje se ono mjesto, gdje je ta kućica bila.

I ovo smo mjesto najtočnije, suznim očima i ganutljivim srcem pregledali — a onda smo otišli u drugu crkvu, koja je podignuta nad onim mjestom, gdje se Isus othranio. U pećini je vidjeti kao prostor sobica — kakovih stanova i dan danas imade u Nazaretu.

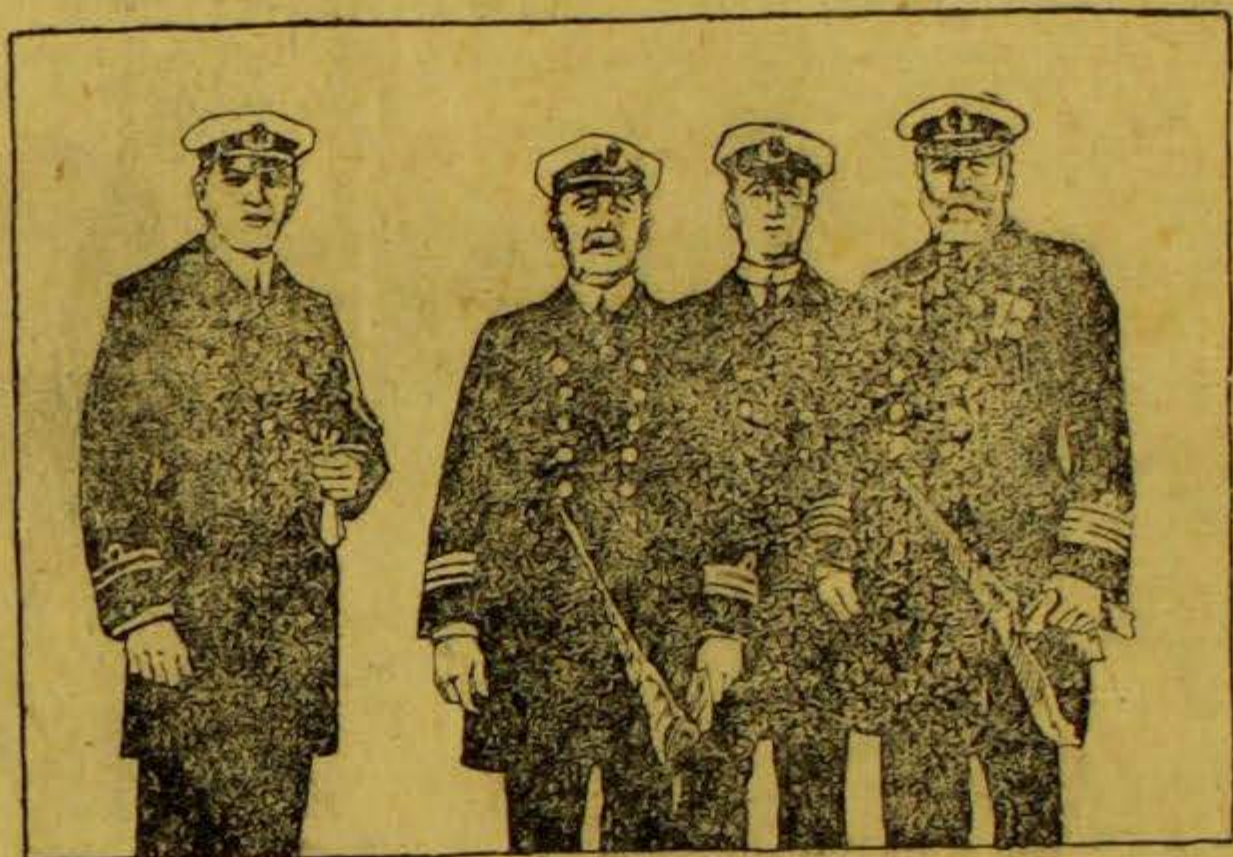

Karpathia ladja dolazi, da izbavi one, koji se nijesn potopili s Titanic-om.

Nema ovdje raskošja, ni udobnosti, niti je bilo. Isus Krist je evo od mladosti svoje u najvećem siromaštvu, u bledi stanovao. O Bože moj kako li mi težimo za ugodnošću pa ipak zato je on došao na svijet, zato nam ostavio mjesta, gdje je živio, da nam primjer daje, da nas svojim životom potiče da ga naslijedujemo.

Onaj sam čas osobito osjećao, kako li je velika razlika medju nama i Kristovim primjerom. Budimo zadovoljni siromaštvom svojim.

Rekao sam, da je baš taj dan, kad smo došli u Nazaret bio veliki petak. Kako u samom Nazaretu kraj 1000 turaka, stanuje do 3000 kršćana, ne ćemo se čuditi da su crkve bile prilično posjećene pobožnim kršćanima. Slavila se uspomena najžalosnije tragedije, uspomena muke i smrti Kristove. Službu Božju u ovim crkvama obavljaju redovnici svetog Franje, koji su i taj dan: veliki petak najljepše proslavili. Služba Božja obavljala se najozbiljnijim načinom, a pjevanje bilo tako potresno, da bi i najokorjelog čovjeka ganulo.

Glavni oficiri propale ladje „Titanic.“

Bilo već skoro i 1 sat po poldne, kad smo se nagledali crkva, dušu si nahranili pobožnošću, te smo potražili gostionu, da si i tielo okriepimo. Putem smo se još divili krasnom i vanredno čvrstom franjevačkom samostanu. Kako je naime u ovim krajevima čovjek višeputa izvrnut napadajima Turaka, zato su franjevci sagradili ovaj samostan, da im bude i obrana od napadaja. Nazaretom i sada gospodare Turci. Prvih tristo godina su gospodarili ovim mjestom židovi, a kad je majka Konstantinova, sveta Helena sagradila ovdje crkve, počeli se ovamo seliti kršćani, koji su za kratko vrijeme istisnuli židove.

Ali gospodstvo kršćana nije dugo trajalo. U 8. su već stoljeću zauzeli grad arapi. Križarska je vojska doduše opet za kršćane osvojila Nazaret, ali godine 1263 su opet bili istjerani kršćani iz

Nazareta, dapače Turci su razorili i iste crkve, koje je sv. Helena podigla u Nazaretu.

Istom godine 1720 bijahu franjevci dobili dozvole od Turaka, da smiju sagraditi opet crkve nad onim mjestima, gdje su bile i prijašnje crkve. Ove crkve nijesu tako velike ni sjajne kao što sui bile prijašnje, ali ipak su na čast celom kršćanskomu svijetu.

U gostioni nas liepo podvorili Nijemci, koji su dobro stojeći i marljivi katolici. Imade u Nazaretu i više škola. Jednu školu uzdržavaju časne sestre od Nazareta. Dapače imade vdje i male bolnice, koju je podigao jedan milosrdan brat.

*

Poslie podne oko 3 sata vraćali smo se na svoju ladju najugodnijim uspomenama iz ovog liepog mjesta. Kasnije sam se često sjetio ovog svog putovanja i ovih milih uspomena, pa mislim, da će i čitateljima ovog kalendara biti poučan ovaj moj put.

Naši pogledi u budućnost.

Složio : **Vinko Žganec.**

Naše sestrice.

*To one skromno hodaju,
Što siročad zagrlješe,
Što za se ništa nemaju,
Te slatke naše sestrice.*

*U hram su došle maleni,
Gdje vitez sjajni kraljuje,
Da poklone se kralju si,
Oj Tebi, slatki Isuse.*

*U hram su išle maleni,
Gdje njihov dragi stoluje,
Da šapću mu o vjernosti,
Oj tebi, slatki Isuse.*

*To one sve ostavljaju,
Što plaću s neba čekaju,
I zato mirno pjevaju,
I zato mirno snivaju.*

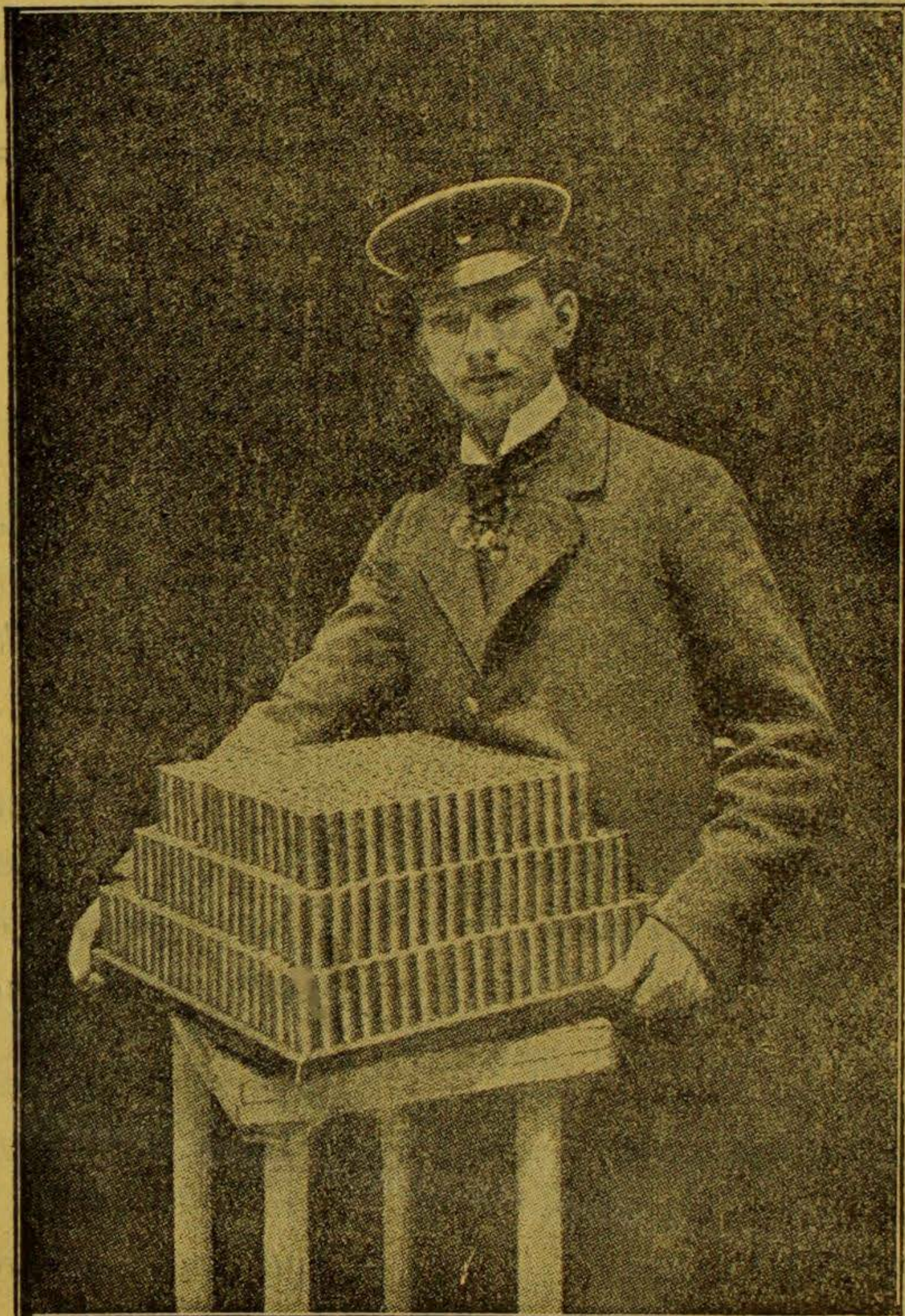
*To one šapću molitve,
Što suze su isplakale, —
Sad srce im je slobodno,
U molitvi ga smirile.*

*Iz hrama idu s molitve,
U srcu nose dragoga;
Sad opet su ga primile,
Sad opet — živog Isusa!*

Sveta potvrda u Medjumurju.

Prošla godina bila je sretna za medjumurce. Petnaest godina je prošlo, kad je posljednjiput prošao Medjumurje naš Natpastir potvrđujući vjernike. Sada je opet svanula radosna godina, kad je na tisuće i tisuće vjernih medjumurskih katolika primilo jakost darove Duha Svetoga po polaganju ruku sadanjega našeg natpastira presvijetloga gospodina dra Antuna Bauera.

Koliko ljube medjumurci svojega visokog duhovnog poglavara, to su pokazali svečani dočeci, urešene crkve, zeleni slavluci, iskreni

Jedan milijun u zlatu ovako izgleda, a imade težine 8 meterma Σ .

pozdravi, mnoge molitve — sve smo to priredili njemu, našenu Natpastiru, da bude to vanjski znak naše ljubavi prema njemu.

Sveta potvrda započela je u Čakovcu dne 20 srpnja a svršila se u Legradu, dne 15. augusta. Gotovo na cijelom apostolskom putovanju presvijetloga gospodina bilo je ugodno vrijeme, što je mnogo doprinijelo, da je iz Medjumurja ponio mnogo slatkih i utješnih uspomena.

Praćen od duhovne i svjetovne gospode išao je naš Natpastir od župe do župe, dijeleći darove Duha Svetoga i dijeleći svuda svoje darove — molitvene knjižice, sv. krunice — samo da uspomena na njegov pohod dulje ostane poznata u narodu, a osobito u djeci, koja su primila sv. potvrdu.

Koliko nam je poznato, lijepo su primili presvijetlog gospodina u Macincu, u Vratišincu, a osobito u Kotoribi, gdje su njemu u počast priredili večernju zabavu, na kojoj su domaći mladići iz društva „Marijine Kongregacije“ predstavljali jednu predstavu; pjevačice domaćeg zbora otpjevale su nekoliko medjumurskih pjesma, od kojih se osobito istakla „Kiša pada“ iz lanjskog našeg kalendara i nekoliko pjesama medjumurskog kola. Bila je jedna liepa četveroglasna pjesma a lijepu pjesmu „Proštenje u Celju“ krasno slovila je jedna djevojka domaća. Da je presvijetli bio zadovoljan s tim, vidi se po daru od 50 K, koga je dao Marijinoj Kongregaciji.

Sa žalošću u srcu ispratili smo našeg Natpastira, kad je ostavljao naše Medjumurje vraćajući se u glavni grad Hrvatske Zagreb, i molili smo Boga, da nam skoro opet dodje utvrdit nas u vjeri.

V. Ž.

Ljudi Božji — popravljajte si pašnjake!

Kako drugdje?

Kad smo ove godine putovali u Beč, imali smo što vidjeti tamo preko Graca. Oko kolica krasna, da si ljepšu čovjek ni pomisliti ne može. Silne pećine stoje prema nebu, ali za čudu jedva su gdje gole. Po svuda vidiš šumu, polje ili bujne livade. — Na visinama gdje bi čovjek mislio, da ne će ništa izrasti, liepo raste i evate bujna trava

Svima nam bilo za čudo.

— Neki pitali, molim vas velečasni, kako to, da ovdje i na takim brdinama raste bujna trava, a kod nas je i po dolinama slaba?

— Zato je to — odgovorim im ja, jer ovdje ljudi pametno gospodare. Čitaju, uče knjige, pa znadu, kako treba obradivati

zemljište, da im ono što više nosi. Zatim im pripovjedam jednu zgodu iz svog života.

Bilo to još godina 1906 mjeseca lipnja, kad je nas više otišlo iz Zagreba preko na Štajersko. Tamo smo stali u Reichenbergu. Razgledali smo si varoš u doljini, a zatim smo odlučili, da ćemo pogledat i znameniti samostan *Trapista*. To su redovnici, koji najstrože živu. Nikada nesmiju govoriti, ustaju u 2 sata po polnoći, mesa ne jedu, al se bičuju svaki tjedan više puta. Kraj ovog strogog života ipak su veseli ovi ljudi, jer Bogu služe.

Taj je samostan Trapista na visokoj gori, da imaš što vidjeti pa kad smo se penjali u vis, mislio sam si: Bože iz česa ovi redovnici živu, ta tamo gore ne može im ništa izrasti. Ali kako sam se prevario. Po svuda sam vidio najbujnije livade, žita, kukuruzu itd. Ovom sam zgodom saznao, da je priroda svagdje plodna, samo, ako joj čovjek pomogne.

Ovo sam pripovjedaio ljudima, ali mi oni odmah prigovore: kod nas naše sjenokoše ipak nebi bile tako plodne, kao ove, jer zemlja nije tako dobra. Ali im odvratim, pogledajte ovamo, zar ovaj kamen može biti bolji od naših. Gledaju, gledaju, al mnogima ipak u glavu ne ide, kako bi se dalo pomoći?

Zadaća Pučkog Saveza.

Baš je zato utemeljen Pučki Savez, da ljude pouči, uputi i u gospodarska pitanja. Nitko se nije učen rodio na svijet. Ako ne učimo ne ćemo znati ni čitat, ni pisat, ni orat; kako bi dakle mogli pametno gospodarit, ako se ne učimo. Čitat, pisat učili smo u školi, orat, kopat učili nas roditelji, ali pametno, racionalno gospodarati, to se moramo sami učiti iz dobrih knjiga, novina.

Dobro bi bilo, kad bi i naši ljudi tako radili, kako rade po drugim krajevima, da se njih više sakupi, pa si pogledaju druge krajeve, druge ljude, kako ondje gospodare. Na ovakom putu čovjek puno može naučiti. Vidi, kako po drugim mjestima svijet kuće gradi, kako gospodari na općini, kako se zabavlja, kako si obradjuje polja i njeguje marvu.

Što je dobra to bi mogli i mi uvesti.

Kako je Pučki Savez svojim organizacijama postigao to, da su na općinama izabrani naši ljudi, to je osobito ovim općinskim poglavarima dužnost, da što bolje uzmogne napredovat ciela općina. Jer, ako će i na dalje tako gospodarit, kako su gospodarili prijašnji poglavari, onda će ljudi pregledat, pa će je sve redom napustiti. Novi se dakle poglavari moraju odlikovati razumnim gospodarenjem.

Njihova će dužnost biti, da budu škole u čim boljem stanju; općinske zgrade, da se čim ljepše sagrađe; da se poljepša općina;

općinskim blagom da se čim bolje gospodari, al osobito, da se općinski pašnjaci što bolje poprave.

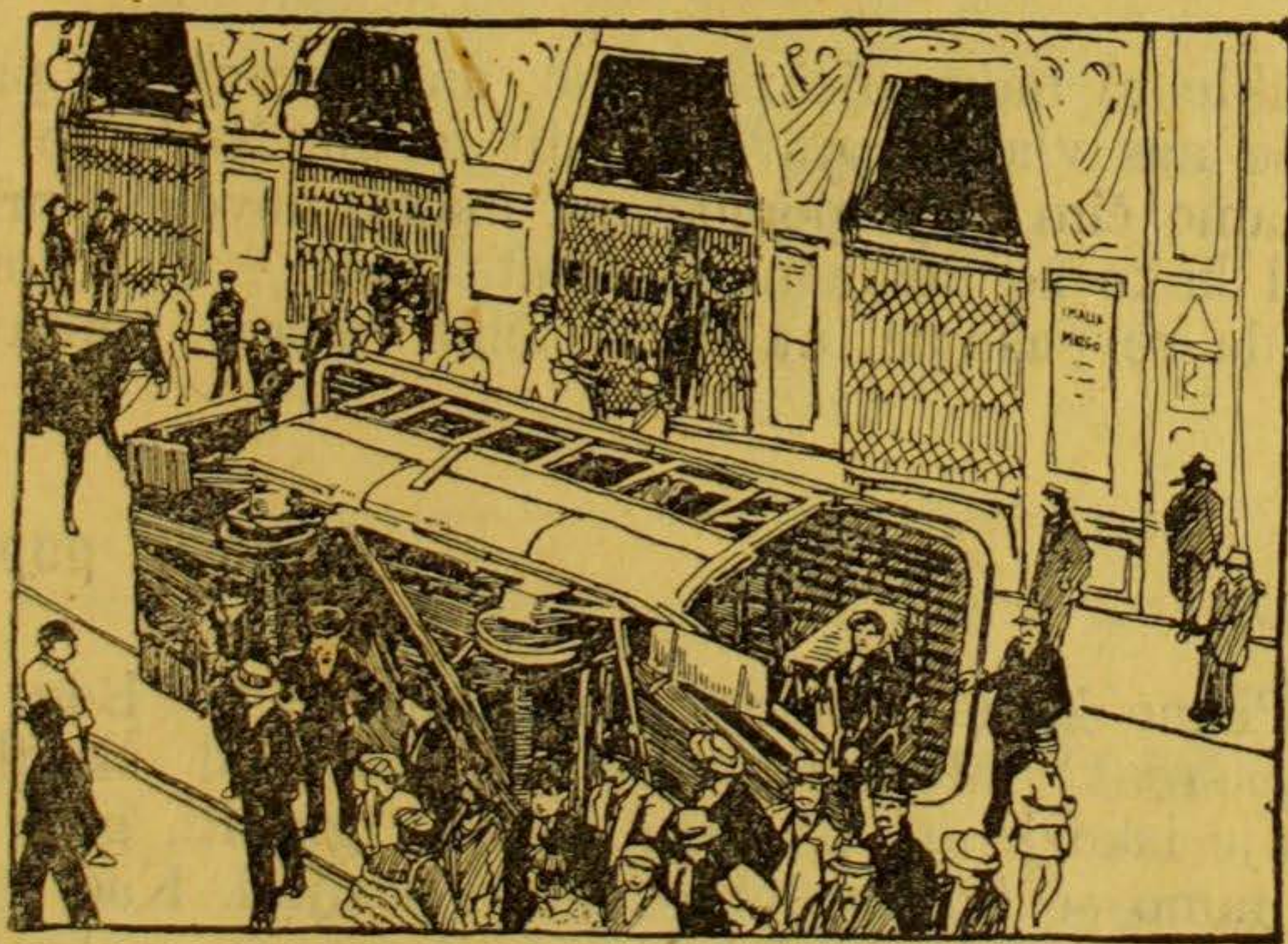
Ovakovi, kaki su danas općinski pašnjaci, oni su na sramotu cijeloj općini. Za ove pašnjake nitko ne mari.

Tamo mogu krtovi po volji rovarit; trnje raste, da ga nitko ne krči; svinje ga ruju bez svake zapreke; kad je kišovito blago ga gazi, a da nitko ne prigovara. Te nikad još nikomu na selu u pamet nije došlo, da bi se pašnjaci morali njegovati, gnojiti, urediti.

Dapače jao onomu, koji bi što takova spomenuo. Pašnjaci su kod nas ničiji, pa zato i ne mari nitko za nje. A ipak oni bi nam mogli biti na najveću korist — kad bi samo htjeli.

U Njemačkoj si gospodari za skupe novce kupuju pašnjake, pa im nose liep profit, jer ga drže uvijek u dobrom stanju, oni ob-
radjuju i popravljaju i pašnjake svoje

Zar mi zbilja u svemu moramo zadnji biti?

Veliki strajk u Pešti 23 maja strajkaši ruše električne vagone.

Naša vlada o pašnjacima.

Naša se vlada puno ne briga za ljude.

Dosta da im kupuje gulaš prigodom izbora, i da je po 10, 15 forinti kupuje. Ali to već ni vlada ne može dalje gledat, kako se pašnjacima gospodari. Svi osjećamo silnu skupoću. Skupo je meso, malo blaga. Poljodjelci ne mogu puno blaga odhraniti, jer im manjka siena. Dakle je i sam pašnjak nešto kriv današnjoj skupoći. Da vlada pomogne ljudima u ovoj skupoći, ona nastoji omogućiti, da se što više blaga može odhraniti. Zato ona zakonom nastoji pomoći popraviti pašnjake. Do pol milijuna kruna odredila je vlada svake

godine, da s ovom svotom pomogne općinama popravljat pašnjake. Koja ju općina zamoli za potporu dobit će ju tako dugo dok se ne iscrpi ovaj pol milijuna. Osim toga vlada je naredbom svojom zapovjedila da strukovnjaci vladini (tojest oni učeni ljudi, koji se bave pašnjacima) svagdje imadu badava pomagat općinama, koje si žele popraviti pašnjake. Jer se pak opaža, da to još nije dosta, sprema se već oštriji zakon. Po ovom zakonu će vlada prisiliti svaku općinu, da si popravi pašnjake. Ali dok se do sada dobiva pomoć od vlade i u novcu i strukovnjak, onda će općina morat platiti sve troškove sama. Istina doduše, da će joj se to nadoknaditi iz pašnjaka, al je ipak istina, da će ju onda popravak puno stajati, a sada ju ne stoji gotovo ništa.

Po ovom će dakle zakonu vlada jednostavno poslati strukovnjaka u općinu, on će bez pitanja općinskog poglavarstva započeti popravljat pašnjake. On će sam odredit, što i kako se imade raditi, kako dugo ne će smjeti onamo tjerat blaga, a kad bude pašnjak popravljen, onda će se propisat red, kako se smije pašnjak upotrebljavat.

Nije dakle ni najmanje pametno, da popravkom pašnjaka čekamo, dok će nas vlada upravo prisilit na to. Najbolje bi bilo, da si sami gledamo čim prije pomoći, pa makar novčanu pripomoć i ne dobijemo. Al kako se imademo prihvatiti posla? U prvom redu moramo znati, da se pašnjaci na dva načina mogu popraviti. Evo ih redom.

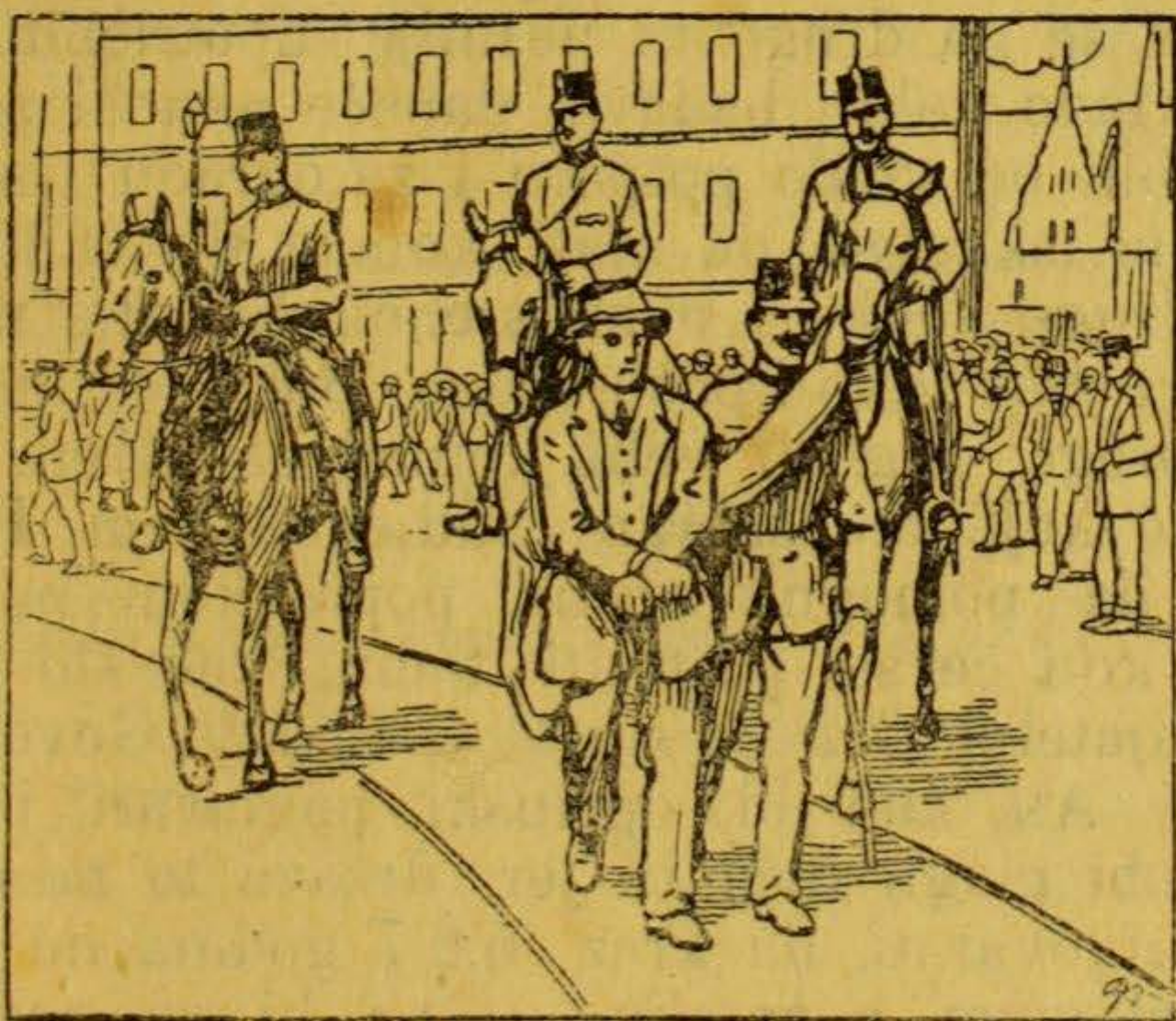
I. način popravljanja.

Sveto Pismo kaže: Pomozi si sam, pa će ti i Bog pomoći. To vrijedi i za pašnjake. Moramo i ove njegovati, od škodljivog draća je čistiti, trnje iskorjeniti, po mogućnosti i gnojiti, gdje napokon ne raste trava, tamo se imade dobro sjeme posijati. Kad smo se odlučili za popravak samog pašnjaka, onda ćemo si izabrati i mjesta, gdje da počnemo samim popravkom. Na tom se mjesti načini ograda za blago, ali takova ograda, koja se lahko prenosi s jednog mjesta na drugo. U ovoj ogradi stoji blago u poldan redovito kroz 10 dana, a onda se ciela ograda prenosi dalje; za 10 dana opet na treće mjesto.

Kroz onih 10 dana blago pognoji ono mjesto dobro, za drugih 10 dana opet drugo mjesto i tako dalje. Gdje imade do 1000 glava na pašnjaku — kažu stručnjaci — tamo se na godinu dana na taj način može do 30 jutara pašnjaka pognojiti.

Ovaj ovako pognojeni pašnjak imade se u jesen dobro uzduš i popreko povlačiti, od škodljivog korova očistiti, ako gdje manjka trava, tamo će se posijati ili detelja ili trava.

Ovako se pognojeni, povlačeni, posijani pašnjak poslie toga *jednu (1) godinu* nesmiije pasti, nego se trava kosi snjega. I to zato, da se nova trava dobro ukorjeni, onaj gnoj da se dobro upije i da se očevidno vidi, što pomaže ovakav popravak. Ovim se načinom popravka doduše nešto smanji pašnjak, ali samo *za jednu godinu*. Zar je time općina što izgubila? Nije. Jer se ono sieno dobro može prodati, a novac se imade upotriebit za dalnji popravak pašnjaka. Ili možda pojedinac što izgubio? Nije, jer mu je velika većina pašnjaka ostala na raspolaganje i nadalje. A jeli će tko profitirat? Sigurno i pojedinac i općina.

Prigovom strajka u Pešti policaji tjeraju u zatvor jednog krivca.

II. način popravka.

Imade još i drugi način, kako se može pašnjak popraviti, a taj je način još temeljitiji, a uspjeh sigurniji od prvog. Početak je jednak prvomu. U podne imade blago pognojiti pašnjak redom sve dalje i dalje — prenašanjem načinjene ograde. U jesen se izdaje ovaj pognojeni komad u zakup (arendu) pojedincima i to samo siromasima. Obično se jednom gospodaru nesmiije izdati veći komad nego samo 1000 □ metara, da čím više siromaha dogje do komadič zemlje. Ugovor se načini tako, da zakupnici moraju prve godine posijati kuruzu ili krumpir, da zemlju dobro obrade, osobita im je pak dužnost iskorjeniti svaki drač (korov). U jesen mogu sijati pšenicu ili raž; ili ako im je sgodnije smiju drugo proljeće posijati ječam ili zob. Ali se u pšenicu ili u zob mora posijati sjeme detelje ili dobre trave, tako da poslie žetve uzmogne rasti detelja ili trava za pašnjak. Ovu si detelju ili travu u jesen pokosi

zakupnik, a u proljeće je i ovdje već pašnjak, *ali dobar, popravljeni, očišćeni pašnjak, na kojem sada raste ili detelja ili dobra trava.*

Na ovaj se drugi način jedan dio pašnjaka oduzme općoj porabi, *ali samo na dvije (2) godine. Poslije dvije godine ono je opet pašnjak najbolje vrsti.* Koji se i malo razumije u gospodarstvu lako će uviditi, koji je način popravka bolji i može li ovakav popravak zaista biti na korist cijeloj općini. Sada je još pitanje, zar nije skupo ovako popravljanje pašnjaka. Istina ona ograda za blago stoji, ali za 200—300 kruna se može lahko načiniti. Za popravak se još mora naručiti dobro sjeme ili detelje ili trave, a to je istina skupo. Ali nesmiemo zaboraviti da se arenda pašnjaka može upotriebiti u ovu svrhu, dapače da se na drugo ni nesmiye upotriebiti. Strukovnjaka ćemo uvijek od vlade dobiti badava, dapače ako bi za vrijeme molili pomoć, to bi dobili od vlade potporu i za ogradu i sa sjeme. Dobar gospodar znade iz iskustva, da mali komad dobre livade, sjenokoše više vriedi, od druge velike i puste sjenokoše, gdje mu ništa gotovo ne raste. Zar nije baš tako i pašnjacima. Bolje je imati manji komad pašnjaka, ali dobroga, nego li velik komad zapušten. Općinski dakle poglavari, osobito koji su izabrani sudjelovanjem Pučkog Saveza, neka nastoje, da pomognu općini popravkom pašnjaka. Bit će doduše takovih, koji će se protiviti tomu, kao što i najbolja stvar imade svog neprijatelja. *Ovi će svašta izmišljati.* Govorit će, da će se pašnjaci podieliti. Ali, kad bi općinski poglavari i htjeli pašnjak podieliti, toga nebi mogli načiniti jer država to ne dozvoljava više.

Drugi će prigovarati, da kroz 5, 6, 7 godina ne će smjeti pasti blago na popravljenom pašnjaku — pa bi se pašnjak za toliko godina silno umanjio. Ali neka si svatko pažljivo pročita obadva načina popravljanja pašnjaka, pa će uz malo pameti uviditi, da se kod prvog načina popravljanja *za jednu godinu*, a kod drugog načina *za dvije godine* pašnjak opet upotrebljava za pašu.

Zar ćemo na take prigovore slušati?

Dalnji posao.

Ako nam je uspjelo popraviti pašnjak, nesmiemo mislit, da ga onda opet smijemo propustiti providnosti Božjoj. Kao što si moramo svoje livade njegovati svake godine, tako isti moramo raditi i spašnjacima. Čistiti ga od kratorovina, korova, drača, trnja, gnojiti ga umjetnim gnojem. Svaka je općina dužna *posebne propise* načiniti o svom pašnjaku, gdje se smiju pasti guske, gdje svinje, a gdje ostalo blago. Ovih se propisa treba točno držati. Važno je, da se blago ne tjera jedan dav po cijelom pašnjaku, jer onda više zgazi, nego pojede. Cijeli pašnjak nek se razdieli na komade, pa na dane nek se popase, a drugdje može trava mirno rasti. Važno je i to, da se najprije na

pašnjak istjera rogato blago, kada je već ovo popaslo visoku travu, onda se mogu onamo pustiti konji, koji čisto popasu, a za ovima dogju svioje. Nesmije se dozvoliti, da se blago tjera na vlažan blatan pašnjak, jer se time silna šteta načini samom pašnjaku.

Istina je, da će radi toga mnogi mrmljati, ali će ovi propisi biti svima na najveću korist, pa se zato ne može uvažiti njihov prigovor. Za opće dobro, za ono što je na korist cijeloj općini moramo biti spremni i na neugodnosti i na prigovaranje.

Radi sretnije, bolje budućnosti prihvatimo se posla. Pogledajmo, kako drugdje rade općinski poglavari — pa ajde i mi za njima. Čitajmo ove stvari, razgovarajmo o tom, ako nam što nije jasno pitajmo centralu Pučkog Savezu. *U napredku je budućnost naša.*

Juraj Lajtman.

U jeseni . . .

Medjumurska narodna pjesma nastala u Kotoribi g. 1911.

*U jeseni sem se ženil,
To najlepšu sem si zel.*

*Žena mi je sad vumrla,
Sam Bog Višnji si ju zel.*

*Nikaj drugo ne ostalo,
Samo malo detešce.*

*Ono plače, jesti ne će,
Napojit ga neman skim.*

*Ve si idem k hladnom grobu,
Svojoj miloj ženici.*

*— Ustaj gori, ženo moja,
Naše dete se plače.*

*„Ne mogu se ja ustati,
Ar me zemlja pretišči.*

*Ah moj mužek, idi dimo,
Naše dete ti već spi.*

*Marija ga zadojila,
Angeli zazibali. —*

*Ah u grobu, tamnoj noći,
Gde si mora svaki doć.“*

Pravi gospodin.

Za kratko će 100 godina biti tomu, što je Napoleon franceski car nadvladan, bio otpremljen na otok sv. Helene. Strašno je izrnučio cielu Europu. Sada si svatko mogao laglje odahnuti, mogao se prihvatiti posla kad je nastao potpun mir.

Po svuda se i radilo. Nije ljudima više stalo do vojničkih lorovika, nego su težila za blagostanjem, za mirnim radom. Izmučeni radnik došao je do sve veće časti. Krasno se počela razvijati znanost, umjetnost, obrt i poljedjelstvo po cielom svijetu.

Ali ipak jedna je bila zemlja, gdje je sve ostalo kod staroga — a ta se zemlja zvala Magjarska.

— Posao? govore magjari — k čemu to? Učiti? To je glupost. Plemić valjda ne će trti kamenje, da se ceste poprave? Ako kmeti to načine: dobro; ako ne načine: ništa zato. Bar ne ćemo landrati po svijetu. Ali što se učenja tiče, to je, teško kazati, zašto bi to dobro bilo. Zar je Arpád polazio škole? Pa je ipak ovamo pogodio. Ni Ivan Hunjadi nije izučio vojničke škole, pa je više puta potukao turke. Učenje nije za ništa, još bi čovjek i poludio od učenja. A tko nam preporuča, da bismo poludili, taj nije vriedan da ga slušamo.

Ovog se mudrovanja osobito držao vitežki plemić gospodin Teodor Genči. Otac ga doduše dao na nauke, ali mladomu Teodoru nauka nikako nije išla u glavu. Pa čemu da uči, kad mu otac toliko novaca imade, da ne zna kamo šnjim! Zato se i Teodor brzo povрати iz škola. Doduše nekakova je naobrazba potrebna i bogatašu Teodoru. Ali to će si i on sam s vremenom prisvojiti. Gusku nitko ne uči plivati, pa se ipak nijedna još nije utopila u vodi. Zato će si i potrebitu naobrazbu već steći na županjskim zabavama. Tamo će naučiti kako treba plesat čordaš, kako se petača preliepi ciganinu na celo, dapače naučit će ondje i to kako se može butelija vina popiti na jedan dah uz liepo pjevanje: guru, guru...

U pohvalu Teodora Genčija mora se priznati, da se sve to brzo naučio, pa bi u dvadesetoj godini bio mogao već i druge poučavati u tom. Znao je još četvero preg tjerati, kartati se i pol sata bez prekida psovati. U drugo se nije razumijo, ali za bogatog magjara je i to dosta, a ono drugo, što mu je za život nužno već će načiniti kmet, ta zato je ga, stvorio gospodin Bog.

Teodor Genči bio je dakle velik gospodin, pa ako se kad i kad odvezao u grad, birtijaši nisu znali što od veselja.

To je gospodin! — bi govorili.

Sinko pogledaj ga, kad dogje u birtiju, jer je on uzor magjarskog ukusa; uči se od njega, kako se treba vladati, ako i mene gospodin Bog pomogne, da ti ostavim 3000 jutara zemlje.

Jednog se liepog dana Teodor Genči opet otpeljao u Nagyvároly. Kraj grada grofova Károlyi se vozio uz silno pucanje bičeva, nebi

li grof Antun pogledao kroz prozor, da ga pozove na čašu vina. Jer grofa Antuna, najmladjeg gospodara još nikada nije vidio. Pripoviedaju, da se učio po visokim školama Europe, pa kad mu otac umro, došao je doduše kući, ali se nije htio priučiti k starim magjarskim običajima. Samotno je živio u svom gradu . . . i učio.

Grof Antun dakle nije pogledao kroz prozor, a gospodin Teodor zaustavi svog kočijaša kod birtije na kraju varoša.

— He kočijaš, da vidinio ovu krèmu, još nisam bio nikada u njoj.

Teodor Genči ponosito stupi preko praga. Razgledne se, imade li posebne sobe za njega, pa kad ju nadje počme baš magjarski vikati.

— He krèmar, te stvoril i prestvoril!

Birtijaš nešto srdito, nešto nestrpljivo dogje, pa prije pitanja odgovori.

— Samo mirnije, velemožni, jer su i drugi ovdje pod krovom! Teodor Genči se ponosito ogledne. U jednom kutu opazi u crno obučenog gospodina, koji je dobrim apetitom jeo nešto.

— Hudića je briga za to — odgovori gospodin — kamo je nogom stanem. tamo nema većeg gospodina od mene . . . Donesite mi porciju ostriga.

Grof Stjepan Tisa ide u sabornicu. Kod vrati ga čeka zapovjednik policaja Pavlik.

Krèmar se nasmije.

— Alaj, alaj ni glasa im nisam čuo nikada.

— Užasno — začudi se gospodin Teodor — šampanjca barem imate?

— A da, ni toga nemam!

— Imate li fržolice?

— Gospodine o tom sam jedino u pripovjestima čuo. Teodor se sasvim razljuti.

— Ni narangje nemate?
 — U Taljanskoj sam je vidio, kad sam bio vojnik u Mantovi. Teodor Genči sasvim pocrveni od ljutosti.

— Vaša je ova butika?

— Ja sam ju uzeo u najam.

— Čija je dakle?

— Preuzvišenog gospodina grofa Antuna Károlyia.

— Tako? No onda recite tomu gospodinu, nek se objesi, ako samo takovu birtiju može uzdržavati.

— Ali molim! . . .

— Ništa ne brbljajte! Što imate dakle?

— Imadem fini paprikaš.

— Pojedite si ga sam. Donesite mi komadić hljeba.

Tako odgovori veliki gospodin, pa se obrati k onom gospodinu pitanjem.

— Kume, što vi jedete?

— Paprikaš, odgovori mirno ovaj.

— Pa ga možete jesti?

— Zašto nebi?

— Dakako, kad nismo k boljemu naučeni.

— Alaj, vi gospodine vi morate veliki čovjek biti, kada ni paprikaš ne volite. Smijem li pitati za vaše vriedno ime?

— Ja sam vlastelin Teodor Genči. Imadem 3000 rali zemljišta, pa si mogu prebirati. Jedem što mi se samo hoće. — A što je vama ime?

— Ja sâm grof Antun Károlyi. I ja imam tri sto hiljada (300,000) jutara zemljišta. I ja jedem, što mi se svidja a sada mi baš u tek ide ovaj paprikaš.

Teodorom se vrtio sviet, kao da ga tko u glavu udario debelom batinom. Bez rieči izadje iz birtije, a onaj pravi gospodin grof Antun Károlyi smiješeći gleda za njim . . .

*

Dalje o njemu neznam. Ali sam čuo od svog oca, da je sin Teodora Genčija u onoj birtiji kroz 20 godina bio zakupnik (čaplaroš).

Stjepan Sarándy.

Moric. Reci mi David, zašto si zapravo kupio tu mačku?

— Da nu mali Moric vidi, da se mora mivati.

*

Dobro odgovorio. Zaviče gospodin na svog slugu:

— Čuješ Petar, pogledaj, kojeg to lopova krmače rovere u vrtu.

— Molim liepo velencienjeni, to su vaše krmače.

U Kanaan, u zemlju obećanu . . .

*Medju vodama slušasmo glas tvoj, Gospode,
a ti si s visina govorio :*

*Do tri puta će vas do sto izginuti hiljada,
i druge će se hiljade roditi;*

*Tri će vas koljena osjetiti kazan predja,
tri će vam koljena kopati grobove djeci, —*

*Da se osveti nemar pospanih vam djedova
i uspire želje, za koje oni nijesu znali.*

*A onda će vam vaš Mojsije putove otvorit,
a vi ćete vitlati oblake prašine.*

* *

*U Kanaan ćete grnut,
u zemlji obećanoj otrt prah sa nogu.*

*Ali ne vi,
do tripud će vas do sto izginuti tisuća . . .*

* *

*Prali smo glave svoje
i lijevali balzam na rane,
Dali smo si ispijati grudi
i lutali smo poljem ko lude,
Ali su stari ostajali grijesi,
a rane se nijesu zatvarale . . .*

*Glas je Gospodov grmio nad nama
i riječi nas njegove plašile.*

*A onda je sav narod pao na koljena
i Gospodu se pomolio svojemu:*

*Svojih se obećanja sjećaj, Gospode,
i ne zaboravi, što si nam rekao ;*

*Okajat ćemo otačke grijehe
i isplakati oči svoje*

*I iskopati tripud do sto hiljada grobova,
Gospode, za žrtve otačkih grijeha ;*

*A tad nam Mojsiju šalji,
da nam čarobnim štapom more rastvori —*

*Gospode, onda će nam sinovi u Kanaan,
u zemlju obećanu . . .*

O B Z N A N A

čijenjenim našim citateljima.
Napisao na duhovsku nedelju T. K.

Nećemo na ovom mjestu da donesemo politicko razmatranje, niti ćemo raspravljati o dogo djajuna g. 1912. I onako se nije dogodilo previše spasonosnik dogodjaja, jer dnevica je bilo smutnja, rata, strajkova i skupoće, paraze i bolesti, a poglavito potenje najviše je donijelo zea. Zdravlje, dakako! Koliki ga zanemaruju, koliki vjeruju, da je neizgubivo, a tek tada ga nauče cijeniti, kad je bolest već pojavila; tada tekar počinju uvidjati, da samo zdravlje čini život lijepim i skupocjenim. Zato bi trebao svatko uznastojati, da uzdrži zdravlje, koje nije željezna, pa i ako u svom životu nije imao obolesti, nenadano može ona na doći. — Koliko je puta moći čuti, kako kašljivi ljudi to tvrde o sebi da „neskovi onome tko mnogo kaslje, jer dugo žive!“ i jednoga lijepoga dana iz prijeziznog „kašljucavja“ nastane ozbiljuga bolest.

Ne smije se nikada znakove bolesti omalovaživati i nato se oslajati, da će sama narod izliječiti, jer je samo bolest zapriječiti zacijelo laglja, nego ju izbiječiti. Ako čovjek za vremena upotrijeb ljnje pouzdano i prokušano sredstvo, može se bolest već u svom zametku ugušiti. Zato je zgodno, da čovjek uvijek pri rući imade takovo sredstvo i da pomoć dobije proti najmanjem znatu samojivom. Osobito onda, ako nema lijčnika u bli-

žini takovo kućno sredstvo može raiznijesnih usluga učiniti.

Zato mislimo uslugu učiniti čijenjenim našim čitateljima, ako ih upozorimo na dva ovakova sredstva o čijoj smo se ljekovitosti sami ozvjedočili. Dva su dva sredstva Fellerov „Elsafluid“ i Fellerove „Elsapilule.“ — Nisu to takova nova sredstvo, kako to razni agenti kramari i njima sličui razglašuju, koji nisu strvčujaci, već su Fellerovi proizvodi, stara i prokušano dobra kućna sredstva, koja oće dugo uživaju najbolji glas i svatko, ko ih je upotrebljovao, pa poslije zavarano po raznim reklamama uzlo druga sredstva, takov se veseljem vraća k Fellerovom, „Elsafluidu“; Fellerovim „Elsapilulama“ i osojedochuje se, da su ova sredstva sa soguonim uspjehom renoteriljiva i uzato jeffina. Pa nije vi čudo, što su ova dva sredstva po volji, jer je Fellerov „Elsafluid“ i „Elsapilule“ strogo česte formacentke osebujnosti, koje je Eugen V. Feller ljekar u Stubici Sajmište br. 288. (Hrvatska) a svojim stručnjčki uredjenim laboratorijima i po opisanom samo strnčujaci prijedjuju a ne tako, kao u najnovije vrijeme uz bubuje i taiambase razglašene razne tekucine, balzami i pod zoučnim naslovom vinovice, koje često priredjnja neuki ljudi, ili je kao patvorina, koje često škodi bolesniku kao i zdravome.

Prizedbe su ljekarija također važue jer se ove moraju po školovanim stvrčnjacima i na stručnjacki i način priredjivati i takove se ljekarije i samo se u ljekarnama mogu dobiti a ne kod trgovca nestručnjaka. Nopće se Fellerov „Elsafluid“ i „Elsa-pilule“ na posvema sobstven neizmjereno bričljio načinom priredjuju i samo se upotrebljuju najzabranije, najbolje najskuplje, dakle biljke od najvećega učinka i zato upotreb-

ljuju izvadke materija, a ove su uvijek jednako dobre. — Očinak Fellerovog „Elsa-fluida“ i „Elsa-pilula“ nenadkriljiv je brz i pouzdan, miris mu je krasan, a okus ugodan a isto tako velike trajnosti u upotrebi prema tome štedljiv, a usljed toga jeftin. Pa da su la dva srdestva ljekovita, koja ublažuju boli i sa izvršnim vlastitostima i u koliko su osvojila milost opcinstva i prizovanje liječnika to ne samo da znademo

A na zavrhanje čitatelja može služiti stijedeći list kojega je napisala njegova visost vojvoda Schottwienski Jósip Rohan: „Elsafluidovo začudno djelovanje zaista nadilari svako očekivanje i to je djelovanje učinilo velike usluge meni i mojem znancima kod većine bolesti kao na pa kod glavobolje, zuhobolje, trganja, bodenja, hunyavice, želudčanih boli, omaglice i t. d. Proglavito se očituje učinak Elsa-fluida kod slabi ne vide kao očno pojaćanje radi čega ga kao nishinu potrebito i pouzdano kućno sredstvo mogu najtoplije preporučiti“.

Lijenu takovome postupku nalaze ej. čitatelji u slijedecem listu baruna Leona Freytagh-Loringhoven, pravoga ruskog carskog drž. tajnika (Arensberg, Kommandentstrasse 5. Insel Ösel, Gouv, Livland.) „Obzirom na moje bližuje dužnoću svojom smatram, da toplo praporučim gdje god je moguće izorstan Fellerov „Elsafluid.“ Upozorio sam na tog izvršno sredstvo jednog svog druga iz djackih dana, koji je liječnik u Petrogradu i imao sam priliku dar oslobodim drugog nekog petrogradskog liječnika, koji imade ovdje blatne kupelji, od izvanredno teške reumatične boli ramena, kod koje vlastita njegova sredstva mjesu koristila. Neki zapadno prnski liječnik također u praksi upotrebljuje Fellerov „Elsafluid,“ pa želim da moji bližnji posonda upotrebljuju taj izvršni lijek, a pronašać da žanje zalušem hvalu.“

Samo istina, koja se osniva na izjavama iskusnik muževa, više dokapuje, nego svaka samolju bna brblja rija. Gosp. Dr. Neugebauer iz Beća piše: „Kaš Elsafluid preporučili su prijatelji jednom 83. god. starcu, koji je bolovao na arteriaklerozi, da njime ublaži slaboću živaca na nogama. Ona su natiranja zaista veoma prudila i doticni je gospodin priznao, da može mnoyo bolje hovati.“ Gosp. Dr. R. Schmidt iz Pittena, Doljne Austrije tako piše: „Sa obim Elsa proizvodima, poglavito sa „Elsafluidom“ polučio sam vanrednih uspjeha i mnogima sam il već preporučio.“

Pojnata pjesnikinja i spisateljica Paula Marija Lacroma, doticno Marija Egger Schmitzhausen plemenitatišica iz Reichsratka u jednom se svojem listu, koga je upravila na ljekarnikas Eugena V. Felleru ovako izjavila: „Treba da vam jošte javim, kakova je neizmjerena učinka bio proti moje lične neuralgije Fellerov „Elsafluid“ kaga sam dobilo od barumice Freytagh. Izvolite zato primiti moje najsrđacnije hvale od mene, koja sam obvezana na preveliku zahvalnost . . .“

Ni nevjerni Tomaš ne žali pokušaja, poluša li ovako uvjer jive riječi, kakove možemo čuti u listu barunicu Geramb iz Buziasa: „Odavna sam već htjela pisati, pa i u novice trebalo bi dati, kako blagotvorno djelnje Fellerov Elsafluid.“ Toliko sam bolovala i od kostobolje i od slaboće oka od slabine i glavobolje i od slaboće okusa, no odkada upotrebljavam Fellerov „Elsafluid“, posvema sam zdrava.“

iz vlastitog iskustva, nego se možemo uvjeriti iz mnogih priznanica od kojih neke najnovije priobćujeme na ravnanje čitatelja.

Cijenjenime smo čitateljima zato predočili ove zahvalnice, jer im želimo dobro rastuma čioši im znameni: tost Fellerovog „El-

safluidu“ i „Elsapilula“, a učiniti smo i zato, jer smo često imali prilike čuti pritužbe, kako su rajna „kućna sredstva“, veoma toplo preporučivana od nestručnjaka, bila bezkorisna i razočaranje donijela onome kupen, koga je takova nesreća srela, da je iz krivog a mjesta naručio potvorine. Zato oglašeno naglasnjemo, da oba sredstva u pravoj kakvoći prijavljaju samo u laboratoriju Eugena V. Felleru ljekarnika u Stubici, Sajmište br. 288. (Hrvatska). A ova „Obznana“ i nema drugog čilja. Što ovdje ispričujemo, nina koji se ne smije naćim smatrati reklamom, pa zo i nije naš posao, da nabrojimo cijene pojedinić proizvoda: Tko to želi da sazna, veka prolista po oglasima, koje je oglasio Eugen V. Feller, ljekarnik u Stubici, Sajmiste 288. (Hrvatska,) ili neka se izravno Felleru obrati. Pa iz istoga razloga ni ne pada nam na mu, da nabrojimo mnostvo bolesti i da nabrojimo sredstva protiv njih, jer na tom polju imadu rijeć

gospoda lijećnici. A ne želimo pobliže ni da opišemo Fellerove tvorevine, jer je lijećnića stvar, da prema vrsti bolesti savjetnje upotrebu ovik ljekarija. Ovom smo „Obznanom“ htjeli tek obavijestiti ćitatelje, a poglavito onakove, koji zu nakon zla iskustva poradi nevrijednie kućnik sredstava ćvrsto odlućili, da više nikada ovakovih ne će užunati, hoteoši ir uvjeriti, da — dobra kućna sredstva opstoje, medu kojima Fellerov „Elsafluid“ i „Elsapilule“ prvo mjesto zanjimlju. Htjedosnio zatim i to pokazati, kako dobre, a poglavito izvrsne tvorevine, na razne naćine oponašaju, ne samo imenom, koje slićno zou ćil već dovaju i slićno pakovanje samo da zavaraju kupca, kako je prava patvorina. Htjeli smo preporučiti što veći oprez kod kakovem draćgo trgovine, a osobito u tom slućaju kad se o ljekarijama radi. Ovoj je samo svrši imala poslućiti ova „Obznana.“ Od nje više ni ne oćeknjemo, za i neka slući cijenenim ćitateljima ka :

„Obznana.“

Općinski proglas u Begnjecu. Daje se na znanje :

1. Da je općina kupila dva crna bika, neka dodje deset težaka po redu poćinavši od prvog kućnog broja, da peru bike, da budu bijeli.
2. Kuća broj 17. neka šalje kola, koja će voziti starješinu po pšemici, da vidi, koliko su u njoj svinje štete naćinile.
3. Kuća broj 10. neka se pobrine, da se rudu na općinskim kolima pusti žila, da ne udara kobilke po nogama.
4. Tržit će se otava, koja je narasla na krevu kapelice.
5. Općinski se zdenac presušio, neka svaki gospodar donese u njega dva vrća vode, da se opet napuni.
6. Druge nas općine prose, da po noći na fućkamo s kehljami (gušami), jer se konji plaše po selu.

U tamnici . . .

Napisao Vid Blažinčić

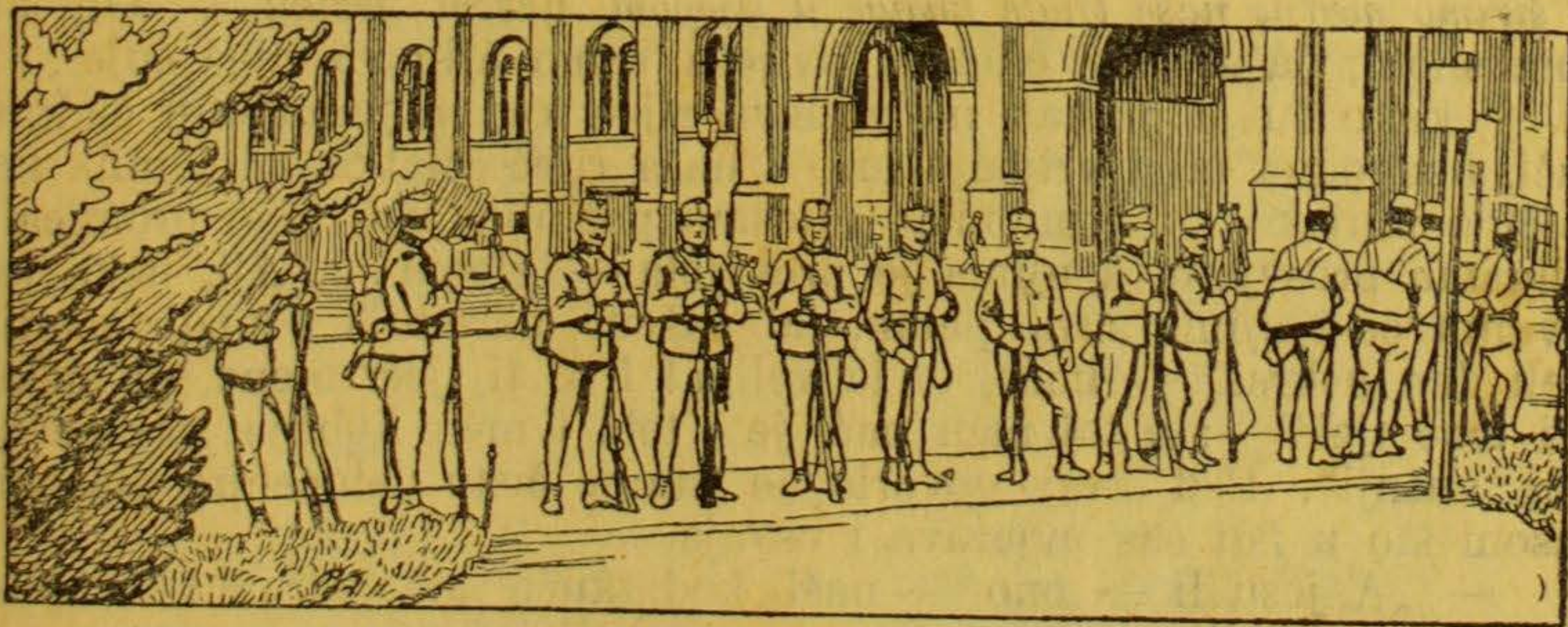
Tamnica — prava crna; bezbojne i vlažne stijene; hrapava poda s ponešto zdrobjene slame —; tamna —, tek pozor, štono se duboko usjekao u zid, unosi nešto blijedogu svjetla u tu čudnu prostoriju. A vrata od teškoga gvoždja, . . . vrlo debela i čvrsta . . . I eto vam stana trojice ljudi.

Sve je tiho — pa tek neprestano isti, dosadni koraci iz vana s hodnika, pa suhi zubi jednog utamničenika prekidaju strašnu tišinu . . .

„Cvök, cvök, cvök . . . tåk, tåk — tåk“ — glasi cvokot zuba i štropot cipela. I to je sve.

A tamno je i tjeskobno je nekako u toj prostoriji. Samo na onaj prozor u zidu baca mlado sunce svoje blijedjane zrake.

Vani je rano proljeće. Vrbe prolistavaju, vode se oda sna bude, ptice visoko u svijetli zrak polijeću, u to doba u onom tamnom kutu tamnice pokraj čvrstih vrata sjedi na slami sin mladog sunca

Vojnici straže sabornicu, da nebi neki zastupnici silom došli u sabor.

a brat proljetne zvijezde — mladić najljepše dobe, milog lica, ali veoma blijed i veoma uskuštrane kose. A zamislio se jadnik duboko, — ali on ti se najedamput naglo trgnu — uzdignu ponositu glavu, ustane pa da će protegnuti vitko tijelo, no ne može potpuno — priječe mu teški lanci, što mu tište ruke i uzrokuju boli . . .

„Ah“, otkine mu se iz širokih grudi bolni uzdah, a na to doda glasno: „Bog zna, imade li još mnogo do podneva? . . .“ Govor mu nekud mio, glas drhtav, plačljiv.

„Nije baš tako mnogo, sinko. Zar si gladan?“ — ču se siguran glas onamo iz bližega kuta. Odgovorio je to starac visoka, krepka rasta — ozbiljna, pa časna pojava, što sili na poštovanje. Kad govori, to sav zrak zvoní.

— „A kako, oče, naši kod kuć e—, jesi li što doznao od tamničara? Čini mi se, da si ti jutros nešto povjerljivo š njime razgovarao“.

— „Ej naši! . . . Tamničar mi reko, da nad našim dućanom proglasili stečaj — tà kako li dućan bez dućandžije! . . . Ovaj tamničar naš ti je čovjek. Bio dulje vrijeme u nas slugom. Kaže mi, da je više nego mjesec dana medju tamničarskim stražarima, a tek mu prekjuče pošlo za rukom, te ga pridijeliše ovoj tamnici, da i nas dvori i pazi . . . Vrijedan momak, upravo čestit! Ti si njega nekada vrlo volio, a sad bi ga jedva i prepoznati mogao bez moga kazivanja. Slab si. Nije šala — podnijeti tolike groznice pa u ovakvim teškim prilikama . . .“ govorio je starac nekud čisto mekanim, a ono opet zvonkim i sipurnim glasom.

— „Ti se bojiš za mene, oče? . . . Ne boj mi se, nijesam baš tako jako slab i nemoćan. Jošte bih mnogo mogo ja za naš narod učiniti, pa da me odavla puste, da vidiš! —“. Nasta za čas tišina.

— „Dà, sine, malo da nisam zaboravio, prihvati stari. Veli mi tamničar, da tvojoj majci i onoj siročadi našoj ipak prepustiše stan u našoj kući. Ne diraše u njih ko u nas — i Bog im to naplatio! — Za se samo pitam: a zašto sve to? . . . Samo zato, što *iskreno ljubimo svoju narodnost, ponosimo se junačkim djelima djedova naših, što širimo medju naše ljude knjige u lijepom našem jeziku . . .* Oni bi svom silom, da se na cijelom svijetu samo njihova riječ čuje . . . Ali — kako ću ja pristati na njihovu riječ, kad mojemu uhu čudno zručí, neugodna mi i vrijedja me, a naša riječ slatka mi i mila ko majčino mlijeko . . . I mi ništa nijesmo počinili, već smo promicali knjigama prosvjetu, a njima je prosvjeta — zločin . . . Ali, neka je. Osvanut će i njima crni petak, a našem narodu i u ovoj zemlji bijeli dan uskrsa, — hoće, to ja velim! I to ti tješi mene, pa neka to i tebe tješi —; u toj nadi naći je i tebi i meni obilje okrepe u ovoj kušnji“, Pod kraj govorio je starac čisto ushićenim glasom, glasom što u isti čas uvjerava i osvaja.

— „A jesu li — ono — naši kod kuće svi zdravi?“ zapita mladi utamničenik.

— „Znaš dobro svoju majku. Tamničar mi veli, da je i sad kao obično bolešljiva, a znadeš i sam i sjećaš se, da nije već više godina kod najboljeg zdravlja. U našu kuću zalazi župnik. Tamničar kaže, da tješi tvoju majku i poučava djecu. Ej, — moji sokolići! Uvjeren sam, da će ih dobar župnik naučiti, te će znati cijeliti uspomenu na svoga oca i najstarijeg brata! . . . U njima je moja velika nada. A ti si mi, sinko, gladan, što?“ — na koncu zapita stari sina, premda je unapred znao, što će mu odgovoriti. Htio je time reći, da ne želi više razgovarati o svojoj obitelji.

— „Jesam, oče! A kako i ne bih? . . . Već je pol godine, a ja eto još uvijek ovdje o vodi i slabom kruhu“, odgovori mladić i teško spuštajući se kao slomjen sjedne na ono slame pod sobom.

— „Sjeti se, sine, da Bog i to vidi. On je uza to dobar i pravedan“ — doda starac.

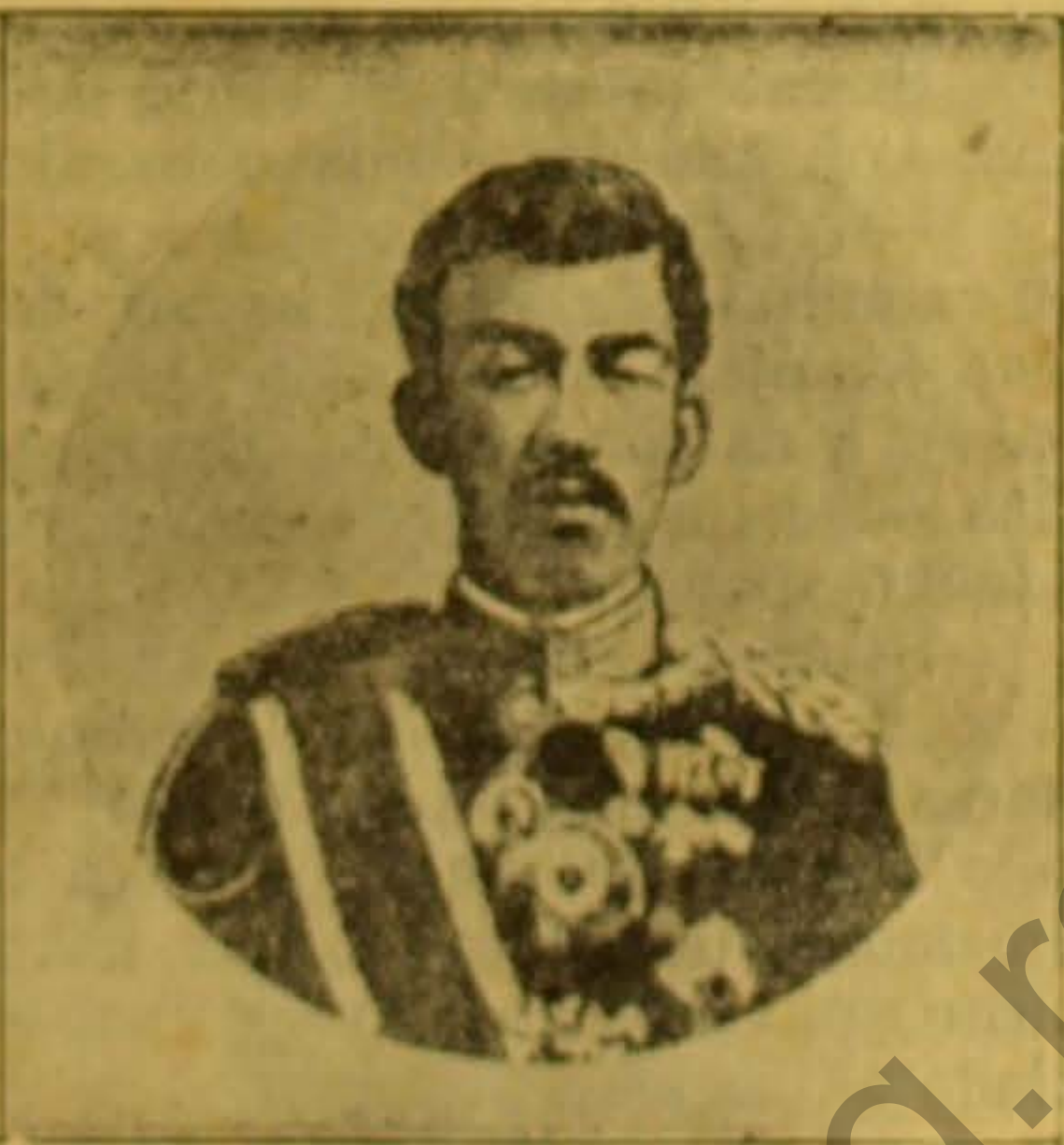
... Treći, koji je okovan ležao u trećem kutu, a istom je jučer amo dopremljen, dosad je strpljivo šutio i slušao, samo kadgod zacvokatao zubima, zakimao glavom i ništa više. A čudno je izgledao taj čovjek. Trošno odijelo, garavo lice, crvene oči. I sve je na njem kazivalo, da se do nedavna marljivo napajao rakijom i duvanom, a ko zna čime nije!...

On je dosada samo šutio, cvokotao —, a onda se najedamput i on podigne, grozno isceri dugoljasto lice i čovjek bi mislio, da će se sad na zaplakati s bijede svoje —, a on mjesto toga nagne se malo i ovako se izdere u svom materinom, jeziku...

— „Gledat lopove, kako ti oni znadu nježno razgovarati u svom pasjem jeziku... Misle prokletnici, da ih ja ne razumijem... To mora da su jednaki krivci. Stari će biti vodja kojoj razbojničkoj družbi, a mladi vuk bit će da je negdje pošteno na stradao, kad je ovako slabog zdravlja. — A tko bi njih drukčije i strpao ovamo

Mučihito, pokojni japanski car.

Jošihito, novi japanski car.

kamo i mene?!... No, meni čifut je time učinjena odita nepravda. Jer ako sam ja onog orebio i bacio u vodu, da se njegovim blagom malcićak proveselim i tek pukim slučajem dođo u rošt —, nijesam time počinio tako teškog zločina, te bi me slobodno čak medju ove ovakve kažnjenike strpali! Ne, gospodo suci, — ja vama velim, da ja to ipak nijesam ničim zaslužio...

Na ove izuzovne riječi ne odgovori ni otac ni sin, premda su te kako dobro razumjeli njegov jezik i govor.

Nastupi zato opet na čas posvemašnja šutnja, mir. Ko u grobnici — samo je sunce sve obilnije i sve svjetlije zrake bacalo po tamnici kroz onaj prozor. I potrajala bi tako gluha i nijema šutnja još i dalje, da je ne prekinu tamničar, koji je otvorio na gvozdenim vratima malenu rešetku. Kršan starac sve onako sapetih ruku pristupi k vratima pa nastavi na otvor uho, jer je znao, što hoće tamničar.

— „Čitam u novinama, da se dragi Bog smilovao našoj dobroj gospođi — ona je, gospodine, umrla. Djecu je uzeo na svoju brigu naš velečasni. Bog vas utješio!“ šapne tamničar i da ne zateže dalje naglo zatvori rešetku, pa se udalji...

Starac nije bio jako iznenadjen... Čim se zatvori prozorčić, on se okrenu, podiže ruke prema nebu, sunce jaće zasvijetli tamnicom, a njegovo snažno tijelo uzdrohta i sav se strese, a lijepa mislena molitva uzvine se poput najmirišljivijeg tamjanovog kada k prijestolju cara prirode, proljeća, Gospodaru neba, k prijestolju Onoga, kojemu na sud dolazi duša njegove dobre žene, majke njegove djece. Upro je starac zadnje sile, samo da ne plače —, a ono mu ipak kliznu gorka suza niz staračko lice...

Starac se vrati na svoje mjesto, pogleda sve mimo volju na sina, koji kao da je onako na sjedecke spokojno spavao...

— „I bolje je da spava —, ne vidi barem suze, što mi niz obraz milila... Mogo bi se dosjetiti..., a onda — da mi ga to jošte i ubije! Vrlo je slab“ — šaptao stari u sebi. No kod tog je plakao a da mu niti ne navriješe na oči suze: plakala mu više duša od očiju! To je zacijelo najgorči plač... A sin mu je svejednako spavao.

Svud opet tišina...

... Iz vana se čuo u tamnicu zvuk dalekog zvona. Bi podne... Starac je na glas molio, a onaj treći nešto mumljao... Sunce je stalo bacati sve svetlije zrake u tu polutamnu..., pa je starac točnije mogao motriti svoga sina, kako obasjan živom i toplom svjetlošću mirno smiva i za čudo — miče se... Sin proljetnog sunca i brat mlade zvijezde...

... Eh... da! prevari se starac. Sin je vidio onu suzu, a blještavi njen sjaj omamio ga, a bolne oči same od sebe još jednom živo planuše, a onda čisto polagano — tiho — spuste duge i lijepe trepavice — prema uvelim jagodicama mladog lica i tako srećno i sve bez boli usnu zauvijek mladi utamničenik...

A vani je tako lijep, tako proljetan dan — kakova dugo svijet ne pamti...

Zlatne riječi

za mlado i staro.

Za god. 1913. sakupljeno od jednog starog praktičara.

(Patisak zabranjen.)

Nada je nerazdružljiva od straha, nema straha bez nade, niti nade bez straha.

Veliku brigu prouzrokuju gicht i reumatické boli, trganje zglobova, badac, boli hrbtenjace, izčašenje, influenza i svakovrstne glavobolje, boli ledja, križe. Na protiv toga hvali se sa svih strana glasoviti miomirisni Fellerov „Elsafluid“ koji se naručuje kod E. V. Feller dvorskog ljekarnika u Stubici Sajmište 288. Hrvatska 12 malih ili 6 dvostrukih boca 5 K franko, 24 malih ili 12 velikih boca 8 kruna 60 filira.

Rano leži rano ustaj to ti dulji život znag. Zadovoljno srce zdrave krv. bolje je nego mnogo novaca i dobra.

Često se nas pita za dobro sredstvo proti kašlju, prehladi, hunjavici, zaslinjenju, boli vrata i iznutra po uputi koja je svikoj bočici priložena, upotriebiti pravi Fellerov „Elsa Fluid“ (12 malih ili 6 dvostrukih boca 5 kruna — filira franko, 36 malih ili 18 dvostrukih boca 12 kruna 40 filira franko). Pravo dobavlja se od E. V. Feller Stubica Sajmište br. 228 (Hrvatska).

Sjeničnia se kroz jedan sat više namuči, nego marljio kroz godinu dana.

Želudac je mnogom ogorčio već život, jer nije bio zdrav. Proti želudačnoj boli, pomanjkanji teka, slabokrvnosti, tištenji u želudac,

grčevima, mučnini, zloj probavi, bluvanju, kiselom podrigivanju, gadjenju, griži, tvrdoći i zatvoru tiela preporučaju se od svih ljudi glasovite tjerajuće Elza-pilule 6 škatulja stoji 4 kr; 12 škatulja 7 kruna 60 filira franko. Prave se samo kod E. V. Feller dvorskog ljekarnika u Stubici Sajmište 288. (Hrvatska).

Ne samo sunce i kišica nego veseljei bol su takogjer Božji blagoslov.

Od više strana se sada glasno preporučaju razne tekućine pod imenom Slani vinski alkohol, francuska rakija kojete kućine čim su jeftinije, tin slabije djeluju, dok se naprotiv pohvalne icjave čuju o Provom vinskom alkoholu, koji se može naručiti kod ljekarna E. V. Feller Stubica Sajmište 288. (Hrvatska) 12 flaša stoji 2 krune, s jedna veliki flaša samo 1 krunu 80 filira.

Materinske grudi dobar i vjeran tin najviše ljubi i onda, kada mu kosi već sviedi.

Interesantni list bio je, što smo ga od Josipa Drexlera iz Kanyanke upravo o Božiću čitali. List glasi: „Bio sam dugo vremena bolestan, te jednom zgodom čitah o Fellerovom „Elsa fluidu“. Mišljah, i to sredstvo ću pokušati i ne pokajah se usprkos slabosti, umornosti, vrtoglavici i svakovrstnom grozničavom položaju, doskora sam ozdravio. Teško di-sanje, kucanje srca, nervoznost,

potpuno je kod mene prestala i ne kašljem više. Moji poznati pitahu me u čudu, gdje nadjoh pomoći, odgovorih svakomu, Fellerov „Elsa Fluid“, koji pravi samo kod E.V. Felleru u Stubici Sajmište 288(Hrvatzka)dobiva, mene je potpuno ozdravio. Moj susjed Kajetan Huber, hvali opet desinficirajuće, čisteće, ozdravljajuće, hladeće djelovanje Fellerovog „Elsa-Fluida“, kod rana, omečina, otekline, osipa žliezdah i čudi se, kako brzo vrućinu izvlači i bot odstranjuje. Franjo Mayer. dvorilac stojeva u Miholkovitzu, aust. Slezka bolovao je mnogo godina na slabosti očiju boli živaca, tetiva i mišićja; njegov sin neprestano se tužio na zubobolju i oni naručise Fellerov „Elsa Fluid“, 48 malih bočica za 16 K franko, i za kratko vrijeme oslobodiše se boli. Stoga svakomu toplo preporučamo Fellerov „Elsa-Fluid“, samo se valja čuvati patvorina i naslov kod naručbe napisati na E. V. Felleru, Stubica Sajmište br. 188 (Hrvatska.)

Uči na vlastitim mogama stojati, uči svojim očima gledati, vlastite misli u glavi nositi, hrabro svoje misli kazati.

Proti škrofulama, slabokrvnosti i osipim upotrebljuje se pravo Fellerovo riblje ulje. 2 boce 5 kruna franko.

Izbor dobrog kućnog sredstva postaje sve to težim, jer se sa svih strana svi mogući preperati oglašuju. Tko je ali samo jednom Fellerov „Elsa-Fluid“ i „Elsa-pilule“ okušao, nije se pokajao, a da ovi preparati u najšire slojeve doprijeti mogu, postoji izvrstno uređenje, da se ne mora nikakova poštarina plaćati, ako se naruči direktno od E. V. Felleru, dvorskog ljekarnika u Stubici Sajmište broj 288 (Hrv.)

Nedamo se, da će ovi dobri savjeti biti na korist našim čitateljima i da će ih slijediti, pa će se osvjedočiti, da je Fellerov kućni lijek nenadkriljiv.

Napokon najbolje zdravlje želeći i sretnu novu godinu 1913.

Vjernisavjetnik.

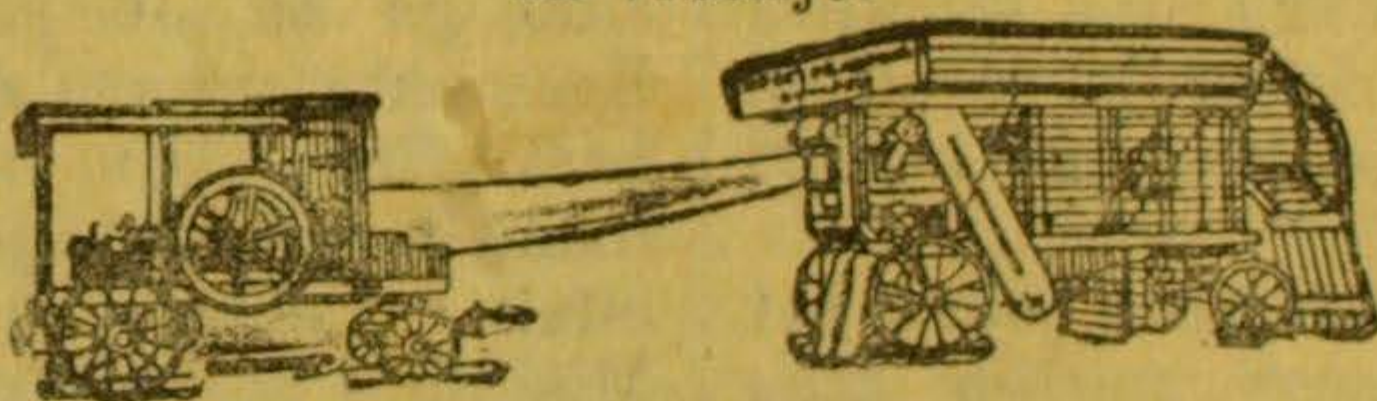
Nema boljega!!

Kao što je „DIADAL“

Benzin- i uljnati Motor

za vršenje.

Niska cena,
lahko otplaćivanje na rate.
Potpuna
garancija.

Upute u vođenju motora
badava. Molite
cienik motora

Arthur Herczeg

Budapest, VI.—10, Lehel-utca 10.

Jedini zastupnik engleskih uljnatih motora svjetske tvrdke RUSTON PROKTOR & COMP.

Proštenje u Celju:

Preveo : Bela Horvath.

*Kroz gustu, tamnu šumu samotan vodi put
Slabašna, stara žena koraca tiho tud . . .
Na zlom je glasu mjesto . . . a već i mrak padne.
. . . Stani! — zagrmi šumom . . . Blieda žena stane.*

*U čas obružan skoči pred nju neprijatelj.
— Kamo ti blieda ženo? — „Idem k Mariji u Celj“.
— Što nosiš Celjskoj Gospi? Pokaži zlato nam!
— „O ne nosim ja ništa, nesretno srce sam’!“*

*Pograde ju . . . pretraže . . . Staricu ni briga.
— Kad nema ništ, van srcem! Nek zbilja nosi ga.
Oštrim joj nožem srce izvade iz prsih
I hite joj u krilo: Evo ti, sad idi!*

*I žena — o čudesa — ne pade na tlo, ne
Nosi u krilu srce, bez da tijelom klone,
Na licu je kao mrtva, putem krv prolieva
Kad je do Celja došla, zora zarudila.*

*Al čuj! Što zrakom zvoni? Kakve melodije?
. . . U Celju zvoni sami od sebe zazvone.
Misnik prekine misu, vas puk je uzrujan
Sve jedno čuvstvo zauzme, sve hrli, hiti van.*

*S gorućim svijećama idu ljudi, zastavami krenu
Ka srce nosi k Mariji, pred krvavu ženu.
Plaćuće ju primu . . . u crkvu Božju ju sprovode
I tuž pred kipom Majke Božje sirotica pade.*

*I gle mramorni kip Gospin s oltara dolazi
K starici pristupi, koja srce u ruci drži
Uzme joj ga, blagom rukom metne ga u prsa
Te na grudi rane nema, a srce joj kuca.*

*Začudjeni svi stoje . . . U zlatnom finom odjelu
Drugi svećenik zapjeva svećanu misu drugu
I sve do neba ori pjesma i molitva mila
„Hossana Tebi, majka Božja, o Djeva Marija!“*

Turčin i luterani u Medjumurju . . .

1. U čakovačkoj tamnici.

Pravo je jesensko vrijeme. Kiša i blato neprestano. Ljudi si jedva mogu pospremiti svoje siromaštvo kući, da se kroz zimu prehrane. Hvala Bogu godina bila dobra. Ali jesen brzo nastala. Već nekoliko tjedana da neprestano pada kiša.

Ljudi se zavukli u svoje drvene kućice, pa odanle promatrali neugodno vrijeme. dan prije Mateja apoštola čudno su povorku gledali, kako ide prema Čakovskom gradu.

Više vojnika oboružanih dugim puškama, oštrim mačem — la svi blatni tjerali su, bolje rekuć vukli starca u bijeloj haljini. I taj starac bio blatan i mokar. Vidjelo mu se po hodanju da je umoran, pa da je po ovom ružnom putu daleki put provalio.

Povorki se nitko nije smio približiti. Znali su svi, da su to vojnici grofa Juraja Zrinjskoga, svemožnoga gospodara cijeloga Medjumurja. Od kada je Juraj Zrinjski godine 1570 postao luteran, nije si dao prigovarati. Svatko je morao raditi kako je on htio.

Neki se svećenici osudili ustati proti njemu, al je on svojim vojnicima protjerao ili bacio u tamnicu, Kako bi se onda sirotinja osudila i pisnuti proti moćnom gospodaru?

I sada se svatko sklonio sputa — ako je slučajno išao, kad su vojnici vukli onoga starca — pa se ogledao natrag sa povorkom govoreći: Siromak ni taj neće dobro proći!

Kad povorka stigne do grada, spuste most dole, pa cijela povorka prodje preko mosta, a onda se opet most podigne, da više ni živa duša nebi mogla u grad Čakovac.

*

Vojnici sužnjem svojim stupe pred Juraja Zrinjskog. Bio je to čovjek oko 40 godina, jakog stasa, crvenog lica, sjajnijih očiju. Pun jada dočeka povorku, pa zavikne.

— Ipak jedamput! No fratar sada ću te naučiti, koga valja slušati! Nijesam li vam naložio, da se ni ne maknete iz svog samostana?

— Jeste, — odgovori starac.

— Nijesam li vam kazao, da ću najoštrije kazniti, ako će koji zaći u sela, da ljude uznemiruje, buni proti meni?

— Jeste.

— A zašto si bio neposlušan?

— Jer se više moram pokoravati Bogu nego ljudima!

— A tako! Dobro, sada snjime u tamnicu pod toranj, neka si ondje razmišljava, kako je bio nepokoran svome gospodaru.

*

Kad ga odveli vojnici Juraj Zrinjski ljutito hodajući po sobi govori sam sebi:

Samo da sam ga uhvatio. Taj Hieronim je najpogibelniji. I ljudi ga najviše slušaju. Badava ja plaćam pastore luteranske po župama taj jedini frator, mi hoće sav račun pokvariti. Obilazi sela, pa po noći ljude nagovara da budu vjerni vjeri katoličkoj. Tužba dobivam svaki dan. Ali sada ga imam. — Čujem oko Kotoribe ga uhvatiše. Namjestit ću ga sada u najgoru tamnicu. Znam da svjetlost onamo ne dopire. Zrak vlažan. Mogao bi poginut ondje. Stim bolje. Jedne brige manje. Al Medjumurci moraju postati luterani. Od toga sam ja tuj gospodar cijelog Medjumurja!

*

Starac Hieronym, kad ga vojnici doveli u tamnicu, klekne na vlažan pod, pa glasno moljaše: — Hvala ti Bože, da si mi daj za tebe trpjeti. O Bože moj za tebe, i za ovaj dobar narod rado trpim, samo da ga sačuvam za tebe!

Vojnici se čudom začudiše, pa dirnuti ostave starca, a ovaj iznemogao od puta sruši se na slamu, koja mu služila za krevet. Bio je to redovnik Paulin iz samostana Svete Helena. Rodio se u Prelogu, pa kad svrši škole stupi u red Paulina. Kao redovnik propovjedaao je po više puta gotovo u svim župama Medjumurja, a bio je i neumoran u ispovjedaonici, za to ga i upozna i zavoli sav narod. Prstom bi pokazivali na njega govoreći — evo naš dobar otac Hieronym. Ah već nekoliko godina — počevši od 1570 kad je Juraj Zrinjski postao protestant — nije smio javno propovjedati. Ta katoličke je svećenike sve protjerao Zrinjski, pa namjestio pastore, i nekoliko otaca Pauline je već okrutno mučio radi propovjedanja vjere katoličke. Oca Hieronima do sada nije mogao uhvatiti, premda se na njega najviše ljutio. Ali sad ga ima. — Sada si počivao. Posvuda noćna tišina. Samo se koraci stražara čuli, pa teški uzdisaji oca Hieronima.

Na jedamput zaviče: *zar vi kotoribčani?* Nije moguće! Opet šutnja mir Stražar stane, sluša . . . i mrmlja u sebi, nešto o kotoribčanima govori. Bit će da mi se pričinja Al je hladno Pa nastavlja svoju šetnju gore i dolje. — *Oh jao, Kotoribčani — luterani!*

Ipak o Kotoribi govori. O Bože, al mi srce kuca! Što je s Kotoribom? Davna nisam bio kod kuće, niti sam dobio glasa. Možda bi mi otac Hieronim mogao pripovjedat puno — puno toga. Al spava. Neću ga sada buditi. Siromak i u snu misli na moje rodno mjesto. O da te vidim liepa Kotoriba. Za mene si ljepša od ovih gospodskih palača, jer je tamo majka moja, braća i sestre i zaručnica moja. Što je snjima.

Starac još nekoliko puta uskliknuo u snu sazvaao Boga u po-

moć — a onda se probudi. Kad to opazi vojnik približi se k starcu pa mu reče:

— Oće, vi ste u snu sanjali o Kotoribi, možda ste ondje bili?

— Jesam sinko moj, ondje me uhvatili, pa dovukli ovamo.

— Oće i ja sam iz Kotoribe pa kao vojnik služim ovdje. O kako bi rado znati, što je s mojim rodnim mjestima, što s mojim milim i dragima? Jesu li svi zdravi, sretni?

— Sinko moj s Kotoribom nije dobro, ali bi za tebe mogao veselije vesti donieti, kako se tvoji roditelji zovu?

— Naši se zovu Klarićevi, a stanuju tamo na početku duge ulice.

— Poznam tvoje roditelje. I tamo kod vaše obitelji imade žalosti.

— O oće, što je, recite mi sve?

— Sinko moj, pomolimo se Bogu, da te ojača za svaki slučaj... Kleknu obadva — mole — a vojnik jedva čekao da čuje, što je, kako je?

— Najprije da ti kažem za tebe žalosnu vijest. 30. augusta provalili su Turci iz Kaniže u Kotoribu. Mnoge poubijali, što su mogli pokrali, te više mlađjih muževa i žena odvukli u ropstvo.

— O Bože, jesu li možda koga od moga roda?

— Sinko moj, jesu.

— A koga?

— U prvom redu tvoju sestru Milu.

— Oh jao meni! Znadete li što oće o mojoj zaručnici Marici Knez? Jeli ona ostala kod kuće?

— I ona je u sužanstvu.

Teški se uzdisaji dizali iz junačkih grudi vojnika, a suze mu u orosile mlado lice — te nepomično gleda preda se.

— Sinko moj predajmo se u volju Božju. On nam daje da trpimo za njega. Lahko nama, koji imademo pravu vjeru, katoličku — ali na žalost evo i nju nam hoće oduzeti neprijatelji naši. U našoj smo domovini kao tudjinci, a sada nam ne dadu više ni da se Bogu svom klanjamo po vjeri našoj. A narod — o kako je slab — kako se daje brzo zavesti.

— O oće moj, jedino me vjera jača sada, da ne zdvojim; ali sam čuo, gdje ste u snu kazali: *Oh jao Kotoribčani luterani!* Zar ne to je samo san bio?

Na žalost ne, i to je gorka istina. Skoro je šestnajst godina, što je Juraj Zrinjski dao otjerati sve katoličke svećenike iz Medjumurja, pa je namjestio luteranske pastore. Ljudi od početka ni čuti nisu htjeli, radje su si sami krstili djecu. Pa k svetoj Heleni došli na ispovjed i da čuju rieč Božju. Ali kotoribčane je već zaveo pastor iz Vidovca. On im rekao, da se mi redovnici samo zato mučimo, da naši svećenici dobe bogate župe. Nije nam do vjere, do Krista, nego

do bogatstva. — A oni mu povjerovuli. Pa dok su me drugom zgodom najvećim veseljem dočekali, sada me nepouzdanjem gledali, dapače prijavili me pastoru, a ovaj luteranu Zrinjskom i tako me uhvatili u Kotoribi.

— O Bože moj, vašoj biedi su moji kotoribčani krivi. Nije mi čudo da nas Bog kazni, pa dopušta, da nas Turci muče i u ropstvo bacaju. Oće oprostite mi! — Oće evo ja sam vaš čuvar u ovoj tamnici sada, dok me ne zamjeni drugi vojnik, molim vas, spasite si život. Ja ću vam pomoći da sretno pobjegnute odavljje.

— Ali sinko neznaš li, da se glavom svojom igraš? Ako ja izmaknem, tebe će ubiti.

— O oče moj, i onako imadem velike žalosti. Za mene nema više veselja na ovom svijetu. Neka umrem! Po gotovo za vas uvijek rado! Vi ste me učio od mladosti u vjeri, vi ste nas tješio cielu našu kuću. Mi vam Klarići neizmjereno mnogo dugujemo. Spasite si život! Ovdje ćete inače morat poginut u ovoj užasnoj tamnici.

— Ne sinko dragi. Rado ću umriet za Krista Boga svoga. Svoj ću život muke prikazat Bogu za ovaj medjumurski narod, da mu isprosim od Boga pravu katoličku vjeru. Rado ću trpjet i za Kotoribčane koji su me izdali, jer znam da su zavedeni da i oni ostanu katolici i to dobri katolici!

— A vidite oče — nastavi vojnik — kako bi se lahko izbavio iz ovoga zatvora. Vrtar je takodjer kotoribčan i katolik, koji bi vas pustio na moju zamolbu po noći; nedaleko vam je samostan sveta Helena, pa ste kod svojih.

— Ali rekao sam ti sinko, da ću rado trpjet za ovaj narod. Neka saznadu i u Kotoribi, da mi nije do bogatstva, časti, ni do ugodnosti. Za Isusa sve rado podnosim.

— Ali čuješ sinko, jedno bi ti preporučio. Zamoli ti svog gospodara, da te pusti iz ove vojničke službe, pa podji kući, dogovori se sa nekolicinom i pokušaj sreće, možda bi mogao izbaviti iz sužanstva sestru si milu, pa i zaručnicu i druge zarobljenike.

— Oh to je nemoguće? Znam da je Turčin čuva u Kaniži. U grad ne mogu, da i mene ne zarobe. Što si mogu i sam s nekolicinom pomoći.

— Istina, — reče redovnik — sam s nekolicinom ne možeš puno, ali s Božjom pomoćju, možeš sve. Još jedanput ti preporučujem idi. Ja poznam više katolika i Sepetniku, dogovaraj se i s njima. Oni poznavaju okolicu Kaniže dobro, bit će ti na veliku pomoć. Popitaj se tamo za kuću Šestaka, pa Dolenca, ovi će ti rado pomoći, ako im kažeš, da sa te ja preporučio.

— Hvala vam oče. kad mi vi preporučate, pokušat ću. A kod kuće — o mili Bože — što da kažem svojim zemljacima? Kazat ću im vaše biede, muke, koje trpite radi Krsta i radi njih. Molite se za nas!

Vojnik poljubi ruku starcu, nastavlja sav zamišljen svoju šetnju; broji si korake. Više puta teško uzdahne. Počne moliti, da ga Bog ojača. Ova mu straža bila tako duga, ali i kratka. Čuo je puno toga, ali malo utješnoga. Odlučio čvrsto ostaviti Juraja Zrinjskoga, da si oslobodi iz sužanstva vjerenicu svoju, pa milu si sestricu.

II.

Vojvoda sepetničkih Hrvata

Prošla jesen, prošla i zima. Bila jaka. Ljudi jedva izilazili iz svojih drvenih kuća. Pomno pazili na svaki otvor, da nebi vjetar unutra puhao. U sobama razgovarali o novostima. Bilo dosta toga. Više žalosnih od radosnih. Već je to žalosno, kad kršćanin mora služiti nekrstu. A tako je bilo u Sepetniku. Čim se je Turčin nastanio u Kaniži svi okolišnji Hrvati tamo do Mure bili su sluge Turčina. Njemu su plaćali porez — koliko je kad htio. Više puta je uzeo toliko, da nisu mogli gotovo ni živjeti. Zato su se mnogi i odselili iz svog rodjenog mjesta. Ali drugi su radje trpjeli i nadali se, da će već biti konac njihovom ropstvu.

Osim toga, oni su morali šanceve oko Kaniže graditi. Kad je mirno bilo, oni su kanižkom gospodaru agi morali kod lova pomagati — a u vrijeme rata jao svima! Nitko nije bio siguran za sutra.

Inače se Turci nisu brinuli, dali je tko katolik ili protestant — njima je to svejedno. Ove su zime sepetničare najviše razgovarali o zarobljenicima iz Kotoribe. Više puta su je na časak vidjeli dok su i ovi kopali šance. Čuli su i njihov plač — ali dalje ništa. Saznali su od domaćih za nekoje, koji su se nalazili u sužanstvu — ali kako bi im se moglo pomoći to nitko nije znao.

— Bog je dragi jaki, on bi je mogao osloboditi, ali nitko drugi. Ta Kaniža je opkoljena silnim zidinama, po svuda straža. Dapače ni do zidina se ne može, jer sve naokolo široka voda. Dakle sužnje izbavit, to gotovo nije moguće.

Nešto se počelo šaptati po selu.

Ali to nitko ni najboljem prijatelju nebi se osudio glasno kazati. Da to Turci saznadu, sve bi je poubijali. Možda ni nije istina? Ljudi puno toga ishitre.

Oko nove godine je istina došao neki stranac u selo. Pitao za kuću Šestakovu. Tamo se navratio, pa ondje služi. Neki ga pitali od kuda je, pa im kazao: iz Breznice. Tamo su još gori Turci, pa došao ovamo služiti. Može biti! Inače vrlo marljiv — uz to i pobožan. Više puta rado govori o katoličkoj vjeri. Tako znade govoriti o ljepoti katoličke vjere, da su se i neki sepetnički luterani divili tomu. Pače govore, da bi mogao biti Ježuita.

U kući ga Šestakovoј volili, po gotovo kad je bio tako marljiv. On bi znao sam otići po drva. Znao bi po šumi zalutati sve do Kanižkih šancova. Svaki bi grm dobro pogledao. S vremenom se tako priučio, da je bez ikakvih teškoća došao kući. Premda je inače pogibeljan bio taj put. Puno je bilo močvara. Neoprezan čovjek ništa zla ne sluteći došao bi u močvaru, pa je poginuo bez traga. Sepetničani su pod večer više puta vidjeli gdje se u močvari pojavilo svjetlo i ovdje i ondje — odmah bi se prekrižili, i molili za pokojnu dušu. Stariji su djeci svojoj pripovjedali, da su to duše onih koji su u močvari propali.

Ali sluga Šestakoj se nije boјao ni tog svjetla. U proljeće znao bi pod večer otići pa ga ciele noći nije bilo kući. Znao mu se pridružiti i Dolenčev Matej mladić oko 20 godina star. Nikomu nisu pripovjedali, kamo idu i zašto? Nekoјi su sepetnički radnici koji su u Kaniži morali Turcima raditi, pa su već nešto i turski razumjeli, širili glasove da Turke obuzimlje nekakav poseban strah. Više puta na večer oko 11 sati čuju se krasne hrvatske pjesme iz močvara — sada na jednom mjestu, drugi dan opet na drugom mjestu. Živa duša tamo ne može! Turci kažu, da ustaju one duše, koje su tamo nastradale.

Sve su ove novosti po Sepetniku dale povoda, da se svašta govorilo. Neki su dapače kazali, da je Šestakov sluga coprnjak. Ali bi drugi odmah dodali:

— Kako možeš što takova misliti? Pogledaj ga u oči, kako nevino gleda — a kako se istom liepo znade Bogu moliti. Coprnjaki nisu takovi.

Mjeseca svibnja otišao sluga Šestakov k Svetom Miklošu, gdje su takodjer Hrvati stanovali, i tamo se s nekima dobro upoznao. Hrvati su uvijek bili gostoljubivi, pa su rado pomogli onima, koji su bili u kakvoj nevolji. Po svuda bi oni pomagali jedan drugomu. Kada bi Turčin izašao iz grada, da harači, oni bi brzo poslali svoje ljude po priekim putevima u obližja sela, da si ljudi posakriju sve, što imaju vriednoga, da im Turci ne pokradu. Turci su se radi toga i silno ljutili, ali pomoći nisu mogli. Isto su tako imali Hrvati na više mjestima *svoja skrivališta*, gdje su bili sakriti mladji ljudi, koje bi Turci u boj tjerovali, pa mlade djevojke, koje bi za harem pokrali. Ta naši su mladi bili poznati po svojoj jakosti, a djevojke po svojoj ljepoti. Nije čudo, da je Turčin rado u kraj i po liepu djevojku, kad mu se prilika dala. Ovaka skrivališta nebi odali Turčinu ni za sav sviet, pa makar i smrt morao tko podnieti.

Sluga Šestakov saznao je i za ova skrivališta. Ta to je on i trebao, jer je on bio Klarićev Martin. Po uputama oca Hieronima došao je ovamo, da oslobodi svoje domaće. Kako? To nezna. Pokušat će sve. Na sve je pripravan. Već je mislio, da prepliva onu vodu oko Kaniže — ali kako će preko stiena. Ako bi sam i mogao, kako

će si izbaviti sestru i zaručnicu? Bog mu jedino može pomoći, zato mu se uvijek i preporučao.

Bog dragi ga do sada svojom pomoći uvijek pratio. Sretno je otišao iz Čakovca grada. Najprije zamolio dozvolu od svog gospodara Juraja Zrinski da smije otići. Al ga Zrinski otjera od sebe. Jedne ružne noći preobuče se Martin, pa potajno ostavi grad. Zrinski ga doduše dao tražiti, ali uzalud.

Čim je Martin pobjegao iz Čakovca prvi mu posao bi otići k Paulinima k svetoj Heleni. Njima sve otkrio o ocu Hieronimu. Paulini ga zadrže dva dana kod sebe, a onda ga puste po noći kući. Cielu noć je putovao, pa u Kotoribu prispio u 6 sati u jutru. Siro-mah silno se nahodao. Jedva da je na nogama stajao. Rasplakao se tužno nad svojim mjestom, a onda se sakrio i spavao cijeli dan. Znao je, da bi ga mogli i kod kuće tražiti.

Na večer ispriповjedi svojim roditeljima i nekim rođjacima sve o ocu Hieronimu, pa ih zamoli, da ciелom selu dadu na znanje, što i kako trpi otac Hieronym. A drugi dan ode Martin preko Mlinovca u Sepetnik, pa ovdje stupi u službu kod Šestaka. To je doduše bila samo izlika, on je došao, da spomočju ovih dobrih ljudi izbavi svoje iz sužanstva.

Sada je već poznavao sve prilike, bio dobro upućen u mjestu. Znao je za *skrivalište*. Dapače onim pjevanjem dao je na znanje zarobljenicima, da radi na njihovom oslobodjenju.

Upoznao se dobro s dečkima u Sepetniku, pa kod Svetog Mikloša. I njima je odao svoj cilj. Oni mu rado obećaju, da će mu pomagat, ako bude trebao kakove pomoći.

Martin ji u prvom redu zamoli, da mu jave ako će opazit, da koji turčin izlazi posebno iz grada. Čuo je, da Aga rado ide u lov, kad je mirno vrijeme, pa bi mu to zgodno došlo. Jedne večeri sakupi Martin sve dečke, pa će im ovako:

— Do sada ste mi toliko ljubavi izkazali, da neznam kako ću vam vratit. Nek vam Bog naplati. Znam, da vas i nevolja moja i moje sestre pa zaručnice potiče, da mi pomažete. Evo čujte, što sam zamislio. Čuo sam, da Aga u proljeće rado ide u lov. Šnjim ne ide puno vojnika. Po gotovo sada nema rata, nije u strahu za svoj život. — Mi ćemo dakle pazit, kad bude došao u lov. Svima će se dati na znanje. Ako lov počimlje na strani Sepetnika, mi ćemo to odmah javiti k Svetom Miklošu, onda ćemo se sastati, tamo na medji prema Keresturu kod šupljeg hrasta Prasnju ćemo Age, što uhvatit, što zatući, a Agu samoga moramo živa uhvatiti. Njemu ćemo svezat oči, pa ga odvedemo u *skrivalište*. Kad će pustit na slobodu naše zarobljenike onda i njega pustimo, ali ako će se prije zakleti na Mohameda i na Koran, to je sveta turska knjiga, da se neće nikomu osvetiti radi ovoga ropstva.

— Jeste li svi zato?

— Jesmo, hoćemo ti rado svi pomoći — odgovore jednoglasno dečki.

— Ali jedno vas još molim, kad ćemo navalit na Agu, onda se preobucite, te si i lice namažite, da nebi možda kašnje ipak koga prepoznao. Budimo na oprezu, pa će bit sve dobro.

Poslie toga čekao Martin i preporučivao se Bogu. Još obećao blaženoj djevici Mariji, da će svim silama nastojati, da sve Kotoribčane sklone, da ostave vjeru luteransku i prigrle katoličku, ako mu svojim zagovorom pomogne. Dan za danom prolazio, a Martin sve teže čeka, dok bi mogao navaliti na Agu. Prošao već i mjesec svi-banj. Već mislio, da neće Aga ni izaći u lov. Možda ga tko izdao, pa se Aga ne osudi izaći iz grada. Ali to nije moguće, jer bi ga Aga sa nekoliko vojnika mogao uništiti, kad bi znao za njegove osnove. Bit će nešto drugo u stvari.

13. lipnja na dan svetog Antuna bio Martin od rana uzrujan. Preporučio se i svetom Antunu. Slušao, razgledavao se sa jednog brežuljka prema Kaniži, ali ne vidi ništa, niti ne čuje. — Jedanput mu se nešto pričinilo kao da čuje lovački rog — ali bila samo prevara. — Oko 11 sati dožuri se jedan mladić, ide prema Šestakovoj kući, pa kad opazi Martina, pristupi k njemu govoreći:

— Došao je čas. Lov je danas započet. Aga je došao na našoj strani u lov. Pratlja je mala. Bit će sve dobro. Mi smo spremni. Nek se priprave i vaši dečki. — I ode.

Za pol sata vidio si, kako izlaze iz sela pod vrtima mladji ljudi — svaki svojim putem, a svi idu prema Keresturskoj megji. Za dva sata bila je liepa četa na okupu — do 26 mladića što iz Sepetnika, što iz Svetog Mikloša. Martin im davao upute. — Vi ćete na lievo — a vi na desno. Najprije moramo razoružati sluge. Ali budimo i sami pripravnici na sve i na smrt. Dobri Bog nek nam sve griehi oprost. Dobro djelo želimo izvršiti. Nek nam pomogne. Ja ću gledat, da uhvatim Agu. Kad sam blizu njega, pa vikom dajem na znak, onda se možete baciti na pratlju. Pazimo, da nam nebi koji pobjegao u grad, pa da dodju konjanici u potjeru za nama, ili da se osvete nad Sepetnikom ili Svetim Miklošom. Vi Dolenec, pak Šestak ćete meni pomagat. kod Age.

Jeste li svi razumjeli?

— Jesmo! Bog nam pomogao! Napred!

— Ajde u ime Božije!

Svi se razišli. Ni rieči više ne govore. Iz daleka se čuje lovački rog. Čim dalje idu, tim se više čuju glasovi Turaka. Kad su već bili kakih 200—300 koraka, već se mišlju odabrali, koji će koga razoružati, il ako treba i na drugi sviet poslat.

Dečki stanu za čas. Samo Martin otišao okolo, da dodje za ledja Agi. Kad već bio za ledjima, začuo se glas kukavice i dečki se pomakli napred, da se približe turcima. Srce im strašno počelo

tući — oči im napeto zure u daljinu i čekaju znak borbe na život i smrt.

— „Isus pomози“ — začuje se otraga glas.

Turci se okrenu, al u taj čas skoči iz guste šume 26 mladića. Dva po tri bace se na pratnju — te ju svežu prije nego li bi oni k sebi došli ili bi pucati mogli.

Martin se baci na Agu. Taj bio jak. Započela među njima užasna borba. Već se bilo bojati, da će jak Turčin Martina bodežem usmrtiti, kad dolete Šestak i Dolenec, pak ga razoružaju. Svežu mu ruke.

Švakoga vode svojim smjerom, svezanim očima, da nisu znali Turci, što će biti snjima i gdje se nalaze.

Na večer oko 10 sati došli su svi u jedno podzemaljsko mjesto. Bilo tamo kreveta. Turci dobili hrane, te su mogli i leći.

Drugi dan kad se već nešto i odmorili od dugog puta i od napetog boja, dovedu Agu pred Martina. Martin će Agi:

— Nemoj mislit, da te mislimo ubit, ili orobit. Nismo mi razbojnici. Mi smo kršćani.

— Što dakle hoćeš od mene? — zapita Aga

— Odmah ćeš čuti. U tvom je sužanstvu u Kaniži više kršćana iz Kotoribe. Ako ove pustiš na slobodu, bit ćeš i ti slobodan.

— Puštam sve, samo dvie djevojke nek mi ostanu, tako su mi mile. Nje nepuštam nikako. Po gotovo ni neznam tko si ti?

— Ja sam brat jedne djevojke, a druge zaručnik, pa sam se radi ovih i mučio, da je oslobodim.

— Kad je tako — reče Aga — čuj kazat ću ti, iskreno, malo da nisam postao i sam kršćanin gledajući onaj liepi primjer ovih djevojaka. Istina one su seljačkoga roda, ali im je srce plemenito, da bi im morala zavidjati i visoka gospoda. Uvijek su bile vesele u robstvu. Rado svakomu pomogle. Kad sam ih pitao, a što vam daje jakost, da ste tako strpljive, kazale mi: vjera naša. Bog nas kuša, al nas zapustit neće. Ja im obećavao svašta ako postanu mohamedanke. Al o tom ni čuti. Vidim, da si se radi ovih i ti toliko borio, zato pristajem na pogodbu.

— Dobro — odgovori Martin. Ti ćeš napisat pismo, u kojem javiš gospodaru u Kaniži, pa ćeš se iz sužanstva kršćana samo tako izbavit ako puste na slobodu kršćane iz Kotoribe, a među njima osobito Maricu Kneževu i Klarić Milu. A ja ti jamčim, da onaj dan kada stignu zarobljenici u Kotoribi, onaj ćeš dan i ti biti slobodan te samo još to molim, da ne udaraš više na Kotoribu.

Aga učini, kako mu rečeno.

III. Zadnje napasti.

U proljeće godine 1613. spremala se velika svečanost kod kuće Klarićeve. Dvostruki će biti gostovi. Oženit će se Martin sa Marijom Knez, a sestru njegovu uzimlje Matej Šestakov iz Sepetnika.

Velike su kušnje prošle.

Martin je s pomoćju Hrvata iz Sepetnika i Svetog Mikloša izbavio iz sužanstva sve zarobljenike kotoribske. Ne čuveno je bilo veselje u Kotoribi. Kad se i Martin sam povratio cijelo se selo sakupilo, da mu izreče svoju hvalu. Jedva je bilo obitelji, kojoj nebi bio barem rodjaka kojega izbavio. I samo općinsko poglavarstvo na sjednici svojoj izrazi najtopliju hvalu takovom junaku. — Kako će pak pronesao glas, da su Martina dečki iz Sepetnika nazvali vojvodom svojim, to općinsko poglavarstvo rado prihvati, pa na uspomenu tako slavnog djela, promijeni ime cijele Klarićeve obitelji u *Vojvoda*.

Martin mirno prima svaku zahvalu, a kad se svi gotovo sakupe oko njega — onda će im ovako :

— Dragi moji zemljaci! Veliku je kušnju Bog poslao nama. O kad se sjetim što sam čutio u srcu svom, kad mi otac Hieronim u Čakovcu kazao, što se sve dogodilo. Makar mi je strašno bilo u srcu, kad sam čuo, da su mi i sestru i zaručnicu i druge poznanice zarobili Turci, al me još više boljelo, kad sam čuo, da ste se vi kotoribčani iznevjerili vjeri katoličkoj, da ne marite više za žalosnu Majku Božju, da ste postali luterani, i da ste baš vi izdali oca Hieronima, koji sada u sužanstvu trpi više nego li su naši zarobljenici u Kaniži. Čujte me, ja sam htio oca Hieronima izbaviti iz tamnice, al nije htio, te mi kazao, da vam svima poručim, da on rado trpi u tamnici za Krista, za vas, samo da vas natrag predobije za vjeru katoličku. Pa što mislite, tko je meni pomogao, da sam mogao izbaviti zarobljenike naše? Zar ja sam? Nikada! Dobri otac Hieronim mi dao upute, on me preporučio dobrim ljudima u Sepetniku i kod Svetog Mikloša, on se molio neprestano za mene. Osim toga ja sam se zagovorio još Majci Božjoj, da budem polovicu svog imetka žrtvovao da uzmognemo Njoj na čast sagraditi crkvu, kakove u našem kraju nema.

Ona nam pomogla svima i ja kao katolik sve ću učinit na slavu Marijinu i za vjeru katoličku.

Mnogi gotovo nisu mogli ni gledat u oči junaka Martina Vojvodu, dok im dozivao u pamet, što su učinili. Al kad je svršio, svi kao jedan obećaše, da će darovat novac, i material, da se što dostojnija crkva sagradi u Kotoribi i da će uvijek biti vjerni katolici.

Jedva da se ovo slavlje smirilo, pod večer odšuljao se jedan nizak čovjek u Vidovce. Tamo prodje na farof, gdje je stanovao luteranski pastor. Bio je taj pastor sladak riečima, ali pohlepan za blagom. Vidovčani ga nisu voljeli, jer su ga dobro upoznali, ali po drugim selima znao je zavesti mnoge katolike. Tako se i sada došuljao k njemu jedan kotoribčan. Zvao se Hrvat ali jer je iz tudjina došao, nazvali su ga Hrvat Tudjinac. Taj nije bio zadovoljan riečima Martina Vojvode, pa je baš zato došao ovamo.

Pastor ga rado primi.

— Što je prijatelju novoga, sigurno se niste badava ovamo trudili tako kasno? Jeli što dobra ili zla?

— Ništa dobra — odgovori Hrvat.

— Da čujemo! Možda bi se još moglo što popraviti? Nesmijemo postati malodušni!

— Gospodine pastoru, naši će svi kotoribčani natrag za katolike!

— Nije moguće! — usklikne pastor.

— Ipak je tako — doda Hrvat.

— Tko bi ji mogao na to navesti?

Ta katolički su popovi svi protjerani, onaj otac Hieronim u tamnici u Čakovcu — a na druge Pauine vojnici Zrinski paze, da ne mogu ni izaći iz svog samostana. Vi se možda varate!

— Ipak istinu govorim. Možda ste čuo, da vam otkrijem cielu stvar, da je Klarićev Martin pobjegao iz Čakovca od Zrinskia, i da je oslobodio sve zarobljenike Kotoribske. Svi su sada kod kuće. Al kada su mu se došli svi zahvaliti, onda im on kaže: da jedina hvala ide ocu Hieronimu i Majci Božjoj, koji su ga pomogli, te je sklone, da budu uvijek vjerni katoličkoj vjeri. Dapače odlučili su u Kotoribi sagraditi veličanstvenu crkvu na čast 7 žalosti Majke Božje.

— No to je užasno — odgovori pastor, te nemirno hodajuć po sobi, sam sebi govori: — nešto se mora načiniti! Što? Kako? Mislio sam da mi djelo sjajno uspjelo, pa mi sada evo jedan bjegunac sve uništio. Nešto sam se sjetio! Znate š a, idem ja sada s vama u Kotoribu!

— Prosim liepo, toga nek ne načine! Jer ako će saznati, kotoribčani da sam ja bio kod vas, onda će me svi izbjegavati kao izdajicu. I tako me ne trpe kao doseljenika. Znadu da ja nikada nisam bio katolik, pa makar sam i u crkvu išao, nisam htio slušati, što govori pop u crkvi.

— Dobro prijatelju, znam da vam je teško. Idite dakle sam potajno kući, a ja ću drugim putem onamo. Možda će se još što dati načiniti.

Hrvat ode, a pastor se dobro obuče, uzme k sebi oružje, dobru batinu, ugasne svjetiljku, pa tiho ostavi župni stan.

Moglo je biti oko pol jedanaajst, kad pokuca na vrata Klarićeva. Ovdje su bili već na poćinku. Brzo ustanu. Pastora puste u sobu i čude se, da se tako kasno navrnuo k njima. Oni dođuše rado soakoga podvore, ali pastora još nikada nisu pozvali k sebi, jer su bili uvijek stalni u vjeri svojoj. Nije čudo da su se iznenadili nad toli neočekivanom pohodu.

— Vi se čudite — progovori pastor, da sam u tako kasno doba

došao kvama. Idem iz Serdahelja, pa sam čuo, da vam je sin izbavio zarobljenike iz turskog sužanstva. To je zbilja sjajno djelo! Ja vam čestitam.

— Hvala, odgovori stari Klarić, ali Bog je dragi pokazao svoju moć, Njega ide svaka čast.

— Istina — nastavi pastor — zato i moramo biti Bogu vjerni. Samo njemu se klanjajmo, a za drugoga ne marimo, pa ni za Mariju.

— Oprostite — odgovori Klarić — ja sam katolik, pa vas molim, nemojte vi nas učiti, mi smo zadovoljni svojom vjcerom, a vi budite sretni svojom.

— Tako, pa dobro! Medjutim bi vam želio nešto još kazati, kad ne ćete nauku o vjeri od mene primiti. Vaš je sin pobjegao od Zrinskia, dapače nagovarao Kotoribčane, da budu opet katolici. Sve znam, sve sam čuo. Kad bi htio mogao bi ga dati smjesta zatvoriti u tamnicu samo trebam jedan list napisat Zrinskiju. Dapače mogao bi ga Zrinski i objesit.

— Za vjeru svoju uvijek rado umrem, odgovori mladi Martin, koji je sve do sada mirno slušao — ovaj razgovor.

— Ali nije o tom sad govor — odvrati pastor. Ja nisam čovjek, koji bi komu zlo želio, samo kažem što bi se moglo dogoditi. Ja bi vam dapače mogao ishoditi, da vam Zrinski podieli milost — ali uz nekakovu odštetu.

Prosim vas, što mislite? zapita Klarić.

— Vi ćete meni platit 100 škuda, pa vam ishodim za sina pomilovanje, inače neznam što bi se moglo dogoditi, a drugu, da ne *ludujete za katoličku* vjeru.

— To nikada! Još bi vam i novac bili pripravnici dati, samo da smo u miru, ali vjeru zatajiti ne ćemo.

— Oće, to je taj čovjek, koji je razglasio da otac Hieronim samo radi novca propovjeda vjeru katoličku — a gle taj radi novca ja pripravan i svoju vjeru zatajiti.

— Nisam došao ovamo — odgovori srdito pastor — da se tu prepiram. Meni sve jedno! Ako pristajete na pogodbu, onda dobro. Ako ne vidjet ćete što vas čeka. Ja ću počekat 2 dana. Z Bogom Pastor ode — ali Klarićevi svi ko jedan ni čuti nisu htjeli o pogodbama pastora. Došlo što mu drago! Znali su, da će biti poteškoća.

K pastoru nitko ni bližu. Ovaj ljutit piše Zrinjskomu, pa ga moli, neka odstrani buntovnike iz Kotoribe, neka kazni bjegunca. I sada čeka odgovor, čeka vojnike, koji će, Martina uhvatit. Već se u napried veselio njegovim mukama, a po gotovo dobro će mu doći i blago Klarićevo, koje će Zrinski sigurno ovima zalienit, pa poklonit pastoru. — Sve mu sretno ide od ruke.

Klarićevi se spremali ali više potajno na goste, ujedno su pazili, da zbilja nebi došli vojnici Zrinskijevi po Martina. O svemu su obavijestili oce Pauline, te je zamolili, da se jedan potrudi u

Kotoribu, da obavi vjenčanje, jer se Klarićevi kad pastora ne će nikad vjenčati.

Ali dugo nema ni oca Paulina ni odgovora, svašta su si već mislili.

Na samo Alojzijevo dojašu napokon Zrinskijevi vojnici u Kotoribu. Martina su roditelji namah sakrili. Ali među vojnicima bio je i otac Hieronim. Svi se Kotoribčani silno začude ovom prizoru. Vojnici otprate oca kući Klarićevoj i tuj otac ispripovjedi... što se dogodilo.

— Gospodar Medjumurja Juraj Zrinski napokon upozna da je prava vjera katolička, prigrli natrag ovu vjeru pusti na slobodu oca Hieronyma, te dozvoli Paulinima, da navještaju vjeru katoličku, njedno povjeri ovim vojnicima, da odstrane iz svakog župnog stana pastora, da se uzmognu povratit katolički župnici.

Vidovski se pastor silno uzradovao, kad je opazio vojnike, al mu se radost brzo promjeni u žalost, kad začuje, da se imade seliti iz Vidovca.

Otac je Hieronim isposlovao kod Jurja Zrinskoga pomilovanje za Martina Vojvodu (Klarićeva), po je sada baš zato došao, da mu to priopći, i da ga vjenča sa Maricom Knezovom, kako su bili Paulini i zamoleni.

Kad to Martinu priopćili suznim očima dotrči k ocu Hieronjimu te nije mogao drugo reći nego: O kako je dobar Bog!

Juraj Lajtman.

Zaštitni znak

FRANCUSKA

RAKIJA DRA. VERTEŠA,

NAJSJAJNIJA U PORABI.

Milijuni i milijuni ljudi, koje muče razne bolesti kao: ulozi, trganje, rheuma, bodenje, prehlada, trganje, živcobolja, slabljenje, prsobol, želučana bol, grlena, legjna, križecna, crievna, zubna, glavohol ili koja druga bol i koji su te boli zalijevali Vertešovom Franc. rakijom mogu svedjočiti, nema izvrsnijeg, kućnog štedljivijeg lijeka nego je Vertešova Franc. rakija, nema drugog proizvoda, koji bi se mogao tako raznoliko rabiti i koji bi kraj najvećeg djelovanja bijo tako jeftin. Treba paziti na to, da samo dr. Vertešova Franc. rakija djeluje kako je opisan i tako se treba čuvati nedjelujućih patvorina.

Prava je samo s priloženim zaštitnim znakom. 1 jednostavna flaša Vertešove Franc. rakije stoji 1.20 kruna; 1 dvostruka flaša sa 2½ puta tolikim sadržajem kao jednostavna, 2 K 40 f., 1 pokusna flašica 36 filira. — Za veće potrebe literne flaše po 6 K, sa 10 puta tolikim sadržajem kao jednostavna. Da seo vaj kućni nedoknadivi lijek lako raširi onamo, gdje nema skladišta, već se 1 cbi-teljska flaša po 2.40 kruna, 6 flaša po 1.20 K ili 20 flaša po 36 filira za 7.20 K franko šalje. Premda je dr. Vertešova droždjenka bila dosad izmedju svih vrsta najmoćnija, najraširenja, odsada će se dobiti za porabu još bolja i jeftinija. Dobije se neposredno kod

LJUDEVITA VÉRTEŠA liekarna „k orlu“ **Lugos 388. br**
tako i kod skladišta lijekodrogerijama i kod trgovina mirodija.

RADOSNA VIJEST ZA Bolesnike na Plucama za

Bolesnike na prsima, Astmate, Škrlpavcima, Heptikaše, Bolesnicima na žutici, Slabokćvnima

Napokon je promadjen takov lijek, koji ovim bolesnicima podaje ozdravljenje, a to je **Vértesov željezno-vapneni sirup**, koji je već

sto i sto hiljadam bolesnika pomogao. Zato su ga i najznamenitiji profesori i doktori preporučili kao najuspješniji lijek svim gore navedenim bolesnicima kao i proti kašlju, bacanju krvi, rhachitisa (engleska bolest), mršavosti, ženskim bolestima, te proti svim slabostima i iznemoglostima. — Guravoj djeci, onima, koji su zaostali u rastu, tjelesno slabima brzo izgine svaki znak bolesti, stalno se oporavljaju, djeca postanu jaka i vesela, rumena lica. Kod djevojaka koje rastu, žena u najkritičnijoj dobi, te kod neurednog mjesečnog čišćenja su do sada sjajni uspjesi postignuti. 1 flaša Vértesovog željezno-vapnenog sirupa stoji poštom, pakiranje i franko 3 K 50 f., za potpunu kuru je potrebno obično 4 flaša, stoje 10 kruna franko i badava pakiranje. Novac se mora unpried poslati. U pravoj se vršnoći dobiva jedino kod

LJUDEVITA VÉRTEŠA, liekarna „k orlu“ **U LUGOŠU BROJ 388.**

Patisak i prevod zabranjen.
Kilšeji zakonito zaštićeni.

Dra Vérteša francuska rakija,
U nijednoj kući nek nemanjka.

Ako se ne naručuje na poštanskoj doznačnici, nego poselno u listu, onda neka se izvoli kod naručbe spomenuti, da je novac poslan doznačnicom, Doznačice dodju naime 2-3 dana kasnije negi listovi.

Krčmar kod bijele ruže.

Vesela igra u jednome činu.

O S O B E:

KRČMAR kod bijele ruže.

NJEGOV susjed.

IVAN

MIŠKO

BRIJAČ.

} gizdelini.

Čin se zbiva u krčmi na selu.

PRVI PRIZOR.

(Seoska krčma. U sobi stol i stolci. Dvoja vrata.)

Krčmar.

Krčmar (briže stol i stolce, a onda hoda simo i tamo.)

U današnje bedasto vrijeme teško ide krčmaru, ako mu padne negda i negda u žep koji krajcar. Skoro bi rekao, da krčmar najteže na svijetu zasluži svoje krajbare. Kada drugi mirno spavaju, mora krčmar biti na nogah i goste dvoriti. Ako se posvadiju mora ih miriti, a više pute ih po noći i doma spremi. Ah, to je teška — strašna pokora. A zatim baš svakom potepuhu, koji dodje u krčmu mora pokazati veselo, prijazno lice, mora ga pozdraviti i još mu se nakloniti. A šta sve mora krčmar čuti? Koliko me put već i uši bole od tih bedastoća. Pravo se veli, kad ljudem udri vino u glavu onda im pamet šmukne u pete. Kako grdo govore, kunu, psuju, tuku se tko bi to sve izbrojio. Svaki pijanac misli, da je ne znam kako pametan, učen, bogat, svi drugi nijesu ništa prod njim. Sve ljude rešetaju: susjede, prijatelje, svećenike. Samom Bogu u nebu prigovaraju. Bože moj, i to ti sve mora siromašni krčmar poslušati, više puta i cijeli dan. Ako ih opomenem otidju mi, pa imam praznu krčmu. No najviše me srde oni požderuhi, koji bi radi jeli i pili, a ništa platili. Dodje u krčmu, naruči si vina, klobasa i kruha, sve pojede i popije, a na zadnje veli: „Platil bum onda, kad bum imel penéz“. Na to ti je! Šta ćete s takim bedakom? Drugi pak ni toga ne veli, nego samo zgine, kak da ga je zemlja pojela. No dosti su me naučili pameti. Ne dam se više oguliti. Nijesam ja zabadava krčmar „kod bijele ruže“. (Gleda kroz prozor.) Gle, gle,

tko to ide! Aha, dva lijepo olučena gospodina. Danas je nedjelja idu gospoda rado na selo na šetnju.

Koliko je sati? (Pogleda na žepnu uru.) Oho već je 10 proč. Misa je baš počela u crkvi. To moraju biti nekakvi tuđi ljudi. Kamo budu išli? Aha, baš idu k meni. Bog daj da budu pravo žedni. One rado podvorim, koji imaju peneze. To se razumije, da im budem baš masno računat. (Briše stol.)

DRUGI PRIZOR.

Krčmar, Miško, Ivan. (Miško i Ivan dolaze.)

Krčmar: Dobar dan, dobar dan, gospodo slavna!

Miško i Ivan: Dobar dan, gospodine krčmaru! (Odlože šešire i sjedaju k stolu.)

Krčmar: Vrlo mi je drago, što su gospoda počastila moju krému. Čime mogu podvoriti? Imam dobru juhu, meso sa zeljem ili s kiselim ugorkima. Imam takodjer finu pečenku, ako gospoda izvole. Sve je ukusno, fino, izvrsno pripravljeno. Velim uprav izvrsno.

Ivan: Ne, ne, ne ćemo toga!

Krčmar: Možda izvole gospoda šta drugo? Ako izvolite dam napraviti švarn, govedji jezik s hrenom ili zajca s krumpirom.

Miško: Mi ne ćemo ništa jesti. Mi smo samo žedni. Donesite nam flašu najboljega vina.

Krčmar: Da gospodo, vrlo me veseli, da mogu čime podvoriti. Odmah donesem! (Ode.)

TREĆI PRIZOR.

Miško, Ivan.

Ivan: Šta, najboljega vina si naručio? Tko će to platiti. U mojem žepu je sve prazno. Nemam niti krajcara. Gle! (Pokaže na praznu novčarku.)

Miška: Niti ja nemam ništa. Gle! (Pokaže i on praznu novčarku.)

Ivan: Kako će biti sad? Bez peněz ćemo teško izići.

Miško: Samo junački. Napravimo opet tako, krčmaru ne platimo. Ti već znaš kako. Razumiješ, ne?

Ivan: Dobro, dobro! Tiho psst (meće prst na usta). Krčmar već dolazi.

ČETVRTI PRIZOR.

Prijašnji i krčmar.

Krčmar: (Nosi flašu i dvije čaše.) Mislim gospodo, da ćete biti zadovoljni. To je najbolje vino iz moje klijeti.

Miško : Pravo, pravo ! Odmah ćemo vidjeti, kakovo je. Gdje ste ga kupili, gospodine krčmaru ?

Krčmar : U Tokaju. To je starina od godine 1900. Onda smo imali, kako je gospodi poznato, silno dobro vino.

Ivan : (Nalijeva.) Istina je. Vidi se, da je izvrsna kapljica. Kako je čisto ! Svijetli se kao kristal.

Miška : (Kuša.) Što takovoga nijesam pio. Zbilja izvrsno. Gospodine krčmaru, čestitam vam, da imate tako, dobro vino u klijeti. Sigurno imate uvijek dosti gostova, jer si takvu kapljicu svatko rad priuštiti, samo ako može. (Ivan pije.)

Krčmar : Hvala, gospodo, za tako laskave riječi. Istina, ljudi rado idu u moju krčmu.

Ivan : (Kad ispije.) Ah kako ugodno grije trudni želudac. Izvrsno vino ! Mnogo sam svijeta već prošao, a malo gdje sam dobio takvu kapljicu. Gospodine krčmaru, vi možete za istinu biti ponosni na svoje vino.

Krčmar : Jako mi je drago, da su gospoda tako zadovoljna. Dozvolite, da još jedamput upitam, ako smijem podvoriti s kakvim jelom. Ako je gospodi s voljom, donijeti ću svinjsku pečenku ili dam napraviti filanoga piceka.

Miška : Hvala lijepa, gospodine krčmaru. Ne treba, nama se žuri. No vaše je vino svake hvale vrijedno. (Pije.)

Ivan : Istina, s takovom kapljicom si čovjek na novo želudac podupre. (Pije.)

Miško : Donesite nam još dvije flaše, da ih uzmemo sa sobom, jer se takovo vino ne dobiva svagdje.

Krčmar : Osobito me veseli, gospodo, odmah ću donijeti dvije flaše najboljega, što ga imam u klijeti. (Odlazi.)

PETI PRIZOR.

Ivan, Miška.

Miška : Ha, ha, dobro smo ga zacopali. Taj se bude česao za ušima.

Ivan : Jesi li vidio, kako je taj norc bio sav izvan sebe, kad smo hvalili njegovo vino. Ljude moraš hvaliti i častiti, pak ti sve vjeruju.

Miška : Pravo imaš ! Tko danas istinu govori, za toga svijet ne mari. Tko pak zna laskati, tko reče svakomu dedu „gospodin“, a svakoj babi „gospa“ ili „frajlica“, taj je svuda dobro primljen. Tako možeš brate, po cijelom svijetu s praznim žepom. a ne trebaš se bojati da ćeš biti gladan ili žedan.

Ivan : (Potrepta druga po ramenu.) Ha ! ha ! ha ! tako mi dva znamo, pa nam dobro ide. Svijet hoće da ga prevarimo, zato ga varamo, jer moremo.

Miška : Jest, tako je ! Bedaka je sa slatkim riječima najlakše dobiti.

Ivan : No mi ćemo namazati krčmara, da bude pamtio a dobit će i nos, takov nos, da ga se bude prestrašio.

ŠESTI PRIZOR.

Prijašnji Krčmar.

Krčmar : (Nosi dvije flaše.) Gospodo, dozvolite, da vas opet upitam, ako izvolite možda kaku kobasu ? Imam fine, friške kranjske kobase.

Miško : Ne, ne. Nama se žuri. Koliko smo dužni ?

Krčmar : Tri flaše najbolje starine koštaju 6 kruna, dvije flaše, koje gospoda uzimaju sobom 80 filira. Svaki gospodin plati dakle 3 krune i 40 filira.

Ivan : (Uzima novčarku u ruke.) Miško, pusti novce, danas plaćam ja.

Miška : (Držeći novčarku u ruci.) Nikako, danas plaćam ja. Gospodine krčmaru, tu imate novce. (Otvora novčarku.)

Ivan : (Srdito.) Ja toga ne dopuštam, spravi novce ! Budi pametan ! Kaj buš ti navek plaćal ! Toga ja ne trpim, imam valjda i ja nekoliko kruna.

Miško : Hodi, hodi. Kaj hoćeš ? Misliš da imaš samo ti peneze, a svi drugi smo bogci. Znaš, nigdar više ne idem s tobom u krčmu. Hodi si ti sam, jedi sam, pij sam, pa si i plaćaj sam. I ja ću načiniti, kako budem mogao i htio. Ali toga ne mogu trpjeti, da bi drugi za mene plaćali. Gospodine krčmaru, tuj imate peneze. (Otvora novčarku.)

Ivan : Gospodine krčmaru, ne smijete uzeti ! Danas sam ja na redu da plaćam. (Mišku) Ti pa budi već jedamput miran, ako ne, te porinem i stresem ti kosti, da ih buš pobiral još tri dana po smrti.

Miška : (Ustane.) Šta, ti mene ? Pišljivac, koliko te pa je. Take šuške se još ne bojim.

Ivan : (Ustane.) Misliš da se ja tebe bojim, gnjida pišljiva. Hajd, ako imaš kuraža. (Zgrabi jedan grugoga.)

Miško : No hajde, osel bedasti ! (zgrabi ga). Vidiš, tako te hitim na tle, kako mati položi malo dijete u zipku.

Sad pokaži kuražu !

Krčmar : (Miri ih.) Gospodo, gospodo, šta radite za volju Božju ! Budite pametni, umirite se i slušajte ! (Ivo i Miško se rastave.) Meni je svejedno, tko je na redu da plaća, samo da ja svoje dobijem. Jer se pak zato pravdate, a hoćete se i tući, predlažem, da kocka odluči, tko bude plaćao.

Ivan: Pravo, pravo govorite gospodine krčmaru!

Miška: Pa neka bude, ako već mora biti.

Ivan: Tako će se najlaglje odlučiti, tko bude plaćao.

Krčmar: Ali kako ćemo to načiniti?

Ivan: To već mi dva dobro znamo. Imate kod sebe kakav rubac?

Krčmar: To se zna da imam.

Ivan: Dajte mi rubac.

Krčmar: (Vuče rubac iz žepa.) Tu vam je.

Ivan: S ovim rupcem zavezat ću vam oči. Stako zavezamim očima iskat ćete nas po sobi. Koga prvoga zgrabite, on neka plaća. Jeste li zadovoljni?

Krčmar: Malo mi je čudno, ali neka bude, kad već hoćete. Samo mi hitro zavežite oči, da bude prije konac toj komediji! (Ivan mu zaveže oči. Krčmar hodi okolo po sobi i pipa. Miško i Ivan mu se ugiblju. Naglo ispiju vino, koje je još prestalo u prvoj flaši, a druge dvije pune metnu u žep.)

Miško: (Prema narodu.) Nek lovi slijepe miše dokle hoće. Nas ne dobije. Mi smo ptičice, koji se pravimo, da smo bogati i odlični, da lakše zabadava pijemo. Da mu platimo? Nijesmo ponoreli. Sluga pokoran! (Uzmu šešire i odu.)

Krčmar: (Za kratko vrijeme) Gospodo, zašto ste tako tiho, kao miši? Gdje ste? Već bi vas jedamput rad primio. To iskanje mi je već dugočasno.

SEDMI PRIZOR.

Krčmar i brijač.

Krčmar: (Zgrabi brijača, koji dolazi.) Aha, gospodine, sad vas imam. Dugo sam vas morao iskati, dok sam vas našao. Vi plaćate 6 kruna i 80 filira kako smo se pogodili.

Brijač: (Noseći mali omot.) Šta, sta? Tko ste vi, da tako govorite. Čini mi se, da ste obnoreli, jer lovite slijepe miše. Ja da sada plaćam! Najprije si valjda moram naručiti jelo i pilo, a onda ću plaćati. Tako je na svijetu uvijek bilo i bude.

Krčmar: Šta, kako gospodine! Vi nijeste pravi? Vi nijeste pili? (odloži rubac). A! a! Gdje... gdje su pak ona dva, što su prije bili tuj?

Brijač: (Se otkrije.) Koja dva?

Krčmar: Je, ona dva.

Brijač: Sta ja znam, kakva ona dva.

Krčmar: Prije su bila ovdje dva lijepo obučena gospodina. Ispili su flašu najboljega vina, a dvije flaše su nakanili uzeti sobom. Nazadnje su se skoro potukli, jer je svaki htio plaćati. Zato smo odlučili, neka kocka odredi onoga, koji bude plaćao. Zavezali su mi oči, pa koga bi ja prvi primio, taj bi morao plaćati. Sav račun je iznašao 6 kruna i 80 filira.

Brijač: Tu vani sam vidio dva čovjeka, koji su se smijali i hitro koracali.

Krčmar: (lupi se rukom u čelo.) Oja bedasti osel, kako su me doveli na tanak led. O lopovi, fakini, odnesli su mi šest kruna i 80 filira. Kako su bili prijazni i uljudni, samo da me lakše mogu prevariti. Mnogo puta sam već bio oglobljen, o najvećput u nedjelju pod misom. Samo fakini, potepuhi, ništarije idu mjesto u crkvu u krčmu. Nikomu ne dam niti jesti niti piti, tko mi dodje u takovo vrijeme u krčmu. Drugiput ću radije vrata zatvoriti, pa nikom ništa. Ne nikomu ne dam više ništa.

Brijač: Gospodine krčmaru, ne sudite svih ljudi jednako. Svi gosti nijesu takvi, kao oni dva, što su vas malo prije ogulili. Pogledajte mene ja sam čisto drugi čovjek. Ja sam siromašni obrtnik, brijač. Danas sam već mnogo toga prošao. Zato sam gladan, žedan i trudan. Donesite mi flašu vina, malo kruha i cigare.

Krčmar: Žao mi je da vas ne mogu podvoriti. Pod misom ne dam više nikomu ništa. Već su me naučili pameti. Čini mi se da ste i vi upravo takav, kao ona dva prije. Ne dam, pa ne dam, makar ste gladni, žedni, trudni i Bog zna kakvi. To je moja zadnja.

Brijač: (ponosno.) Gospodine krčmaru, prosim lijepo, ja sam pošten čovjek, putujući obrtnik. A gdje ću tražiti podvorbe, ako ne u gostioni. Prositi ne smijem, ne ću, a niti mi ne treba, jer imam novaca. Ako ne vjerujete, pogledajte! (Pokazuje novac u novčarki.) Donesite mi flašu vina, prije ne idem iz kuće, dok mene podvorite. (Objesi šešir, smotak metne na stol i sjedne.)

Krčmar: (prestrašen.) Neka bude još jedamput. Ipak ima novaca. Ipak nijesu svi ljudi lopovi. (otide.)

OSMI PRIZOR.

Brijač.

Brijač: Pazi, krčmar, da te brijač ne bi obrijao sve bez britve. Kuraža vrijedi! Kuražan i drzak mora biti danas čovjek, ako hoće napredovati. Ona dva su krčmara oglobili za 6 kruna i 80 filira, pa ću i ja kušati svoju sreću. Neka si bukveš zapamti, kad nije htio gosta hitro podvoriti!

DEVETI PRIZOR.

Brijač i krčmar.

Krčmar: (nosi vino i kruha.) Prije ste rekli, da kao brijač hodite po svijetu. Mislím da dobro znate svoj posao. Je li bi vi bili tako dobri pa bi i mene obrijali?

Brijač: (naglo jede i pije.) O, od srca rado gospodine krčmaru!

Krčmar: (sjedne.) Ja se nikako ne mogu pripremiti na taj posao, a nemam niti vremena. Včera sam imao toliko posla, da sam na bradu čisto zaboravio. U nedjelju je pak prije podne još manje vremena. U krčmu dodju gosti. Sjednim treba se porazgovoriti ovo, s drugim ono. Moram se brinuti za družinu, za živinu i. t. d. Uopće čovjek ima toliko posla, da ne zna gdje mu je glava.

Brijač: (uvijek jede i pije.) Dobro, dobro vino imate. To se da piti. Odmah bumo napravili sve fino, pošteno i dobro. Obril vas bum, kak se u varošu briju najveća gospoda. Ne bute niti čuli britve, tak vam bu lako skakala po licu i po bradi.

Krčmar: Imate sobom sprave za brijanje?

Brijač: Imam tu sve u zavitku.

Krčmar: (nudi brijaču cigare.) Moja britva nikako dobro ne reže. Kad se brijem tako me draplje po bradi i licu, da mi suze skaču na oči. Rad bi kupio drugu, ali čovjek se u naše vrijeme teško nameri na kaj dobroga. Drugo mi je sve dobro, samo britva ne valja. (Daje s police škatulju pa je otvori.) Gledajte tu je posudica za sapunicu i keficu. Još je sve čisto novo. Kupio sam pred mjesec dana sve skupa u Kaniži. Mora se uliti malo, s keficom premiješati (ulije vode) pa onda lahko počmete svoj posao.

Brijač: (Stavi više cigare u žep.) Dobro! Bumo sve hitro napravili. Samo sjednite tu na stolac. (Riva mu stolac.) Odmah, vas bum udmazal i obrijal kakse šika za takvog muža kak ste vi.

Krčmar: (Sjedne.) Tako! Sada počmite. Ali samo hitro, da budete gotovi prije nego ljudi dodju iz crkve. Znate, da ovde imam opet posla preko glave.

Brijač: (pravi sapunicu.) Odmah, odmah! Znate šta sam danas čuo novoga? Da su Turki strašno potukli Talijane u Tripolisu. Trideset jezer Talijana je dignuto u zrak. To mi se ne da pravo vjerovati, ali znate, moglo bi biti.

Krčmar: Ah, to nije moguće. Još včera sam čitao u novinah, da su Talijani potopili sve turske ladje. Kaj su Turki iskali, to su dobili. Verujte mi ne bu dobro. Znam ja.

Brijač: (meće krčmaru bijeli rubac pod vrat.) Moram vas dobro zamotati, da vam ne zamažem opravu. (Maže.) Samo se strpite. Odmah smo gotovi. Tak vas bum obrijal, da bute odmah za 10 let mlajši. U to se ja razmem. Ja brijem samo veliku gospodu. A, znate kaj sam pozabil pitati. Jeli Turki za istinu imaju črlenu bradu?

Krčmar: Je, je istina je. Izgledaju kao krave ridje.

Brijač: Moraju biti jako zločesti ti ljudi, kad Talijane tak ubijaju.

Krčmar: O takvih vam ima i pri nas. Drukčije misle, a drugčije rade. Malo prije imao sam ovdje dva takova.

Brijač: Žao mi je, da su vas tako grdo prevarili. No neka vas

tješi to, da nijesu svi ljudi takovi. No sad ste već dosti namazani. (Prestaje mazati.) Ne znam kako je to, da sam danas tako žedan. (Pije.) Uvijek bi ga pil. Čujete vaše vino ima fini tek. Išće britvu) E to ti je komedija, a gdje je britva? Gdje si moja prijateljica, koja mi pomažeš služiti kruh. Nema je nigdje. Ej lumparija, lumparija. A, znam gdje je. Pozabio sam ju pri vašem susjedu, koga sam prije brijač. Oprostite, gospodine krčmaru, moram ići po nju. Odmah sam tu. (Zavitak pod kaput, uzme šešir.)

Krčmar: Samo hitro, da se sapunica ne posuši.

Brijač: Odmah. (Ode.)

DESETI PRIZOR.

Krčmar.

Krčmar: Sad je brijaču palo na pamet, da je britvu kod susjeda zaboravio. Ja pak tu sjedim namazan sapunicom kao kralj na prijestolju. Samo da čim prije dodje.

JEDANASTI PRIZOR.

Krčmar, Susjed.

Susjed: Dobar dan!

Krčmar: Bog daj!

Susjed: (se čudi.) O prijatelju, šta sjediš tu tak zmožno namazan sapunicom? Kaj si ponorel? Pa danas u nedjelju?

Krčmar: Brijač me bude obrijao. zato me je i namazal sa sapunicom. Mi taj norc nije imao britve pri sebi, pa ga sad moram čekati. Rekao je, da ide po nju, jer ju je pri tebi pozabio.

Susjed: Pri meni?

Krčmar: Da. Rekao je, da je i tebe fino obrijao.

Susjed: Koga? Kod mene nije bilo nikakvog brijača.

Krčmar: Ne? Je li to istina?

Susjed: Ne vjeruješ mi? Kad sam te još prevario?

Krčmar: A nisi susreo nikoga, kad si išao k meni?

Susjed: Vidio sam jednog dečka, koji me je nekako plašljivo pogledao.

Krčmar: (ustane i gleda kroz prozor.) Oti lopov, gle ga kako naglo bježi po cesti. O ja osel, opet sam se dao prevariti. Najradije bi sve pustio i nekam otišao. Onesrećni svijet, kako vara. Gle, sused, tri potepuhi su mi danas odnesli više nego za 8 krana vina, kruha i cigara. Takvi lumpi nijesu drugo vrijedni, nego da ih čovjek položi na stol i odrapi im 25 vrućih. Neka mi još jedan dodje na oči. Dat ću mu što ga ide.

Susjed: Nemoj se ništa srditi. To ti ništa ne pomaže. Zašto primaš takve ljude? Zar još ne znaš, da svi oni, koji pod misom idu u krčmu u nedjelju, ništa ne vrijede. Kad bi ti bio pametan krčmar, ti bi svoju krčmu u nedjelju pod sv. misom zatvorio, pa bi k tebi došlo više poštenih ljudi, a manje lumpov.

Krčmar: Ja isto tako mislim kako i ti. No ipak se makar čovjek ne znam kako pazi dogodi u krčmi kakva neprilika. Od sada se budem koliko bude najviše moguće, ravnao po tvojim savjetima. Rajši krčmu zatvorim, nego da lumpariju pomažem. Pijancem pak uopće ne dam ništa. Do grla sam sit tih zvijeri u ljudskoj spodobi. Više puta imam više poštenih gostov, dodje par pijanih klateža, pa mi sve društvo rastjeraju. To mora biti drukčije. Oprosti, moram se ići umiti. Šta bi ljudi rekli da me vide tak nacifranoga?

Susjed: Veseli me da si jedamput došao k pameti. Ne vjeruj svakomu! Znaj, tko nije vjeran Bogu, taj nije vjeran niti ljudima. S Bogom!

Krčmar: Srećno! Popodne dodji na kupicu vina. (Svaki ode na druga vrata.

(Zastor padne.)

Stari prokušani kućni lijek jest Herbabnjev podfosforno-kiseli vapneno-željezni-sirup. Ovaj već 43 godina uveden, liečnički prokušan i preporučan prsni sirup ublažuje kašalj i rastvara sline, povećaje tek i probavu; željeznom sadržinom kao i rastvarajućim fosforo-vapnenom soli koristi razvijanju krvi i kosti — Herbabnj-ev vapneno-željezni sirup ugotovlja se jedino u apoteci „Zur Barmherzigkeit“ u Beču VII., Kaisertrasse 73—75, a može se dobiti u svim većim apotekama, pa je poradi izvrsnog i pouzdanog djelovanja sve više obljubljeni; i najslabinja ga djeca lako mogu podneti, i radi dobrog teka i rado ga uzimlju. (Vidi oglase.)

Izvršno sredstvo za čišćene krvi je Purjodal. Ovaj jodo-sarsaparilla proizvod sigurno djeluje pa se uvijek može upotriebiti, rade ga samo u apoteci dr. Hellmanna „Zur Barmherzigkeit“ Wien VII., Kaiserstrasse 73—75. U svim se većim apotekama dobije.

Dobra probava je temelj tjelesnoj dobrobit. „Herbabny sarsaparilla“ sirup je tako izvrstan kao i potpuno neškodljiv lijek za tjeranje. I kod dulnje uporabe se narav ne priuči na njega, pa zato sirup uvijek odmah i blagotvorno djeluje. 41 već godina liečnici propiešu za one, gdje je redovita probava važna Herbabny sarsaparila sirup se jedino kod doktora Hellmanna ugotovlja u apoteci „Zur Barmherzigkeit“ Wien VII., Kaiserstrasse 73—75. (Vidi oglase.)

Šala franceskog pisca. Henry Monnier poznati francezki pisac dogje ovih dana u Parizu u jednu nepoznatu kuću te uljudno zapita portira :

— Molim, da li je ovdje, Henry Monnier ?

— Nema ga — odgovori portir. Gospodin Monnier ovdje ne stanuje, pa ga ni nema ovdje.

— Ipak je ovdje — odgovori pisac — jer sam ja Henry Monnier.

Drugi dan dogje preobučen isparokom Monnier u istu kuću.

— Dali je ovdje gospodin Monnier ? zapita portira.

— Nema ga ovdje — odgovori nešto srdito portir.

— Kako nebi bio — odgovori šaljivi pisac — ta jasam taj !

Kod ovih rieči skine paroku, pa se otkrije začudjenom portiru. Treći dan istu tu šalu načini, samo se u drugo obuče odjelo. Kad si opet skine paroku, portir se užasno razljuti, pa mu vikne :

— Ako mi još jedamput ovamo dogjete, ja ću vam batinom odgovoriti !

Henry Monnier dogje kući, uzme pero i papira pa napiše svojim 6 prijateljima ovaj list: Dragi prijatelj, promjenio sam stan, sada ovdje stanujem . . . (pa napiše adresu i broj kuće gornjeg portira) molim te, dogji te meni danas na večer, da svećano proslavimo novi stan. Na večer naravski svih 6 prijatelja dogje do portira pa ga zapita.

— Dali je ovdje gospodin Henry Monnier ?

. . . Ne trebamo ni kazati, kako je portir svu šestoricu batinom otjerao iz one kuće . . .

*

Sa segedinskim kapetanom Szalay Jošipom dogodio se slijedeći slučaj :

Neki bjesni pas hodao je okolo i mnogo marve već ugrizao. Redarstvo odmah započne uredovati, ali već je mnogo žrtava bilo, dapaće i više ljudi nastradalo. Szalay je htio ovo zlo u korijenu uništiti, pa naloži, da se svi domaći psi imaju zatući.

Nastaje nato silna buka Siromaku čovjeku je pas najvjerniji drug, prijatelj i sve. Kućni psi su korisni. K Szalayu dogje deputacija, da mu se mekša srce, neka bi se smilovao psima. Szalay, kako je bio uvijek odriješit, tako i sada odgovori :

— Nije moguće. Što sam rekao, kod toga ostajem.

— Na to izadje pred njega najbogatiji gospodar.

— Žbilja ćete uništiti sve pse ?

— Sve.

— Bez iznimke ?

— Bez iznimke.

— Onda dodjite vi, gospodine kapetanu, u naše vinograde lajati !

Koja je razlika izmedju buhe i vlaka?

Buha se vozi na vlaku; a vlak se ne može na buhi.

A je!

Razlika je ta, što buha može u gaće a vlak ne može.

*
Šest je dana dragi Bog radio, a sedmi dan... no Gjuro što
tvoj tata radi sedmi dan?

Moj se tata sedmi dan napije.

*

Na polju razgovara župnik i mali pastir svinja.

Koliko imaš plaće sinko? upita ga župnik.

Pet forinti na godinu, odvrati mali.

A vi velečasni gospodine?

Nešto više, nego ti.

E velečasni gospodine, al vi imate u vašem stadu sigurno i
više svinja.

*

Janko: Ima dvije noge pa leti, što je to?

Gjuro: To je vrabac.

Janko: Ima četiri noge pa leti?

Gjuro: Toga nema.

Janko: Kako ne, to su dva vrabca.

Janko: A ima šest noga pa leti?

Gjuro: To su tri vrabca.

Janko: A je, to ti je hrušt.

*

Susjed: Čuješ Marice! u Draskovcu su dva tornja na crkvi,
koji je muško, koji žensko?

Da kume! toga ne bi nitko pogodio.

Susjed: To je barem lako. Gdje je na veliki petak škrebetalka
taj je žensko, a drugi muško.

*

Blato. Mama: Gdje si se tako zablatio, kad nema nigdje blata?

Diete: Kako nebi bilo — mama ima dosta blata, samo ga
čovjek mora naći.

*

U jednim novinamo izašlo ovo: Očitovanje. Ovime priznajem,
da sam gospojicu K. T. u pijanom stanju tvorno napao (tukao). Mislio
sam, da mi je žena.

*

— Kamo tako brzo?

— Idem, da pogodim odmah kuharicu.

— Zar je tako silno?

— Dakako, jer će mi inače žena kuhati.

25 godišnje iskustvo

i kliničko istraživanje dokazuje, da najviše umjetnim načinom načinjene tjeralice oslabljuju crieva svojim pretjeranim podraživanjem, prouzrokuju bolne grčeve, pa silovito izmjenjuju stvari bez, da bi stalno poboljšanje nastalo, dakle je u najviše slučajeva uporaba ovih podraživih sredstava vrlo škodljivo za zdravlje. — Zato je vazno pitanje izbor za tjeranje lijavice, pa se stoga po svuda preporučuju kroz 20 godina prokušane na klinikama, blage ali sigurne, bilinske

„SAGRADA BARBER“

pastille za tjeranje. Uporaba ove najčišće naravi sredstva ne prouzroči prikrajnih djelovanja, nego ojačava želudac i crieva, da je s vremenom i uporaba ovih pastila za tjeranje suvišno.

Sagrada Barber je prokušana u najviše domaćih i inostranih klinika, te su u strukovnim novinama objelodanjeni vruće sastavljeni zahvalni listovi, koje su napisali od 1885 godine živeći najglasovitiji kliničari i profesori na sve strani svijeta. Ovaj se lijek jedino dogotavlja u

Apoteci

„Duha Svetoga“

koja je odlikovana sa c. kr. državnom nagradom. Oni nebrojeni zahvalni listovi sa svih strana svijeta već će čeli sviet uvjeriti o obljubljenosti ovog sigurnog lijeka i da pastile **Sagrada Barber** zaista najviše pomažu proti zatvorenosti, zastojanja stolice, začepenosti bolesti crieva, slaganja sala i. t. d.

U najviše apoteka se jedna kutija dobije za 2 kruna 40 filira a za pokus za 70 filira; svagdje se mora moliti **Sagrada Barber**, jer samo ovo ime dokazuje izvornost lijeka. te je na svakoj pastili sličnom SAGRADOM, već nek se obrati odmah na prvo mjesto i to

uprešano ime, koje sve odve na slici vidi. Ako se gdje ne dobije „**Sagrada Barber**“, nek se poštovano općinstvo ne zadovolji sa

Apotheke „Zum heiligen Geist“, Wien I. Operngasse 16 Depot II

Najmanja poštanska pošiljka stoji: 1 originalna kutija 2 kruna 60 filira ili 4 kutijice za pokus 3 kruna, ako se svota unepried pošalje, onda franko šaljemo.

Osobito bi se majke morale priličiti, da djeci svojoj uvijek samo pravu SAGRADA BARBER dadu, a ne drugi manje koristan lijek za tjeranje.

Pokret proti alkoholu.

Piše: Vid Blažinčič.

Medju najpotrebniše pokrete spada bez sumnje pokret proti alkoholn. Za to nije nikakvo čudo, što se taj novi pokret širi velikom brzinom.

U Americi izdaja države vrlo stroge zakone proti onima, koji se tružu alkoholnim pićem, a u našoj Europi nema više nijedne države, koja se ne bi mogla pohvaliti s više protualkoholnih saveza. I dok Rusija i Njemačka državnim novcem i ugledom promiče opravdane težnje apstinentskih (protnalkoholnih) društava, miče se ovaj pohnet pomalo i u našoj monarkiji. Mala Slovenska zemlja ima već preko stotinu „Družbi Treznosti“ tom poglavitom zadaćnom, da se umanji broj pijanaca s jedne strane, a s druge strane — da se što više mladjih ljudi predobije za to, da nikada ne piju pića što u sebi sadržaju alkohol. U novije doba radi se mnogo na tom i u našoj domovini a napose liepo se ističe rad katoličkoga narodnoga djaštva. Ima najme medju katoličkim djacima vrlo mnogo mladića, koji su potpuni apstinenti (ne piju irna ni rakije) a nastoje uz to uvesti apstinenske odsjeke u pojedine općine trećega reda sv. Franja pa u Marijine kongregacije.

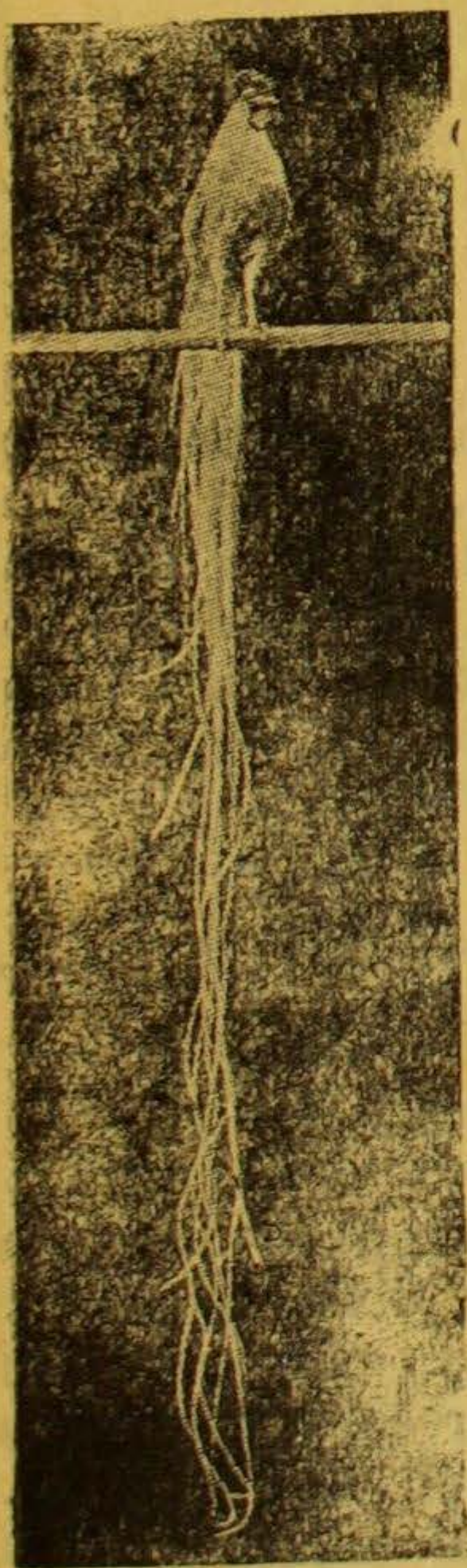
Dobro je poznata ona naroda: „Mladi pijanci, stari prosjaci“ S toga more svaki protalkoholni pokret najozbiljnije računati s nejakom djecom, s mladošću. Izvrsno dakle rade svi oni učiteiji, koji svoju djecu poučavaju s štetnom djelovanju alkoholnih pića, pa dobri roditelji ni u kojoj zgodi ne bi smjeli dati svojoj djeci zao primjer što više: oni bi morali najbudnije paziti, da im djeca ispod četrnaeste godine ne piju nikakvih alkoholnih pića.

I kad čujemo za veliku skrb i zamjerno nastojanje protnalkoholnog pokreta, kad znademo za mnoge ljude što ne se niti okusiti žestokih pića, pitamo se i nehotice, pa koje je zlo vinu, pivi rakiji, rumu, likeru da nije u žestokim piću sam nečisti?!

Na to ću samo to odgovoriti, da nečistoga glavom nema i čaši vina, čizmi piva, boci liekara. No mjesto da bude sam u opojnom piću, poslao je on da tako kažemo, dobrog svoga pomoćnika otrov, koji se zove alkohol, i taj kao biini dio žestokih pića čini da je čovjek poslije većeg užitka opojnog pića, pijan pa prčesto gubi i ljudsku svijest, razum ga ostavi, a strasti navale na u sa sviju stana. U takvom sanju što se čovjeku bliže priku čuje nego crni grijeh, sladka jabuka iz vražje ruke!? Kod toga mi dolazi na pamet vrlo značajna priča o postanku vina. Priča se, da sjeme vinove loze nije s početka htjelo dugo da klije, ali napokon ipak proklije, pošto je zemlja poškropljena prijá krvlju od ovce, majmuna, lava i — svim. Po tom pak dodje, da danas ima svako vino četiri vrsti krvi i to ovčiju, majmunovu, lavovu i svinjsku. Sve se to vidi na čovjeku kad pije. Kad potegne malo

vina, postaje nježan i brižljiv pa poslije svake kretuje moli za oprost, iz njega govori ovsija krv. Ako čovjek i dalje pije, to ti on ubrzo počne praviti šale i plesati pa i ne svirala više glazba. Sada govori iz njega majmunova krv. Kad mu pak vino već i u glavu udari, počinje u njem kolati krv lava, on postaje ohol, hvastav i htio bi se potući ma bilo za što. To je najopasniji čas. Na koncu, ako se čaše i nadalje prazne i pune, postane čovjek slab, padne na zemlju i najradje spava gdje-god u blatu. Tu već djeluje — svinjska krv.

Da ova priča sadržaje cijelu i živu istinu, to je svakomu jasno kao danje svjetlo. I ponka je iz ove priče jasna, pa je netreba napose razvijati. Samo ću popuniti priču time, da kod rakijaša nema ovčije krvi, nego u njem s mjesta djeluje majmunova i svinjska. Ni o broju takvih nesrećnika ne treba govoriti.

Japanski Föniks kokot.

Danas pije svijet previše. No nekada nije toga bilo. U ono vrijeme, kad je naš Spasitelj širio svoju spasonosnu nauku, kao da nijesu ljudi odveć slijepo služili sramotnu službu k letom alkoholu. Inače bi bez sumnje i Isus mnogo govorio proti tome zlom običaju. No za to se taj običaj poslije Isusa sve to više širio, a da je u doba Muhamedovo već na široko bio rasprostranjem, svjedoči nam zabrana samog Muhameda, koji svojim pristašama brani svaki užitak vina, opojnoga pića. A Bog zna, nije li baš postojana trijeznost muhamedanaca uzrokom, što su oni onako pobjedonosno obilazili svijetom, kao što nas povijest uči?

U današnje doba, kad se već maloj djeci ucjepljuje sklomest na vino i rakiju, jer pijanice presagjuju svoju otvornu krv na svoju djecu porodom u dunašuje doba, kad novo radjeno dijete usisava iz grudiju majke, koja ljubi opojna pića, ukus za alkoholom — danas je pokret proti alkoholu gotova potreba. I to ne samo na selu, već više i u gradu, ne samo među prostim ljudima, nego i među finom gospodom! Jer svuda se pije preko mjere, a to upropašćuje imutak, pamet, zdravlje i dušu ne samo svakog pojedinog pijanca, nego vrlo često i njegove okolice, djece i rodbine.

Ne piti vina, kad je za žedju najbolje piće zdrava voda, mnogo je lakša stvar nego umjereno piti vino i ne opiti se. To će vam rado potvrditi svaki apstinent (koji ne pije žestokih pića), a tkogod samo hoće, može se i sam uvjeriti s velikoj istinitosti ove tvrdnje. Za to svi pijanci, koji ne žele do smrti us-

trajati u pjanom stanju, svi oni, koji žele propovijedati uzdržljivost od alkoholnih pića, — sva djeca, koja nemaju četrnaest godina a žele napredovati u dravlju i znanju, ne bi smjela posizati za alkoholom ni u jednoj životnoj zgodi. Svi ovi morali bi biti potpuni apstinenti. Tu je pak suviše trošiti riječi s protinalkoholnom pokretu, jer tu mi već vidimo ljude na djelu, mi se divimo njihovoj plemeuštini i želimo im sve veći napredak u dobru nastojanju.

Iz škole.

Učitelj: Reci mi Jurek što je tvoj otac bio?

Jurek: Ja neznam.

Učitelj: No što je on najviše delal?

Jurek (brzo): Pil!

Malo kašnje.

Došla ciganka nekoj ženi, pa da joj sreću gata. Kada se je ona nije mogla otresti dopusti, da joj ciganka gata. Ona joj sjajnu sreću proricala. Da bude bogata i što sve ne. Kad je bila gotova sve se oblizavala kako ju je žena bogato nadarila, ali ona mudro reče: Dodji Lojko kada budem bogata, kako si rekla, pa ću i Tebe nadariti.

Nije dosta.

Nekom seljaku ukrali svinju. Kad ga zapitaš što će sada, odgovori: Neka ju nose, glavno da ja imam pašuš.

Nadmudrio ga.

Neki seljak dovezo žito židom na prodaju. Metnu na vagu a židov podmetne pod reću gviht od 2 kilograma. Vidiivši to seljak baci spretvo u žito 5 kilograma komad. Kad seljak ode veselo i židov: „Vidiš Rebeka i toga sam za 2 kile kod sreće.“ Prid tom lopatom prigrne žito iz koga je izpao onaj komad od 10 kilograma. Zar zdnojan usklikne. Joj, joj teška vremena već je seljak mudriji od židova.

Žegetljivo pitanje.

Pital je naručitelj u školi dijaka neko pitanje. Dijak nije znao odgovoriti, nego se počel smejati. — Naručitelj: zakaj se smejiš?

Dijak: Zato, kaj on mi tak žegetljivo pitanje dal.

**S u š i č á v i,
jektičavi,
bolujući od blijedoće,
malokrvni,
škrofulozni,
bolujući na žlijezdama**

ne trebaju da zdvajaju, oni se mogu s povjerenjem obratiti na ljekarnu „Sv. Mariji“, Lugoš, Crkveni trg br. 114. te će ovdje dobiti protiv gore napomenutih bolesti najuspješnije sredstvo: **sirup sa kremo-
m i željezom** (Kalkeisensyrup). Ovo sredstvo još nikada ne promaši svog uspješnog djelovanja, ono je izliječilo hiljade i hiljade, koji u najtoplijim zahvalnicama izrazuju svoju hvalu.

Ovo izvrsno, iskušano kućno sredstvo ne upotrijebljuje se samo protiv napomenutih bolesti, već i protiv: kašlju, engleskoj bolesti, mršavosti, ženskim bolestima kao i malaksavosti svake vrsti. 2 boce za K 6.— franko.

S p a s i t e

ga prije, nego li mu pijanstvo unisti zdravlje i blagostanje. Sasvim nedužan ali uspješno djelujući lijek. Može se upotrijebiti i bez zivanja dotičnoga.

1 boca friško načinjena po liječničkim propisima stoji Kr. 7.50.

Pravo dostavlja samo

Samo

pilule za stolicu

od ljekarne „Sv. Mariji“ Lugoš, kratko zvane „Lugoske Sv. Marijine pilule“, priznato su najbolje pučko sredstvo za poboljšanje teka, ostanje probavbenih poteškoća i jačanje čitavog čovječjeg ustroja.

Pazite na zdravlje vašega želuca, i trpite li od želučanih bolesti, slabe stolice, loše probave, slaboga teka, muke, podrigavanja i drugih sličnih neugodnosti, morate odmah nastojati, da se tih zla riješite. Ovo će Vam za cijelo uspjeti, ako ćete krv **pročistiti**, a k tome upotrijebite jedino ikušano sredstvo „Lugoske Sv. Marijine pilule“.

Jeste li izmjenu sastojina postigli, onda morate da jačate želudac, jer je jak i zdrav želudac najbolji štiti protiv bolesti.

Ne propustite dakle i za ojačanje želuca, za poboljšanje probave i teka, za umirenje grčeva i svih muka i za odstranjenje podrigavanja naručiti „Lugoske Sv. Marijine pilule“, iste uvijek držati u kući i marljivo ih upotrijebljavati.

1 kutija stoji 50 filira,
12 kutija 6 kruna franko

Stostruko liepa

mast za lice kao što i sapun, puder, neškodljivi sasvim preporučaju se protiv pje-gama, žalti, oteklini, sujedcima i protiv svim nedostacima kože. I starijima daje friško, liepo, mladjažno lice. Kod uporabe prvog doboza opažaju se osobiti učinci.

1 tulac masti za lice Kr. 1.— A jedan veliki Kr. 2.— Sapun 70 filira, puder K 1.— Naručebe veće od K 6.— se franko dostavljaju.

Ljekarna „Sv. Mariji“ Lugos, Crkveni trg 114.

Wohanka-ovi ovlašteni kućni mlini na valjke i kamen svim su malim gazdima neophodno nužni. Izvolite tražiti upute kod tvrdke: **WOHANKA és TÁRSA**, Budapest V., Váci-körút 76/a. broj.

Ako želite kupiti pravo česko perje ili gotovu posteljinu obratite se izravno na najpouzdaniji izvor: na Benedikta Sachsel Lobes 793. Pošta Pilsen. Molite cienik.

Više nam se stotina misli radja glede kupovanja raznih stvari i dragova, ako si naručimo kod c. k. tvrdke Ivana Konrada Brůx 51 (Česka) 270. stranica velik cienik sa 400 hiljade sljka narešen, kojeda može svatko po želi dobiti badava i franko. Tko dakle treba uru. zlatnjnu-, srebrninu-, glasbenu stvar, platnenu, kožnatu, kožnatu ocelnatu, optičku, kućnu, pušću. igračku stvar, oružje itd. nek ne propusti zamolit najnoviji veliki cienik, jer u njem nagje svatko sve što traži.

Manjkava probava prouzročuje uvijek pečenje u želudcu, želudačne grčeve, izrigavanje, hāmorrhaide, jetrične boli. glavobolju ortoglavicu, nervoznosti, bezsanost, apati, umornos', slabo pamćenje, u opće poremećenje sveukupne snage. Sve se ovo može zapriečiti, ako se upotrebljuje „Sagrada Barber“, koje se u svim ljekarnama dobije. Pokusna škatulje 70 fil. Najmanja poštanska pošiljka 1 orig. škatulja K 2.60 ili 4 pokusnih škatulja K 3.—. Ako se novac unapred pošalje, sliedi odprema badava kroz Apotheke „Zum heiligen Giest“, Wien, I. Operngasse 16, Depot 11.

Veliki tranjni uspjeh, kojeg su polučile kroz više godina, prokušane, po svom vlastitom izumu pripravljene „Sagrada Barber“, dokazuju najbolje mnogi pod sličnim imenom u promet stavljeni preparati. Zato je vrijeme sl. občinstvo osobito na to upozoriti, da neka naročito zatraži „Sagrada Barber“, pošto su samo „Sagrada Barber“ klinički iztražene i prokušane a izmitelji zamo za „Sagrada Barber“ potpunu odgovornost preuzimaju. Pokusna škatulja 70 fil. u svim ljekarnama. Najmanja poštanska pošiljka 1 orig. škatulja K 2.60 ili 4 pokusna škatulja K 3.—. Ako se novac unapred pošalje slied odprema badava kroz Apostheke „Zum heiligen Geist“, Wien, I. Operngasse 16, Depot 11.

Pouzdana stvar je iztraživanje čistećeg sredstva, jer najviše nauče organizam tako, da probavni organi uzprkos uzimanju razdrašivih sredstava, ipak neučine svoje. Oprezni ljudi upotrebljuju zato samo ove preko 20 god. klinički prokušane blage, ali svakako sigurno djelujuće, čisto biljne „Tagrada Barber“ (odvodne pastile), koje radi trajne lječistoti s vremenom same od sebe nepotrebne postanu. Pokusna škatulja 70 fil. u svim ljekarnama. Najmanja poštanska pošiljak 1 orig. škatulja K 2.60 ili 4 pokusna škatulja K 3.—. Ako se novac unapred pošalje, sliedi odprema badava kroz Apotheke „Zum heiligen Geist“, Wien, I, Operngasse 16, Depot 11.

I nevjerljivi tomo ne žali jedan pokus, ako čuje tako osvjedujuće rieči, kakove možemo u jednom listu baronice „Geramb“ u kupki Buziás karj Temešvara čitati. Isti glasi: „Ja sam već odavna htjela pisatj i trebalo bi se u novinama objaviti, kako izvrsno djeluje Fellerov Elzafluid, pospuno sam zdrava.“ Mi mislimo, da bi i naši čitatelji poslije jednog pokusa zahvalni bili. Pa još nato ovo je sredstvo jeftino, ta stoji jedno pokusno tuce samo 5 kruna franko i pravi zadobije se kod ljekarnika E. V. Feller u Stubici, Sajmište br. 288. (Zagrebska žup.)

Izjavu, koja je prava, naći ćemo u onome listu, koji je nj. preuzv. baronica Helena Fraytagh-Loringhoven, rod. baronica Buxhoeveden, Görz, Corso Verdi 36, ljekarniku E. V. Felleru pisala. Isti glasi: „Služi mi osobitim zadovoljstvom, što Vam mogu priloženu, upravo zadobijenu dopisnicu poznate spisateljice Pau Marija Macroma, Maria pl. Egger Schmitzhausen priposlati. Vi vidite iz iste, da je kućno sredstvo Fellerov Elzafluid sa ovom proglasilicom postalo bogatije. Ova dama bila je prije kratko vrijeme kod mene, a pošto se je radi silnih neuralgičnih bolova potužila, dala sam joj bočicu istoga. Šada, poslije nekoliko dana od prvoga pokusa, pridošla mi je ova živahna hvala za zaista sjajni uspjeh. Nestrpljivo očekujem obavjest o djelovanju Elzafluida kod knezice Carolath. o kojem ću Vas odmah obavjestiti.“ Fellerov Elzafluid, koji naši čitatelji dobro poznaju, proizvodi ljekarnik Feller u Stubici, Sajmište br. 288 (Hrvatska) i treba tamo naručiti. Dobiva se 12 malih, 6 dvostrukih, ili 2 specialne boce franko za 5 kruna. Mala zaliha ovoga izvrstnog kućnog sredstva mogla bi svakom koristiti.

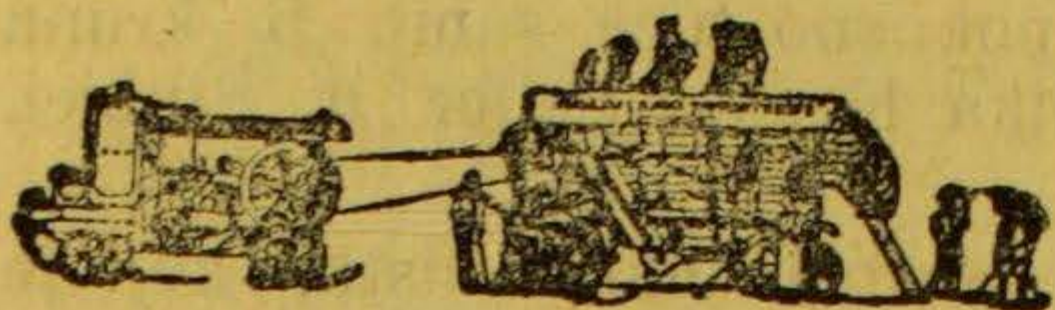

Slana vinska žesta Dr. Vértész ljekarnika je pri uporabi najuspješnija. 1 boca 36 filira, 1·20 i 2·40 kruna. Može se dobiti u ljekarnama, drogerijama i trgovinama mirodijske. Tamo, gdje nema skladišta, već 1 obiteljska boca, 3 velike, 6 malig ili 20 boca na probu se šalje za 7·20 kruna bez poštarine neposredno iz ljekarne Vértész L. k „Orlovu“ Lugoš, 388 br.

Pametani gazda, koji je rad svoj dohodak od živina znatno povećati rabi za najboljeg priznati i pod imenom „Radost gazde“ zakonito zaštićen hranivi prah za gojenje živina. Jako pomaže kod živina apetitu, težini, brzom gojenju, mlijeko se znatno poboljšava i množi od n. ega. Trošak na ovaj prah se sto puta povraća. Sjajna priznanja i prve nagrade je dobio na izložbama u Rimu, Londonu, Ostendi i Parizu. Jedan paket 1 krunu. — Dobiva se tamo, gdje i Vértész-ova vinska žesta ili neposredno iz ljekarne Vértész L. k „Orlu“ u Lugosu 388. br.

Sama je blagodat za mukotrpno čovječastvo dra Bengué-la aromatičan „Bengueliment“, koji ublažuje boli. Proti ulozima, reumi i ostalnu bolima dosta da se jedanput namaže Bengueliment, pa se

boli odmah ublaže. U lijekarnama stoji jedan tubus K 2.40, ali molimo kupovati samo Bengueliment, te se čuvajte bezvriednih imitacija. Ako drugdje ne dobijete obratite se odmah na centralu, čiji je adres: Apotheke „Zum heiligen Geist“ Wien Opergasse 16 Depot 11, od kade za K 2.60 pošaljci jedan tubus franko. 2 tubusa stoje K 5.—, 3 tubusa K 7.50. Čitajte oglas ovog kalendara na stranici.

U cijeloj zemlji najviše vole motorne strojeve za vršenje Ljudevita Kállai, jer su ovi od svih strojeva najjednostavniji, pa gospodarišnjima najbolje i najlagje mogu

upravljati. Toga su radi Kallaici motori na svim izložbama odlikovani prvim diplomama zlatnim i srebnim kolajnama. Zato opominjemo gospodare, da sada već više stotina tih motora za vršenje radi u zemlji sa izvrsnim uspjehom. Zato svatko na svoju korist radi, ako si naruči aienih ovih najviše oblubljenih i po svuda poznatih najjednostavnijih i najizvrsnijih benzin motornih strojeva kod motorne tvornice Ljudevita Kallai (Budimpešta, VI., Gyár-utca 28. broj jer se glasoviti pravi motori Ljudevita Kallai mogu dobiti samo u Budimpešti. VI., Gyár-utca 28 broj. U svom interesu nek svatko pazi na točan naslov motorne tvornice Ljudevita Kallai, osobito na krsno ime Ljudovit, da se nebi glasovita motorna tvornica Ljudevita Kallai izmjenila sa sličnom tvrdkom Kállai evom. Sam je sebi neprijatelj, koji drugi motor kupi nego je Kallaievo jer su motori Ljudevita Kallai po cijeloj zemlji pripoznati kao najbolji

Blagodat čovječanstva jest dra Benguela „Bengueliment.“ Proti reumi, trganju itd. dosta je jedamput namaziti, pa bol odmah popusti. „Bengueliment“ je nečuven lijek svoje vrsti, te ga nijedan lijek ne može dostići sigurnim i brzim uspjehom.

Ciena jednog tubusa jest u lijekarnama 2.40 kruna ali molimo sami pod imenom „Bengueliment“, pa se čuvajmo nevriednih imitacija. Ako nema, onda se obratimo na centrali, čiji je naslov: Apotheke „Zum heiligen Geist“ Wien Operngasse 16 Depot 11. od kuda će sa 2.60 kruna postati jedan tubus franko; 2 tubusa za 5 kruna a 3 tubusa su 7.50. Čitajte oglas ovog kalendara na stranici.

Životinje i glazba. Prirodopisci se čude, kako to, da pas mrzi glazbu, osobito ako mu se svira na guslama. Dok konj voli glazbu. Mačka već imade veći misao za glazbu od psa. Osobito voli gramofon. Ako se jopcu na guslama ili flauti svira veseo komad, prestaje skakati, te pažljivo sluša sviranje. Slon je sasvim tup za svaku glazbu, dok vodeni konj odmah turi glavu iz vode, čim začuje sviranje. Tigar, koji je uvijek žalostan, rado sluša žalosne melodije, a kad se veselo počme svirati srahovitim urlikanjem daje na znanje svoje negodovanje. I krokodil ljubi glazbu; kad se svira

otvori svoja užasna usta. I medved voli glazbo, pa ga zato i cigani znadu izrabiti.

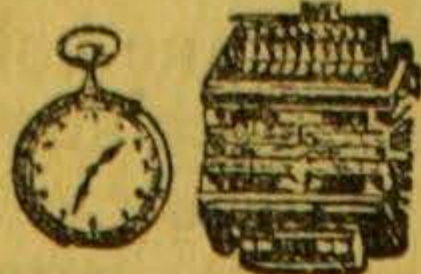
Boli ublažujuće dvie stvari su u praiskom dra Bengué-la Benguelimentu i to menthol i osobito djelujući salicyl. — U bolima uloga, reume, trganja dosta je jedno samo mazanje, da nestane boli. — Bengueliment se ne može uzeti, pa stoga i ne optereti želudac, kao što to čine salicyl liekovi. — Ciena jednog tubuza u ljekarnama jest K 2.40, ali molimo čuvat se loših imitacija i molite samo „Bengueliment.“ Ako nema obratite se na centralu čiji je naslov: Apotheke „Zum heiligen Geist“ Wien Operngasse 16 Depot 11, od kuda će vam za K 2.60 postali franko 1 tubus. 2 tubusa K 5.—, 3 tubusa K 7.50. Čitajte oglase ovog kalendara na stranici . . .

Čarobnjak.

U jednoj velikoj gostbi bila su prisutna i dva židova. Jedan se malko okolo ogledao i turio u žep srebrnu žlicu. To drugi opazi pa će cielom društvu: Evo u ruki imam ovu žlicu, ja ju evo mećem u saru pa Vas pitam gdje je ona sada. Svi odgovoriće u sari. „O ne odgovori on veselo“ ona je u žepu moga prijatelja Morica.“ Išli su gledati pa se sve čudili tome umjeću. Na rastanku reće onaj što je u žep turio žlicu svom drugu: Vrag te uzeo zašto si mi uzeo iz žepa žlicu? — Zato da je moja u sari ostala.“

Najveći uzim novijeg vremena !!

Žepna ura „JAKMAC“ prkvog švicarskog Roskopf sistema 30 sati ide, imade kazalo iz zomanca sa liepom kutijom, garantia 10 godina stoji samo 3.90, kr, a 3 komada samo kr. 10.50.

Komu se ne svidja novac primam natrag.

Na želju šaljem slikovni veliki katalog o urama, srebru, zlatu svakovrsnim priborima, sviralama badava i franko.

F. PAMM KRAKAU

Zielonagasse 3—205. Galicia

Jevtino Češko perje za krevete!

5 kila novog, dobro čihanog bez poštarine 9.60 K; 5 kila boljeg 12 K; 5 kila bijelog u pahuljice čihanog 18 K; boljeg 24 K; 5 kila bijelog ko snijeg i mekog ko pjena 30 K, boljeg 36 K, 5 kila polupahuljičnog 12 K, boljeg 14.40 i 18 K, 3 kila bijelog ko snijeg, mekog ko pahuljice nečihanog 24 K, boljeg 30 K, tamno pahuljasto po 3.60 K, bijelog po 4.80 K, bijelog ko sniteg po 6 K, 6.60 po kili.

Gotove postelje sa crvenom posteljinom,

dobro napunjeno, jedna blazina ili jedan dolnji krevet 180 cm. dug. 116 cm. širok 10. 12, 15 i 18—2 metra duga 140 cm, široka 13, 15, 18, 21—K. Vanjkuš za uzglavlje 80 cm. dug, 58 cm, širok 3, 3.50 i 4 K, 90 cm. dug, 70 cm. širok 4.50 i 5.50 K. Naračuju se prema kakvoj god mjeri i madraci za krevet po 27 K bolji po 33 K, Razašilja se franko i pouzećem. Izmjena i predaja dozvoljena na naš trošak već i poslije porabe. Umoljava se kod naručca točna adresa.

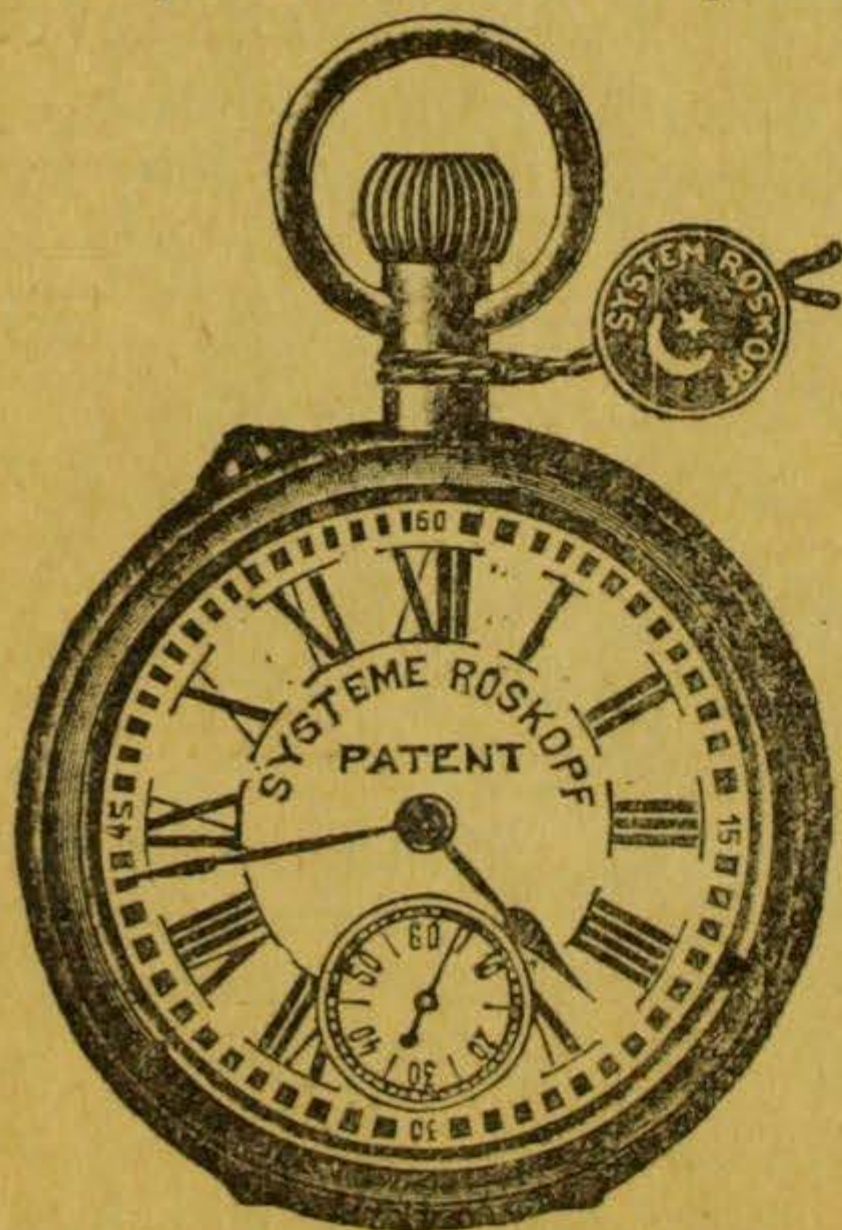
SAGHEL B., Lobes, 793. posta Pilsen (Česka)

Kr. 4.20 Maja ura br. 99 sa nickel lancem nakitom i kutijom iz kože, a pravog je americkanskog antimagnetičkog sistema, **roskopf, anker remontoir ura**

sa plombom, u dobroj kutiji iz uickla, sa kazalom sekunda, providjena sa email brojkama, dobro uredjeno, tri godine garantiram pismeno stoji sano **Kr. 4.20**

br. 99. 1/4 Ista ura sa nickl lancem, nakitom, kutijom iz kože u ocelnatoj kutiji koja je crno oksidirana **Kr. 4.50**

Nema opasnosti! Izmjena dozvoljena ili se novac vreća. Naručba pouzećem dostavlja Prva tvornica ura

IVANA KONRAD

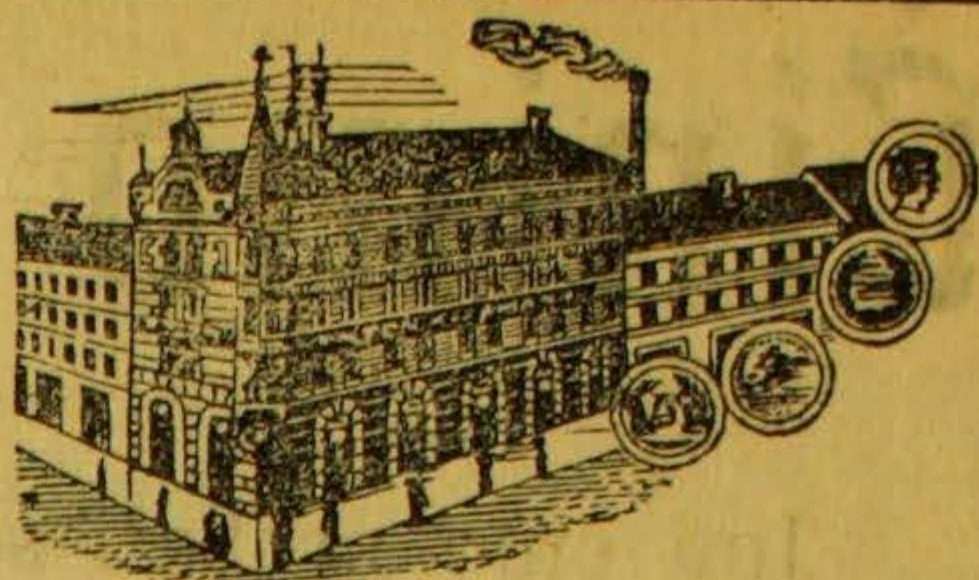
c. kr. tvoskog BRUX br. 51. (Česka).

Glavni cijenik sa 4000 otisaka šalje se zahtjev svakomu na želju badava i franko šaljem.

Činimo i mi tako!

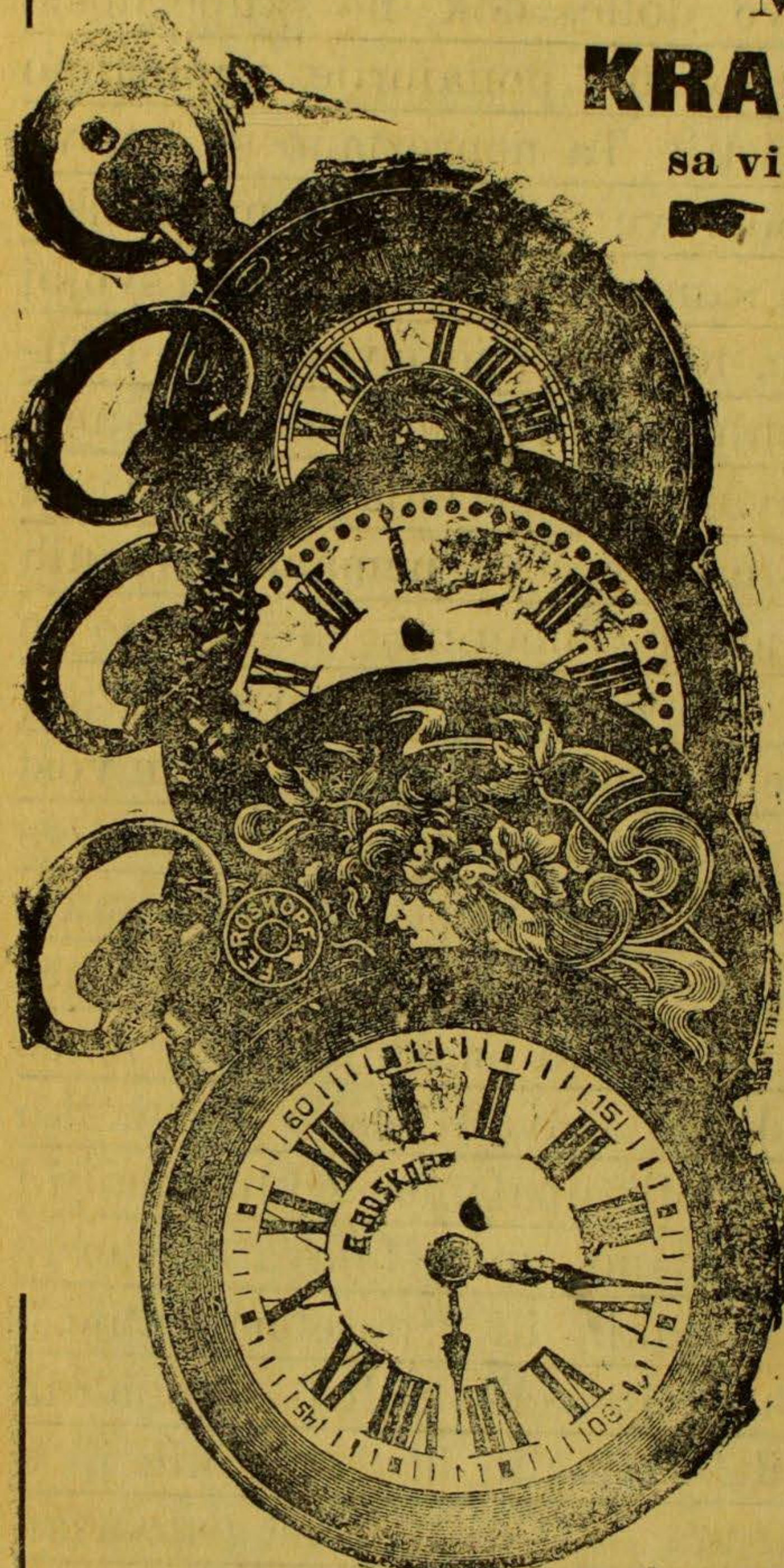
Imi emo probali sad s ovim sad s onim, pa na koncu tako čine ljudi sve dotle, dok ne skupe dosta iskustva. A sada pak u svemu ponajprije napustimo probu! Jer što to koristi? Ta nepreztano se iznova nojeravamo s tom, da Fellerove preparate ne može ništa natkrilit, i radi toga sada samo ove držimo u kući svojoj pak nas ne boli želudac, tek nam je izvrstan, o trbušnim bolestima i o stiskanju u želucu nemamo ni pojma, nemamo bodenja, bljutavosti ili pećenja u želucu; ne osjećamo otekline, zatvorenja, grčeve, nemamo živčanih ni grozničavih boli, nijesmo izmoreni, ne borimo se probavnim neprilikama, šuljevima, ne bojimo se glivica, ako poznajemo i upotrebljavamo jačajuće, hramivost pomažuće, čisteće, sa ljekovitim djelovanje Fellerove tjerajuće Rabarbara Elsa-pilule 6 kutija 4 kruna franko, 12 kutija 7 kruna 60 filira. Ako tko ne će biti nadalje nedušljiv, promukao, sluzao (smrkljiv), tko ne će kašljati, naprotiv hoće dobro spavati i lako disati, tko se hoće braniti proti grlobolji, upalame, grkljanobolji i prsobolji, on neka neprestano upotrebljava Fellerov „Elsafluid.“ 12 malih ili velikih ili 2 posebne kutije 5 kruna franko; 36 malih ili 18 velikih ili 6 specijalnih stakla 12 kruna 40 fil ili 48 malih ili 24 velikih ili 8 specijalnih stakala 16 kruna. — Čuvajmo se patvorina i varućujmo svati pravi lijek kod Eugena Felleri, lje-karnika, Stubica, gradski trg 288. Hrvatska.

SPECIALISTA
samo najboljih
ura i to srebrnih i zlatnih
Nabavljač željezničkih ura.

Molite moj
KRASAN CJENIK

sa više od 1000 slika, badava
i franko dobijete.

Srebrna ura	kr, 6.50
„ sa 3 srebrna poklopca	9.50
Prava tula sa 2 poklopca	13.—
Ocelke ure	6.—
Amerikanska dbl. ura	10.—
Goldin Roskopf ura	4.—
Nickel Roskopf „	3.—
Zlatna ženska ura od 14 karata	19.—
Zlatna muška ura od 14 karata	40.—
Srebrna Omega I. vrsti	28.—
Srebrni Schaffhausen I. vrsti	48.—
Obadvije sa vidljivim hodanjem.	
Srebrni oklopnilanac	2.—
Zlatni lanac od 14 karata	20.—
Zlatni prsten od 14 karata	4.—
Zjihalica ura sa spravom za tuči	9.50
Ure za stienу	2.40
Ure budilice	2.40
„ „ po noći svijetle	3.—

Grantia
na tri
godine!

Za nez-
godne
novac
vraća!

Oakle
na 14.
dne bez
svake
opas-
nosti!

Kiffmann A.

Marburg (Steiermark) 407.

Najveće ura-tvornik

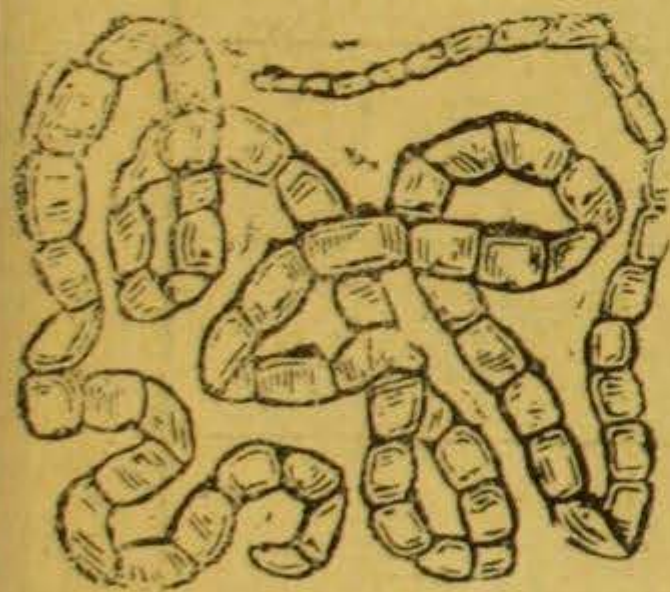
Najveće skladište svakih srebrenh i zlatnik roba.

Krasan cienik sa više 1000 slika badava i franko!

Drugi i z v r s n i kućni lijekovi:

Krv čisteće pilule ljekarnika Verteša, su najuspješnije, najbolje djelujuće i uz to posve neškodljivo sredstvo za otvaranje stolice. Uslijed vrlo dobrog djelovanja već su sada postale prekopotrebne u kući. Ove se pilule na zahtjev se šećerom ili bez šećera mogu dobiti. 1 velika kutija (po prilici sa 168 komada) koja se franko šalje, ako se naprijed pošalju 2 krune 40 filira. 6 velikih kutija mjesto 12 kruna 60 filira samo 9 kruna s poštarinom.

Po liječničkom nalogu uvijek svježe zgotovljeni lijekovi:
VERTEŠ-OVE CUE-PILULE,

protiv pantljikare, u nebrojeno slučajeva oprobano sigurno sredstvo, koje nad ostalima sredstvima ima tu prednost, da ne slabi bolesnika, ne kvari mu stomak, koje neugodne posljedice obično ostali lijekovi imaju, šta više potpomaže varenje i unapređuje tek. Nije ni onda škodljiv, ako nema trakavice. Trakavica u trulom stanju zajedno sa glavom izadje, toga ne može se više ploditi. — Po čemu se poznaje prisutnost pantljikare? Po tome, dakod bolesnik nastupe razni bolovi grčevi stomaka i crijeva, povraćanje, pritisak u tijelu, kao i takav osjećaj, kao da se neka knedla valja po grkljanu, vjetrovi, pritisak donjeg tijela, nesvjestica, vrtoglavica, malokrvnost, nemanje teka, zatim užasan glad malaksalost nemanje volje za rad, suvišna slinavost, kiselo podrigivanje, bol u prsima, melankolija, itd. kao spoljašni su znaci: oko očiju plave karike, blijedo lice, uvučen jezik, omršavi naduveno tijelo itd. — 1 kutija CUO-pilula uz predhodno priposlanje 7 K 65 f. franko šaljemo. Kod narudžbe molimo naznačiti, godinu starosti.

Pijanstvo. Tko se želi riješiti overužne mane, neka uzima sjajnim uspjehom dosta puta prokušani lijek od pijanstva, koji se sprema po pouzdanim liječničkim propisima u ljekani „k'orlu“ u Lugošu. Može se pijancu dodati a da isti ništa ne zna, jer je bez teka. 1 doza 5 K, 1 dvostruka doza koja se rabi kod zastarjele mane 8 kr. 80 fill.

Zelučane bolesti, kao beztečnost, hrdjava probava, katar želuca, draženje povraćanje, gadjenje, grčevi, kao i svaku slabost brzo liječi i sigurno odstrani Vertešova esencija za stomak po propisu dra Heuffela. 1 boca 3 krune.

Lijepi brci

i puna brada najbrže i najsigurnije se odgoji, ako se upotrebljuje dr. Heuffela pomada za porast brade. Ona je sasvim neškodljiva koži i za kratko vrijeme mladići s njome mogu odgojiti baš krasne brkove i punu bradu. — Uz predh. poš. 3 krune 15 f., šaljemo franko pol, a uz K 4 65 cijelu dozu.

Zejtín za uho dr. Browna kod reumatičnosti i nervoznog bola ušiju, curenja uha, zujanja, gluhosti, s osobitim uspjehom rabi se. 1 boca uz predhodno priposlanje 4 K franko

Protiv slabosti, kao: žutica, blijedila, malokrvnost, slabosti živaca, polucije, neplodnosti najbolje i najsigurnije djelujuće sredstvo je: 1 porcija snažjećeg praška za 5 K 60 f. Jedna dvostruka porcija 10 kr. uz predhodno priposlanje 6 ili 10 kruna franko.

Znojenje i srab liječi se dr. Scottovim lijekom. Sigurno djeluje protiv svrbenja nogu, ruku, pod pazuhom kao i kod svakog svraba. Jedan zamot 3 K

Curenja, i ako je bolest zastarila, kod uporabe za kratko prestane bolest sasvim. 1 staklo stoji 2 50 K, 1 staklo caps. vegetales 3 20.

Teški beteg. Vidatanca, padavica živčana bolest i grčevi utrobe najbolje se rabi lijek protiv „teškog betega“. 1 doza kod naručbe za više od 6 kr. franko.

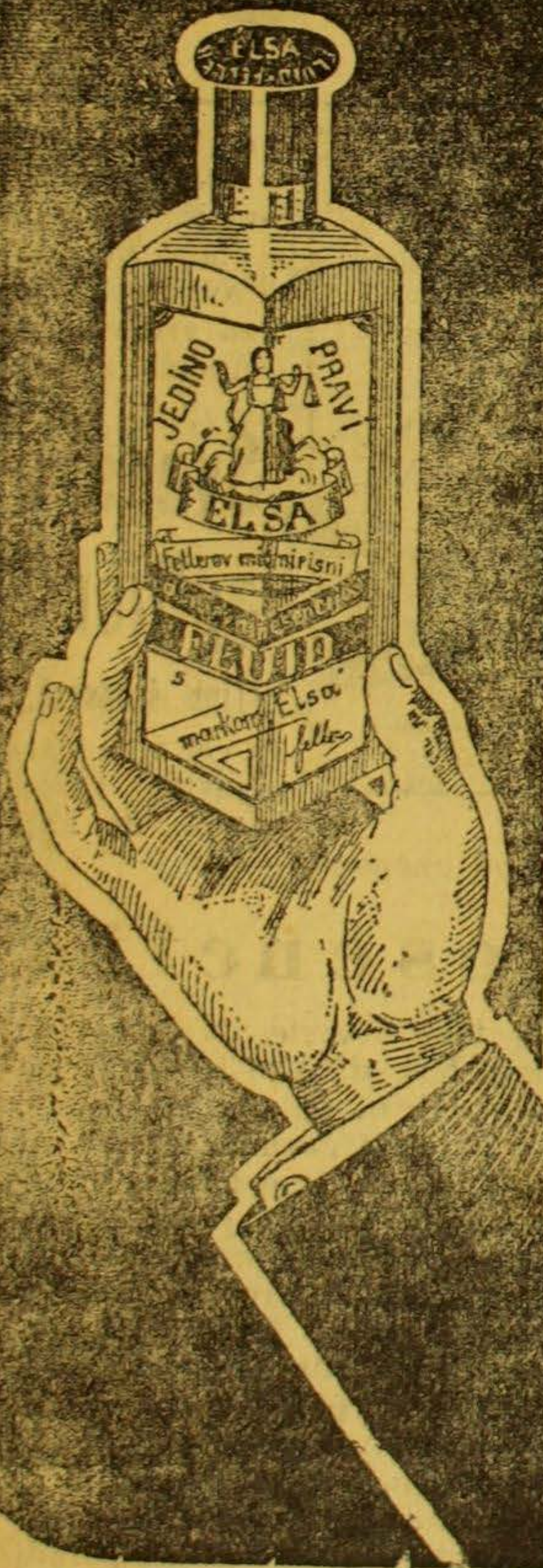
Mazilo za lišaje, za svakovrsne lišaje, šaje, kao i razne izrasline kože, i ako je bol zastarila, najboljim se uspjehom liječi. Zamot stoji 3 kr. 60 filira.

DOBIJE SE U LJEKARNI L. VERTEŠA „K'ORLU“ LUGOŠ 388.

Ako se ne naručuje na postanskoj doznačnici, nego posebno u listu, onda neka se izvoli kod naručbe spomenuti, da je novac poslan dožnačnicom. Doznačnice dodju naime 2—3 dana kasnije nego listovi. — Stalni kupci dobe posebne pogodnosti i pupust.

Kod svota ispod 10 kr. računa se za tovarni list 1 kutiju 40 f.; preko 10 kr., kod pošiljke od 5 kila za omot se ne računa, te ide pošiljka franko uz unaprijed poslat novac u Ugarskoj, Austriji i Njemačkoj. Ispod 2 kr. ništa se ne šalje. Posterestante pod lozinkom. Preporučavaci dobivaju znatan popust. šalje se samo ako se svota unaprijed pošalje.

B I L I Ž Ě

Mi Vam ovdje pokazujemo izvršni Fellerov „Elsafluid“, koji kako smo se sami osvjedočili, ublažuje boli, liječi, osvježuje, jača živce i mišice, a djeluje izvrstno proti slabini uda i upalama. On ublažuje kostobolju, reumatizam, nervozne boli, probadanje, glavo-i zubobolju, krstobolju i umornost, slabinu, te na istu okrepljujuće i otporno djeluje. Rabeći ga može se izbjeći mnogim bolestima, što se zadobivaju kašljem, promuklošću, kijavicom, vratoboljom usljed propuha i nahlade. Pravi je samo onda, ako je na svakoj bočici označeno ime „Feller“. Može se dobiti kod proizvođačadvorskog ljekarnika E. V. FELLERA u Stubici, Sajmište br 288. (Zagorje). Cijena 12 malih i 6 dvostrukih bočica ili 2 specijalne boce K 5. — franko, 24 malih ili 12 dvostrukih boca ili 4 specijalne boce 8 K 60 fil., a 48 malih ili 24 dvostrukih boca ili 8 specijalnih boca stoje 16 K franko.

Čitajte!

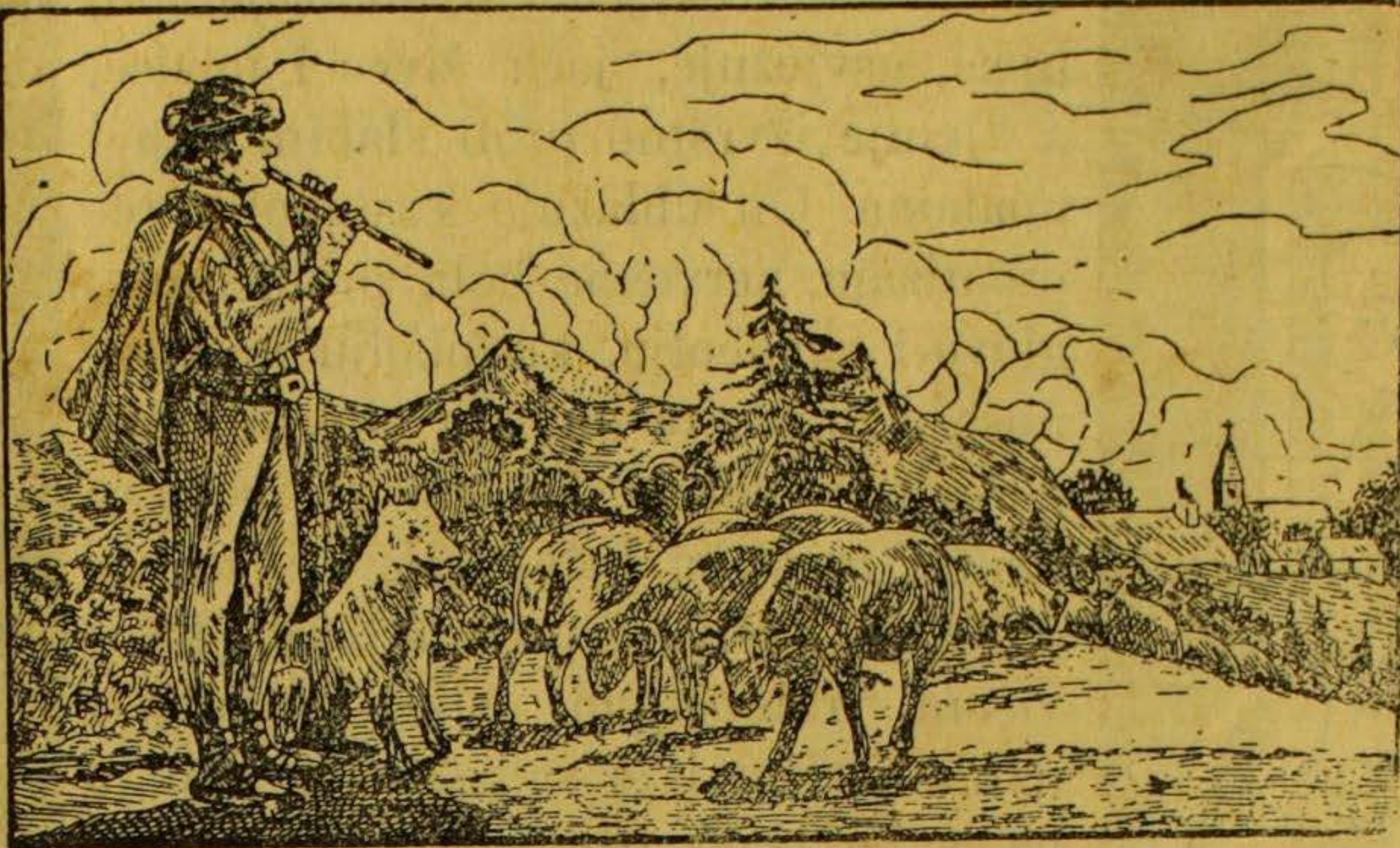
Mi Vam naime hoćemo ovdje reći, da tisuće naroda upotrebljuju sa najvećim uspjehom proti žoludčanim bolima, žgaravici, tiskanju u stomaku, mučnosti, podrigavanju, nadmu, začepjenju, smetnji probave, te nervoznu i grozničavu stanju, izvrstno djelujuće Fellerove Rhabarber „Elsa-pilule“: 6 kutija 4 K franko, a 12 kutija 7 K 60 fil. — Čuvajte se patvorina te adresirajte točno na

E. V. Feller, dvorski ljekarnik u Stubici Sajmište broj 288. (Zagorje).

Lijek proti dosadnoj glavobolji: 1 komad 80 fil. Maz proti kurjim očima, što djeluje brzo i bez boli 1 K

Fellerov „Elsa-Fluid“ je zaista nenadkriljiv!!

Izliječio se

i prestao bolovati
svaki onakov
čovjek, kojema
je stalo bilo do
zdravlja, pak je
za vremena
upotrijebio

„Švedske
kapljice“

(Tink. švedska).

Ta već nam staro
iskustvo pripo-
vijeda, da kap-

ljice, koje su nam inače poznate pod imenom

balzam ili životna esencija

Čuvaju čovjeka od raznih bolesti te čovječi ustroj tako učvrste, da je čovjek kadar obraniti se od razlačitih kužnih i priljepčivih bolesti. Akô li se tko ne osjeća dobro, neka smjesta upotrijebi **švedske kapljice**, da spriječi bolest, dok još nijesu nastupile veće opasnosti. Švedske kapljice poznate su već od mnogo godina kao uspješno sredstvo protiv različitih bolesti. One na pr. sigurnim uspjehom liječe želudčane boli, grčeve, glavobolju, povraćaju tek, sprečavaju bacanje i povraćanje jela, liježe upalu bulrega, neredovita probavu i. t. d.

Ako čovjek uzima svaki dan po jednu kavinsku čiličica, prestat će teško bolovanje u želuca, proljev i druge unutrašnje boli kao n. pr. blječobolja, dugotrajni kašalj, drhtanje srca, zinica, otekline kao i mnoge druge bolesti. Još imade živih ljudi, koji su, redovito uzimajuć **švedske kapljice**, natrag zadobili krepkoću, jakost, zdravlje i zadovoljstvo. Oni, koji su prije stenjali od nesnosnih boli, sada su svetni i dobre vodje poput onoga pastira gore, koji bezbrižno sviza svoju pjesmu, pak se radnju životu, koji im je zasladjen dragocjenim zdravljem. **Debeli** pak ljudi, kojima prijeto pngibao da će poradi debljine umrijeti od kapi, najbolje će se od pogibli obraniti upotrebljavajuć švedske kapljice, jer one sprečavaju nagomilanja sala. Tko dakle želi prave švendske kapljice, neka naruči 3 flaše za 5 krana izravno od

EUGEN A V. FELLER

dvorskog ljekarnika, Stubica, Sajmište br. 288 (Hrvatska)

Pazimo, da naslov ispišemo točno i čuvajmo se patvorina, jer upravo je nečuveno, kako nekoji umiju vješto patvoriti. Zato je najbolje izravno naručiti od **FELLER-a** i naslov točno onako ispisati, kako je gore nazračeno.

ODMAH UBLAŽUJE BOLI

jednim samo maranjem dr. Bengué-la aromatičam

„Bengueliment“

„BENGULIMENT“ sadržaje u sebi mentholta, te osobito djelotvoran salicyl-proizvod.

„BENGUELIMENT“ se ne uzima, već se jednostavno

NAMAZE BOLESNO MJESTO

gdje ga koža upije, pa se žabdac ne optereti, kao kod istalih salicylnih proizvoda. Zato je **BENGUELIMENT** kao **ublažujući lijek** vrijedniji od svakog drugog lijeka. **BENGUELIMENT** je neophodno nužno sredstvo

proti reumi,

trganja neuralgiji,

ostrajelmi boles-

tima, proti ubodina,

grčevima, glavobolji,

bolima na licu, bo-

lovima zglabova,

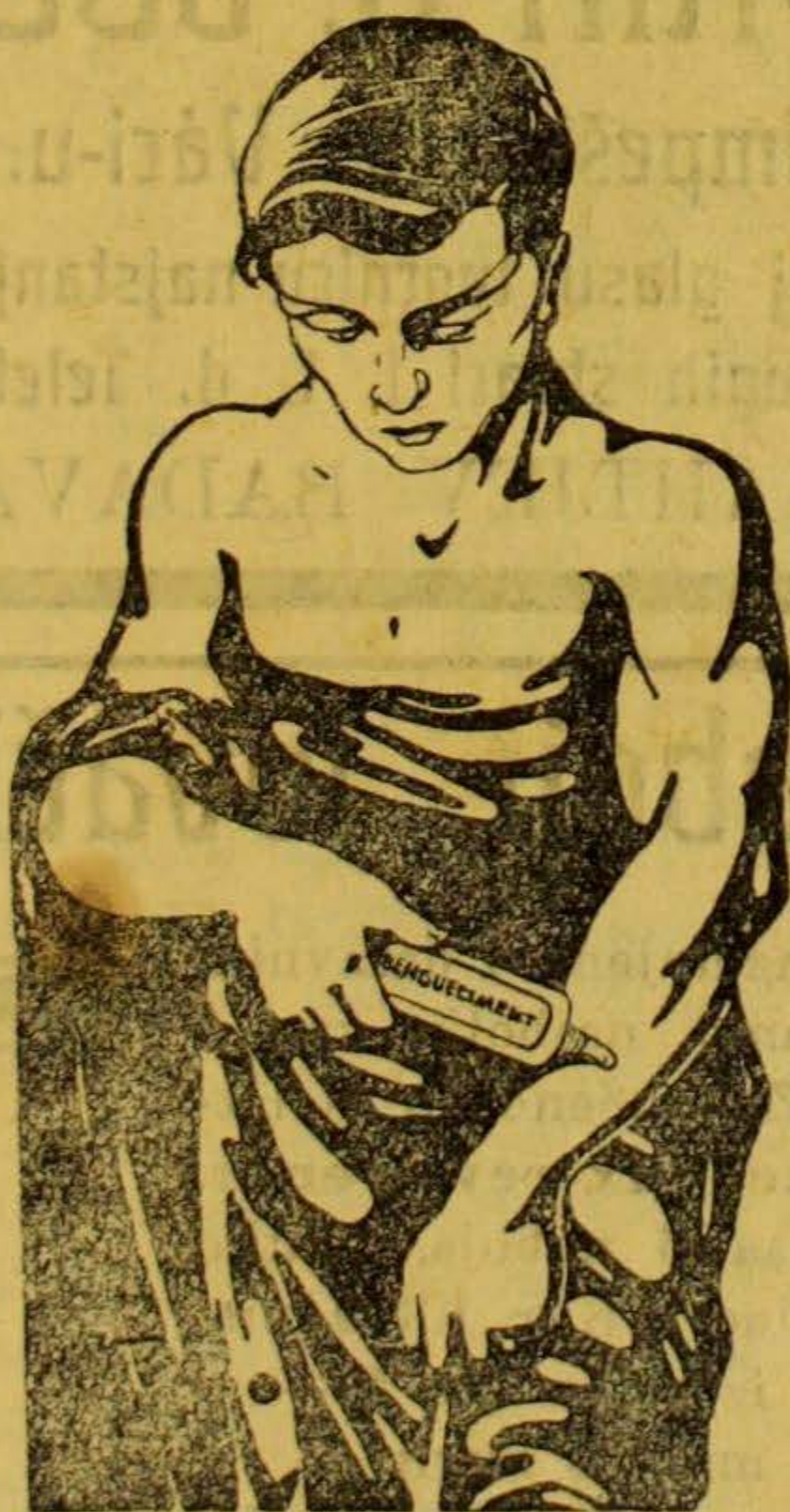
križnoj boli i t. d.

BENGUELIMENT

leči:

hunjaviču, pozeblicu

i. t. d.

proti zubobolji,

ubodima gamadi,

— pa zato nesmije

majkati ni kod jedne

kući.

BENGUELIMENT

tako rekuć nado-
mještuje kućnu lje-
karnu.

Usvom interesu neka
svatko beskorisne
imitacije odbije od
sebe.

Pazite na ime, jer
svaka tuba

Po izvrsnim se liečnicima preporuča kao
pouzdan lijek

nosí na sebi
„BENGUELIMENT“

BENGUELIMENT se u tubama dobiva po kr. 2.40 u svim ljekarnama.

Gdje nema, tamo se obratimo svakako na centralu, kojoj je naslov:

Apotheke „ZUM HEILIGEN GEIST“ Wien I. Operngasse 16 Depot 11 broj.

Najmanja količina, koji se poštam šalje, je 1 tube po K 2.60. Ako se novac
napried šalje, pošiljka se dostavlja franko. 2 tube stoje K 5.— a 3 tube K 7.50.

Moj kozmetički vlasni petrolej!

Radnici kod izvora nafte i kod destilacije petroleja nikada ne očelave, nego im je kosa gusta. Ja sam priredio najčišći petrolej kao vlasni kozmetikum i postigao sam s njime **najvećih uspjeha** kod rijetke kose i kod ispadanja kose. Ovaj petrolej dobiva se samo u drogeriji

„k bijelom anđelu Brno, Johannesgasse,

Jedno staklo stoji 1 K, 6 stakla 5.50 K a 12 stakla 10 K. — (Pošta ekstra.) Manje od 2 stakla se ne šalje!

Joh. Grollich,

angjeoska drogerija, Brno, br. 215., Moravska.

NASLJEDNIH A. OBERBAUER

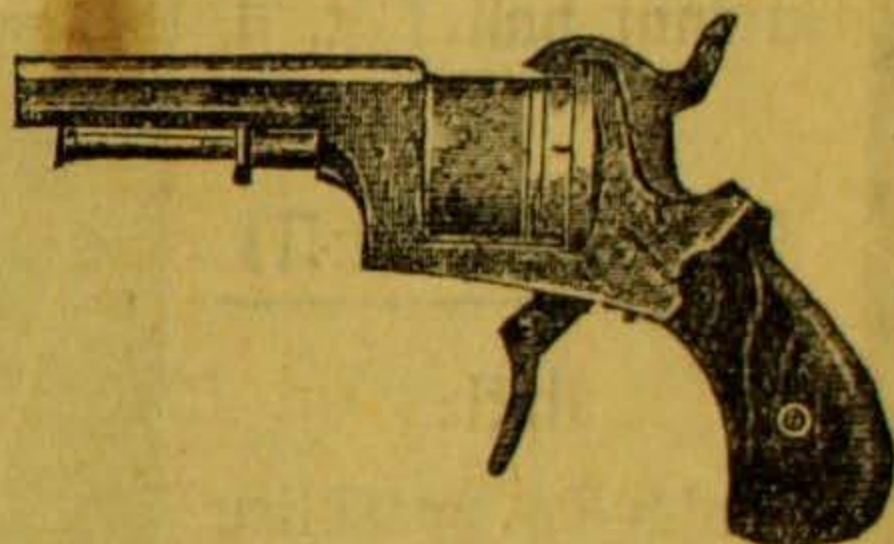
Budimpešta IV. Váci-u. 41.

Imade na najboljenj glasu tvornicu najstanjih crkvenin odjela, zastova i drugih stvari i. t. d. Telefon 167, 34.

CIENIK NA ZAHTJEV BADAVA I FRANKO.

Oružje, naboji, lovačke stvari.

Svako je oružje dobro načinjeno i državnim znakom providjeno. Samo najbolju vrst i dobro izradjene stvari. Zajamčeno je djelatnost bezprikovna. **Lefauchaux-revolver** br. 100 — 9 mm. kaliber sa 6 nabojaja, glatko izradjen, držalo iz orahovine, K 8 br. 101. 9 mm. kaliber sa fénim niklom izdrajen Kr. 9.—

509.	Lefauchaux	9 mm.	25 kugla	...	K 1.20
512.	"	9	" 25 praskavognaboja	...	K 1.15
510.	"	9	" 25 šveta	...	K 1.60
503.	broj U	sredini se pali	9 mm 25 kugla	...	K 1.50
506.	"	"	9 " 25 prask. neboja	...	K 1.50
504.	"	"	9 " 25 šreto	...	K 2.—

Najveći izbor raznih revolvera, žepnik pištola, Tesching floberta, lovačkih puška i nalyja itd. možete naći u glavnom éieni ku sa 4000 slika, koji badava i franko saljem. — C. kr. dvorski dobavljač

I V A N K O N R A D

Brüx br. 51. Česka.

Molim naslov dobo sapamtiti: B R Ü X, Česka.

PROPAAO JE

i izgubljen je za život onaj koji kašlje i bole ga prsa, koji je promukao i trpi od teških nahlada, koji se po noći znoji i ne može spavati, teško diše, a ne brine te za vremena, da se oslobodi od tih pojava, koje mu donose propast. **Dobročinitelj** postaje za se i za cijelu svoju obitelj takav bolesnik, koji protiv tih bolesti upotrijebi pravi

Zagorski biljevni sirup protiv kašlja.

Ovo već mnogo puta prokušamo sredstvo ne upotrebljavaju samo protiv gore spomenutih bolesti s najboljim uspjehom, nego takodjer već u zametka sprijeći strašne bolesti,

kojima su predteče one gore spomenute pojave, Ljekarnika Feller-a pravi zagorski biljevni sirup tako je ugodan, sladak, meden i fin, da ga s najboljim tekom rado uzimaju ne samo odrasli, nego i djeca upravo s pohiepom za njim žade. Tko kašlje i teško je nahladen ili pak druge vidi gdje trpe, oslobodit će ne samo sebe, nego i svoga bližnjega od boli na taj način, ako za vremena upotrijebi ili preporučiti bližnjema pravi zagorski biljevni sirup protiv kašlja — jer on sprečava kašalj, olakoćnje probavu, povraća tek i pospješnje probavu. Pomoću ovoga sredstva nestat će i noćnog znojenja. Tko dakle želi taj blagotvorni lijek naručiti, dobit će 2 flaše za 5 kruna, dostavom na mjesto bez ikakvih daljnjih troškova. Imade vrlo mnogo svakojakih sredstava protiv kašlja, prsobolje, promaklosti i. t. d. pak zato čovjek mira vrlo dobro paziti da mjesto zagorskog biljevnog sirupa ne naruči možda kakova patvorina. Najbolje će se očuvati od svakovrsnih patvorina tako, ako izravno naručiod od sanog priredjivača:

EUGENA V. FELLER-a

ljekarnika **Stubica** Sajmište br. 288 (Hrvatska).

Vi rasipate novac,

ako skupo plaćate **fine likere**, gdje si možete **prai**ziti sami najfinije vrste likera pomoću mojih

S U R O G A T A .

Jedno staklo **Ekstrakta** sa uputom za uporabu, od kojega se dobije 5 litara najfinijeg ruma ili altfater, benediktinac, cesarskokruški, kuminov, mogador, trešnjin, maraskino, ananas, vanilia, punč, fodormenta, e gleski gorki, kavin, kakao, svibjača, boro-viéka, višnjin, vražji liker, šaztres, jerzabinka, šlivovica, konyak. Ako se novac pošalje unapred, ide franco 1 flaša 1.90 K, 3 flaša K 4.50, 6 flaša 7.50 K, 12 flaša K 13.50. Neuspjeh isključen

Nepatvorene šalje samo:

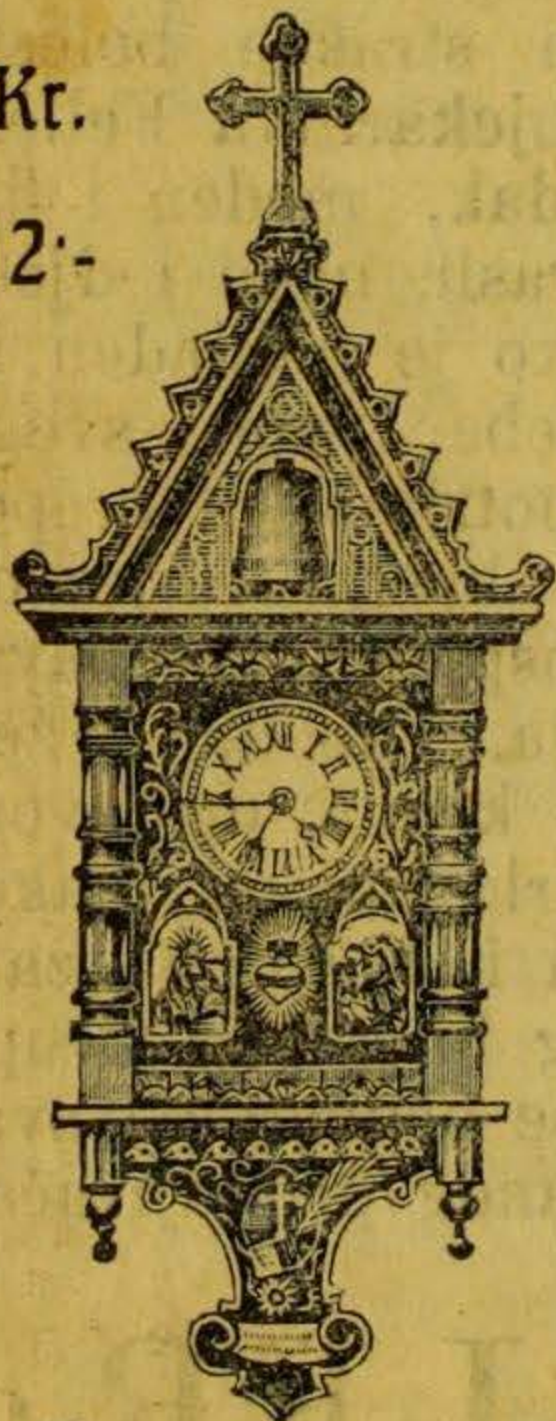
GROLICH IVAN, angjeoska drogerija, Brno, br. 215. Moravska.

Novost!

Novost!

Kr.

12.-

Budilica sa zvonom i križem.

Broj 4548. Najbolje vrsti sa velikom, solidnom trostrukom universalnom budilićom, tuče satove i pol satove, u liepo isredjenoj kutiji, sa crnim okvirem, krasnim brojkama i svetim slikama, zvon imade duboki glas, sa tri bronzirom poslaće-nim utezima, dobro urednje ura 71cm vis. tojis. **Kr. 12.-** br. 4548^{1/2}. Brojke su po noći nasvjetlene **Kr. 12.60** Pismeno 3 godine strogo garantiram. Nema opasnosti! Izmjena dozvoljena ili se novac vraća!

Dostavlja svjets kog glasa tvrdke:

I V A N K O N R A D

car. kr. dvorski dastovljač Brüx br. 51 (Češka).

Molite dopisnicom glavni cieník sa 4000 slike koji badava i franko šaljem svakomu.

Začudno jevtine ograde!!

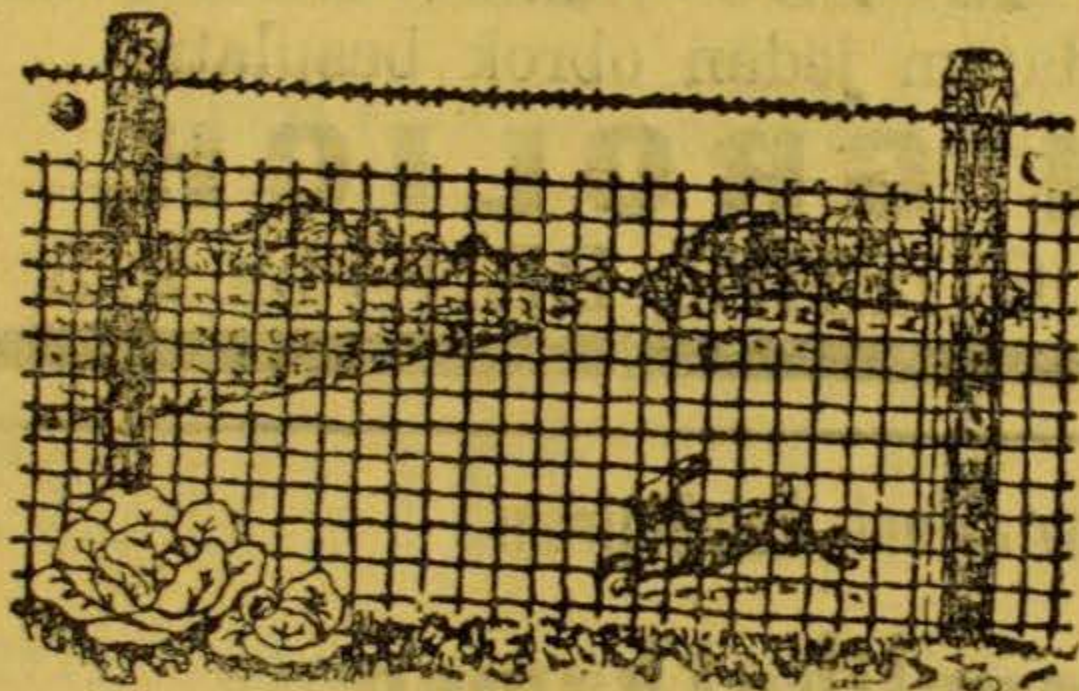
Domaći proizvod!

Domaći proizvod!

Neka se ne zamijeni s austrijskim šestouglatim proizvodom!

Poljodjelci
pozor!

Ovčari
pazite!!

Vinogradari
„haptak!“

Vajdas
„holt!“

Haidekker Šandor

tvornica drota, pletemice i ograda,
Budapest, VIII., Üllői-út. 48—55. sz.

Preporuča u svim kulturnim državama ovlašteno

Hungaria pletaru drota

kao najpraktičniji i najjevtiniji materijal za plote, koji je radi svojih vrsnih sposobnosti natkrilio do sada sve ograde od drota. Vanredno je važno i svjetsko ovlašteno iznašašće s obzirom na porabu kod vinograda i gospodarskih ograda. Jevtino! prakeno lako se uredi!!

Radi oo željeznog drota, bo prilici 5 cm. širokih škulja.

Načinjenje iz pletene željezne šice.

Cienapo kvadrat metru 30 filira i više!

Ograda sa ubodnicima (za 6 om. udaljenosti) stoji po metru 6 filira, s kojim se može ograda po miloj volji povisiti.

Za bodljikavi drot račana se (6 cm. duljina od bodljike) po metru 6 filira, s kojima se može ograda po volji providjeti.

Stojim na raspolaganja sa mnogo zahvalnica!

Radi lijepe i jake lese i vrata, sve moguće ogrede za ljetovališta i kućne ograde sa jakim drotom i okovano željezom. Pravi resetke za zemlju i proj, košare, resetke za prečore, korpe za vole na gubien, bvatale za iskre, košare za šćinjati groždja, reseta u mašine za mlatiti i vejati i. t. d.

Cienik badava i franko!

Solidna, točna i brza podvorba! Solidna, točna i brza podvorba!

150 litara zdravog domaćeg pića

sličnog jabučnici ili drugom voćnom moštu, može si svatko napraviti. Neuspjeh isključen. Sastojine uz točan opis stoje K 4.50 franko. Na 5 ovakovih obroka dajem jedan obrok besplatno.

JAN GROLICH,
ENGEL-DROGUERIE, BRNO br. 215. MORAVSKA.

WOHANKA-ov ovlaštteni kombinirani

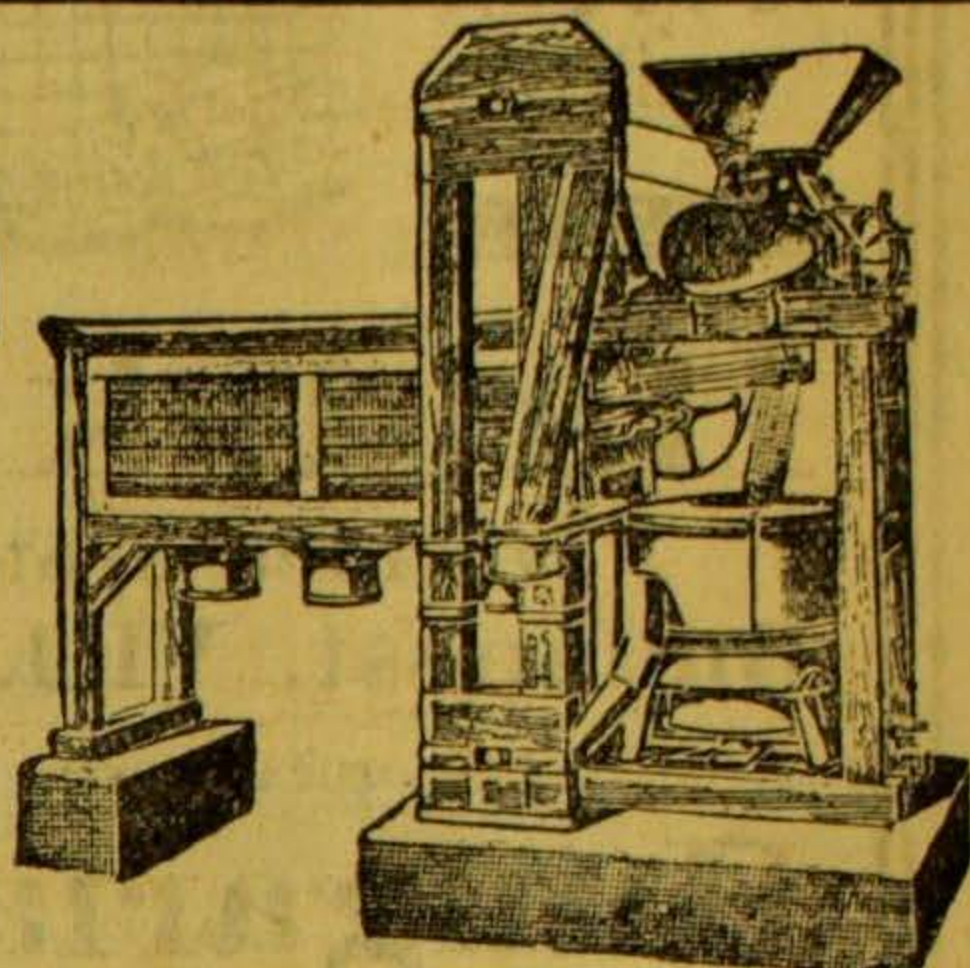
kućni mlin na valjke i kamen

Malim gazdama neophodno nuždan. Najsavršeniji mlin za brašno za peći i kuhati kao i za marvinjsku stran sa zgodnom upotrebom žrvnjeva.

Za malo ti sila haje,
Ali mnogo brašne daje.
Lako s njim baratuješ.
Još ga laglje isplaćuješ.

Malo ti zapremi mjesta,
Ali puni veliku prazninu;
Jeftina je njegva radnja,
A i cijena dost mu mala.

WOHANKA és TÁRSA,
BUDAPEST, V., Váci-körút 76/a. sz.

FLANEL-POKRIVAČI,

trajna kvaliteta

u srednje sivoj boji do 2 metra dugi i 120 cm. široki, 1 kom. 2.— i K 2.90.

FLANEL-POKRIVAČI

mekani i ukrašeni sa lijepom ružičastom izvedbom. 2 metra dugi, i 140 cm. široki. 1 komad K 3.50 i K 4.30, u još finijim i elegantnijim izvedbama K 6.—, K 8.— i K 10.—.

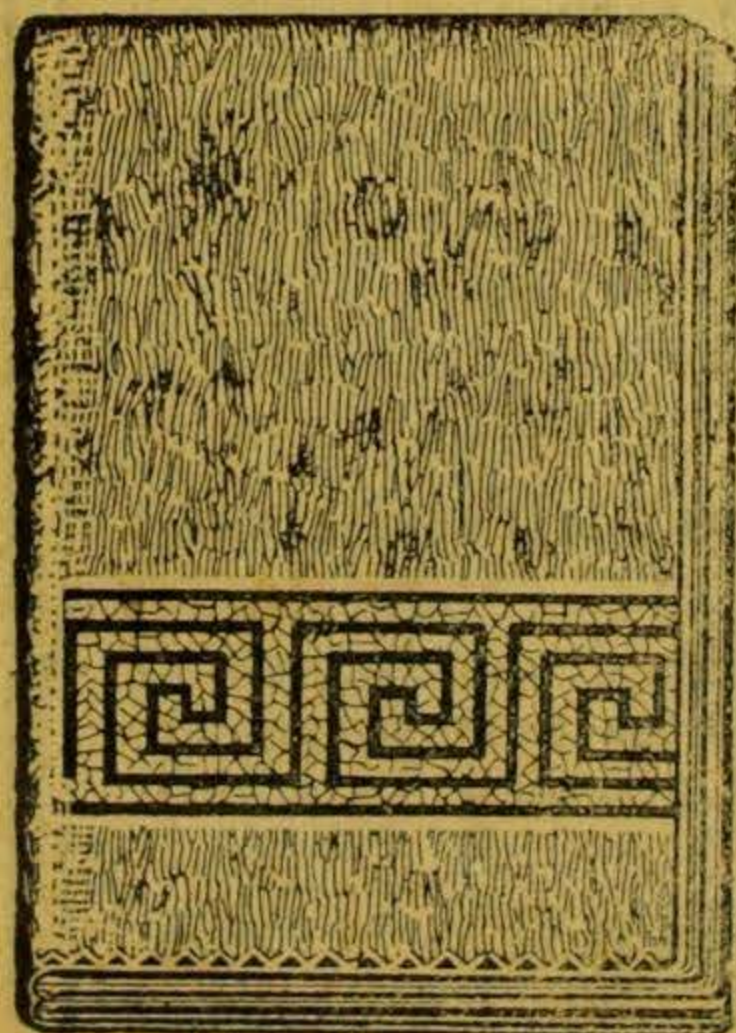
POKRIVAČI ZA STOL I KREVETE

sa modernim i elegantno uvezenim ružičastim okraj, cima, 2 pokrivača svaki 190 cm. dug 140 cm. širok, 1 stolnjak 135 cm. dug. 135 cm. širok ukupno K 10. U još finijoj izvedbi 12 i 15 kruna.

Razpačajem so pouzećem od 12 K počamši franko.

Pakovanje badava. Promjena dozvoljena. Za neprikladno da je se novac natrag.

S. Benisch Deschenitz br. 1233. Čechy.
Cijenici šalju se gratis i franko.

Motori Ljudevita Kállai-ja nemaju para!!

Javno je mienje, da jedino glasovi motori
Ljudevita Kállai odgovaraju najbolje
gospodarima našim.

Sa 18 prvih nagrada i slatnim nedaljama odli kovani!

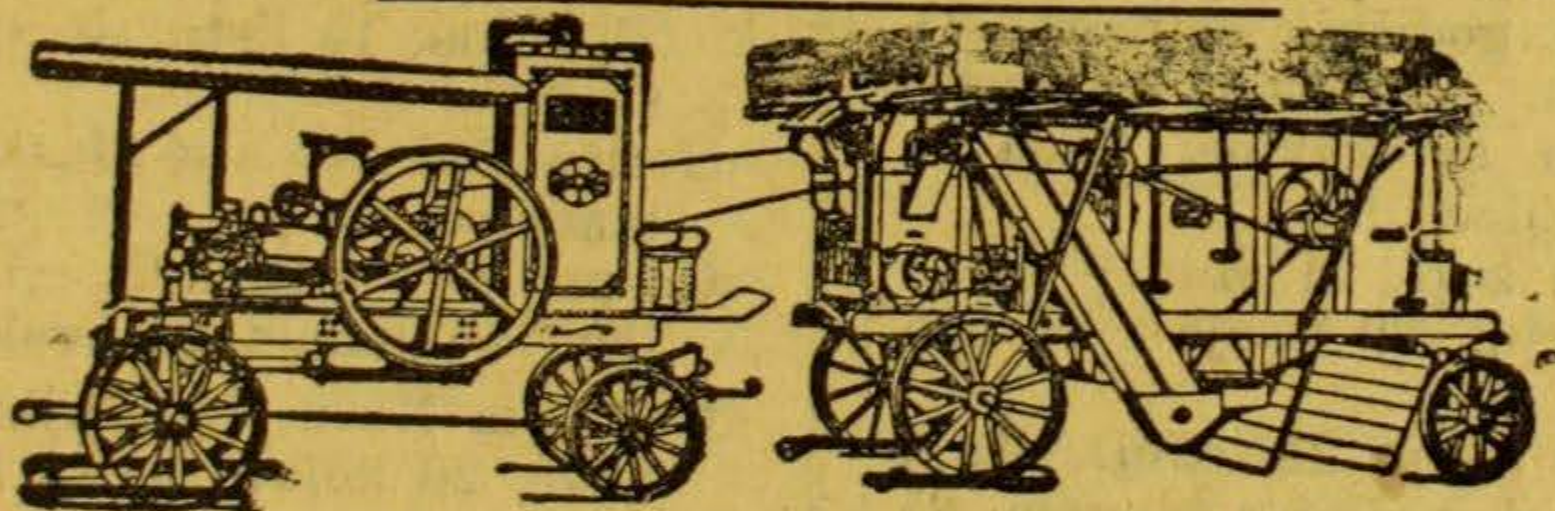
Tvornica

LJUDEVITA KALLAI

Budimpešta, IV., Gyár-u. 28.

Jednia sada novost!!

Novost!

Novost!

Potpuna garancija za izvrsno vrsnje!

Na čitavom svijetu najjednostavnije i najsavršenije motorne vršaće garniture!!

Najnovije patentirani benzinmotori opskrbljeni sa električnim aparatom proti nesveći i električni benzinlokomobil vršaći garnituri za čišćenje najviše se preporučaju pojednicima i gospodarima.

Motori Ljudevita Kállai-a su izvanredno jednostavni, te ih zato svaki poljodjelac sasvim lako može rukovoditi. Može se njima raditi i medju slamom pokritim kućama.

U svrhu da se prošire ovi motori, zanjenjuju se sa upotrebljenim parnim strojevima. Najjeftiniji pogon! Ilustrovani prekrasnik cijenik badava i franko.

Tvornica na zahtjev pošalje i cijenik

o najnovijoj auto-motor vršaćoj garnituri,

koja se može upotrebiti za vršenje i voženje.

O motori sa surovim uljem posebni cijenik.

Više 1000

najuspjelijih motornik vršaćih strojeva po svim krajevima domovine govore o poljedi motora Ljudovita Kallai, zato se ovi gospodarina najtoplije preporučaju.

Ivrsnu vrsnoću Kállai-evih motora dokazuje i to, da se i na pokus šalju.

Ivrsnu vrsnoću Kállai-evih motora dokazuje i to, da se i na pokus šalju.

SAJMOVI (VAŠARI)

Hrvatske. Slavonije, Dalmacije i Herceg-Bosne.

Almaš, jula, 15 aug., sept., i na ime Marije.

Andrijaševci, Srem žup. 30 nov.

Babinagreda, Srem žup. 24 apr., 10 aug. sa trodnevnim marvenim vašarom prid svaki.

Bakar, 13 jula i 30 nov.

Barna Vel, belov. žup., bram 7 maja na hrist. Markovo.

Belovar, po prvom u prvi poned. svakoga miseca, godišnji sajmovi, 11 maja i 20 okt. Ako je na koji ovaj sajamski dan svetkovina, onda se drži sajam slideći dan.

Bošnjaci, Srijem žup., 11 stud.

Bribir u Primorju, 29 lipnja i na ime Marijino.

Brod Varaž. 24 velj. 21 ožuj. drugi poned. po vel. noći i s blagom, 25 svib., na Križ. poned s blagom, 13 lipnja, 12 srp., 24 kolov., 14 rujna, 30 stud.

Brod na Savi, na hr. Blagovist, na Trojest, 2 kol., 25 stud Svaki put prije toga na 2 dana marvinski. Svakoga četvrt. i nedilje može se marva dotirat i prodavati.

Budronci kod Djakova. Sajam robe: 6 prosnica. -- Sajam marve 6 pros.

Crkvenica u primorju, 15 kol.

Čepin, Troj., na hr. st. i hr. Miholj.

Dalj, na hr. Fjur., na hr., Lučin.

Daruvar, u hriš. bielu nedj. 1 trav. u nedj. po hr. Spasovu, 27 lip., 26 srp. 11 kolov., u pon. pe Maloj Gospi 30 list.

Djakovo. trg. sajmovi robe: 1 svibnja. 27 srpnja, 28 listopada, 23 siečnja. — Sajmovi marve: 24 travnja na Gjurgjevo, 20 srpnja na Ilinje 18 listopada na Lučinje, 20. 21 i 22 srečnja.

Dugoselo, na Ladisl., 26 srp., 4 rujna i prosinca.

Erdevik, na hr. Mark i hr. Mih.

Erdut, na Vasilja, na Bernarda.

Feričanci trg., sajmovi robe, 19 ožujka, na duhove, 29 kolovoza, 1 studena. — Sajmovi marve: 13 ožujka, 15 kolov. 29 listopada.

Gaj, dan prije negjelje po svet. Izidoru 25 studenoga.

Garčin, Pož. žup., 1 svibnja, na Duhove, 29 lipnja, 21 rujna.

Gerečnica bel. žup., na Duhov utorak, 20 lip, 2 srp. 2 stud.

Gorica Velika, 2 siečnja, u ponediljak po sviećnici utorak prije Josipa 1 svib, u pon. po Tielovu 21 srpnja, 10 kol. u pon. pred malom Mašom, 21 rujna, 15 listp. 5 stud. i 14 prosinca.

Gorica kod sv. Ane (Jaska), 27 srpnja marv. vašar.

Gospić, žup. lik.-krb., 1 svibnja, 20 list. — Osim toga svaki petak.

Gradiška Nova. 25 ožujka, na hr. Duhove, 20 kolovoza i 1 studenoga.

Gradiška Stara, 29 rujna. Osim toga hr. 24 svibnja.

Grubično Polje, belov. žup. 19 ožujka, 5 svibnja, osmi dan po Spasovo, 4 listopada.

Ilok 24 trav., 12 lip., 2 kol., 23 listopada, 25 studenoga.

Indija, na hr. cara Kost., na hr. Malu Gospu, na hr. Poh. Gosp.

Irig, na hr. Teodorika, na hr. čistu nedjelju u postu, na veliku Gosp.

Ivan-Sveti Žabno, 16 svibnja na dan Ivana Nepomuka 6 srp. trg. marve 1 robe.

Ivanić-grad, bel. žup. 12 ožujka, 24 trav., 15 svib., 30 lipnja, 12 srp., drugi dan po pravosl. Petrovu, 28 kolov., 20 rujna, 4 listopada i 21 prosinca.

Ivanić-kloštar bel. žup., dan po tri kralja, dan po švieć, dan po nar. B. D. M. dan po vel. Gospi, no maloj Gospi, dan po žačecu B. D. M.

Ivankovo, srijem županija, 24 lipnja. Jaska Jastrebaske, 7 sieč, na Duh utor., ponedj. po Skapularu, 9 rujna 7 pros.

Kamenica, 31 svib. 25 lip.

Karlovac, 8 svibnja, 1b lipnja, 25 srpnja, 29 rujna, 21 prosinca. Osim toga

svaki petak vašar ako nije na isti dan svet.

Klakarje, pož. žup., 8 srpnja, na Malu Gospu.

Klanjec, dan po tri kralja, u poned, prije poklada, u pon. po svakoj kvatr. ned., u pon. po Cvjetnoj nedj., u pon. po Petr., na Lovr., na Lenard.

Koprivnica: Stalni godišnji sajmovi drže 3 velj., 26 ož., 5 svib., 2 srp., 28 list., 7 pros. Osim toga svakoga mj. po 1 sajam, ali mu je d3n nezvistan. Onda svaki pon. sedm. saj., na koji dolazi krmad i svake vrsti žito.

Korencija, lik. krb. žup., svake subote nediljni vašar.

Kostajnica, banov., 12 ožujka, 22 srp., 14 studen. — svaki poned, ned. vašar a preko une raštel.

Krapina, na Blaževo, na Josip dan po Florijanu, na Ladislava, u ned po Škap., u pon. po Zast Kr., u pon. po imenu Marije, na Miholje, na Martinje, na Nikolinj. — Osim toga svakog četvrtka ili ako je na isti dan svetac, onda slideći dan marvinski i živadji sajam.

U Krapini kod kap. Majka Božje jeruš, Prošić. 1) o Trojak. 2) u ned. po Margaret. 3) u ned. po preobraž. Kr. 4) na ime mar.

Križevci, 20 sieč., 3 velj. 21 ož. u pon. po cvitnici, 1, 22 svib., utor. po Trojakih, 15 lip., 18 srp., 10 kol., 29 rujna, 18 list., 11 štud., u poned. prid Bož. Svaki četvrt. ned. sajam, ako nije isti dan koji vel. sajam.

Levanjska varoš (kotar djakovački), 19 ož. sajam marve i ponešto robe.

Ludbreg, dan prije Cvitnice. 1 svib., nu ako 1 svib. pada u ned to je sajam poned., dan prije Tielova, na dan gospe Škapularske, subotu prije mal. Gospoje, sub. prije sv. Tome i svaku sridu u tjednu.

Mitrovica, sriem. žup., na hr. 40 mučenika na hr. Cvitnicu, na hrist. Spasovo, na krist. Ilinje, na hr. M Gosp.

Nasice, trg. Sajmovi robe: 10 ožujka, 13 lip., 15 kol., 30 stud. Sajmovi marve: 5 ož., 8 lip., 10 kol., 25 stud. Novi vinodolski (u Primorju); 1 i 20 sieč., 8 rujna i 13 prosinca.

Nvskao poz. žup., 25 ožujka i 18 list. Okučani, pož. žup., na hrist. Cvitnicu, 20 studena hr.

Orahovica, trg. Sajmovi robe: 2 velj., 3 svib., 20 rujna, 25 stud. Sajmevi marve: 29 sič., 28 trav., 15 rujna 20 stud.

Orivac, pož. žup., na Emerik na Tomindj.

Osiek: 20 sič., 24 trav., 22 srp., 18 listopada (svi veliki). Prije svakog 8 dana glavni marv. vašar.

Pazuho Štaro, sriem. žup., na hr. Ilinje, na Sesvete.

Petrinja, ban., utorak po Cvit, u petak po Brašančevu na Lovriučevo, na Tominje.

Požega, na Ant. Op. na Cvjet. na Duhov., na Tereziju, na Tom.

Sregrada, 12 ožujka, četvrtak po uskrsu 8 svibnja, 12 lip., 31 srp., ili Ignat. 14 kolov., 7 studena, treći poned. pred Sesvete.

Rača, bel. žup., 16 kol., 9 rujna.

Rieka, (u Primorju), 23 trav., 24 lip., 15 kolov., i 8 ruj.

Ruma, u hr. Čisti četvrtak, na hr. Petrovo, na hr. Miholje, na hr. Trifunovo.

Semober, 14 veljače, 19 ožuj., na Veliki petak, 22 svibnja, 28 srpnja, 10 kol., 21 pros.

Sisak, u sriedu po Sviećnici u utorak po Cvjetnici, na sv. Flor., dan po Zast. K., 15 srpnja, na sv. Klaru 16 rujna, 19 studenoga. Osim toga svaki četvrtak nediljni vašar.

Sisak, bivši gran., svaki četvr.

Slankamen, sriem. sriem. žup., 2 srp.

Slatina, 19 i 20 ožuj. marv., 21 robeni, 8 i 9 srp., po kat. Pet. Pavla marv., 11 srpnja rob. 30 i 16 pros. po kat. svi Nikoli, marvinski, 19 prosinca rob.

Slunj modr., rieč žup., svakoga četv. Stubica gornja, 17 trav., zatim na drugu subotu po petrovu i Pavlau i na drugu subotu po Miholju.

Subocka, pož. žup., 2 srpnja.

Sunja, banov., svake nedjelje prije 24 lipnja. 22 srpn. i nediljni svaki petak.

Sveti Ivan na Zelini, 25 ožuj., dan po Ivanju 39 stud.

Svilaj, pož. žup., 2b trvanja, u 5 nedj. po uskrsu, u ned. po Maloj Gospi.

Svinica, banov., 7 srpnja, 26 listopada.

Samas, srim. žup., na Petrovo, ned po Velikoj Gosp.

Šarengrad, na Spasave, 29 lip.

Šid, 1 velj. ili na téi Jerarha; 19 ož. na Josipovo; 1 studnja, na Svi Sveti;

prvu ned. aug. po star, kal. u nedilju prid sv. Luku, to jest u posljednju nedilju okt. sajmovi se petkom počinaju, 4 dana traju.

Z

Zala (Somogj. m.) 5 apr., 25 maja, 27 aug., 4 okt.

Zalaber (Zala m) prid Grgura, posli vel. Gospe, posli druge ned, adv. utork.

Zalaegerseg (Zala m) 14 febr., posli

Cvitnice i Gjurgjeva u poned, u utorak posli Duhova. 22 jula, 0 sept., 28 okt., 30 nov., 28 dec.

Zichifalva (Torontal m) 4 aprila, 16 oktobra.

Žablja, (Bačka) 15 apr., 20 juna, 20 sept. Ako na nedilju, il poned pada, istog dana biva, ako na drugi dan pada u prijašnju ned. i poned. biva.

Žombolja (Torontal m) 19 marta, 29 juna, 8 sept., 11 nov. Ako nepada na ned. u prijašnju nedilju.

Sreća Vašega djeteta,

te njegovo zdravlje ovisi o tome, kako ga i čime odhranjujete. Posljedice odhranjivanja odrazuju se kod djeteta za čitavog njegovog života. Valjanim načinom odhranjeno dijete opirat će se vazda odlučno svim zemaljskim nesgodama dok će manjkavo odhranjeno dijete teško ili nikako odoljevati borbi za život. Sreća Vašega djeteta

njegova budućnost

leži gotovo u Vašim rukama. Ne uskraćujte djetetu za prvih triju mjeseci najbolju i najnaravniju hranu, što ga pruža majčino mlijeko, iza toga prosljedite umjesto kravskim mlijekom, koje većinom nije podesno za dojenčad, sa jur preko 50 godina oprobanim i liječnički preporučivanim mlječnim proizvodom poznatim pod imenom „Nestlé-ovo brašno za djecu“, jerbo mu je glavna sastojina najbolje mlijeko alpskih krava. Tisuću obitelji, najglasovitiji liječnici, javna i državna pjestovališta, dapače i kraljevske porodice odhranjuju tim načinom svoju djecu, da ih očuvaju od preraznih dječjih bolesti. Vi dobijete sasvim bezplatno jednu pokusnu dozu i prospekte od tvrdke Henri Nestlé u Beču I. Biberstrasse br. 4., Dostatna je jedna dopisnica da Vam se omogući pokus.

SAJMOVI U UGARSKOJ.

Po najnovijim pedatcima ministarstva poljedjelstva.

A

Abonj (Pešt-m) 30 maja, 20 aug., 30 nov. uvijek prid datum u ned. i poned.
Ača (Pest-m) 15 aprila, 29 oktobra.
Ada (Bačka) 19 marca, 15 juna i 25 okt. prid dat. u ned. i poned.
Alibunar (Torontál-m.) na Duhove i uzviš. Bl. Div. Mj u nebo uvijek po star. kal.
Aljmaš — Almaš (Bačka) 9 febr. 1 maja, 14 sept. i 22 nov. ako označ. dani u ned. bivaju onda u poned. biva sajam, ako osim poned datum na drugi dan pada, onda prid dat. u poned biva sajam.
Drubava — Alső-Domboru (Zala-m) 19 marta, 16 maja, 13 jula i 9 dec.
Alső-Lendva (Zala-m) 25 jan. „miserere“ ned. u četvrtak, na vel. četvrt posli Duhova u poned. 28 jula. 28 aug., 28 okt., prid Božić u četvrt.
Alső-Or (Vas-m) posli uskrsa u 2 poned. 10 aug. 11 nov.
Alső-Ságh (Vas-m) 4 apr. 25 maja, 21 sept. 5 nov. ako na svetac pada, slideći dan biva vašar.
Apáti (Zala-m) 21 marta, u sridu prid Duhove, angj. čuv. slid. dan 31 okt.
Apatin (Bačka) 7—8 maja i 7—8 okt. ako su označ. dan i osim ned. i poned sajam.
Arad (Arad-m) od petka prid Gluhu ned. posli Petrova od petka i od pet. prija 5 nov. uvijek po 5 dana tra- ja i to petkom i subotom živinski, a ned. i poned. za sitnariju.
Asod (Pešt-m) posli Spasova — sv. Stipana i sv. Martina u petak.

B

Baan (Baranja-m) 10 marta, 1 juna, 29 sept. i 8 dec.
Baboča (Somogj-m) 19 marta u poned. za ned. Sv. Trojstva 24 aug., 30 nov.
Bač (Bačka) 10 marta, 21 maja, 8 sept. i 26 okt. slid. poned.
Baja (Bačka) u ned. prija 14 febr., 24 apr., 22 jula, 21 sept., 6 dec. ako

označ. u poslen dan pada, prid dat. u ned. i u pon. biva vasar.
Bajmok (Bačka) 25 maja, 24 aug., 11 nov. ako označeni dani osim ned. na drugi dan padaju prid označ. dan, u pon. biva sajam.
Bakonja (Baranja-m) 10 juna 29 sept.
Bakša (Zala-m) 4 maja 14 sept.
Balatonfüred (Zala-m) 14 jan., 15 apr., 11 jula, 11 sept.
Banok-Sentgjörgj (Zala-m) 24 apr., 24 juna, 3 aug. i 29 nov.
Baračka (Bačka) 17 juna. 20 okt., ako dat. u nediju pada, slidećeg poned biva sajam.
Brnjevar-Baranjavar (Baranja-m) 2 febr., 8 juna, 5 aug., 15 nov., u pon. onih ned. kada označ. dani pad.
Bata (Tolna-m) 9. pr. i 15 okt. te ned. kada dat. pada u poned.
Batasek (Tolna-m) 19 marta, 16 juna, 24 sept., 28 okt. prid dat. a poned.
Bečhelj (Zala-m) 19 marta, 11 maja, 11 sept., 13 okt.
Beodra (Torontál-m) 6 maja, 8 sept. 1 nov. ako datum ne pada u nedilju onda prija dat. u ned. biva sajam.
Berkešd (Baranja-m) 2 marta, 30 juna. Ako na ned. pada onda zatim u pon.
Berki (Somagj-m) utorak posli Uskrsa 27 juna, 10 aug., 28 dec.
Bezdan (Bačka) 15 marta, 16 jula, 29 sept., 19 nov. prid označ. dane u slid. poned. ako pak dat. na poned. pada taj dan biva sajam.
Boka (Torontál-m) 15 sept., ako u ned. biva — na datum — inače prid dat. u ned.
Bonjhad (Tolna-m) 6—7 marta, 1—2 maja, 10—11 jula i 4—5 sept. uvijek prid datum poned. i utorak.
Borošćankő (Vaš-m) drugi poned. ko- rizme, 3 maja, 10 juna, 14—16 sept.
Poturen—Botornja (Zala-m) 8 juna, 9 sept., posli dat. u poned. marvin.
Böhönje (Somogj-m) 10 marta, u petak posli Brasanca, 20 jula, 21 aug.
Brašo posli Brasanca na nedilju dana — posli Luke četvrt., petak, subota. Naprid 3 dana živinski.

Budimpešta druge ned. marta, poslid ned. maja, treće ned. aug. — prve ned, nov. — i svaki do druge subote traja, marv. i konjski u drugu ned. i poned. Od utorka prije označ, dana do prve sride kožne trgov. a ostali dani za sitn. Dva sajma za konje, 1 počime se prije Gjurgjevske nedilja u ned., poned. i utorak, 2 prve ned., ponediljka i utorka okt. miseca. Nediljni sajmovi, u Tabanu poned i petkom, Kristinavar. četvrt. u Gradu subot. i ned. — po cilom prvom krugu. II. krug, u sridu, sub. i ned. III. krug, utork. i petkom. U star. Budimu četvr nediljom po cilom krugu, IV., V., VI., VII., VIII. IX. utor. i petkom. X. krugu četvrt. i ned. Nediljni živins. sajmovi I. krugu petkom i subot, za telad i svinje, četvrtak za marvu i konje X. krugu četvrt. i nediljom sa svinje.

Bujin (Temes-m) 24 apr., 24 juna, 14 okt. i 30 nov. Ako na označ. dane rim. kat. il grčko ist, sveci pad. posli na ned. dana biva sajam.

Bükösd (Somogj-m) iza 5 aug. u ned.

Bükösd (Baranja-m) 25 marta u poned za ned. sv. Trojstva, 4 okt. 11 nov. ako je dat u svet., onda slid. dan biva sajam.

C

Ceglid, Czegléd (Pest-m) 15. jan. 16 apr 20 jula, 1 nov. prid dat. u ned i pon.

Čakanj (Vaš-m) 27 febr., 2 maja 8. juna, 6 aug., 9 i 29 sept. 25 nov. ako u svetac il sa sajmnio u Kör-mendu ili Sv. Gothardu u isti dan pada slideć, dana biva sajam.

Čakovo (Temeš-m) po starom kal u po korizme, na Petrov dan, 27 aug. 10 okt. 11 nov. tih nedilja uvrik od po dana četvrka do ned.

Čakovac—Čaktornja (Zala-m) 3 febr. na veliki poned. 30 juna, 3 aug., u poned. prin 13 okt. 25 nov.

Čanad Srpski i Nimački (Torontal-m) 16 marta, 20 juna, 16 okt., 10 dec. ako označ. dan u poslenik pada, u prijašnju ned. biva sajam.

Čantavir (Bačka) u poned. prid 1 maja i 24 sept.

Čepin 20 maja, 11 nov.

Čoka (Torontal-m) na Ime Isusovo, na mladi Uskrs, na dan sv. Trojstva i 24 sept.

Čokornja (Somogj-m) 24 febr. u četvrt posle Uskrsa, 27 juna, 26 jula, 21 sept. Čurgo (Somogj-m) posli Uskrsa i Duhova u utorak 1 sept. Čurog (Bačka) 4 marta, 1 juna i 6 okt. prid datum u nedilju i poned.

D

Darda (Baranja-m) 27 marta, maja prosni dana, ned. Bartola i Svi Sveti u poned.

Debeljača (Torontal-m) 19 marta i 1 septembra.

Dekležin (Zala-m) 18 juna, i 21 aug.

Debrecin sv. Antuna pustinjaka, Gjurgjevki, vel. Gospojinski, o Dionisiju mus. takozvani vel. sajmovi, 9 dana traju, sajam se počima u poned. prija ti ned. kad označ. dani bivaju, za obrit i neizradjene proizvodne siv 9 dana, počet, sajma u četvrt. i petak za ovce, u sub, i ned. za svinje. u ned. i poned. za konje, a slideće nedilje ili sveca, ponediljka i utorka marvinski sajam biva.

Dobre (Vas-m) u poned. posli Sv. Stipana. posli 1 nov., u poned. prid dat. po 2 dana živinski.

Dorožma (Čongrad-m) 7 apr., 29 juna 16 sept. i 8 dec. prid dat. nedilj.

Nedelišće—Dravavašarhely (Zala-m) 10 marta, 15 lipnja aposli Angjela čuv. poned. i 13 pros.

Duna-Sekčő (Baranja-m) 12 marta, u poned. za ned. sv. Trojstva 1 sept. i 5 nov. ako datum u ned. ili svetac pada slid, poned., inače prid dat. u poned biva.

E

Eger (Heves m) posli tri kralja u poned tri dana, i to marvin. sajam u ned. i poned. utorak za stin., tog poned. koje ned. Pongraci pohol Gospodnji biva 39 sept. tri dana.

Egerag (Baranja-m) 5 apr. i 11 okt. Estergom-Ostrego, posli Gruga, posli Urbana, posl. Lovrinca, posli Simon Jude uvik u poned. utor. i sridu.

F

Fadd (Tolna-m) 12 marta i 15 okt. zridhodna nedilja u poned, 25 jula ili sliečeg poned.

Feketehegy (Bačka) drugog ponediljka maja i poslišnjeg ponedjeljka oktobra miseca.

Felső-Lendva (Vas m) 28 mart., 20 juna, 16 aug., 29 sept. i 30 nov.

Felső-Segešd (Somogj m) u poned. posli 30 marta, 2 jula, 8 sept. i 25 nov.

Feldyarac-Földvár (Bačka) 22 marta, 7 juna, 21 aug. ako dat. u poslen dan pada, prid dat u ned. biva.

Futok-Futak (Bačka) 3 apr., 16 juna, 17 aug., 6 nov. ako dat. nepada u ned. ili u poned. u prijašnju ned. ili poned. biva sajam.

G

Gödöllő (Pešt m) 20 maja, 29 juna. 1 okt., 13 dec. uvik posli dat. u poned. ako je datum u poned. isti dan biva.

Gödre (Baranja m) 10 marta, 22 jula, 21 sept. posli dat. u poned i 5 nov. prid dat. u poned.

Görönj (Baranja m) 24 febr., 25 maja, 24 aug. i 5 nov.

Gjarmata (Temeš m) 16 jan.. 16 maja, i 26 oki.

Gjekeneš (Somogj m) 1 maja, 1 aug., ako dat. na ned. ili svetac pada, slid. daua biva.

Gjercamoš (Torontal m) 4 apr. 17 juna, 19 sept. ako dat na poslen dan pada, prid datum u ned. bi. a sajam.

Gjorok (Arad m) 15 marta. i 20 sept.

Gjüngjös (Heveš m) 2—3 febr., 25—26 maja, 24—25 aug., 19—20 nov. ako dat. nepada na ned., onda prid dat. u ned. i poned. biva sajam.

Gjüngjösmellek (Somogj m) 5 apr. 5 okt., tih nedilja poned. i utorkom.

Gjur-Gjör 18 jan. te nedilje kao i vel. nedilje prva 3 dana; Brasančeva Marije, Magdaline, Malo Fospojinske isv. Kate, tih ned. u poned. i utorak.

H

Halaš (Pešt m) 25 marta, 21 juna, 1 sept., 9 nov. prid dat. u ned. i poned. ako dat. pada na ned., isti nan biva sajam.

Harkanj (Baranja m) kupalište feb. na sv. SusanJ, aprila na Gjurgjev dan aug. na sv. Petra u okovih i na Nikolju tih nedilja poned.

Haromfa-Agarev (Somogj m) 1 marta, 6 maja, 30 aug. i 19 nov.

Haromsator (Vaš m) 13 jula i 21 sept. Hegjfalu (Vaš m) u poned. posli 8 og juna; 29 sept. u sridu posli Medarda (jun.) i 11 nov.

Hercegszölös (Bar. m) 4 maja, 21 uov. tih nedilja u poned.

Hetoš (Somogj m) 1 poned. marta; provog četvrt maja; 3 poned. juna; i 4 poned jula.

Heteš (Zala m. u utorak posli Uskrsa; u sriou prid Spasov; 28 jula.

Hidegkut (Vaš m(u poned. posli ci-vitnice i sv. Trojstva; na Ruperta; i Martina; 24 sept., 11 uov.

Himešhaza (Bar. m) u poned. nedilje sv. Terezije i sv. Vinc.; ako na vse. tac pada, onda slideć. dana.

Hodmezővásárhely naime Isusa u ned. i poned. prid Josipa; Brašančevo; rastanak apoštola; i sv. Gala (okt.) a prid ove subotom živinski sajam.

Hodšag (Bačka) 19 apr., 28 sept., ako dat. na ned. il poned. pada. isti dan biva sajam; ako dat. na drugi dan pada slideće nedi i poned. biva sajam.

Horgoš (Csongrád m) u poned. druge ned. febr., druge ned. jana 1 treće ned. nov.

Hosuketenj (Baranja m) u poned. prid 4 maja i prid sv. Križa (sept.) u pon.

I

Igal (Šomogj m) 24 apr., 24 juna, 1 sept. 28 okt.

Iharosš-Berenj (Šomogj m) na Matiju 16 maja, 26 jula, 21 sept.

Ireg (Tolna m) o Blažu, Gjurgju, male Gospojine, sv. Kate, tih nedilja poned. i utorkom.

Istvandi (Šomogj m) 27 apr., 8 juna, 28 aug., 28 okt.

Ižak (Pešt m) 1 marta, jula i okt. uvik prid datum u ned. i poned.

J

Jankovac (Bačka) 17 apr., 26 juna, 2 nov., ako dat. nepada na ned. uvik slidešeg poned. biva sajam.

Janošhaza (Vaš m) 19 marta zrid Du-hove u poned. 23 aug., 15 nov.

K

Kadarkut (Šomogj m) u utor. prid. Sv. Ivana; u poned. prid Ivana kristit., Barthola i Imbru.

Kaljača-Kaloča (Pešt m) 19 marta, 1 aug., 30 nov. zrid datum u ned. i poned. i prve nedilje i ponod. jana.

Kaniža vel. (Zala m) u poned. prid 2 febr., na velik poned., u poned. prid Duh. i vel. Guspu; u poned. prid. Tereziju (okt.) oka dat. okt. miseca na poned. pada isti dan biva sajam i u poned. praja zač. Bl. Div. Mar.

Kaniža stara (Bačka) 25 maja, 1 sept. ako dat. nepada u ned. il u poned. onda piid datum u ned. t ponediljak biva sajam.

Kaniža turska (Torontal m) 29 apr., 1 aug. i 1 nov. ako dat. nepada u ned. prid dat. u nedilju biva sajam.

Koporna-Nagy (Zala m) na ime Isusa mladog Uskrsa, sv. Trojstva, v. Gosp. i posli Svi-Svetih uvijek u poned.

Kapoš-Mező (Šomogj m) 10 febr. 1 apr. 18 maja, 14 juna, 11 aug., 30 sept.

Kapošvsr (Šomogj m) 25 marta, 29 jun. prid dat. u poned. 4 sept., 2 nov.

Kašša 20 jan., 3 maja, 27 juna, 15 aug., 19 nov., tih nedilja poned. utor. i srimod; i svak og misece prve sride vel. zamoljski živinski sajam.

Kaćmar (Bačka) 16 maja slidećeg ponediljka; sv. Terzije nedilje [okt.] n ponod.

Kečkemet 12 marta, 10 maja, 10 aug., 26 sept., 25 nov., uvijek u poned. ako dat. u ned. pada; slidećeg, ako u poned. pada istog dana, ako na drugi posien dan pada, prid datum u poned. biva.

Kerka-Št.j Mikloš (Zala m) 16 febr., 23 apr., 10 juna, 6 aug. posli dat. utork.

Kertes (Vaš m) u sridu prid Spasovo; 13 aug.

Kesthely (Zala m) 6 jan., posli Uskrsu, Brašenčeva, Lovrinca četvrtkom; posli 21 sept. i sv. Martina u četvrtak.

Kethelj [Šomogj m] u poned. posli tri kralja Teofila [marta] posli Demetra [oktob.]

Kiš-Körös [Pešt m] 24 i 25 febr. 1 i 2 maja, 1 i 2 aug., 18 i 19 okt. ako dat. nepada u nedilju u poned. prid datum u ned. i poned. biva sajam.

Komarom, Filipa i Jakova, Petrove sv. Roke, sv. Franje i Andrije, nedijah. ponediljkom živiu, a sridom i četvrt. za stin.

Kotoriba [Zala m] 9 marta, 27 juna, 30 sept., 30 nov.

Kozar racki [Baranja m] 13 marta, 1 maja, 26 juna, 16 okt.

Körmönd [Vaš m] 2 febr., 12 marta, 5 apr., 10 maja, 24 juna, 20 jula, 24 aug., 21 sept., 18 okt., 11 nov., 13 dec.

Kišeg-Kőšeg [Vaš m] poslidnja srida öičnja, prid cvitnic; prid Duhove, prid Jakova; posli Egidije, prid Ursulu; iza treće ned. adventa uvijek u poned. biva.

Kővágó-Sőlőš [Baranja m] 1 marta, 22 jula, 15 sept., 1 dec., ako na ned. padaju, onda prid nji u pned.

Krnaja (Bačka) 12 maja, 6 okt., ako datum u ned. ili poned. pada, isti dana; inače prid datum u nedilju biva sajam.

Kula (Bačka) 29 apr., 24 juna, 6 aug., 15 okt. prid dat., ako dat. na taku nedilju pada, koji je dan i inače svetac, slid. dana biva sajam.

L

Laško (Baranja m) 4 aprila, nedilje ponediljkom i 1 ponediljke okt. mis.

Letenje (Zala m) 24 febr., 2 juna, 29 jula, 25 aug., 6 okt., 25 dec., uvijek naprid u utorak.

Legrad (Zala m) 12 marta, na Sv. Trojstvo, 24 aug., 2 nov. i 13 dec.

Leka (Vaš m) poslid. poned. febr., 2 poned. maja. poslidnjeg poned. sept. na Nikolju.

Liget (Baranja m) u poned. prip. Demetra apr. i posli nedelje Angjela Čuvara.

Lippa (Temeš m) po star. kal. na Gjurgjev, na Iliju, Mašu Gospu i Miholj dan.

M

Magjar-Pečka [Arad m] u sub., ned., pon. prid 9 maja i 14 sept.

Majša (Pešt m) 9 febr., u poned. posli nedilje sv. Trojstva; 27 aug. i 11 nov.

Maiš [Baranja m] 20 jan., 1 maja, 20 aug. i 10 okt.

Martonoš [Bačka] 8 juna i ime Marije slideći ponediljak; 7 nov., juna i nov. sajmovi ako datum ne pada na nedilju ili poned. uvijek prijašnji poned. bivaju sajmovi.

Mekenješ [Baranja m] posli 4 juna u pon. i 10 aug. nedilje u poned sajam.

Melence [Torontal m] grčko-istoč. Duhovah prvi dan; 27 aug., 7 nov. Ako

datum nepada u ned., prijesnje nedilje u ned., biva sajam.

Mernje [Šomogj m] 24 febr., 5 maja, 2 aug., 5 nov., ti ned. ponediljkom.

Mohač [Baranja m] 24 febr., 17 apr., 24 juna, 15 sept. 11 nov., 21 dec. Ako datum na svetac ilil u srid nedilje pada, ti dana prijašnjog poned. biva sajam.

Mohol [Bačka] 30 maja, 30 sept. Ako datum prid svetac ili u prid neeilju pada; prijašnje nedilje u nedilju biva.

Mokrtn [Torontal m] 14 febr., 21 maja i 20 aug.

Moravica [Temeš m] 1 apr., 1 okt.

Moravica [Bačka] nedilje sv. Josipa u poned.; jula poslid. nedilje u ponediljak; prvog ponediljnika u nov.

Mošgo [Šomogj m] posli Uskrsa u utorak; 24 juna.

N

Nadašd [Baranja m] 19 mart., 20 aug. tih. nedilja u poned.

Nagjatag [Somogj m] prid Grgura u proleće prid sv. Križe dana i Iliju u pon na sv. Roku; u jesen prid dan sv. Križa u pon. i pen posli sv. Martina.

Nagj-Bajom [Somogj-m] u utorak prid Josipa u poned. prid Pongraca, posli Isus priobr. slid dan i prid Tereziju. u poned.

Nagj-Bečkerek [Torontal-m] 1 marta, 25 maja, 17 aug., 12 okt., 23 nov., prid datum u črtvrtak, petak, subota u nedilju biva sajam.

Nagj Haršanj [Baranja-m] prid 25 jan. 12 apr., sv. Ladislava jun. i prid 9 okt. u poned. i utorak biva sajam.

Nagj-Kikinda [Torontal-m] 24 april, 24 juna, 20 sept. i 1 dec.

Nagj-St.Mikloš Srpski i Nim. [Torontal m] 5 apr., 25 jula. 25 okt., ako dat. nepada u nedilju, prid datum u ned. biva sajam.

Nagj-Varad [Bihar-m] 12 marta 21 juna, 8 sept., 9 dec., tih ned. petkom se pičinju, i to petkom i subot. svinjski i birčiji; nediljom poned. i utorkom marven., konjski i sitn. sajam biva, i traje sve do petka.

Nagoč [Somogj-] o Josipu, sv. Antunu, pad., vel. Gospi, sv. Tereziji, uvijek u poned.

Nemeš-Ded [Šomogj m] u poned. prid 25 jan., u utorak posli sv. Trojstva, prid Miholj i 21 dec. u poned.

Nemeš-Vid [Šomogj m] 22 jan., 22 marta, 17 juna i 24 okt.

Nemeš-Militič Lemeši [Bačka] 7 maja, 20 okt., ako datum na nedilju ili poned. pada istik dana biva sajam ako na poslen dan pada, prid dat. u nedilju i poned. biva sajam.

Nemetbolj [Baranja m] 6 jan., 16 maja. 25 jula, 8 sept. t 29 okt. Ako dat, n ned ili svetac pada sajmovi slidećeg poned; aho na četvertak ili petak ili subotu pada, onda u prijašnji poned. biva.

Nemet-Ujvar [Vaš m] posli Marina slid. dan; na vel. poned., posli Brašančeva slideći dan, 2 aug., 1 sept. 30 okt. i 6 dec.

Novi-Sad [Bačka] 20 mart., 19 maja, aug. i 29 okt.

O

O-Beče—Bečej [Bačka] 8 apr., 5 jula, 17 okt. uvijek prid datum i nedilju.

O-Futak [Bačka] 31 marta, 16 juna, 18 aug. i 7 nov., ako dat. nepada na ned. ili poned. onda prid. dat. u ned. i poned. biva vašar.

Ozora [Torontal m] 10 maja i 12 sept.

P

Pačir [Bačka] 18 seyt.

Pakš [Tolna m] 16 maja, 14 jula, 21 sept., 19 nov. tih nedilja poned. i utorkom.

Palanka N. [Bačka] prvog ponediljka maja i okt.

Pančevo 22 apr., 9 jula, 18 sept. na datum padajuć, il slideći četvrtak se, počima i 4 dana traje sajam.

Paca [Šomogj m] 6 jan., 11 novembra.

Prelog—Perlak [Zala m] na poklade, posli Duhova i sv. Jakova; Miholjske nedilje u utorak.

Petrovac [Aačka] 11 marta, 13 maja, 26 aug., 11 nov. Ako dat. nepada na nedilju i na poned., slid. nedilje na nedilju i na poned. biva.

Petroveselc [Bačka] 8 maja, 30 aug. 7 nov., prid dat. u ponediljak.

Pečuh, Marinjski ned., prid Duhove; nižne ned., sv. Katar. tih. ned. počimajuć u ned. traje sajam.

Na velik utor. i sridu i prid Miholj utor. i sridu velik marvenki sajam. Pekvarad (Baranja-m) o Valentinu febr. Adalbertu apr. Pob. Gospinog. i o sv. Luku okt. tib. nedilja poned. i utorkom.

Pinkafő (Vaš-m) 25 jan., 21 apr., 4 juna, 24 aug. 16 okt., 11 nov. Ako datum na petak, subotu nedilju ili svetac pada, slidećeg poned. biva.

Pivnica (Bačka) 17 april., 1 jula, 23 okt. Ako datum na nedilju il ponediljak pada, slideća 2 dana, ako dat. na drugi dan pada, slideće nedilje i ponediljka biva sajam.

Požun—Požonj. o Vincenciji, sv. Ivanu krst o Miholju, i o sv. Luci tih nedilja prid i posli data po nedilju dana, koje dane s' godine na godinu senat odruguje uvik od nedilje jutra do subote.

Priglevica-St-Ivan (Bačka) u ponediljak posl. 24 juna.

R

Raskriž—Rac-Kaniža (Zala-m) u sridu posli Uskrsa 16 maja, 24 jun, i 10 aug. Rackozar (Baranja-m) 12 marta, 5 maja 16 jula, 20 okt., u slučaju sveca slid. dan biva sajam.

Rekaš (Temes-m) 24 febr., 21 juna, 1 nov.

Rum (Vaš-m) 10 jan., 21 marta, 27 juna, 25 aug. i 15 okt.

S

Šaard (Šomogj-m) u poned. prid Spasovo, na pohod Gospe, na Priobr. Isusa i na dan Mate.

Šamšon (Šomogj-m) 2 jan., 2 aug. i 12 nov.

Šasd (Baranja-m) 7 maja, 7 jula i 1 sept. tih nedilja poned., ako na svetac pada slideći dan biva.

Šelja (Baranja-m) 4 marta i 1 maja, 10 aug., 15 okt., i 3 dec. prid datum poned. i utorkom.

Šikjuš—Šikloš (Baranja-m) 19 marta i vel. Gospe tih. ned. poned., 30 nov. i 2 dec., posli sv. Trojstva u poned.

Šimuntornja (Torna-m) Laetara, Exaudi i angjeli. čuvara 5. nov. nov. tih ned utor i sridom.

Šiofok (Vesprem-m) 20 apr. i 19 okt. tih. nediljom i sridom.

Šomogjvar, [Somogj-m] 18 apr. i 15 okt.

Šoprún—Šopronj u prvi poned. marta

ako ovaj na poklade pada, slid. poned biva, prvog poned. majka, poslid. poned. aug. i sv. Elisabethe ned. u poned., ako Elisabethe na nedilju pada, u prijašnji pon. biva u prvi poned. febr., aprila i okt. misece s dozvoljenim konjskim sajmovina marvenski sajmovi bivaju u svaki ponediljak, utorak i sridu biva.

Šorokšar [Pest-m] 1 mart., 15 maja, 10 aug. i 30 okt. tih nedilja u ned. i poned.

Šümeg [Zala-m] prvi utorak druge polovine korizme, na vel. ponod. i utorak prid Spasovo, na pohod gospe, na dan Barthola. Demetra i Elisabethe.

Sakači [Somogj-m] 10 febr., 1 aprila, 11 nov. Ako datum na svetac ili subota pada, slid. posleni dan biva.

Salonak [Vaš-m] u 3 poned. korizme, u poned. posli sv Trojstva, Miholja i prid Božić u poned.

Sasvar [Baranja-m] u poned. posli 25 marta i 25 sept.

Segedin-Seged 17 febr. nedilje 5 maja 31 jula, 10 okt., 30 nov., tih nedilja od nedilje do nedilje, a prid njim u potak i subotu krmski sajam biva.

Senta—Zenta [Bač-m] 26 mart., 22 juna, 17 aug. i 19 nov. uvik prid dat. u nedilju i poned.

Senteš [Čongrad-m] 2 do 4 febr., 24 do 26 april, 22 do 24 jula, 21 do 23 septembra.

Sent-Dineš [Baranja-m] 1 juna, ako na svetac pada, slidećeg poned biva.

Sent-Kiralj [Baranja-m] u sridu prid Spasov 27 juna, 21 sept., 2 nov.

Sent-Lőrinc [Baranja-m] 14 febr., 4 sept. u slučaju sveca, slidećeg pon., 12 apr., 10 juna, ako ovi dat. na ned. il svetac padaju, prijašnji, ponediljak drži se veliki živinski savam.

Sent-Tamaš [Bač-m] 12 marta 28 jula, 20 sept.

Sečen [Vaš-m] 19 febr., 17 juna, 14 sept. 22 nov.

Sekešfejervar u nedilju Invokate, sv. Gjurgy, sv. Ivan, Demeter, u nedilju i ponediljak iza 20 aug. u ned. i pon.

Sigetvar [Somogj-m] 25 jan., 24 apr., 13 juna. 2 aug., 29 sept., 19 nov., tih ned. ponediljkom i utornikom.

Središće Mursko 1 svibnja, 20 kolovoza i 26 listopada.

Sombor [Baska po nov. kal. ne Blagovist po star. kal. na Spasov, po star.

kal, na veliku Gospu, na 25 nov. Ako ovi sveteći osim nedilje na koji drugi dan padaju, onda prid isti datum u nedilju i poned. bivaju samovi. Ako datum u nedilju ili poned. pada, istih dana biva sajam.

Sveti Križ: 3 svibnja, 14 rujna.

Siregh-Szőreg (Torontál m) 24 febr., 20 aprila, 15 jula, 14 sept. Ako datum nepada na ned. u prijašnju nedilju biva.

Subotica-Szabadka o Matiji. 16 maja 29 juna, uvijek na dat., 8 sept., 28 okt. po 3 dana. Ako dat. na ned. pada, istog dana se počima, ako na drugi dan pada, pred datum u nedilju počima se sajam. Nedeljni općive-
liki sajmovi svakog ponedjeljka i petka bivaju Sriedom, nediljom i subotomna tel. d. jaganjca biva sajam.

Sveta Jelena kod čakavca 22 svibnja, 26 listopada.

T

Tab (Šomodj-m) 11 apr. 2 juna, 1 aug. i 21 sept.

Tapolca (Zala-m) 16 aug. 16 dec.

Temerin (Bačka) 25 febr., 5 maja, 4 sept., 22 nov. Ako datum ne pada na nedilju ili ponedilju u prijašnju nedilju biva sajam.

Temišvar 19 marta, 1 nuja, 8 aug., 29 sept., 18 dec., prid datum četvrtkom ako datum na četvrtak pada, istog dana počima se sajam i 5 dana traje.

Tihan (Zala-m) 24 apr., i 25 juja, slidećeg utorka.

Tišina (Vaš-m) 25 febr., 5 juna, 9 sept.

Tisaföldvár (Bačka) 24 marta, 8 juna, 29 aug., 11 okt., uvijek nediljom i i poned., ako dat. na poslen dan pada, prijašnje ned. biva.

Tisa-Kálmánfalva (Bačka) Iza 1 apr. u poned. i utorka.

Titel (Bačka) 6 apr., 22 aug., 20 okt., tih nedilja poned. i utorkom u služaju sveca slideći dan biva.

Torža (Bačka) 11 juna, 2 okt.

Tot St. Marton (Zala-m) 13 juna i 11 nov.

Topola (Bačka) 18 i 19 aprila, 13 i 14 jula, 4 i 5 okt. prid datum u nedilju i ponediljak.

Tovarišova (Bačka) 2 febr. i 16 nov.

Trenčen (Trenčen-m) na osminu Blagovitsti i Uskrsa na Duhove, na Po-

hod Gospin, na Petra (aug.) na uzvišenje križa, na sv. Luku (okt.) i na sv. Andriju.

Turski-Bečej-Török-Beče (Torontál-m) 25 marta, 17 aug., 3 okt. Ako dat. nepada u ned. i u prijašnju nedilju biva sajam

U

Uj Arad (Temeš-m) 1 marta, 16 juna i 8 oktobra.

Ujfalú (Torontál-m) 22 juna, 15 aug.

Uj-Sivac (Bačka) 3 apr., 10 juna, 23 sept. Ako datum na nedilju i poned.

Ulma (Temeš-m) 26 maja, 18 aug.

Uzdin (Torontál-m) 10 maja, 12 sept.

V

Vajslo (Baranja-m) o Grguru, o Pohodu Gospe, o Franji (okt.) sv. Luci, tih ned. ponediljkom.

Varadija (Temes-m) 22 apr., 2 sept.

Vašvar (Vaš-m) 27 jan., 15 mart., 4 maja, 13 juna, 10 aug., 20 sept. i i 10 nov.

Verpelet (Heves-m) 18 jan., 24 aprila, 27 jula, 3 okt. Ako datum na poned. pada, prijašnjeg poned. biva sajam.

Vesprem, 6 jan., 14 febr., 12 marta, 4 maja, 10 aug., 21 sept., 6 dec., tih ned. poned. i utorkom.

Vemend (Baranja-m) 27 marta, 17 jula i 30 sept.

Vilagoš (Arad-m) u sridu korizme, na Gjurgjev u ned. iza 1 jun., 2 nedilje aug. i sv. Andrije nedilje nediljom, uvijek po star kalendar.

Villanj (Baranja-m) 4 aprila, 31 okt. u ponediljak prid datum i u poned. one ned. u koju pada, 5 jul. i 1 nov.

Vinga (Temeš-m) po st. kal. i prva ned. posli sv. Stipanja i Mohoić dana

Vislo (Baranja-m) 1 apr., 13 jula i 26 oktobra.

Vörösmart (Baranja-m) 14 februara, 4 aprila, 6 jula, 26 okt.

Vörösmart (Vaš-m) u poned. posli 3 kraja, Prosnih dana, Petrova, sv. Ane, Sviju Svetih ponediljkom posli označenih dana.

Vörš (Somogj-m) u pon posli 3 apr. 5 jula.

Vrbas-novi (Bačka) 28 marta, 2 juna i 12 sept. prid datum ponediljkom.

Vršac-Veršec (Temeš-m) u ned. prid Marinje, po star. kal. na Glušicu, u

12 prosinca ili na hr. sv. Andriju, svaki put 4 do 5 dana veliki marv. vašar.

Terezovac, drugč. Suhopvlje 15 svib. marv. ni u 16 svib. robeni sajam, 25 stud. marv. a 26 stud. robeni sajam 8 lip., 28 list. Svaki put tri dana, naprvo marv. pazar.

Toplice varaždinske, prije dana sv. Matije, onaj poned. posli dana sv. Josipa sv. Filipa, sv. Ivana Nep. po Tielovu, sv. Cirila i Metoda, po Križevu, po sv. Mart. Svaki put onaj poned. Topolje novo, pož. žup., 1 kol.

Topolovac, velov, žup., 8 svib., rob. i marv. opr.

Topusko, banov, prve nedilje po hrist uskrsu 15 lipnja, 2 i 6 srpnja.

Udbina, lič. krc, žup svaki poned. nediljni vašar.

Valpovo, na Ivana K., na Zač. Gosp., na Mat. ap. marv. paz.

Varadin, sriem. žup. na Matiju, na Petr., na Martinje.

Varaždin, na Gjur., na Ivanje, na Jakobovna Emerikovo i na ned. glušnicu svaki četvrtak i poned. u tjednu.

Vinica, u poned. po Markovu, na malo Tielovo, u pon. po Kraljevu ne vel. četvrtak, na Nikolje, u poned. za svakom kvaternom nediljom.

Vinkovci, brodsk. 16 svib., 6 kolovoza 1 stud. Prija svakog nekoliko dana marv. vašar.

Virovitica, 6 siešnja, 1 svib., 2 kol., 21 rujna. Svaki put. 6 dana prije marv. vašar.

Vrbanja, sriemska žup., na Ime Marije

Vrpolje, virov, žup, na Ime Marije.

Vrpolje, virov. žup., 14 lipn., 20 kol., 11 i 3 velj. m. 14 roba.

Vukovar, 1 svibnja, 24 lipnja 15 stud. Skupa po nekoliko dana marvinski vašar.

Zagreb u četvrtak prije Cviet. nedjelje, dan Marku, na Margaretinje, dan po Stjepanu kralju, na Simunje dan po začecu ADM. Od ovih je znameniti i margarntinski, a najznamenitiji na Kraljevo, Osim toga svake sriede nediljni sajam. Zemun, sriem. žup., na sv. Matiju, 3 svib., 13 prosinca.

Zlatar 21 sič., četv., po uskrsu 21 lip., Zrinj, banov., 24 trav.

U Bosni i Hercegovini.

Godišnji sajmovi.

Banjaluka, pred. pravosl. duhove do subote.

Bos. Kostojnica 20 do 22 ruj.

Bos. Novi 10 do 12 srpnja.

Bos. Gradiška 20, 22 ruj.

Bos. Samac 29 lipnja.

Derventa, 27, do 29 kolovoza.

Fojnica, na Duh kroz tri dana.

Gornji Vakuf 11 do 13 srpnja.

Glamoč 11 i 20 rujna.

Jajce 11 do 13 listopada.

Mostar 22 do 24 trav., 16 do 18 kol.

Tranik 5 do 7 svibnja.

Trebinja 28 rájna.

Zvornik 2 do 6 kolovoza.

Zenica 15 i 16 svibnja.

Žepče 15 do 17 kolovoza.

Županjac 11 srpnja i 27 kol. i 11 list.

Iskustva su me potaknula, koja sam si višegodišnjim djelovanjem po bečkim, njemačkim i belgijskim ljekarnama stekao, da sastavim po uputama liječnika dra KVAPILA

Karpatske Zdravstvene Pilule!

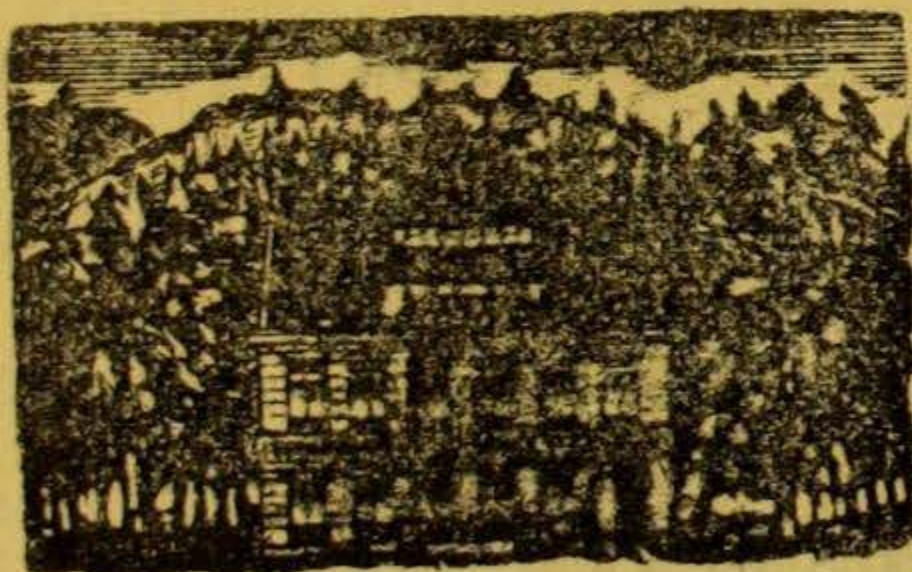
(PILULE IZ MALACKÉ)

i da je uvedem u promet proti zatvoru, slinavosti, neteku, bolesti želudca, napuhavanju, omami, glavoboli, vrućici, osipima kože, vodenoj bolesti, reumi i bolesti bubrega. Uvijek se upotrebljavaju sa najboljim uspjehom.

Glavno je skadište: **IVAN FRIEDRICH** apotekar Malacka br. 8. (Požunska županja.)

Jedna škatulja stoji 42 fi. lito. Jedan omot sa 6 škatulja Kr. 2.10.

Ako se k čieni pilula doda 40 filira, onda se naručena količina po cijeloj zemlji pošilja bez troška.

Zaštitni znah.

Opomena!

Pilule su samo onda prave, ako svaka uputa za porabu imade priloženi zaštitni znak i ako se na svakom zaklopcu škatulje vidi cijeli naslov zgotovitelja. Svake se druge ovim slične pilule imadu kao krive obiti.

Od nebrojenih priznanica i zahvalnica nekoliko ću ovdje navesti:

Blagorodnom gospodinu apotekaru Malacka. Bu. dući da sam poslame mi karpatske pilule potrošio, a one su mi dobro došle, zato molim da mi ponovno pošaljete 12 škatulja, pa vas uvjeravam, da ću ove pilule, koje tako uspješno djelupi, svakom najtoplije preporučiti.

Sikator 20 ošujka 1912. Posta: Veszprém-Varsány.
Sa osobitim štovanjem **Aleksander Matyás**
kovač.

Vrloštovani gospodin Apotekar! Molim za ovih 8 kruna da mi pošaljete uspješno djelujuće karpatske pilule. Sa osobitim štovanjem i dobrom nakanom preporučam ovakomu vaše sjajne pilule, koji su mi ženi pomogli, koja je 3 godine bolovalo u teškoj želudčanoj bolesti, pa joj od svih lijekova najviše pomogle.

Kőrös-Ladány, 21 ošujka 1912. Osobitom štovanjem
Valent Mirle,
br. 146.

Vrlo cienjent Apotekar! Vaše su karpatske pilule ne samo uspješne, nego upravo nužne. Dok ozimam ove pilule uvijek sam zdrav, te imam dnbar tak, zato molim da mi odmah šalžete dva omota.

Dombóvár, 11 ošujka 1912.
Kosuth Lajos-utca 11.

Osobitom štovanjem **Herk Daniel,**
uzuteni učitelj pleza.

Velecienjeni gospodni Apotekar! Ja već 10 godina nisam upotrebljavao vaše karpatske zdravstvene pilule i to nato, jer su me onda sasvim izliježile. Sigurno mogu kazati, da su mi jednim karpatske pilule uredile nutaruji organizam. Jer se opet ne čutim dobro, molim odmah 2 omota mi slati.

Zalatapolca, 2 ošujka 1912.

Osobitim štovanjem
Hajpán Gyula,
mesar.

Blagorodnom gospodinu Ivanu Friedrich apotekaru Malacka. Molim vas uz ovoj priloženi novac pošaljite mi 4 omota karpatskih pilula. Zato naručujem sada nešto više, jer sam se osvjedočio o dobrom uspjehu ovog lieka, pa je želmi i medju poznaucima nesto porazdieliti i opet da je kod kuće uvich imadem. Ovako dobar liek nebi smio manj kati ni kod jedne kuće.

Kőrösladány, 10 listopada 1911.

Odličnim štovanjem
Ferencsik Karlo,
posjednik.

Velecienjeni gospodni Apotekar! Mislim da se sjećate, da već mnogo godina naručujem karpatske pilule i to uvijek po 10 omota. Sada dakle, kad opet naručujem 10 omota, ne mogu propustiti a da vam najtoplija hvalu ne uzrečem u ime svoje i svojih mnogih prijatelja, koji svi vašim pilulama imademo zahvaliti zdravlje svoje. Uspjeh mi se uvijek bio siguran kod glavoboli, zatvorenosti, bolesti želudca, kuranju srca. Nuzgredno spominjem i to, da bi mi supruga već odavna bila u grobu, kad se nebi bili namjerili na ove pilule. Od mladosti svoje imade srčam bol, te se uvijek iužila na glavobol i želudac, ali od kada upotrebljava karpatske pilule gospodnia apotekara, sve su ove boli nestale, pa je ipak iz opreznosti još troši. Primite dakle još jedamput najsrdačmju hvalu moju. Molim da mi se naručenih 10 omota karpatskih pilula čim prije pošalje ostajem štovanjen

Felső-Ör, 25/II. 1910. **Aleksander Ertler,**
željezna županja, tvorničar noževa.

Sprave za rezanje stakla

za kućnu porabu i za staklare.

br. 1. Za prozorno staklo K 2.40

br. 2. Za obična i jača stakla . . K 3 60

br. 3. Za svakovrsno pločasto staklo K 5.50

br. 4. Za debelo i sirovo staklo i
za zrcala K 8.—

br. 5. Veće K 15.—

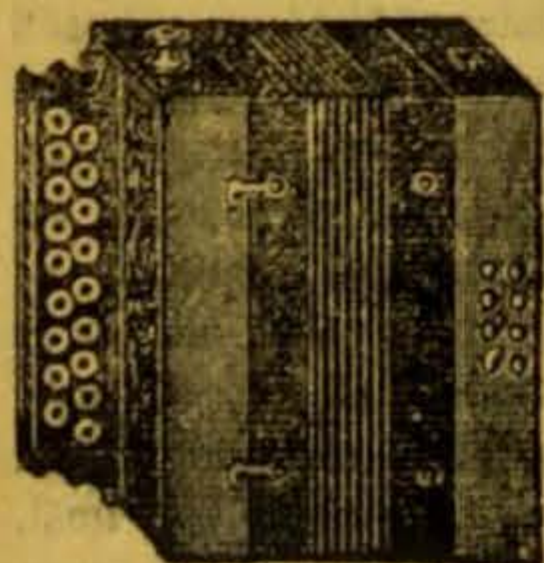
br. 6. Naj veće staklo⁸ K 20.—

Za pouzeće 35 f. više. — Jamči za pravu i dobru robu.

GROLICH IVAN, drogerija k angjelu, BRNO, br. 215. Moravska.

Tko hoće znati

kako treba doista dobru

Harmoniku

kupovati, neka se obrati na „tvorničara“, kom je naslov:

FRANZ HOCHHOLZER

Wien, XVI. Produljena Degengasse 116. Ugao Kollburgasse.

Vlastiti proizvod orkester harmonika sa jakim heli kon-
bassom. Svi su sistemi kromatskog sisteme Harmonike.

NB. Svakomu vraćam novac notrag, koji nije zadovoljan mojim harmonikama.

Izvršna poučna skola K 1.50.

• •

Bogato ilustrisam katalog badava.

LAŽ.

**Gluhi je čuo,
Kako kljast bježi,
Da je slijepac vodio,
Kako je nijemi govorio.**

Zar nije li laž, kada netko tvrdi, da je gluhi čuo, ili da je slijepac što vidio. Da, to je laž, ali ta laž ne prouzročuje štete, jer odmah upada u oči, pa ne će nitko nasjesti.

Mnogo opasnije su ali one laži kod kojih se ne opaža već u prvom času, što se s njima postići želi, a od takovih laži ne može se čovjek dosta da čuva. Ovake laži rabe u novije doba često mnogi, gdje se radi o važnim, ozbiljnim stvarima, samo da druge prevare, te da od te prevare vuku masnu korist.

Upravo nas je razjedilo, kada smo primerjice nedavno čitali, kako se neki s ovakovom laži samo zato služi, da svoju robu lakoumnim ljudima laglje proda, a da to postigne drznuo se je dapače, da jedno staro, isprobano kućno sredstvo, čiju ljekovitost mi svi već odavna poznamo, ocriniti hotio. Tako je primerjice već od prošloga stoljeća poznato jedno sigurno sredstvo, koje, jer zaista mnoge boli lijnči, a dobije se za jeftin novac, u čitavom svijetu mušterija imade, koje je stalno upotrebljuju i koji bez istoga ne mogu da budu.

Ovo iskušano kućno sredstvo je za cijelo i Vama, dragi čitaču, poznato, mi mislimo naime slari, zaista pravi Fellerov »Elsafluid« od ljekarnika E. V. Felleru iz Stubice Sajmište br. 288. (Zagorje, Hrvatska). Tko je taj pravi Fellerov »Elsafluid« jednom već kušao, preporučuje ga svim svojim znancima, čemu se zahvaliti može da danas već ni jednog mjesta nema, gdje »Elsafluid« pristaša ne imade.

Zavist i vlastita pohlepa potakla je mnogog, dobar glas Fellerovog »Elsafluida« izrabiti, takodjer nekakvom tekućinom slične boje slične boce napuniti, sličan znak upetrijebiti, bocu u slične uporabe

zamotati, iz preporuka čitave retke pretnuti i, što je glavno: tekućini dati slično ime.

Istina je, da čovjek može zaštititi imena preparata, i tako su za pravi preparat tvrtke E. V. Felleru u Stubici borj Sajmište br. 228. (Hrvatska) (Zagorje) mnoga imena zaštićena, nu što to koristi, kada imade stotine i stotine sličnih imena. Nije li na pr. imenu »Elza« slično ime »Gelza«? Ili imenu »Elca« ime »Stelca«? Ili nije li riječi »Ella« slična riječ »Stella«? Ne može li se zamjeniti riječ »Galvator«? sa »Salvator«? I tako imade netko lako, koji svoju tekućinu naziva »Luizafluid«, »Stelcafluid«, »Universalfluid«, »Salvatorfluid«, »Veltfluid« i slično.

A da mu njegov naum bolje uspije, usudjuje se, da opominje ljude, da se čuvaju patvorina.

Zar ne podsjeća to čovjeka na priču, kako je jedan dječarac, kada su ga ulovili da krade, pobjegao, pa da odvrne od sebe sumnju, počeo je da viče: »držte tata, držte ga!«

U taskanici, koju smo nedavno čitali, uslobogjuje se jedan, koji svoju tekućinu pod sličnim imenom »fluid« na tržište donša, da opominje ljude, da se čuvaju patvorina i da lažno tvrdi, da su svi drugi fluidi samo patvorina njegovog fluida, koji je ali tako mlad, da ga još ni nitko ne poznaje. Zar nije li to upravo za jediti? Ne izgleda li to tako, kao da se dječak hvali, da je već bježao na ulici, dok mu još oca nije bilo na svijetu?

Na žalost tvrde se o ake laži većinom na takav sakriven način, da mnogi, koji to samo u brzini čita ili čuje, može da se prvari. Zato držimo za našu dužnost, ljude opominjati, da se čuvaju takovih laži i ujedno naglasiti, da je

samo stari i u prošlom stoljeću već poznati Fellerov „Elzafluid“ pravi i da se isti proizvaja samo kod E. V. Felleru u Stubici Sajmište br. 228 (Hrvatska) I upravo zato, jer je pravi Fellerov „Elzafluid“ tako dobar, jer ublažaje i liječi boli i jer je već davno općenitn obljubljen, patvore ga na žalost mnogi, jer samo što je poznato dobro, patvara se iz vlastohleplja. ali to dokazuje takogjer, da patvorine mnogo ne vrijede, jer tko sam razumije napraviti dobro sredstvo, taj dabome da ne treba istom patvariti. I ako netko posjeduje zahvalnice za svoje sredstvo, taj se ne žaca čitavo ime i tačnu adresu dotičnog otisnuti, od koga je zahvalnicu primio. Ali kako da se čovjek osvjedoči o tačnosti zahvalnica sa potpisom kao Dr. Milan, Dr. Josip, Dr. Adolf, učitelj Dragutin ili stolar Ivan, kada ime manjka i kada adresa nije naznačena? Prave priznanice su na pr. ove: Dr. Josip Estmeister liečnik u Wildenau-u (z. p. Aspach Innkreis, Tirol) piše ovo: Fellerov Elzafluid u bolestima koje sa danomice pojaoljaju izvršnim uspjehom djeluje. Drugi liečnik dr. Kittel Prag Kgl Weinberge piše da Fellerov Elzafluid kroz više godina izvršnim uspjehom upotrebljava

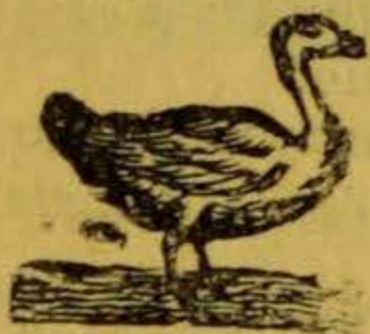
u svojoj praksi. Dr. David M gradski liečnik u Sienawa kraj Jaroslava Galicia svako piše: „Zahvaljujem se na Fellerovom Elzafluidu, koji liek sjajno djeluje kod svih boli, koji se temelje na reumi. Rado preporučam Elzafluid svagdje, gdje je potreban, pa vas molim, da mi za molu potrebu opet šaljete, a trošah ću vam odmah dostaviti.

U tim zahvalnicama mi smo ali i potpunu adresu onih naznačili, koji se zahvaljuju pravom proizvođaču pravog Fellerovog »Elzafluida«, gospodinu E. V. Felleru u Stubici Sajmište br. 288 (Hrvatska) a na tisuće i tisuće broje zahvalnice, koje smo već za pravi Fellerov „Elzafluid“ čitali. Kod svih tih zahvalnica bila je uvijek navedena potpuna adresa onoga, koji ju je pisao, tako da se svatko upitom o njihovoj istinitosti osvjedočiti može.

Tako treba izaći, kada čovjek znade, da istinu govori.

Mi opetujemo ztko: pravi je samo Fellerov Elzafluid, a tko ga još nije kušao, taj će se čuvati najbolje od patvorina, ako se oarati izravno na jedinog proizvođača, ljekarnika E. V. Felleru u Stubici Sajmište br. 288 (Hrvatska).

Jeftino Češko perje za krevete!

5 kila novog, dobro čihanog bez poštarine 9.60 K; 5 kila bolleg 12 K; 5 kila bijelog, u pahuljice čihanog 18 K; boljeg 24 K; 5 kila bijelog ko snijeg i mekog ko pjena 30 K; boljeg 36 K; 5 kila polupahuljičnog 12 K; boljeg 14.40 i 18 K; 5 kila bijelog ko snijeg, mekog ko pahuljice nečiha-nog 24 K; boljeg 30 K; tamno pahuljasto po 3.60 K; bijelog po 4.80 K; bilelog ko snijeg po 6 K; 6.60 K po kili.

Gotove postelje

sa crv nom posteljinom, dobro napunjeno, jedna blazina ili jedan donji krevet 180 cm. dug, 116 cm. širok 10—, 12—, 15— i 18— 2 metra duga 140 cm. široka 13. 15, 18, 21— K. Vanjkuš za uzglavlje 80 cm. dug, 58 cm. širok 3— 3.50 i 4 K, 90 cm. dug, 70 cm. širok 4.50 i 5.50 K. Naručuju se prema kakvoj god mjeri i matraci za krevet po 27 K bolji po 33 K. Razašilje franko pou-zećem od 9 krana više.

Postelji na od 15 krana franko. — Pakiranje gratis.

1 Flanell-pokrivač circa 190x140 em., kariran 2.90 krane, okićen 3.60 K.

1 Tigar-pokrivač 200x125 cm. 2.40 krane.

1 Pokrivač sa fraugjama, za pranje 200x150 cm. bieli 2.80, 3.25, boja-disan 2.50, 3.05, 3.30 krane.

1 Lanena plahta bez šivanja 200x140 cm. 2.20, 2.40 krane.

1 Flanell lanena plahta bojadisana 2.10 K.

1 Vojnička Lanena plahta, jako, iz čistog lano sa biljegom 200x400 cm. 2.75 K. Prazne vanjkušnic- sašivene i poploni paema cieni ku. Nepovoljio izmenjujemo ili novac povratimo! Obšinan cienik badava i franko.

Vojničko otprema

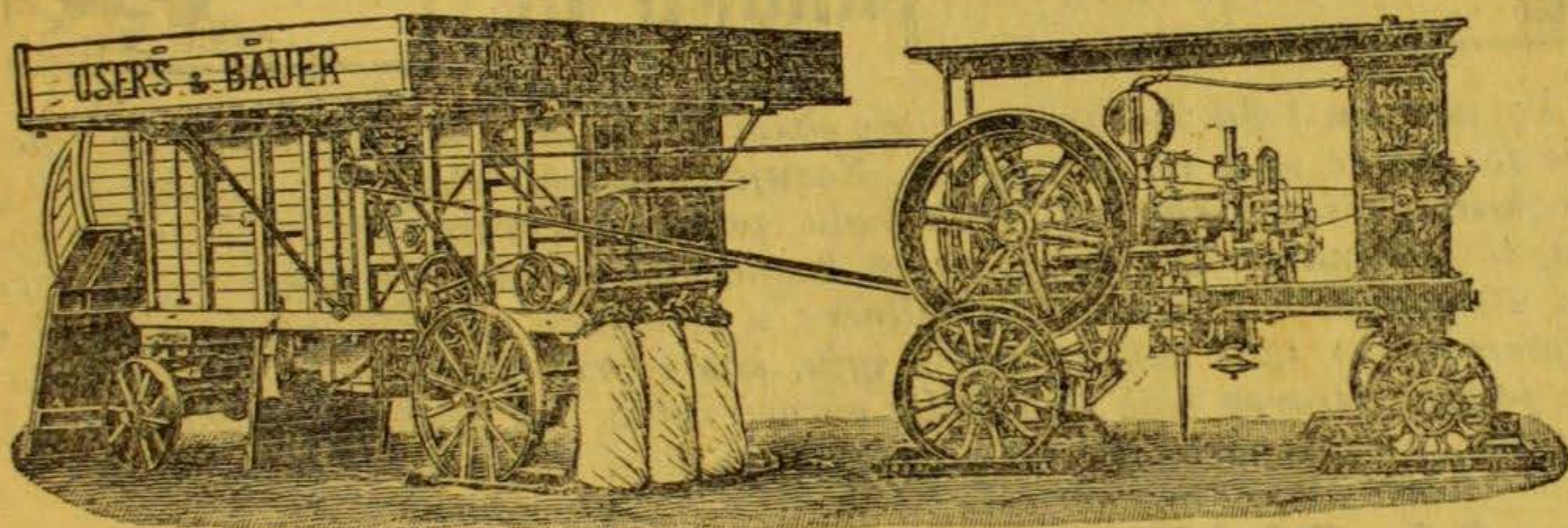
Arthur Vollner Lobes br. 793. kod Pilsena Češka.

OSERS I BAUER

isključivi tvorničari motora. — Središnja pisarna i skladište za Ugarsku:

Budapest, VI., Podmanicky-utca 18.

Povoljni uvjeti plaćanja!

Cinike rado šaljemo.

Priporučujemo benzinlokomobilnih vršaćica svoje izradbe isključivo i solidno dogotovljeno uz najveću odgovornost! Na takva nista gdi su naša tvornica i naši motori još nepoznati

šaljema vršaćice i na probu.

Daklem p. općinstvo može kupovati ko nas bez svakake rizike.

Ž A L I M O

one ljude, koji su ćelavi ili imadu sijedu kosu, kao i one, čiju kosu emištavaju štetne prhuti. — Iskusni ljudi mnogo hvale i preporučaju svakidaju porabu Fellerove tannochina-pomade, koja unistava prhuti, koja tvrdu kosu čini gipkom i vitkom ta vraća svjetlosti i boju i zaprečuje zadanje i prerano sijedjenje kose. -- Lovac ove pomade prodaje se po 1 K 60 fil. i 3 K. — Osim toga preporuča za njegu brkova Fellerova pomada za brke, koja stoji 80 fil. — Naručuje se kod

FELLERA, ljekarnika u Stubići, Sajmište broj 288.
(Hrvatska.)

Neposredno iz prve ruke

najbolja vrst.

U svom interesu neka svatko

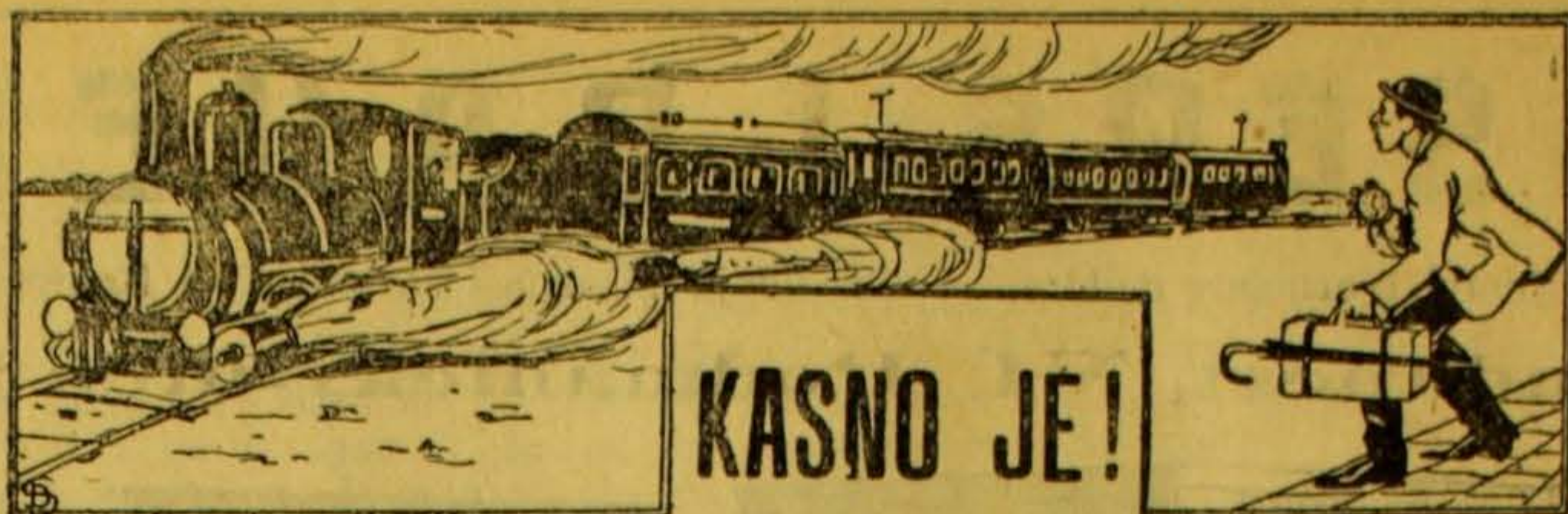
m o l i

uzorke, koje šalleni badava i franko.

Pravim platno iz lana, pamutu, barchet, flanell, zefir, ubruse iz lana, ručnike, schiffone, rupčiše i cielu opremu. Dostavljani po početem, što se ne svigja primani natrag, po novac vraćani. Dopisnjem i hrvatski.

Josip Martinek

Tkaonica lana i pamuta
Rothkosteletz br. 10 Češka.

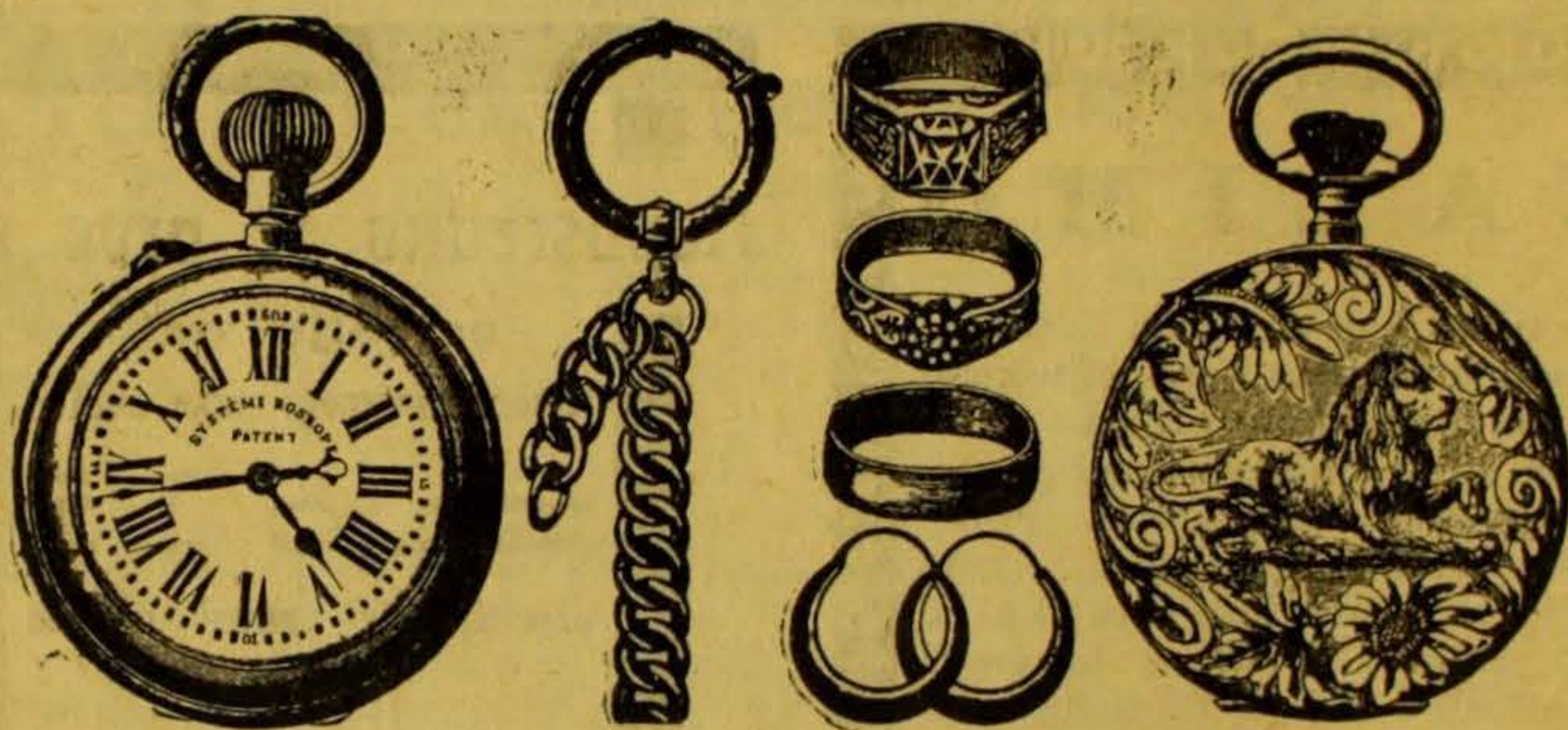
Pa naravno! Ja moram za moje skupe novce meni baš najtrajavije sate kupit. Tako je to ako se uvik na cinu gleda. Kazuje meni moj otac: „Ti Janko! podaj bolje nikoliko krana više za sate, al' neka budu prave švicarske, pa ćeš na redovno vrime biti svagdi.“ Istina je, otkada ja za tri krane sate nosim, illi kasnim. — Nas komšija je prije 10 godina kupijo sate kod Suttnera u Leibachu za 15 krana, pa ih još nikada nije reperirao, jer tako dobro i tačno iyyu, kao i prije deset godina, a ja zato vrime sam za jeftine bazarne sate triput više novaca izdao. Još danas ću iskat jedan katalog od Suttnera, njegov adres već mi je poznat, a glasi tačno ovako:

Weltver- sandhaus **H. SUTTNER u LAIBACHU** Nr. 264. (Krajna)

Švicarske sate su najbolje, najpouzdanije. Tko koće ovake sate da ima i tko hoće prave zlatne i srebrne robe da kupi, taj neka ište od ove zdrave poznate Firme jedan krasan katalog, što će svaki badava i bez poštarine dobit.

VLASTITA TVORNICA SATI U ŠVICARSKOJ.

Ubiližena zaštitna marka: „I K O“

Nr. 410. Nikel-Patent-Roskopf-sate 36 s. idu K 4-10
Nr. 1. Nikel Zyl. Rem. K 5-—
Nr. 719. Sreb.r.; K 7-80
Nr. 723. prave švicarske srebrne Fant. s prida K 11-70

Nr. 865. Nickel lanci za sate sa visaljkom K 1-—
Nr. 865. srebr. lanac 30 gr. teža K 4-40
Nr. 85150 gr tečak K 6-—
Nr. 878. Double zato sa visaljkom K 7-70

Nr. 1064. muški prsten pozlaćen na srebro K 2-70
Nr. 1068. ženski prsten K 2-40
Nr. 1056. za ženitbu srebr K-90
novo zlato K 2-80 14-k. pravo zlato K 7-80
Nr. 8. Double-Kr. K 1-50 K 1-80, u zlatu K 3-80

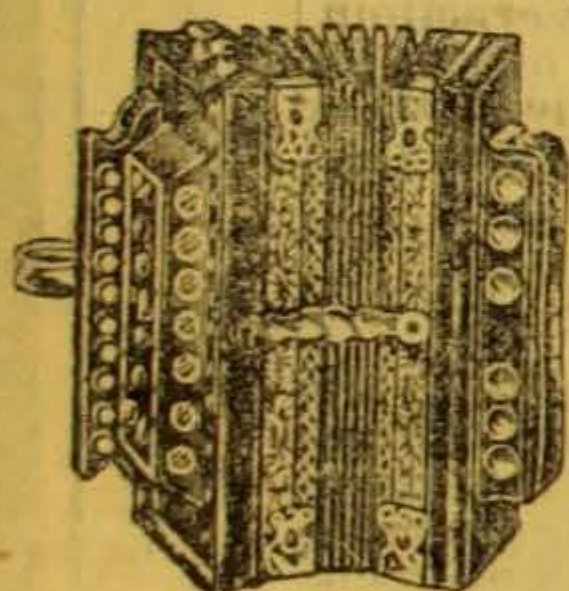
Nr. 3. Metall Anker-Rem. Roskopf Doppelm. K 7-50
Nr. 3. srebr. Doppelm. K 10-75
Nr. 780. srebr. Anker-Rem. Doppelmetal, kao ovde slikane K 17-50

**Razašiljanja uz pouzeće ili priposlanje novca u na-
prid. Neodgovarajuće izminiti će se ili novce natrag!
Veliko izbiranje u krasnom katalogu!**

Dobre harmonike K 5 —.

Preko 200.000 prodano.

Nikakav riziko! Izmjena dopuštena ili novac natrag!

Br. 300³/₄ 10 tipki, 2 registra, 28 glasa. Veličine 24 x 14 cm.
K 5 —.

Br. 654³/₄ 8 tipki, 1 registar, 24 glasova. Veličine 28 x 14 cm.
K 5.40.

Br. 305³/₄ 10 tipki, 2 registra, 50 glasova. Veličina 26 x 14 cm.
K 6.40.

Br. 663¹/₄ 10 tipki, 2 registra, 50 glasova. Veličina 31 x 15 cm.
K 8.—.

Br. 685/2 10 tipki, 2 registra, 50 glasova. Veličina 28 x 16 cm.
K 9.50.

Samopouka uz svaku harmoniku BADAVA.

Šalje pouzećem c. i. kr. dvorski dobavljač

HannS Konrad

Musikwaren-Versandhaus, Brūx Nr. 51. (Češka).

Glavni katalog sa 4000 otisaka šalje se na zahtjev svakomu badava i franko.

ČSU D G M O S E

često, što gdje koji čovjek koliko zanemaruje svoju vaujštinu. — Kado lije odvratan mnogi takov čovjek, čije lice pokrivaju pjege i nečištoća kože. — Koliku su naprotiv privlačivi oni, koji njeguju svoja lica i svoja ruka. — Ovdje mnogo vrijedi opomena, da svaki upotrebljava samo pravo dobro i pouzdano sredstvo, kakova je na primjer Fellerova „Elsa“-pomada za lice i kožu, koja štiti kožu od štetnog djelovanja sunca i vjetra, koja uništava prišteve, pjege, nabore i kožnu večistoću. Nakon uporabe ove pomade koža postaje i nakana. Lovac ove sasvim neškodljive pomade stoji 2 K; dva lonca sa postariam stoje 5 K. — Upravo je tako vreme koristan Fellerov borax-sapun za 80 fil. i Fellerov lilium-sapun za 1 K. — Naručuje se kod

E. V. FELLERA, ljekarnika u **STUBICI**, Saj-
mište broj 288. Hrvatskoj.

Vjerujemo,

pa ipak oštro nsudjujemo, što ješ uviek imade tako lakomnik ljudi, koji si kurje oči nožem odstranjuju. Kako si lako otruju krv s ovakovom nasilnom operacijom! Tko se želi riešeti brzo i bez boli knrjih oči, nek se posluži **Fellerovim liksom za kurje oči**. Ovaj je izvrstan! Iz is kustva to kažemo. I jeftin je, jer samo 1 krunu stoji.

Jer vidimo,

da nas oči i glava ne boli od kada se poslužu jemo ojačujućom **migren šibom Fellerovom i očnom vodom**, koja odstrani upalu, ublažuje bol, pa je vanredno blagotvornog upljiva, zato možemo to i mirne duše preporučiti. — **Očna voda** se za 1 krunu, a **Fellerova migrenšipka** za 80 filira naručuje kod apotekara **Eugena V. Feller** Stubica Sajmište br. 288. (Zagrebačka županije.)

Hranimo djecu našu

jer njihova pudučnost u više pogleda ovisi o pravom odgoju djetništva osobito pazimo na onu djecu, koje su slaba, mršava i saostala u razvitku. Ovakovoj zaostaloj, mršavoj i slabojoj djeci daje okrepu, jakost i otpornu snagu pravo Fellerovo stukiinu jetrinu ulje. S ovim uljem štuki nam će dobar uspjeh polučiti glivobolni, slabokrvni, oslabljeni bolesnici i stariji i mladiji. — Dojilice će naći u tom hranivu — i ojačavajuće sredstvo. — Vanredno je ugodno jer nema mirisa ni ukusa 2 flaše pošalje franko za 5 kruna apotekar **Eugen V. Feller** Stubica Sajmište 288. (Zagrebačka županija).

Sam si kuhaj pivo prema iskušanom receptu!!

Za sastavni dio k
privi za 25 litara
i za 50 čepova od
pluta plaća se **2**
kr. k tomu poš-
tarine 84 filira. Kad se naruži
5 takovih porcija, onda se
jedna dobi badava i franko.
Neka ih naručuje više skupa!

Naslov:

IVAN GROLICH,
drogerija

„k Angjelu“ Brno, br. 215. Moravska.

Plosnat!

Vrlo elegantan!

Kavalirski double zlatni sat

nagradjen premijom sa-
mo **K 4.70**. Ima dobar
36 sati idući anker-stoj
i pozlaćen je putem elek-
tricitete sa **pravim 18**
karatnim zlatom.
Jamstvo za preciznu toč-
nost 4 godine. 1 komad
K 4.70, 2 komada **K**
9.—. Svakom satu do-
daje se badava fini pozlaćeni lanac.
— Isti gospojinski plosnati sat i
elegantna izradb. **K 5.75**. Bez ri-
zika, jer je izmjena dopuštena. —
Šalje s pouzećem kroz c. k. proto-
koliranu tvrdku

J. H. RABINOWICZ,

Wien, VII., Lindengasse 2. (Fuchshaas).

Poznato je,

da iskusni gospodari preporučuju
kao osobito dobro sredstvo Felle-
rov prah za hranjenje životinja sa
zaštitnom oznakom „Elsa“. Gospo-
dari jednoglasna priznaju, da taj
prah za hranjenje životinja zato
uvijek kod kuću drže, jer su po
upotrebi njegovoj konji vatreni,
perad zdrava, svinje pak debele,
krave daja tako dobro mlijeko, da
je kao samo vrhnje; ako se svaki
dan taj prah pomješa sa hvanom,
on draži tek, jača želudac životin-
je i njezine mišice, odstranjne
kašljanje i grčeve, bran³ protio ra-
znih pošesti (kuge), radi česa ne
može biti bez njega mjedangazda.
5 kutija 5 krana, 1 kutija dodana
drugima 1 krana! Naručuje se
prava vosta kod Eugena Feller, lje-
karnika u Stubici, gradzki trg 288.

Hrvatska.

PREPORUČAMO

cijenjenim čitateljima najbolje
prokušano sredstvo protiv muha
i zarezniaka i to Fellerov prah sa
zaštitnim znakom „Elsa“. Taj prah
nadilazi svaki drugi slični proi-
zvod, jer gdje se tog praha pospe,
ma bila i tamo kaka druga gamod
zarezniaka mora vestati. Sva ga-
mod, kao muhe, stjenice, buhe,
uši, švabe, žogori, moljci, uši a
kojigama: riječju svi reugodni
zareznici u sobi, kuhinji, stanu,
vrtu, staji ili bilo gdje crkaju, gdje
se pospe Fellerovim prahom protio
zarezniaka. 5 velikih kutij a franko
samo 5 K, svaha slija deca kutija
1 K. Naručbe neka se upravljaju
na: Eugenije Feller, ljekarnik
STUBICA gradski trg. br. Hrvatska

Za gospodje od velike važnosti

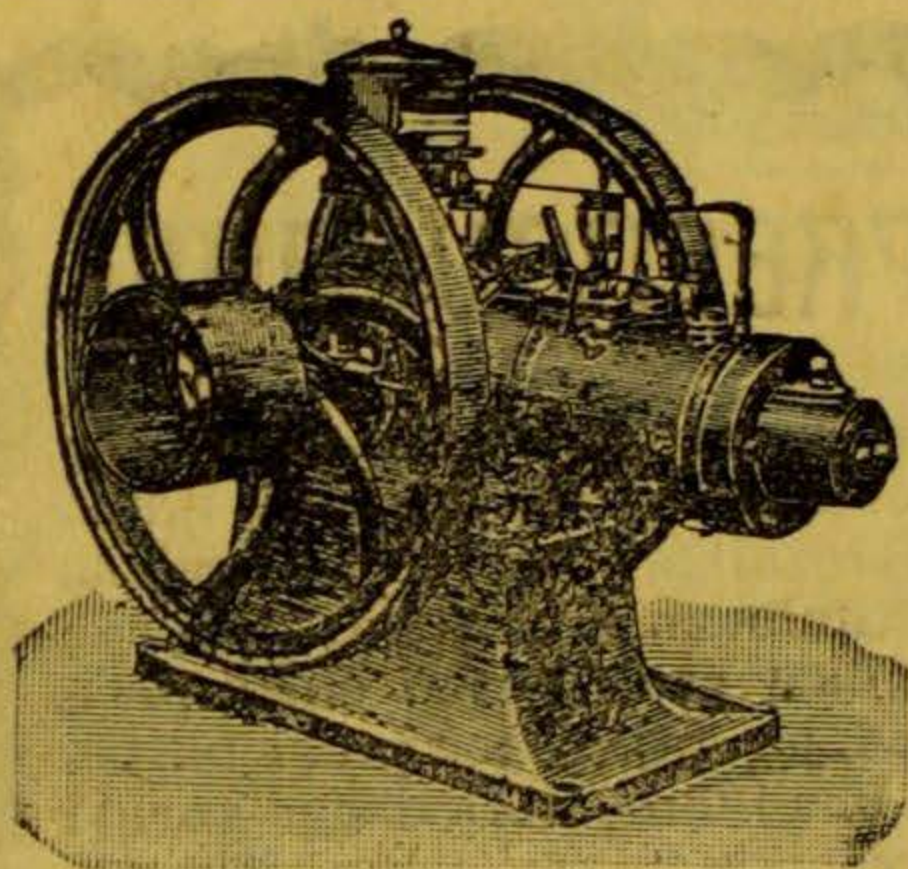
je znati, da je zvanje jedmo i samcati „**Creme Grolich**“ zato da ljepotu pridrži, e gdje fali, da istu postigne, jer već poslije upotrebe 2—3 dana osvjedočili su se o uspjehu, od najfinijeg ženskog publikuma bude iznenadjenim uspjehom rabljen, ona je jedino sredstvo za ljepotu, koje učini lice lijepim, rumenim, svježim i

mladim, razgladi sve nabore na licu i vratu, kožu lica učini nježnom, da je lijep izgled, dapače i gospoje u starijim godinama zadobiju od uporabe „**CREME GROLICH**“ tako čudnovati teint, da nije moguće godine pri-
naći. Pjege i od sunca izpečene pjege izčeznu već za nekoliko dana. —
Jedan tigla „**Creme Grolich**“ i 1 komad „**Savon Grolich**“ **2 krune.**

Deset taki zamot samo **16 kruna.** (Porto badava.)

Adresa za naručbu:

IVAN GROLICH, drogerija, k Angjelu' u BRNU br. 215. (Moravska.)

Wohankovi motori i lokomobili na sirovo ulje.

Naj-
jeftiniji
posao.

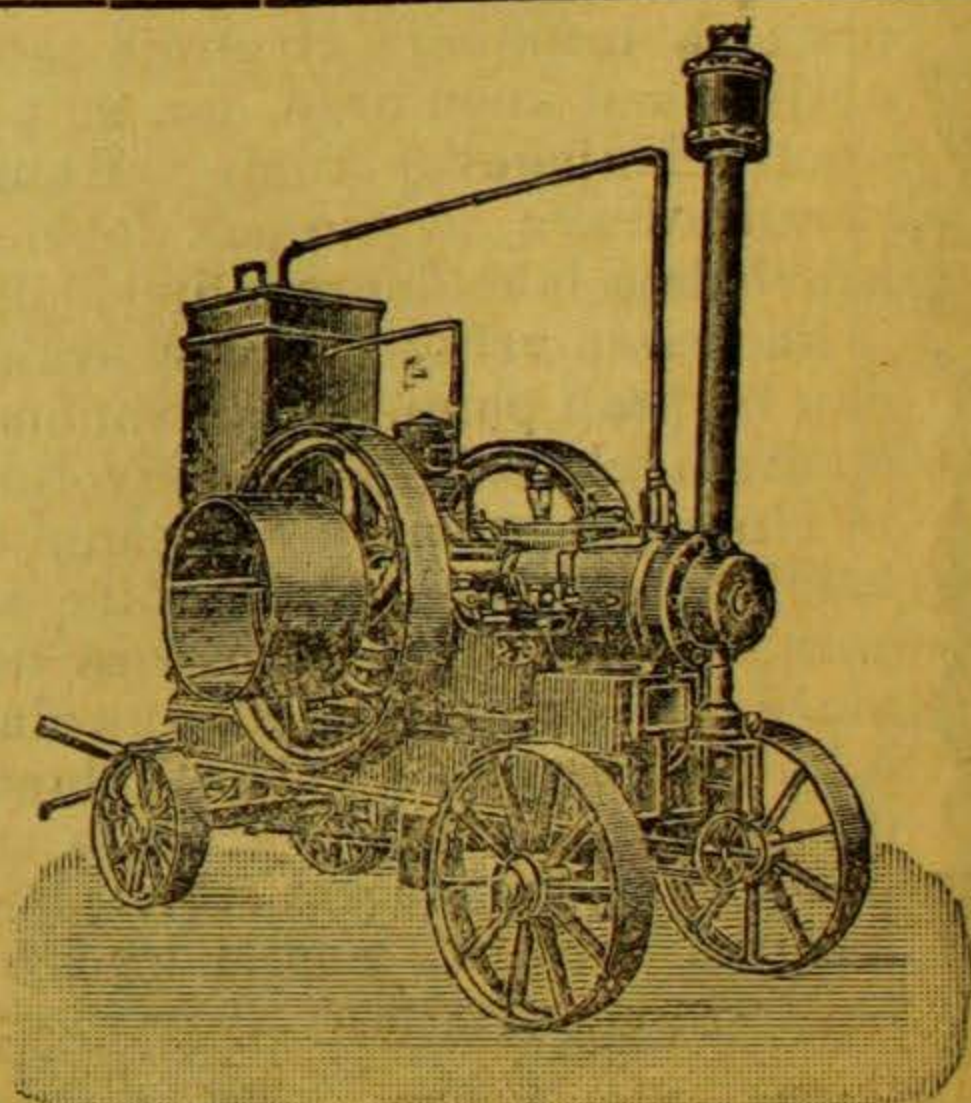
Nije oposan zbog vatre, ne
rasprska se.

Bez dozvele i nadzore svakak-
vih financijskih organa.

Potpuno opreme za vršacice

Wohanka és Társa, Budapest,

V., Váci-körút 76/a.

PRIZNANJE.

Što više zrokušavamo razna srdstva to nam se više svita Fellerov Elsaflud i to smo više vijereni, da ga ne smijemo mimoići, pa ga stoga preporučamo svakome, da ne ganemari nazebina, uloge, trganje, glavobolju, bodac, kašalj bolest gila i prsiju, hunjovicu, bolest očiju i mnoge druge bolesti. Proti svim ovim bolestima upotrebljavajmo kao najbolje sredstvo Fellerov Elsaflud, koji odmah pomaže proti svim bolestima prouzročenim od prehlade i vlažnog uzduha. Ne bole nas više gubi ni živci, dobro spavano, a jerto sve imodemo, zahvaliti Elsafludu preporučamo svakome, da si ga bezodvlačeno naruči kod E. V. Feller, ljekarnika u Stubici Sajmište br. 288. (Hrvatska). 12 malenih bočica ili 6 većih ili 2 poselne boce za postarinom stoji 5 K; 24 malene ili 12 većih ili 4 posebne boce stoje 8 K 60 fil., 60 malenih ili 30 većih ili 10 posebnih bočica stoji 20 K.

Fellerove Elsapilule takodjer su sa svojim sastavinama veoma dobro sredstvo za ublaževanje mnogih bolesti kao: želučanih bolesti, glavobolje glabog čeha, grčeva i drugih. 6 doza poštom stoji 4 K. Naručuje se kod E. V. Feller, ljekarnika u Stubici Sajmište 228 (Hrvatska)

Domaći obrt čišla u Kaloči.

Sv. krunice

u izvanredno bogatom izboru. Jeftina ciena! Trajna rukotvorina! Na srebru načinjeni dragulji; crni biseri. Križévi medalje iz srebra i zlata. Svete slike Lurdska voda. Cijenik badava

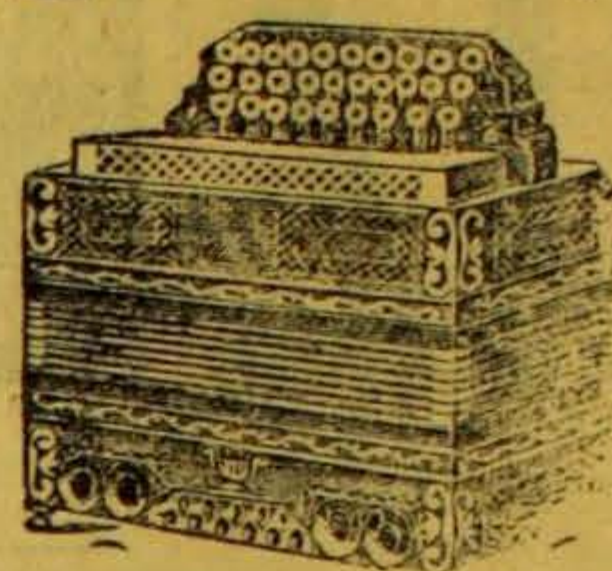
Molite ga odmah kod

FRANJE TANTOŠ

kapelana

— U KALOČI. —

Ako Vi hoćete jeftina
gazbola, bečki,

proizvod
kupiti, onda tra-
žite cjenike ba-
davi franko:

Stiasny G.
Wien,

Kalvariengasse 34-B.
Gramofoni od 12
kruna više.

PLATNO

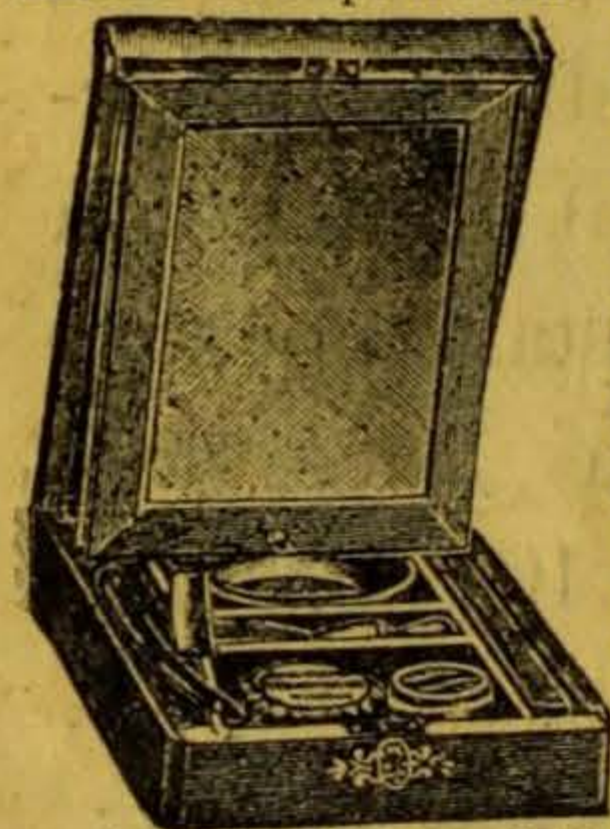
pamuk, ako se kupi kod proizvođača, gazdarica si prišpara 40% novaca. Ubrusi, plahte, stolni pokrivači, platno, zefiri, barkete flanele, žepni rupci i t. d. Razašilje pouzecom

MARTINEK JOSIP,
tkomničar, Roth-Kostelet W—100. Češka.

Gjenik i uzorci badava i franco. Neodgovorajuću robu zamjenjujem ili vraćam novac!

broj 8730. Pribor za brijanje.

sa vanredno zgodnom, sjajnom drvenom kutijom, koja se može zatvoriti, 20 cm. dugum i 15½ cm. širokim i 6 cm. visokim zrcalom, koje se može naravnati, a imade sve potrebite stvari za brijanje.

1. Dobra britva iz najboljeg solingerskog srebrenog ocela, 4/8 širine, dobro izbručna zgodna za svaku bradu i za uporabu pripraoljena. 2. Dobor remen. 3. Jedna škatulja najboljeg sapuna za brijanje. 4. Jedna škatulja antiseptičnog sapuna za brijanje. 5. Šalica nikelirana. 6. Mazalo sa nikeliranim držkom. Sve stoji samo Kr. 5. Ovaj isti pribor sa aparatom zaštitnim za neiskusne (isključena je mogućnost oštediti se) sa uputom Kr. 5.60. br. 8740. Najnoviji pribor brzjački, sa nikeliranim zaštitnim aparatom 5 pet nožića, nikeliranom šalicom, sa 1 penzlom i 1 komad sapuna za brijanje Kr. 4.80. Nima opasnosti! Dozvoljava se izmjena ili se novac vraća. Naručbe pojednicima dostavlja ili pouzecom ili da se novac unapried šalje, poznata svjetska tvrdka **IVAN KONRAD** e. kr. dvorski dostavljač Brux, br. 51. Češka. — Moliti veliki katalog sa 4000 sliko, koji svakomu badava i franko šaljem.

Stojeće raspelo ukusno iznadjano

sa zelenim plüsen iz daske sa jakim sjajnim podnožjem, narešen bršljanom i mohovinom, križ je iz grane se zelenim okitom, a tielo iz porcelana 22 cm. visoko stoji kr. 2—, 28 cm. visoko stoji kr. 3.20, 32 cm. visoko stoji kr. 5.50. Dostavlja pouzecom ili da se novac napried šalje carskom kralj:

dvorski dobavljač

Ivan Konrad

Brux br. 51. Češka

Molmi naslov dobro zapamtiti Brux Češka. Glavni c

enik sa 4000 slike na zahtjev badava i franko šaljem

Perje za krevete i pahuljice

1 kg sivog čihanog K 2.—, polubijolog K 2.80, bijelo K 4.—, prima meko kao pahuljice K 6.—, najfinije, bijelo poput srebra K 8.—, nečihano, pahuljasto, sivo K 3.60, K 4.50, bijelo K 4.40, K 5.20, K 6.—. Pahuljice sive K 6.—, K 7, bijelo K 10, pahuljice s prsiju K 12. Od 5 kg dalje šalje se franko.

FOTOVE KREVETE

iz prima čvrstotkanog crvenog, modrog, žutog ili bijelog inleta (nankinga) 1 **tuhica** 180|116 cm. yelika s 2 **jastuka**, ovi 80|58 cm. veliki, dovoljno punjeni s novim, čistim pahulastim sivim **perjem** K 16.—, s **polupahuljicama** K 20.—, s **pahuljicama** K 24.—. **Sama tuhica** 180|116 cm., K 12.— K 14.—, K 16.—; 180|140 cm. K 15.— K 18.—, K 20.—; **sam jastuk** 80|38 cm. K 3.—, K 3.—, K 3.50, K 4.—; 90|70 cm. K 4.50, K 5.—, K 5.50. **Blazina** iš prima gradla 180|116 cm. K 13.—, K 15.—, o 10 kruna dalje **franko**. Pakovanje besplatno.

POSTELJINA

od 15 **Kruna** dalje **franko**, pakovanje besplatno. 1 **pokrivalo** od **flanela** oko 190|140 cm., karirano, K 2.90, išarano K 3.60; 1 **tigrasti pokrivač** oko 200|125 cm. K 2.40; 1 **pokrivač za krevet s resama**, za pranje, oko 200|120 cm., **bijeli** K 2.80 K 3.25, **šaren** K 2.50, K 3.05, K 3.30; 1 **plahta** bez šava, iz platna oko 200|140 cm. K 2.20, K 2.40; 1 **plahta od flanela**, bojadisana K 2.10; 1 **vojnička plahta** čvrsta, čisto platno, sa štampljom oko 200|140 cm. K 2.75.

VOJNIČKA OPREMA

1 **slamnjača**, iz prugaste, jute sašivena oko 190|142 cm. K 2.25, K 2.80.

šalje uz pouneće

MAX BERGER

u Deschenitz br. 206—B. Češka
šumava.

Štrunjače, pokrivače za krevete i poplune kao što i sašivene navlake za krevete prema cjeniku. Cjenici ba
dava i franko.

Što se ne svidja, zamijenjuje se
ili se novac vraća.

Tko želi oglašivati

i to uspješno, neka se obrati na **Leopold Gyula**, oglasni ured, Budapest, VIII. Erzsébet körut 41., gdje se oglasi u sve tu i inozemske držnve za novine i kolendare strvčnom spremom, savjesno, točno i solidnih cijena, noršćuju. Više nego od 265 kalendare isključivo zastupstvo centralni oglasni ured za provincijalne novine, isključivo zastupstvo za mnoge novine. Urešen katalog novina, ilustrovan popis kolendara i svako obrazloženje kod p.n. oglašivača naručuje se franco.

Samo 16 kruna Ogrtači proti oluji

za gospodu, gospodje i djecu.

Najbolja izradba.

Najsolidnija krojačka izradba. Sa kamžom sasvim dugi i prostani ogrtači najbolje i najzgodnije nam štite odjelo nevresnena.

br. 850. Muškiogrtač, iz izvrsnog, jakog, glatkog lodena za ljetnu ili zimsku porabu u sivoj ili olionojoj boji, sa kopčama, kamžan koja se može skinuti sasvim prostan

115 120 125 cm. dug

po komadn 16 17 18 K stoji. 855. Istiogrtač za gospodje sa velikom kamžom, koje se može i na šešir ili kapu povići.

115 120 115 cm. dug.

po kom. 17.25 18.25. 19.25 kruna stoji.

Muški i ženski ogrtači vi najfinijeg i najboljeg sukno, u izvrznoj izradbi nalaze se u glavnan cjeniku. Ogrtači za djevojke ili za dječake po Kr. 12, 13, 13.50,

14.50 u velikom izboru. Nema pogibelji! Izmjena dopuštena ili se novac vraća. Dostavlja pouzećem poznata po svijetu glaso- **IVAN KONRAD** car kralj. dvor-
sovita tvrdko ski dobarljač
B r ů x, 51. (Češka.) — Molim naslov si dobro
gapamtiti B r ů x, (Češka). — Dopisnicom molite
zlatni moj ctenik, koji sadržaje do 4000 sliku,
koji svakomu badava i franko dostavljani.

Stara dobra pokušstva!

Herbabsnjev podfosforo-kiseli

Vapneno-željezni-sirup

Kroz 43 godina lječnički prokušani i preporučivani prsni sirup. Razslužuje, utisava kašalj, podražuje tek. Pospješuje probavu i prehranjivanje te je izvrsno sredstvo za razvijanje krvi i kosti; naručito kod slabunjave djece. Cijena jednoj boči K 2.50 poštom 40 filira više za omot.

Herbabsnjev pojačani sirup

Sarsaparilla sirup

Kroz 41 godina uveden sa najboljim uspjehom. Izvrsno i blagodjeljujuće odvodno sredstvo. Odstranjuje tešku stolicu i njene hrdjave posljedice. Pospješuje raztvorbu te čisti krv. — Cijena jednoj boči K 1.70 postom 40 filira više za omot.

Herbabsnjeva aromatička esencija

Kor 45 godina lječnički prokušano i preporučivano boli ublažujuće sredstvo za natiranje. Ublažuje i odstranjuje bolno stranje u sglobovima i mišicama, kao i nervozne boli. Cijena jednoj boči K 2, poštom 40 filira više.

PURJODAL (Zakonom zaštićeno.)

Jod-sarsaparila priugotovljeno sredstvo, koje čisti krv, potpomaže izmjenu tvari, utješuje boli i grčeve, isto tako liječi upale. Svagdje, gdje su jodovi i sarsaparilla proizvodi potrebni, daju se ovi sjajnim nopjehom uspotrebiti. Jedno staklo stoji 2 kruna 20 filira.

Opomena! Nekase svatko čuva patvorina, koje su pod istim ili sličnim imenom u promet stavljene te su svojom sastavinom i djelovanem skroz različne od naših originalnih preparata, to nosu jur više

od 40 godina prokušani i najuspješniji proizvodi. Molimo stoga da se vazda na o to pazi, da je primetnuta, oblastno protokolirana zaštitna marka kao što je dolje navedeo proizvodnomjesta zamotku i etiketi svake boce sadržano.

Jedino proizvodno i glavno odpremište:

Dr. Hellmanna ljekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbabsnjev nasl.)

Beč, VII—I., Kaiserstrasse 73—75.

Skladište u svim većim ljekarnama.

Najbolji český dobavní zdroj!

Jeftino perje za postelju i pahuljice!

1 klg. sivog, dobrog, čih. perja K 2, bolje 2·40, 1 klg. čih. perja polubijelo K 2·80, 1 kg. čih. bijelo K 4, 1 kg. čih. perja bijelo pahuljičasto K 5·10, 1 kg. sasma bijelog gospodskog perja K 6·40, i K 8—, 1 kg. bijelog ne-čih. čupanog pahuljičastog perja K 4·80 i 5·20, 1 kg. carskog čupanog perja K 5·80, 1 kg. pah sivo K 6— i 7—, 1 kg. sasma bijelo K 10—, 1 kg. finije prsne pahuljice K 12—

Kod narudžbe od 5 kg. franko. ➡

Gotovo punjene postelje!

Iz jakog vrlo trajnog crvenog, plavog, bijelog ili žutog nankinga: 1 fuhica 180 cm. dugačka 120 cm. široka, i 2 jastuka svaki 80 cm. dugačak, 60 cm. širok, punjen sa novim sivim trajnim pahuljastim perjem K 16—; polupahuljastim K 20—; pahuljastim K 24—, pojedine fuhice K 10—, K 12—, K 14—, i K 16—; pojedini jastuci K 3—, K 3·50, K 4— dvostruke fuhice 200 cm dugačke 140 cm, široke 13— K 14·70, K 17·80, K 21—;

Bogati ilustrovani cijeník stoji nazahj ev bad.

dvostruki jastuci: 90 cm. dugačak 70 cm. širok, K 4·50 K 5·20, K 5·70; Blazina iz lijepog prugastog posteljinskog gradla; 180 cm. dugačka, 116 cm široka, K 12·80, K 14·80.

Dječje postelje, jorgani, strunjače uz najjeftinije cene.

Razpačava se uz pouzeče od 12 kruna počamši franko. Pakovanje badava. — Izmjena dozvoljena.

Za neodgovorejuće vraća se novac.

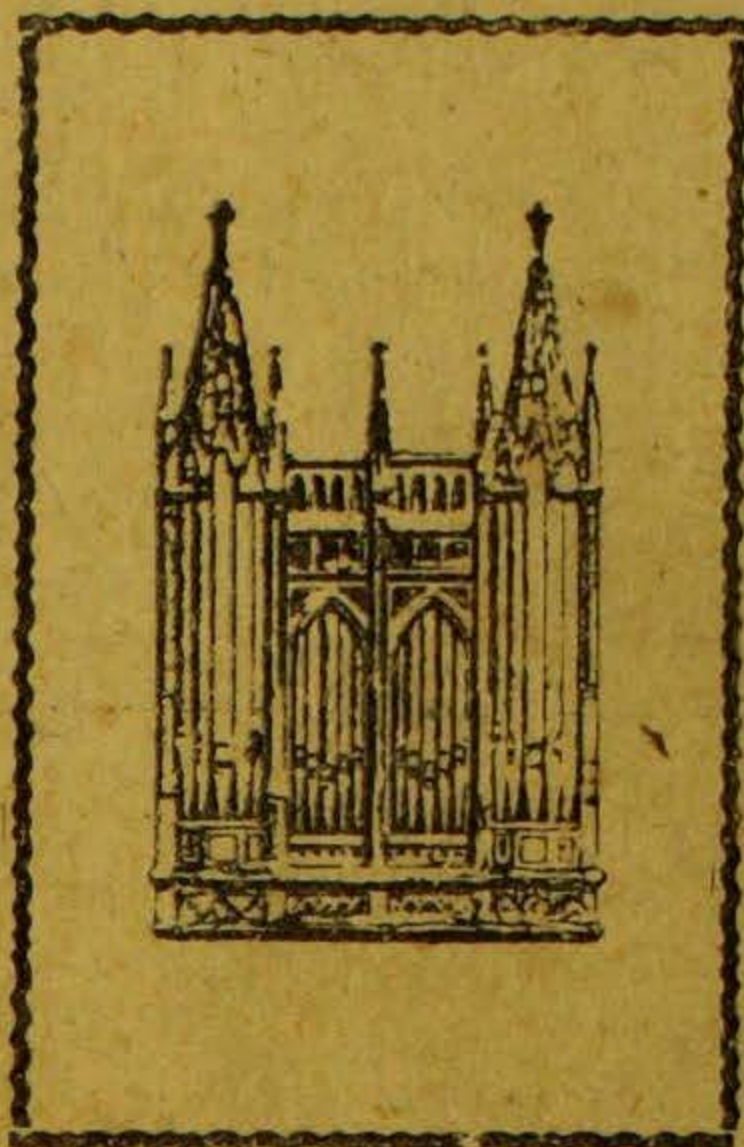
S. BENISCH-in, Deschenitz br. 443. (Čechy).

ANGSTER JOSIP I SINOVİ

TVORNICA ORGULJA I HARMONIJA U PEČUHU.

Preporučamo pneu-
matičke orgulje sa iz-
vrsnim glasovima i
jakom konstrukcijom
uz umjerene cene.
Pneumatičke i elek-
trične konstrukcije.
Sa električnim
..... mehom.

Sa trima zlatnim, jed-
nim srebrnom drža-
nom i jednom veli-
kom millenarnom ko-
lajnom odlihovani.

U skladištu imademo
sa krasnim glasovima
harmoniume u svako-
j veličini. Jeftino pri-
mamo svakovrsne po-
pravke, štimanje i
preradbe. — Na Peču-
hskoj izložbi odliko-
vani sa najvećom „dr-
žavnom zlatnom ko-
..... lajnom.

Graditelji najvećih or-
gulja u Ugarskoj.

Cienik šaljemo na zahtjev badava i franko.

DEWET-KOSA.

Najbolje su kose na svijetu.

DEWET TOPOCEJNATE KOSE,

koje raspošilja i drži jedino
**PAVAO SOHR Semogy-
Szill. 32 broj.** Dewetove
su kose načinjene iz topoceli
što je dobivena iz smjese naj-
plemenitijih kovina. Ovaj je
specialitet tajna tvornice.
500 kruna platim onomu,
tko kod drugog trgovca kupi
Dewetovu-kosu.

1000 kruna platim onomu,
tko pokaže dvije nevaljane
kose od 100 Dewetovih-kosa. Tko
hoće kupiti dobru kosu, neka
nigdje ne kupuje, već neka naruči

Zaštitni žig.

na moju adresu sebi oijenik
pa neka si izabere pravu
Dewet-kosu. Cijenik šaljem
badava svakomu. Tko više
narudžbenika nadje dobije
popust. Za kosu jaméim. **Tko
naruči 10 komada 1 kom.
ćobi badava.** Solidna pod-
vorba. Poslužit ću svakomu
sa priznanjima što sam ih
dobio od mnogih. **Diamant-
ocelna kosa sa jamče-**

**vinom od 5 godina stoji samo
:-: :-: 3 kruna. :-: :-:**

• • • • •